

JACK LONDON

SPOVEDANIA UNUI BEȚIV – JOHN BARLEYCORN

roman autobiografic

CUPRINS:

Capitolul I. SĂ FACEM CUNOȘTINȚĂ CU JOHN BARLEYCORN	5
Capitolul II. DEMONUL CU O MIE DE CHIPURI	9
Capitolul III. CEA DINTĂI BEȚIE	12
Capitolul IV. FERMA ITALIENILOR	15
Capitolul V. TENTAȚIA LOCALURILOR	24
Capitolul VI. SCOTTY ȘI VÂNĂTORUL DE BALENE	30
Capitolul VII. REGINA HOȚILOR DE STRIDII	40
Capitolul VIII. CRÂȘMA „LA ULTIMA SPERANȚĂ”	45
Capitolul IX. PROPRIETAR DE VAS	49
CAPITOLUL X. „BĂTRÂNUL CUȚITAR”	59
Capitolul XI. CUM AM FURAT O BARCĂ DE PESCUIT	63
Capitolul XII. LUI JOHN BARLEYCORN II PLACE SĂ GLUMEASCĂ	71
CAPITOLUL XIII. DRUMUL TAVERNELOR	79
Capitolul XIV. MOARTEA ÎMI FACE CU OCHIUL	83
Capitolul XV. DEVIN VÂNĂTOR DE FOCI	92
Capitolul XVI. PARADISUL DIN INSULELE BONIN	95
Capitolul XVII. JURĂMINTE CU PAHARUL ÎN MÂNĂ	104
Capitolul XVIII. HAYDÉE	112
Capitolul XIX. CLUBUL SĂRACILOR	120
Capitolul XX. ELECTRICIAN!	124
Capitolul XXI. PORTAR ȘI. LICEAN	133
Capitolul XXII. AVENTURA	137
Capitolul XXIII. PRIMELE ÎNCERCĂRI LITERARE	143
Capitolul XXIV. SPĂLĂTORIA	146
Capitolul XXV. PRIMUL SUCCES	150
Capitolul XXVI. MARTIN EDEN	155
CAPITOLUL XXVII. ORGIA DE BERE	158
Capitolul XXVIII. MAREA SUFERINȚĂ	164
Capitolul XXIX. COCTEILURI	167
Capitolul XXX. O NOUĂ ÎNCERCARE	172
Capitolul XXXI. ARTA DE A BEA	176
Capitolul XXXII. SUB SOARELE TROPICELOR	183

Capitolul XXXIII. INTERMEZZO 189
Capitolul XXXIV. SCLAVUL ALCOOLULUI 190
Capitolul XXXV. RAȚIUNEA PURĂ 193
Capitolul XXXVI. GÂNDURI ÎNTUNECATE 198
Capitolul XXXVII. TRUCURILE EXISTENȚEI 206
Capitolul XXXVIII. SINGURA SALVARE 211
Capitolul XXXIX. CONCLUZII 214

Capitolul I.

SĂ FACEM CUNOȘTINȚĂ CU JOHN BARLEYCORN.

Toată povestea începe într-o zi de alegeri. Într-o după-amiază toridă, așa cum se întâlnește numai în California, am descălecat în Valea Lunii. Plecasem de la micul meu ranch și venisem în sat pentru a vota o serie întreagă de reforme ce urmau să se aducă constituției statului californian. Era atât de cald, încât dădusem peste cap câteva pahare înainte chiar de a-mi fi pus buletinul în urnă precum și numeroase altele după aceea. La întoarcere, străbătui la trap colinele acoperite de podgorii, ogoarele ranch-ului și ajunsei tocmai bine la ora aperitivului și a mesei.

Abia intrai și Charmian mă luă în primire:

— Ei, ai fost pentru sau împotriva dreptului de vot al femeilor?

Am votat pentru.

O exclamație de surpriză scăpă de pe buzele ei. Trebuie să mărturisesc că în tinerețe, cu toată credința mea pătimasă în democrație, eram împotriva votului feminin. Câțiva ani mai târziu, am devenit mai îngăduitor și l-am primit fără entuziasm, ca pe un inevitabil fenomen social.

— Te rog, explică-mi, stăruii Charmian, de ce ai votat pentru?

Atunci i-am răspuns; i-am dat amănunte din belșug; i-am pledat plin de indignare. Cu cât vorbeam, cu atât mă aprindeam mai mult. (Nu fiindcă eram beat; dovadă, calul de pe care abia coborâsem. Acesta purta pe drept cuvânt numele de „Nelegiuitul” și așa vrea să văd un altul capabil să-l încalcece).

Totuși, cum așa putea să mă exprim? – mă simțeam „bine”, eram încins și ușor amețit.

— Când femeile vor avea dreptul să meargă la urnă, au să voteze pentru prohibiție, susținui eu. Femeile sunt soții, surori și mame; numai ele vor reuși să bată cuiele în sicriul lui John Barleycorn 1...

— Eu te credeam prieten cu el, mă întrerupse Charmian.

— Da, sunt și am fost. Adică, să vorbim drept, nu-i așa. Nu ne-am împăcat niciodată. N-am nici un fel de prietenie pentru el, decât atunci când îmi este tovarăș și când dau impresia că-i sunt foarte credincios. Știi, cred că este regele mincinoșilor, și în același timp, sinceritatea însăși. Prin el poți ajunge alături de zei, și tot pe el îl găsești tronând în mijlocul drojdiei sociale. Este personajul care-ți arată adevărul fără cruțare, dar te trimite și la moarte.

Îți provoacă năluciri scânteietoare, dar și coșmare pline de murdărie. Găsești în el pe dușmanul vieții, dar și pe stăpânul unei înțelepciuni care o întrece. În sfârșit, este și un ucigaș cu mâinile roșii, un asasin al tinereții.

Charmian mă privea fix, mirată de afirmațiile mele.

Continuai să vorbesc. Înfierbântat cum eram, gândurile dădeau toate năvală. Se îmbulzeau ca niște prizonieri ce așteaptă în mijlocul nopții semnalul pentru a evada. Fiecare idee lua contururi precise, fiecare imagine era limpede, căci flacăra albă a alcoolului îmi limpezise creierul.

John Barleycorn, al cărui interpret eram, își destăinuia cele mai tainice secrete în această criză de sinceritate nestăvilită. Amintirile trecutului, înșirate ca soldații la paradă, mi se înfățișau cu putere în conștiință. Nu-mi rămânea decât să aleg.

Stăpân pe gândirea și pe vocabularul meu, sprijinit de o experiență puțin comună, mă simțeam în stare să arăt limpede realitatea. Așa sunt totdeauna șireteniile și capcanele lui John Barleycorn; el biciuește inteligența, ne face să întrezărim o altă realitate și aruncă o lumină cu răsfrângeri purpurii în monotonia zilelor noastre.

Începui să-i schițez lui Charmian viața mea, căutând să explic cum mi s-a dezvoltat ființa.

— N-am fost niciodată dintre acei alcoolici ereditari, predispuși la băutură prin constituția lor organică. Am fost, dimpotrivă, foarte normal. Este adevărat totuși, că am ajuns să mă obișnuiesc singur cu alcoolul, dar cu câtă greutate! Prima oară mi s-a părut dezgustător și mi-a dat grețuri mai rău decât cea mai afurisită doctorie. Chiar și astăzi îmi displace, și dacă îl beau, fac aceasta pentru acțiunea lui stimulentă, lucru de care nu-mi dădeam seama între cinci și douăzeci și cinci de ani.

Așadar, organismului meu i-a trebuit o deprindere îndelungată, până ce i-am impus o oarecare toleranță pentru alcool și am ajuns să simt în adâncurile ființei mele setea de băutură.

Îi mărturisii lui Charmian primele mele beții, primele mele revolte, insistând mai ales asupra ușurinței cu care îmi puteam procura această otrăvă. Nu numai că o găseam pretutindeni, dar toate ocupațiile din tinerețea mea mi-au scos-o în cale. Vânzător de ziare pe străzi, marinar, miner, rătăcitor al ținuturilor îndepărtate, constatai că pretutindeni unde se adună oameni pentru a schimba idei, râsete și provocări între ei, sau pentru a uita de monotonia nopților istovitoare, se găsesc fără excepție în fața unui pahar cu alcool. Cârciuma rămâne un loc de întâlnire unde oamenii se adună cum odinioară primitivii se adunau în jurul focului din tabără, sau la intrarea peșterii.

Îi amintii lui Charmian de ciudatele adăposturi pentru bărci din insulele meridionale ale Pacificului, pe care nu le putuse vedea niciodată; de canibalii cu părul creț, ce se strângeau să se îmbete și de femeile lor care, sub pedeapsa cu moartea, n-au dreptul să calce în acel loc socotit sacru. Numai prin faptul că am fost atras de cârciumă, am scăpat în tinerețe de influența femeilor și am pătruns în societatea generoasă a bărbaților. Toate căile duceau într-acolo. Aici

se adunau miile de fire nevăzute ale aventurii, pentru a se răspândi apoi spre toate zărilor lumii.

— Pe scurt, spusei eu terminând lungul discurs, numai ușurința de a-mi procura alcoolul, pe care l-am găsit pretutindeni, m-a făcut să-i prind gustul. Niciodată nu mi-a părut de această otravă; am răs chiar de ea, și totuși, iată-mă în prezent posedat de demonul băuturii Da, i-au trebuit douăzeci de ani pentru a prinde rădăcini în mine și alți zece în care a crescut neconținut. Satisfacerea sa este departe totuși de a avea un efect plăcut asupra mea. Sunt o fire sănătoasă, un om mai întotdeauna vesel dar când mă aflu în tovărășia lui John Barleycorn sufăr cele mai aprige torturi; sunt pesimist și văd totul în negru. Și totuși, mă grăbii să adaug (mereu sunt gata să adaug câte ceva), trebuie să-i dau dreptul său lui John Barleycorn. Prin el suntem puși în fața realității crude, căci el dezmente pretenziile adevăruri stabilite de noi, acele minciuni convenționale ale vieții, care o fac mai suportabilă.

— Bine, dar aceste realități nu sunt deloc favorabile vieții, spuse Charmian.

— Foarte adevărat, ripostai eu. Și aici stă tot răul. John Barleycorn este un bun tovarăș al morții, și de aceea am votat pentru reformă: privind în urmă, la felul cum s-a dezvoltat ființa mea, am descoperit că numai ușurința cu care am reușit să-mi procur alcool m-a făcut să-i prind gustul. Vezi tu, comparativ, se nasc pretutindeni alcoolici într-o generație, dacă înțelegem prin alcoolici pe cei al căror organism simte întotdeauna o nestăvilită nevoie de băutură. Marea majoritate a sclavilor săi nu numai că se nasc fără dorința alcoolului, dar îi dezgustă prezența lui. Nici după primul pahar de vin și nici după altele o sută, gustul pentru el nu este trezit. Au învățat să bea așa cum se învață fumatul (cu toate că e mult mai ușor să începi să fumezi decât să bei), și aceasta, numai din pricina ușurinței cu care se poate procura această otravă. Femeile, numai ele, au înțeles adevărul: ele sunt soții, surori și mame, iar votul lor va fi dat pentru prohibiție. Odată stăvilită ușurința de a-și procura alcool, generațiile viitoare nici nu vor simți existența acestei constrângeri. Fără acest flagel, tinerii vor fi mult mai viguroși, iar vitalitatea celor chemate să fie mame va fi neasemuit mai mare.

— De ce nu scrii toate acestea pentru cei ce vor veni? mă întrebă Charmian. De ce să nu arăți soțiilor, surorilor și mamelor felul în care vor trebui să voteze?

— Memoriile unui alcoolic”, rânjii eu larg. Mai precis, John Barleycorn era cel care-și arăta caninii, căci așezat la aceeași masă cu mine, ascultase flecăreala mea filosofică și după cum se știe, una din plăcerile lui obișnuite este să prefacă surâsul în rânjet.

— Nu, spune Charmian, neținând seama dinadins de grosolănia lui John Barleycorn, așa cum s-au învățat să facă multe femei, – tu nu te-ai născut alcoolic și nici cu vreo înclinare puternică spre băutură: n-ai făcut decât să te obișnuiești în silă cu alcoolul și să-l cunoști pe John Barleycorn de la început,

ca pe cel mai aprig dușman. Scrie așadar toate acestea și intitulează-le „Spovedania unui bețiv”.

Capitolul II. DEMONUL CU O MIE DE CHIPURI.

Înainte să încep confesiunea, vreau să câștig simpatia cititorului și fiindcă sentimentul acesta pornește de la o totală înțelegere, doresc să mă fac bine înțeles chiar de la început; de aceea, voi face cunoscut personajul și subiectul acestei cărți.

Deși n-am avut vreo predispoziție înnăscută pentru spirtoase, am devenit totuși un băutor rutinat. Arta de a bea îmi este cunoscută în toate amănuntele ei, iar în bețiile mele am dat întotdeauna dovadă de multă judecată; nu mi s-a întunecat niciodată mintea și nici nu m-am purtat ca un animal. Într-un cuvânt, am un temperament normal și de aceea, când mi se ivește prilejul, beau într-un anumit fel, moderat pot zice. Acum încerc să descriu efectele băuturii tocmai asupra unui astfel de temperament. N-am nimic de spus despre acei alcoolici din fire, și aici nu dau nici cea mai mică importanță patimii lor de nestăpânit.

La drept vorbind, există două tipuri de bețivi: primul este acela pe care îl cunoaștem cu toții, stupid și fără imaginație; când bea, prin capul său trec fel de fel de năzbâtii. Abia se ține pe picioare și nimerește de cele mai multe ori în șanț; el vede în starea sa de fericire trecătoare numai zâmbete senine și imagini trandafirii. Acesta este tipul de care își râd revistela-umoristice. În cealaltă categorie, intră bețivul care are imaginație și viziuni. Cu tot focul care îl mistuie, stă ferm și merge cu un pas natural, fără să se clatine. Știe totdeauna unde se găsește și ce face. Nu-i este amețit corpul, ci creierul. După împrejurări, lasă să se reverse scânteieri de vervă sau își deschide sufletul în tovărășia unei bune prietenii. Fantomele sau spectrele pe care le vede el sunt de ordin intelectual și logic, îmbrăcând de cele mai multe ori forma celor mai limpezi judecăți. În astfel de cazuri i se arată în întreaga lor goliciune toate iluziile atât de necesare vieții și contemplă grav lanțurile puse pe grumajii muritorilor. În această stare, este rândul lui John Barleycorn să-și pună în joc toată șiretenia pentru a-și dovedi puterea.

Bețivul obișnuit cade mai totdeauna pe drumuri sau prin șanțuri, dar ce examen greu pentru celălalt de-a se ține neclintit pe picioare și de-a ajunge la gândul chinuitor că pentru el există în lumea întreagă o singură libertate: aceea de a-și grăbi după voie sfârșitul. Pentru un asemenea om, starea de beție este o stare de rațiune pură (de care se va mai pomeni aici), iar atunci el înțelege că nu poate cunoaște decât asprele legi ale lucrurilor, dar nu și semnificația lucrurilor în sine. În astfel de clipe, totul îi apare limpede. Vede toate avânturile zadarnice spre nemurire și înțelege că sunt generate de groaza de moarte a sufletelor slabe și de trei ori blestamate pentru darul lor de a-și imagina. Sunt sufletele lipsite de voința de-a muri atunci când le vine timpul; se înșeală pe ele însele voind să alunge moartea și să înfrumusețeze întunecimile mormântului. Omul nostru însă, care judecă lucrurile cu sânge rece, știe că aceste suflete sunt în rătăcire. Știe că deznodământul este același pentru toți; că nu există

nimic nou sub soare, nici chiar această năzuință după care suspină sufletele slabe: nemurirea. Acestui bețiv, totdeauna stăpân pe mișcările sale, nu-i rămâne nimic necunoscut. Știe că este compus din came, adică în cazul său din... spirit și mușchi, din atomi solari și praf terestru; un mecanism delicat menit să funcționeze un timp, adesea remontat de doctori în teologie sau în medicină, spre a fi aruncat, la sfârșit, între aceleași șase scânduri de care au parte toți. Nu există nici o îndoială că acest fel de a gândi este o boală sufletească, o boală care atacă viața. Este însă riscul, amenda pe care omul cu imaginația bogată trebuie să o plătească pentru prietenia sa cu John Barleycorn. Ceea ce i se cere omului redus la minte, din această prietenie, este cu mult mai simplu; el se ametește până când ajunge să cadă într-o inconștiență prostească. Adoarme ca și sub influența unui narcotic și dacă visează, visele sale sunt întunecate și fără legătură. Omului cu multă imaginație, John Barleycorn îi aduce însă judecățile nemiloase ale rațiunii pure. Examinează viața și toate nimicniciile ei cu mintea unui filosof pesimist. Vede dincolo de orice iluzie și cântărește valoarea reală a lucrurilor. Pentru el, binele este rău; adevărul, înșelătorie, iar viața, o farsă. Din înălțimile nebuniei sale politice, el socotește, cu certitudinea unui zeu, că întreaga existență este un rău. La lumina limpede și rece a logicii, soția, copiii și prietenii își dau pe față meschinăriile și prefăcătoriile lor. El înțelege ce se petrece în ei, vede slăbiciunile și minciuna lor și le descoperă sufletul păcătos și demn de milă. Viața nu-l mai înșeală și nici nu-l mai pot înșela. Știe bine că nu sunt decât niște mici egoiști ca toți ceilalți, pitici cu nume de om, prinși în dansul amăgitor al vieții. Se cred liberi, dar sunt lipsiți de orice libertate, sunt simple jucării ale întâmplării, iar el însuși este la fel ca ei; își dă seama de toate acestea, dar cu o deosebire: el vede, el știe și este conștient de singura sa libertate, aceea de a-și putea grăbi sfârșitul.

Toate acestea nu se potrivesc cu omul creat pentru a trăi, a iubi și a fi iubit. Prețul pe care-l cere John Barleycorn este sinuciderea fulgerătoare sau lentă, un sfârșit neașteptat sau o lungă degradare. Niciunul dintre prietenii săi nu scapă la timpul convenit de această orânduire dreaptă.

Capitolul III. CEA DINTĂI BEȚIE.

Când m-am îmbătat pentru prima oară, aveam cinci ani. Într-o dimineață caldă de vară, pe când tatăl meu lucra la câmp, am fost trimis la ferma care se găsea la o depărtare de vreo jumătate de milă, să-i aduc un vas mare cu bere.

— Ai grijă să nu-l verși, mi se atrase atenția, înainte de a pleca.

Era, după câte îmi amintesc, un vas pentru untură, cu gura largă și fără capac. Mă îndepărtai încet, cu multă băgare de seamă. Vasul fiind totuși prea plin, berea dădea pe afară, vărsându-se pe picioarele mele. Tot mergând, reflectam: berea asta trebuie să fie o substanță foarte prețioasă. Gândiți-vă numai! Trebuia să fie prea bună, căci altfel n-aș fi fost oprit mereu de către cei de-acasă să o beau. Într-adevăr, părinții mei au fost adesea porniți să-mi interzică și alte lucruri pe care apoi le-am găsit minunate; așa era pesemne și cu berea... și apoi n-aveam decât să mă gândesc la oamenii maturi care o

cunoșteau de mult și o prețuiau atâta. Oricum, vasul era prea plin. Mă împiedicam la fiecare pas și flecare clătinătură provoca o nouă mică băltoacă în țărână, la picioarele mele. De ce să pierd oare atâta lichid prețios? gândii eu. Nimeni nu va avea cum să știe dacă l-am băut sau l-am vărsat.

Eram atât de mic încât, pentru a ajunge să gust din băutura miraculoasă, am fost silit să mă așez pe pământ și să prind cana cea mare între genunchi. Spuma pe care o sorbii la început îmi tăie tot avântul. Adevăratul farmec al berii îmi scăpa, căci nu-l găseam în spumă. Gustul acesteia nu era deloc plăcut. Atunci îmi amintii că cei mari suflă deasupra spumei înainte de a bea. Îmi infundai fața în spumă și când buzele mele ajunseră la lichidul acoperit de ea, sorbii din plin. Era departe de a fi bun, dar continuai să beau. Desigur, nu-mi dădeam eu seama de realitate. Cei mari știau ei doar de ce mi-au interzis să mă ating de bere! Dacă se ține seamă de vârstă mea fragedă, de dimensiunea recipientului dintre pricioarele mele și de faptul că beam pe nerăsuflăte, îngropat până la urechi în spumă, se înțelege că-mi era greu să știu cantitatea de bere pe care o dădusem pe gât ca pe o doctorie, în graba mea de a termina odată cu această probă.

Când să pornesc iarăși la drum, mă străbătură mii de fiori. Gândind însă că până la urmă voi reuși să cunosc gustul cel bun al berii, făcui, în timpul cât am străbătut acea lungă jumătate de milă, de mai multe ori aceeași încercare. Deodată, îngrijorat de cantitatea care lipsea, îmi reamintii ce trebuie să fac pentru ca berea să-și recapete spuma de la început. Amestecai cu un băț, ceea ce mai rămăsese, până când spuma atinse marginea vasului.

Odată ajuns, tatăl meu nu observă nimic. Goli oala cu setea plugarului încălzit de muncă, mi-o dădu înapoi și își continuă aratul. Făcui efortul de-a merge alături de cai; mă văd parcă și astăzi împleticindu-mă printre picioarele lor și obligându-l pe tata să țină hățurile așa de strâns, încât bietele animale erau gata să se prăvălească peste mine. Mi-a spus mai târziu că mă despărțiseră doar câteva palme de pământ să nu fiu strivit de copi tele lor. Îmi amintesc, de asemenea, ca prin vis, că m-au dus pe brațe către copacii care se găseau la marginea câmpului, că toată lumea se învârtea în jurul meu și că mă cuprinseră niște grețuri îngrozitoare, la care se mai adăuga și chinul sufletesc pentru greșeala pe care știam că am săvârșit-o.

Toată după-amiaza am dormit la umbră și când tatăl meu m-a trezit la apusul soarelui, eram un biet copil bolnav care abia s-a mai putut târi către casă. Eram sfârșit, covârșit de greutatea membrilor mele și simțeam în stomac o vibrație asemănătoare unei corzi de contrabas, care se ridica nesuferită în gât și apoi îmi sfredelea creierul. Starea mea amintea pe aceea a unui om care absorbise o otravă și se lupta să o elimine. În realitate, mă intoxicasem de-a binelea².

Pentru o lungă perioadă arătai același interes pentru bere ca și pentru cuptorul de la bucătărie, unde reușisem odată să mă frig. Cei mari aveau dreptate. Berea este rea pentru copii; ei o dădeau pe gât fără scârbă, dar făceau același lucru și când înghițeau pilule umplute cu ulei de ricin. În ceea ce mă

privește, eu puteam să mă opresc de la băutura fără nici cel mai mic neajuns și, în mod sigur, până în ziua morții mele aș fi reușit să mă sustrag, dacă împrejurările nu mi-ar fi fost potrivnice; dacă la fiecare cotitură a lumii în care trăiam, John Barleycorn nu m-ar fi așteptat și nu mi-ar fi făcut semn, fără puțința de a-l evita. Mi-a trebuit o intimitate de douăzeci de ani, în timpul căreia i-am răspuns cu politețe pentru politețe și nu l-am părăsit niciodată fără a avea limba în flăcări. În felul acesta, am dezvoltat în mine o dragoste slugarnică pentru acest nemernic.

Capitolul IV. FERMA ITALIENILOR.

La vârsta de șapte ani am fost pentru a doua oară în tovărășia lui John Barleycorn. De data aceasta nu mai eram un necunoscător al efectului băuturii, dar întâmplarea a făcut să fiu silit să mă îmbăt de frică. Familia mea se ocupa tot cu agricultura. Locuiam într-o fermă pe țărmul din regiunea San Mateo, la sud de San Francisco. Pe atunci, acolo era câmpie primitivă și sălbatică.

O auzeam adesea pe mama laudându-se că noi eram americani de viță veche, nu ca vecinii noștri, emigranți irlandezi sau italieni. De altfel, în tot cuprinsul districtului se mai găsea o singură veche familie americană.

Într-o duminică dimineața, nu-mi amintesc nici de ce, nici cum, mă găseam la ferma Morrisey unde se adunaseră un număr de tineri de pe proprietățile învecinate. Cei mari băuseră până în zori, ba unii dintre ei chiar din ziua trecută până seara. Morrisey-ii deveniseră o enormă familie de unchi și de nepoți, cu cizme grele, pumni puternici și vorba aspră. Deodată se auzi vocea ascuțită a femeilor:

— Se iau la bătaie!

O mulțime de oameni năvăliră din bucătărie. Toți se înghesuiau. Se încăieraseră doi uriași cu părul încărunțit și cu fețele congestionate. Unul dintre ei se numea Black Matt și umbla zvonul că ar fi omorât doi oameni în viața lui. Femeile, innăbușindu-și strigătele de spaimă, se închinau și murmurau rugăciuni după rugăciuni, își ascundeau ochii, dar în același timp priveau printre degete. Bineînțeles că eu nu le urmam exemplul: mai mult, presupun că eram spectatorul cel mai interesat de cele ce se întâmplau. Să asist la omorârea unui om mi se părea un lucru minunat. În cel mai rău caz, urma să fiu de față la încăierare. Avui însă o mare dezamăgire: Black Matt și Tom Morrisey se mulțumiră să se țină încheștați și să ridice picioarele lor greoaie și strâmbe, dând impresia unui dans caraghios de elefanți. Erau prea beți pentru a se putea bate. Propunerile de pace începură, și cei doi fură duși în bucătărie pentru a pecetlui împăcarea.

Porniră să vorbească cu toții, urlând și strigând, așa cum fac oamenii cu pieptul larg, trăiți în aer liber, atunci când alcoolul le alungă felul lor de a fi, atât de tăcut. Inima micului țânc care eram palpita de spaimă; având nervii încordați, gata să se rupă ca la un pui de căprioară fugărit, priveam cu ochii mari prin ușa larg deschisă a bucătăriei, dornic de-a învăța cât mai mult din curiozitățile omenești. Mă minunam la vederea lui Black Matt și a lui Tom

Morrissey, care ședeau cocoțați pe masă ținându-se pe după gât și plângând amândoi de emoție.

Beția continuă în bucătărie, în timp ce femeile, afară, simțeau cum le crește teama; ele cunoșteau efectele băuturii și prevedeau că se va întâmpla ceva îngrozitor. Cum nu le plăcea să ia parte la astfel de scene, primiră propunerea unui tânăr de a merge la o mare fermă italiană, situată cam la șase kilometri depărtare, unde puteau face o partidă de dans. Astfel, doi câte doi, băieți și fete, se alinară și porniră să coboare drumul nisipos. Fiecare tânăr mergea cu prietena sa, și trebuie să credeți că un broscoi de șapte ani ascultă și cunoaște bine aventurile amoroase ale semenilor săi. Chiar eu aveam o prietenă. Mă însoțea o mică irlandeză, de aceeași vârstă cu mine. Noi eram de altfel singurii copii aflați la această petrecere improvizată. Perechea cea mai matură putea să aibă douăzeci de ani, iar fetișcane dezghețate, între paisprezece și șaisprezece ani, mergeau alături de cavalerii lor. Doar eu și mica irlandeză, un băiețel și o fetiță, mergeam mână în mână, iar câteodată, după exemplul celor mai mari, o cuprindeam cu brațul de mijloc, dar felul acesta de a merge mi se părea stânjenitor. Fără îndoială că în acea scânteietoare dimineață de duminică eram mândru să pot coborâ un drum atât de lung și monoton, prin dunele de nisip. Aveam, ca toți ceilalți, însoțitoarea mea și prin aceasta eram un mic bărbat.

Ferma italiană era o așezare de celibatari, astfel că sosirea noastră fu salutată cu strigăte de veselie. Vinul începu să curgă în pahare, și sala de mâncare a fost eliberată parțial pentru bal. Băieții ciocneau și dansau cu tinerele fete în sunetele acordeonului. Această armonie mi se părea divină. Nu mai luasem parte la ceva atât de măreț! Tânărul italian, care scotea din instrumentul său minunatele sunete, se ridică și începu să danseze înlănțuind cu brațele mijlocul prietenei sale și cântând cu acordeonul la spatele ei. Toate acestea mie, care nu dansasem niciodată, mi se păreau extraordinare. Așezat la o masă, cu ochii larg deschiși, mă forțam să pătrund acest lucru uluitor care este viața. Nu eram decât un noduleț de om și aveam încă atâtea de învățat!

După o bucată de vreme, tinerii irlandezi începură a se servi siguri cu băutura; veselia și buna dispoziție domneau din plin. Îi văzui pe câțiva clătinându-se în timpul dansului; unul dintre ei se întinse să doarmă într-un colț. Printre cei tineri, unii se plâneau de oboseală și voiau să plece, iar alții își înăbușeau râsul ce le trăda tensiunea nervoasă și arăta că sunt gata de orice...

Refuzasem să iau parte la potopul de băutura oferit de gazdele noastre italiene. Experiența pe care o făcusem cu berea îmi era de-ajuns și nu aveam poftă să reinnoiesc relațiile cu Gambinus și nici cu un altul din familia lui.

Din nenorocire, Pietro, o secătură de italian, văzându-mă că stau de o parte, avu ideea năstrușnică să umple pe jumătate o cupă și să mi-o ofere. Se afla de cealaltă parte a mesei, în fața mea. Refuzai paharul; atunci chipul i se înăsprî și mi-l împinse din nou în față, cu un gest insistent. Mă cuprinse frica. O frică pe care trebuie să o explic.

Mama mea avea idei preconcepute. Susținea cu tărie că trebuie să te ferești de oamenii oacheși și mai ales, de persoanele cu ochii negri. Bineînțeles că ea era blondă. În plus, era convinsă că rasa latină cu privirea întunecată este peste măsură de supărăcioasă, trădătoare și gata oricând să verse sânge. De mii de ori sorbisem de pe buzele sale povestiri ciudate și înspăimântătoare despre acești oameni. Reținusem mai ales următorul fapt: dacă insulti un italian, chiar fără cea mai mică intenție, el se răzbună întotdeauna înjunghiindu-te pe la spate. Aceasta era expresia ei preferată: „a înjunghia pe la spate”.

Cu toată dorința din acea dimineață de a vedea cum Black Matt îl omoară pe Tom Morrissey, nu țineam deloc să mă dau în spectacol față de dansatori primind o lovitură de pumnal în spate. Nu știam încă să deosebesc teoriile de fapte și aveam o credință oarbă în cele spuse de mama despre felul de a fi al italienilor. Pe de altă parte, aveam o vagă noțiune despre caracterul sacru al ospitalității și, în acea clipă, un singur gând mă stăpânea: eram oaspetele unuia dintre acei italieni trădători și sângeroși. Pe deasupra, îmi intrase în cap că dacă îl insult voi primi o lovitură de cuțit; de acest lucru eram sigur, întocmai cum știam că un cal îl lovește cu copita pe acela care îl necăjește.

Pietro, italianul meu, avea, fără îndoială, a pereche de ochi negri, așa cum îmi vorbise mama, ochi ce nu semănau deloc cu cei pe care-i cunoșteam eu, albaștri, căprui sau șterși și răsători ca ai irlandezilor. După toate aprențele, Pietro dăduse pe gât câteva pahare bune; oricum, o lucire diabolică îi juca în pupilele întunecate care pentru mine reprezentau misterul și necunoscutul.

Cum ar fi putut un pici de șapte ani, cum eram eu, să analizeze acea flacăra jucăușă? Privind acei ochi, aveam viziunea unei morți violente; totuși, cu sficiune, refuzai vinul. Când împinse din nou cupa spre mine, expresia ochilor lui deveni mai aspră, mai poruncitoare. Ce puteam să fac?

De atunci am înfruntat în viața mea moartea, cu adevărat, de nenumărate ori, dar niciodată n-am mai simțit frica pe care am încercat-o în acea clipă. Când am dus paharul la gură, privirea lui Pietro se împlânzi pe dată. Da, vedeam bine: nu trebuia să-mi mai fie teamă că voi fi ucis. Acest gând mă ușura, dar nu pot spune același lucru și despre băutura. Era un vin nou, dintre cele ieftine, aspru și amar, fabricat din struguri rămași în vie după cules și din drojdie de pe fundul vaselor. În orice caz, avea un gust mult mai rău decât al berii. Pentru a-l simți mai puțin, nu aveam decât o singură scăpare: să beau pe nerăsuflăte. Lăsând capul pe spate, dădui pe gât prima înghițitură; în două reprize terminai. Acum, trebuia să fac însă un mare efort pentru a păstra în mine această otravă, ceea ce nu era chiar un fleac pentru organismul meu fraged. Astăzi, când îmi reamintesc toate acestea, înțeleg mirarea lui Pietro. Umplu pe jumătate un alt pahar și mi-l întinse peste masă. Stăpânit de frică, mă lăsa în voia soartei care mă copleșea și-l dădui și pe acesta peste cap, ca și pe primul.

Era prea mult pentru Pietro: acum, el simțea nevoia să arate și celorlalți copilul-minune pe care-l descoperise în mine. Îl chemă pe Domenico, un tânăr italian mustăcios, pentru a fi martor al fenomenului. De data aceasta mi se dădu să beau o cupă plină. Ce nu face omul pentru a-și salva pielea? Îmi luai inima în dinți, înnăbușii greața ce mi se urca până la gât și înghiții lichidul. Desigur, Domenico nu mai văzuse nici el asemenea eroism la un copil. De două ori îmi umplu harul până sus și-l priviră cum se golește. Între timp, isprava mea atrase atenția. Mă văzui înconjurat de o ceată de italieni, lucrători cu ziua și de țărani bătrâni, care se mirau tot mai zgomotos. Îi privii. Cu fețe oacheșe și aspect sălbatic, purtau centuri și cămăși roșii și știam că erau înarmați cu cuțite. Mă încercuise o adevărată bandă de pirați, iar Pietro și Domenico mă sileau să reîncep jocul în fața acestor indivizi fioroși.

Dacă aș fi fost lipsit de imaginație, dacă aș fi fost prost sau încăpățânat ca un catâr, m-aș fi manifestat după cum mă tăia capul și niciodată n-aș fi fost pus într-o asemenea situație. Băieții și fetele dansau într-una, astfel că nu se găsea nimeni să mă elibereze.

Cât am băut? Nu mai țin minte acest amănunt. Ceea ce îmi amintesc este că în mijlocul acelei adunături de „criminali” am simțit chinurile fricii pentru un secol și am văzut un șir nesfârșit de pahare cu vin roșu străbătând masa pentru a se rostogoli pe gâtul meu încins ca un cuptor. Oricât de rea era băutura, un pumnal înfipt în spate mi se părea ceva mai rău – și apoi voiam să trăiesc cu orice preț!

Acum, când cu experiența mea de băutor arunc o privire în urmă, înțeleg de ce nu m-am prăbușit sub masă. Cum am spus, eram crispat și paralizat de teamă. Singurul meu gest era să duc la gură această nesfârșită procesiune de pahare. Mă asemănam cu un recipient nemișcat și bine fixat, unde se turnase o cantitate de lichid; acesta stătea liniștit în stomacul meu devenit nesimțitor prin efectul fricii. Eram prea înspăimântat pentru a putea vomita. Întreaga ceată de italieni se minuna la vederea copilului-minune care înghițea vinul cu nepăsare, automat, îndrăznesc să afirm, fără să mă laud, că nu mai văzuseră ceva asemănător.

Sosi și ora plecării. Prostiile pe care le făceau tinerii bețivi îi hotărâra pe o parte dintre tovarășii lor, care mai păstrau o urmă de judecată limpede, să-i smulgă de acolo. Mă regăsi la ușă, alături de mica mea prietenă; ea nu trecuse prin atâtea peripeții ca mine și rămăsese cu același aer de copil vii. Fascinată de pașii nesiguri ai tinerilor care mergeau alături de prietenele lor, începu să-i imite. Ideea ei mi se păru foarte amuzantă și mă grăbii să fac la fel; dar pe ea n-o excita vinul, pe când cel mai mic gest al meu făcea să mi se urce la cap fumurile beției. Încă de la început, jocul meu fu mai realist decât al său, lucru de care mă mirai singur. Unul dintre tineri, după o poticnire bruscă, se opri la marginea drumului, privi grav șanțul și dând aparența unei adânci cugetări, se rostogoli de-a berbeleacul în el.

Toate acestea erau pentru mine de un comic irezistibil. Mă clătinau și eu până la marginea șanțului, cu hotărârea fermă de-a nu merge mai departe, dar

nimerii tot în fundul lui. Pe loc, mă văzui înconjurat de tinere fete care, cu neliniștea zugrăvită pe fețe, se chinuiră să mă tragă afară.

Din aceea clipă nu mai aveam deloc poftă să fac pe omul beat și nu mai vedeam nimic nostim în acest joc. Cu ochii dați peste cap și gura larg deschisă, simțeam nevoia de aer. Două fete mă susțineau pentru a mă ajuta să merg, dar picioarele îmi erau ca de plumb. Alcoolul pe care-l înghițisem părea că-mi dă lovături de măciucă în inimă și-mi zguduie creierul. Dacă aș fi fost un copil plâpând, în mod sigur că acesta m-ar fi ucis. În orice caz, eram mai aproape de moarte decât și-ar fi putut închipui vreuna dintre fetele acelea speriate de starea în care mă găseam. Le auzeam ciorovăindu-se între ele și întrebându-se cine era vinovatul. Începură să se vaite. Plângeau pentru ele, pentru mine sau pentru felul urât în care se purtaseră prietenii lor. Toate acestea mă interesau prea puțin. Eu mă sufocam și voiam aer.

La cea mai mică mișcare, simțeam un adevărat chin și de abia îmi trăgeam sufletul. Cu toate acestea, fetele țineau cu tot dinadinsul să mă facă să merg, deși mai aveam de străbătut patru mile până acasă. Patru mile! Îmi amintesc că am zărit, cu ochii mei împăienjeniți de ceață, un mic pod la o distanță ce mi se părea nesfârșită, deși în realitate era vorba doar de o sută de pași. Când să ajung la el, căzui leșinat pe spate. Fetele încercară să mă ridice, dar rămăsei nemișcat. Strigătele lor de alarmă atraseră atenția lui Larry, un tânăr bețivan de șaptespezece ani, care începu să sară cu picioarele încrucișate pe pieptul meu, pentru a mă readuce la viață. Îmi amintesc vag de această probă, ca și de țipetele ascuțite pe care le scoteau fetele, încercând astfel să-l alunge de acolo.

Pe urmă nu mai știu ce s-a întâmplat; totul se pierde în umbră. Mai târziu, am aflat că Larry a alunecat sub pod, unde a rămas până dimineața. Când mi-am revenit în simțire, era noapte. Fusesem dus leșinat cale de patru mile și așezat în pat. Eram un țânc bolnav și, cu toată grozava oboseală a inimii și a mușchilor mei, eram stăpânit de neliniște și cădeam mereu în delir. Tot ce acumulase mai urât și mai îngrozitor creierul meu de copil ieșea la suprafață. Cele mai neînchipuite năluciri deveneau realități. Vedeam ciim se săvârșesc crime sau mi se părea că sunt urmărit de asasini. Mă zbăteam, scoțând strigăte și horcăituri; chinurile mele întreceau orice măsură.

Scăpat de delir, o auzii pe mama spunând:

— Ce are la creier? Bietul copil și-a pierdut mintea!... și leșinând, duceam cu mine această imagine – bătut de paznici și înconjurat de nebunii care mă asurzeau cu urletele lor.

Anumite discuții despre locuințele infecte ale cartierului chinezesc din San Francisco auzite de la cei mari lăsaseră o impresie adâncă în sufletul meu, astfel încât, în timpul delirului, rătăcii printr-un întreg labirint de asemenea locuințe subterane; în dosul porților de fier înduram torturi și mii de morți îngrozitoare. Pe urmă, se făcea că-l întâlnesc în acele adâncuri întunecoase pe tatăl meu așezat la masă, gata să joace cărți cu chinezii pe sume enorme; atunci indignarea mea nu mai avu imagini și-mi ieșiră din gură cele mai josnice

înjurături. Mă ridicai pe pat dând la o parte mâinile care mă rețineau și îl insultai pe tata de răsunară pereții. Murdăriile cele mai de necrezut pe care le poate auzi un copil lăsat de capul său într-un ținut țâșniră acum de pe buzele mele și se revărsară asupra tatălui meu care, așa cum mi-l închipuiam, era așezat acolo, departe, printre oamenii galbeni, cu părul și unghiile lungi.

Mă întreb cum de în acea noapte, nu mi-au plesnit inima și creierul. În mod obișnuit, arterele și creierul unui copil de șapte ani nu sunt în stare să îndure probe ca acelea prin care am trecut eu. Toată noaptea, în mica și sărăcăcioasa fermă unde John Barleycorn mă ținea la discreția lui, nimeni n-a dormit.

Larry, sub pod, n-a îndurat ce am îndurat eu. Sunt sigur că a dormit buimac și fără vise, iar a doua zi s-a deșteptat greoi și morocănos. Dacă mai trăiește, probabil că nici nu-și mai aduce aminte de acest incident fără nici o însemnătate pentru el. Creierul meu a înregistrat însă această întâmplare pe vecie. Scriu rândurile de față după treizeci de ani și, totuși, imaginile mi-au rămas clare și retrăiesc aidoma aceleași suferințe îngrozitoare din noaptea despre care vă povestesc.

Am zăcut în pat timp de mai multe zile, iar mai târziu n-am avut nevoie de îndemnurile mamei pentru a-l evita pe John Barleycorn. Indignată de manifestarea mea, ea susținea că mă purtasem foarte rău și că n-am luat de loc în seamă sfaturile sale. Ce puteam eu să-i spun, când n-aveam nici măcar dreptul să-i răspund; când nici nu găseam cuvinte pentru a-i explica starea mea sufletească? Cum puteam să-i arăt mamei că numai sfaturile sale erau cauza directă a beției mele? De nu i-aș fi cunoscut părerile pe care le avea despre ochii negri și caracterul italienilor, niciodată nu mi-aș fi înmuiat buzele în sucul acela acru și amar. De abia când m-am făcut mare, am reușit s-o lămuresc asupra adevărului ce stătea la baza acestei povești scandaloase.

În cursul bolii, anumite intervale îmi rămâneau întunecate, în timp ce pentru altele aveam la îndemână toată puterea de judecată. Mă simțeam vinovat, dar în același timp eram săcâit de o nedreptate; deși în fond nu era greșeala mea, totuși mie mi se imputa în toată murdăria ei. Luai hotărârea fermă de-a nu mă mai atinge de nici un fel de băutură fermentată; sunt sigur că nici chiar un câine turbat n-are mai multă ură pentru apă, cum căpătasem eu atunci pentru alcool.

Cu toate acestea, ceea ce vreau să rămână stabilit până la sfârșit este că această experiență, oricât a fost de cumplită, nu m-a oprit să fac iarăși cunoștință din când în când cu John Barleycorn. Chiar în acea epocă acumulasem forțe care mă împingeau spre el. În primul rând, înafară de mama care nu-și schimba niciodată felul de a vedea, toți ceilalți mi se părea că privesc incidentul cu indulgență, socotindu-l o glumă de care nu ai de ce să roșești. Cât despre băieți și fete, pufneau în râs când își aminteau rolul pe care-l jucaseră în această chestiune. Povesteau cu plăcere cum Larry sărise pe pieptul meu și cum se dusesese apoi să adoarmă sub pod; sau tot așa, ce i se întâmplase unui alt băiat căzut în șanț.

Repet, atât cât puteam eu vedea, de nici o parte nu se punea problema rușinii. Nu era decât ceva comic, un comic irezistibil și îndrăcit, un episod vesel și măreț în monotonia vieții lor de lucrători, dusă pe un țarm rece și cețos.

Băieții de la ferma irlandeză comentau fapta mea și mă băteau pe umăr cu atâta jovialitate de parcă aș fi săvârșit cine știe ce act eroic. Pietro și Domenico se arătau mândri de isprăvile mele de bețiv.

Moralitatea lor nu era certată cu beția; de altfel toată lumea bea. În toată comunitatea nu găseai nici un antialcoolic. Însuși profesorul de la mica noastră școală, un om cărunt de cincizeci de ani, ne dădea vacanță în zilele când era învins de John Barleycorn. Nă încercam deci nici un fel de constrângere morală. Aversiunea mea era pur și simplu fiziologică. Nu iubeam acest lichid consacrat, aceasta era totul.

Capitolul V. TENTAȚIA LOCALURILOR.

N-am putut trece niciodată peste dezgustul fizic provocat de alcool, totuși, am reușit să-l stăpânesc. Chiar în prezent trebuie să-l alung de câte ori iau paharul în mână. Simțul gustului se revoltă neconținut. El este cel care ne înștiințează de ceea ce este bun sau rău pentru organism. Oamenii însă nu beau pentru a simți efectul produs asupra organismului. Ei nu caută decât excitarea creierului și, dacă suferă corpul, cu atât mai rău pentru el.

Deși îmi este silă de băutura, mărturisesc că cele mai înșorite clipe ale vieții mele de copil, le-am petrecut totuși în baruri și localuri.

Cocoțat pe mormanele de cartofi din căruțele încărcate greoi, dispăream adesea în ceața drumurilor și ajungeam să am picioarele umflate din cauza nemișcării. Caii urcau fără să se grăbească printre dunele de nisip aflate pe șoseaua pustie, iar eu întrezăream o nălucire luminoasă care făcea să nu mi se pară calea atât de lungă... Era o sală de han din Colma, unde tatăl și omul care conducea se opreau totdeauna iar eu coboram să mă încălzesc lângă vatra cea mare și să mănânc un soda cracker³. Nu mi se dădea decât unul, dar acest unul însemna mult pentru mine! Erau și hanurile bune le ceva!

Îmi luam apoi locul în urma cailor și mai bine de o oră savuram acel biscuit. Culegeam cu cea mai mare grijă cele mai mici firmituri și le mestecam prefăcându-le într-o pastă fină, pe care însă n-o înghițeam dintr-o dată. Mă mulțumeam să-i simt gustul și continuam să mă încânt cu ea; o aduceam pe limbă, o schimbam dintr-o parte în alta a gurii, o țineam pe loc până ce, în sfârșit, aluneca pe gât în bucăți foarte mici.

N-aveam ce învăța de la Horace Fletcher⁴ în materie de „soda crackers”.

Iubeam ospătăriile, îndeosebi pe cele din San Francisco. Acolo erau expuse cele mai delicioase bunătăți: chifle, biscuiți, brânzeturi, cămași, sardele precum și tot felul de mâncăruri minunate pe care nu le văzusem niciodată la masa noastră sărăcăcioasă.

Îmi amintesc cum, o dată, patronul unui bar amestecă pentru mine o băutura răcoritoare din sirop și apă gazoasă, pe care tatăl meu nu o plăti. Era rândul cârciumarului. De atunci, acest om reprezintă pentru mine tipul omului cumsecade. În cursul anilor, acest personaj mi-a tulburat adeseori visurile. Pe

atunci nu aveam decât șapte ani, dar pot să mi-l reprezint limpede, cu toate că numai în ziua aceea îmi ridicasem ochii asupra lui.

Taverna era așezată la sud de strada Pieții din San Francisco. La dreapta, spre perete, în interiorul barului era așezat bufetul unde se putea servi după plac o gustare la orice oră.

Prăvălia se compunea dintr-o încăpere lungă și îngustă, în fundul căreia, ceva mai departe de butoaiile de bere, se zăreau mesele mici și rotunde cu scaunele lor. Patronul avea ochii albaștri, iar părul blond și murdar îi cădea de sub boneta de satin negru. Îmi amintesc că purta o vestă tricotată de lână neagră și știu precis locul, în acel arsenal de sticle, de unde o scotea pe aceea plină cu sirop roșu.

Vorbi timp îndelungat împreună cu tatăl meu; în tot acest răgaz îmi sorbeam delicioasa băutură, binecuvântând pe omul care o preparase. Astăzi pot să mărturisesc că deși au trecut ani, i-am respectat memoria.

Îi ciuda celor două pățanii ale mele, mă găseam și aici tot în tovărășia lui John Barleycorn. Ca peste tot, de altfel, el era stăpânul, arătând tuturor o față cuceritoare. Încerca să mă atragă și pe mine în cursele lui. Barul, cu tot ce ținea de el, lăsa urme adânci în sufletul meu tânăr. Eram la vârsta când un copil își formează primele judecăți asupra lumii, și cabaretul îmi apărea drept un loc încântător. Nici magazinele, nici clădirile publice și niciuna dintre locuințele omenești nu-mi dăduseră voie vreodată să mă încălzesc la un colțișor de foc, sau mă înfrupt cu bunătățile lor. Porțile lor au fost pentru mine totdeauna închise, spre deosebire de cele ale cafenelelor care mi-au fost fără întrerupere larg deschise. Mereu și pretutindeni, pe marile drumuri sau pe căile scurte. În ulicioare sau la încrucișările pline de mișcare, am întâlnit hanuri vesele care răspândeau lumină noaptea, erau călduroase iarna și întunecoase și pline de răcoare în timpul verii. De, nu începe nici o îndoială, barul era un loc delicios! Ba parcă mai mult decât atât!

Când am atins vârsta de șapte ani, familia mea părăsi orașul și se mută la țară. La zece ani debutai în viață ca vânzător de ziare. Una din cauze era că aveam nevoie de bani; a doua, voiam să mă deprind cu greutățile vieții.

Este timpul să spun că descoperisem biblioteca publică, unde mă adânceam în lectură până la totala istovire a nervilor, în fermele sărăcăcioase unde locuisem nu existau cărți; printr-un adevărat miracol, mi se împrumutaseră patru opere minunate pe care le-am citit cu o sete nestăvilită. Prima trata despre viața lui Garfield; a doua, despre călătoriile în Africa, de Paul du Chaillu; a treia era un roman de Quida, din care lipseau ultimele patruzeci de pagini, iar în a patra erau povestirile Alhambrei, de Washington Irving. Pe aceasta din urmă o aveam de la o institutoare. Nu eram un copil prea precoce. Contrar lui Oliver Twist, mă simțeam incapabil să cer mai mult decât aveam dreptul. Când i-am înapoiat „Alhambra”, mă așteptam să-mi dea o altă carte și cum acest lucru nu s-a întâmplat – aceasta, fără îndoială, fiindcă ea nu mă credea în stare să apreciez cărțile

— plânsei cu lacrimi amare pe drumul de trei mile care despărțea școala de fermă. Așteptai nerăbdător un gest de bunăvoință din partea sa. De vreo douăzeci de ori am fost gata s-o provoc, dar niciodată n-am atins gradul necesar de îndrăzneală.

Atunci apărui în viața mea orașul Oakland și, în biblioteca sa municipală, o lume imensă mi se deschidea în orizont. Se găseau acolo mii de cărți tot așa de bune ca și cele patru minuni ale mele, ba unele dintre ele chiar și mai bune.

La acea epocă nu se scriau povești pentru copii și de aceea, din întâmplare, îmi căzură în mână cărți de aventuri ciudate, îmi aduc aminte cât de impresionat am fost de titlul: „Aventurile pelerinului Pickle”, pe care îl găsii în catalog. Completai un buletin și bibliotecarul îmi dădu întreaga colecție a lui Mollett, legată într-un volum enorm. Citii de toate, dar m-au atras mai ales istoria, aventurile și vechile călătorii pe pământ și pe mare. Citeam dimineața, după-amiaza și noaptea. Citeam pretutindeni: în pat, la masă, ducându-mă sau întorcându-mă de la masă, în recreație și în timp ce camarazii mei se jucau. Nervii începură să-mi slăbească. Le răspundeam tuturor: „Lăsați-mă în pace! Mă plictisiți!”

După toate acestea, iată-mă la zece ani pe străzi, vânzător de ziare. Nu mai aveam timp de citit; trebuia să fac prea multe: să alerg, să învăț cum să mă bat, să devin îndrăzneț, obraznic și lăudăros. Imaginația și setea de a cunoaște totul îmi croiră un spirit plastic.

Se înțelege de aici de ce barurile au constituit o mare atracție pentru curiozitatea mea nestăvilită. Prin câte n-am umblat! Pe atunci, după câte îmi amintesc, la răsărit de Broadway între cea de-a 6-a și a 7-a stradă se găsea o enormă adunătură de case care, spre stradă, aveau amenjate numeroase cârciumi croite aproape după același calapod.

Înăuntru, oamenii ridicau vocea și râdeau cu hohote, fără jenă; pretutindeni domnea o atmosferă neobișnuită, care nu se potrivea cu traiul de toate zilele, lipsit de evenimente. Viața era mereu în mișcare, câteodată chiar tragică. Mai ales atunci când loviturile plouau, când sângele țâșnea și când agenți de-ai poliției năvăleau în masă pentru razii. Aceste clipe de neuitat, în care se dezlănțuiau în fața mea certuri sălbatice și acțiuni îndrăznețe ale tuturor aventurierilor de pe pământ și apă, se deosebeau cu totul de orele plictisitoare când, de-a lungul străzilor, îmi depuneam ziarele la porțile caselor. În taverne, chiar îndobitociții tăvăliți pe mese și căzuți pe podele reprezentau pentru mine un element misterios de atracție.

Barurile nu erau numai pline de un ciudat romantism: erau chiar legale, autorizate de magistrații orașului care le vizitau adesea. Acestea să fi fost locurile înfricoșătoare, așa cum și le închipuiau camarazii mei, care nu avuseseră, ca mine, ocazia să pătrundă în ele? Poate că erau îngrozitoare, dar totodată aveau ceva care mă fermeca. Aveau ceea ce un copil caută din tot sufletul să cunoască. Oare pirății, naufragații, luptele, nu sunt și ele lucruri îngrozitoare? Cu toate acestea, care tânăr îndrăzneț ar șovăi să ia parte la asemenea aventuri?

În cafenele întâlneam reporteri, redactori, avocați, și judecători ale căror fețe și nume îmi erau cunoscute. Prezența lor constituia o aprobare socială. Ei justificau fascinația pe care cafenelele o exercitau asupra mea. Eram convins că trebuie să fi descoperit aici ceva diferit, ceva subtil, pe care eu îl simțeam și căutam să-l înțeleg. Nu știam ce ar fi putut să fie în fond, dar este sigur că există ceva, oamenii forfoteau aici ca albinele în jurul unui fagure. Nu aveam pe atunci nici o grijă. Lumea apărea în ochii mei plină de strălucire. Cum mi-aș fi putut închipui că acești oameni veneau în localuri ca să-și uite oboseala și necazurile?

Pe vremea aceea nu beam. De la zece până la cincisprezece ani am gustat foarte rar câte un pahar de alcool dar, în schimb, am avut mereu de-a face cu bețivi. Singurul lucru care mă oprea de la băutura era dezgustul pentru spirtoase. În toată viața mea m-am îndeletnicit cu meserii variate: am spart gheață, am ridicat bilele de la jocul de popice, am curățat sălile și am măturat pajiștele unde duminica oamenii veneau la iarbă verde.

Josie Harper, o femeie grasă și veselă, ținea un debit la încrucișarea dintre Calea Telegrafului și Strada 31. Timp de un an întreg i-am dus jurnalul de seară, până când itinerariul meu fu schimbat pentru plaja și cartierele bogate din Oakland. La sfârșitul primei luni, Josie Harper, făcându-mi socoteala, îmi dădu și un pahar de vin. Rușinat să o refuz, îl dădui peste cap. În lunile următoare însă, căutai să vin când nu era acasă și să aranjez contul cu băiatul pe care îl avea în prăvălie.

În ziua când m-am tocmit la jocul de popice, patronul, după obicei, i-a chemat pe toți băieții care strângeau bilele ca să-i cinstească. Unii au vrut bere; eu comandai limonadă. Camarazii mei rânjiră, iar stăpânul mă privi cu un aer foarte curios. La jocul de popice, în timpul pauzelor, tovarășii îmi deschiseră ochii. Îl supărasem pe hangiu, căci ceea ce cerusem eu costa mult mai scump decât un mic pahar de bere. Dacă țineam să mai rămân la el, trebuia să fac la fel ca dâșii. Apoi, ziceau ei berea era hrănitore și-mi dădea forțe noi pentru muncă. Dimpotrivă, băutura mea ușoară nu conținea nimic substanțial.

După această pățanie, când nu mă puteam sustrage, beam bere, dar mă întrebam mereu ce găsesc oamenii așa de bun în ea. Mi s-a părut totdeauna că nu sunt croit ca toți ceilalți.

Să fiu sincer, ceea ce preferam cu adevărat în acea vreme, era zahărul sub formă de candel. Cu cinci cenți îmi puteam cumpăra cinci din acele bucăți groase, numite de noi „ghiulele de tun” pe care le savuram cu o încetineală delicioasă. Procedam în așa fel, încât țineam în gură o astfel de acadea timp de o oră întregă.

Cunoșteam un mexican care, în schimbul a cinci cenți, îmi vindea o bucată mare de zahăr ars. Exact un sfert de zi era răgazul necesar ca să o pot mânca pe toată. De câte ori nu mi s-a întâmplat să nu mănânc altceva decât o bucățică de acadea! La drept vorbind însă, o găseam mai hrănitore decât berea!

Capitolul VI. SCOTTY ȘI VÂNĂTORUL DE BALENE.

Curând începui a doua serie de abuzuri în tovărășia lui John Barleycorn.

La vârsta de paisprezece ani, având capul plin de vechi povestiri de călătorie, cu sufletul încărcat de dorul insulelor tropicale și al ținuturilor îndepărtate, îmi petrecui timpul liber cutreierând golful San Francisco și estuarul Oakland pe o barcă ușoară.

Voiam să mă fac marinar, să mă eliberez de monotonia și slugărnicile vieții. Eram în plină adolescență, cu spiritul înfierbântat de romane și de dorința de aventuri, visând să duc o viață plină de primejdii într-o lume sălbatică.

Într-o zi, în timp ce ridicam pânza corăbiei mele, făcui cunoștință cu Scotty. Era un tânăr voinic de șaptesprezece ani; venea dintr-un port australian unde dezertase, după cum îmi spunea el, de pe un vas pe care fusese elev marinar. Se înapoăase la San Francisco pe o corabie și căuta în prezent să se angajeze la bordul unei baleniere.

De cealaltă parte a estuarului, era ancorat șlepul „Idler”. Supravegheatorul, un pescar, avea intenția să se imbarce pentru următoarea călătorie pe baleniera „Bonanza”. Scotty mă întrebă dacă vreau să-l duc cu mica mea corabie la acel individ.

Dacă vreau! Dar nu auzisem eu oare fel de fel de legende, mai mult sau mai puțin adevărate despre vasul „Idler”, acel șlep enorm care venea din insulele Sadwich, unde făcuse tot timpul contrabandă de opium? Și apoi, mi se dădea prilejul să mă apropii de pescarul care îl avea în grijă! De câte ori, văzându-l, nu i-am pizmuit libertatea! Nimic nu-l obliga să pună piciorul pe pământ; dormea toate nopțile la bord în timp ce eu trebuia să mă întorc în oraș. Acest pescar (nimeni nu mă informase asupra calității sale) n-avea decât nouăsprezece ani, dar în ochii mei era o personalitate prea proeminentă pentru a fi îndrăznit să intru în vorbă cu el atunci când, aflat la o distanță respectoasă, vâsleam în jurul vasului său.

Dacă mă învoiam să-l duc pe Scotty, marinarul dezertor, în vizită la pescarul de pe „Idler”, corabia care făcea contrabandă de opium? Mai încăpea oare vreo îndoială în această chestiune?

La chemarea noastră, pescarul apăru pe punte și ne invită la bord. Mă silii să fac pe marinarul și pe omul matur: îmi îndepărtai barca de corabia pe care o abordam, pentru a nu-i vătăma vopseaua albă, și o lăasai să plutească în voie, legată de odgonul său, pe care am avut grijă să-l înnod de două ori.

Coborâram fără a ne opri pe punte; vedeam pentru prima oară interiorul unui vas. Veșmintele atârinate pe pereți miroseau a mușgai. Dar ce-mi păsa mie? Eram bucuros să contemplez de-acolo tot echipamentul marinarilor: haine de piele căptușite la coate cu catifea, paltoane din stofă albastră, cizme de cauciuc, pălării și surtucuri din pânză impermeabilă.

Paturile strâmte, mesele pliante și sertarele așezate acolo unde nici nu te gândeați, arătau cât de prețios era spațiul, oricât ar fi fost de mic. Remarcați axiometrul cărmei, lămpile marinărești plasate în cadranele lor, hărțile cu marginea albastră, îndoite neglijent și trântite într-un colț, semnalele în ordinea

alfabetică, precum și un compas de marină, care susținea un calendar. În sfârșit, simțeam și eu că trăiesc, mă găseam pentru prima oară pe un vas, vas de contrabandă, unde eram tratat camaradește de un pescar adevărat și de un dezertor din marina engleză.

Primul lucru pe care îl făcură pescarul de nouăsprezece ani și Scotty, marinarul de șaisprezece ani, pentru a dovedi că sunt bărbați, a fost să se poarte întocmai ca aceștia. Pescarul susținu de la început că trebuie neapărat să luăm ceva de băut, iar Scotty își răscoli buzunarele după piesele de argint și nichel. Gazda noastră se îndepărtă cu o mică barcă, ducând cu sine o sticlă mare, roz, pentru a o umple în cine știe ce local suspect din împrejurimi, căci nu existau în apropiere alte debite autorizate. Când se înapoie, ne instalarăm la o masă și turnarăm basamacul dezgustător în cupe. Puteam oare să fiu mai puțin rezistent și mai puțin viteaz decât pescarul ori decât marinarul?

Se vedea bine că ei erau oameni, și felul lor de a bea era o dovadă sigură de bărbăție. Băui deci cu ei, deși lichidul grețos nu putea fi comparat nici cu acadelele de zahăr ars și nici cu delicioasele „ghiulele de tun”. La fiecare înghițitură mă cutremuram, dar alungam orice dezgust, întocmai cum credeam că fac oamenii mari.

Sticla a fost umplută și golită de mai multe ori în acea după-amiază. Contribuii și eu cu douăzeci de franci, pe care îi pusei la bătaie cu gestul renunțării depline, regretând însă, în fond, marea cantitate de zaharicale pe care aș fi putut-o cumpăra cu o asemenea sumă de bani.

Alcoolul mi se urcă la cap. Scotty și pescarul se lăudau că în viața lor marinărescă au ținut adesea piept alizeelor; vorbeau apoi de furtunile capului Horn, de „pamperos” 5 din largul golfului La Plata, de brizele care aduceau rămășițe de corăbii, de uraganele din Pacificul de Nord și de baleniarele sfărâmate de ghețurile arctice.

— E imposibil să navighezi pe această apă înghețată, mi se destăinuie pescarul. Într-un minut parcă ești rupt în două și te duci la fund. Când o balenă îți scufundă vasul, singurul lucru pe care îl poți face este să te așezi pe pantece de-a lungul unei vâsle, astfel încât să poți pluti când te răzbește frigul.

— Fără nici o îndoială, îi răspunsei eu, mulțumindu-i din cap cu un aer plin de siguranță pentru atenția ce mi-o dădea, voi vâna și eu balene și-mi voi vedea barca strivită în Oceanul înghețat.

De altfel, înregistrai această indicație ca pe un sfat prețios, plasându-l cu grijă în memorie, unde a rămas până în ziua de astăzi.

La început, nu îndrăzneau să scot aproape nici un cuvânt; aceasta însă, numai la început. Dumnezeu mare! Nu aveam decât paisprezece ani și în viața mea scurtă nu mă aventurasem încă pe ocean. Mă mulțumeam, de aceea, să-i ascult pe cei doi lupi de mare și să-mi arăt bărbăția ridicând brațul repede și voinicește, odată cu ei, spre a sorbi băutura, pahar după pahar.

Alcoolul începu însă să-și facă efectul. Cuvintele celor doi tovarăși umpleau cabina strâmtă a vasului și trecând prin creierul meu, se prefăceau în

răbufniri de vânturi vijelioase. Trăiam în imaginație anii viitorului și mă lăsam legănat de valurile aventurii într-o lume sălbatică, dar încântătoare.

Deveniserăm limbuți; între noi nu mai existau constrângeri sau rezerve. S-ar fi zis că ne cunoșteam de când lumea și ne jurarăm solemn ca în viitor să călătorim numai împreună. Pescarul ne povesti nenumăratele sale mizerii și aventuri. Scotty izbucni în lacrimi amare, atunci când ne vorbi despre mama sa.

— Este o doamnă din lumea bună, stăruie el, de viță nobilă, care din pricina loviturilor soartei nu a mai putut plăti suma cerută pentru mine, de armatori...

Tânărul marinăr ne spuse apoi că visul mamei sale era să se sacrifice pentru a face din el un ofițer al marinei comerciale și un adevărat nobil. A suferit mult când a aflat de dezertarea lui în Australia și de faptul că își reluasă serviciul ca simplu marinăr. Scotty ne dovedi toate acestea printr-o scrisoare pe care o scoase din buzunar; era ultima de la mama sa și din ea se desprindea o tristețe și un plâns care se măriră când ne-o citi cu voce tare.

Pescarul și cu mine ne unirăm lacrimile cu ale sale jurând toți trei să ne imbarcăm pe baleniera „Bonanza”, să câștigăm bani mulți, și tot împreună să facem un pelerinaj la Edinburgh pentru a depune tezaurul nostru la picioarele venerabilei doamne.

Pe măsură ce John Barleycorn se strecura în capul meu încălzindu-l, orice constrângere și orice modestie se evapora. Devenisem frate de cruce cu acest domn, și ca un al doilea „eu”, el îmi inspira cuvintele care-mi ieșeau de pe buze. Ridicai atunci vocea să se vadă că și eu eram bărbat și aventurier. Mă lăudai, cu multă bogăție de amănunte, că am trecut golful San Francisco cu luntrea mea ușoară, pe o furtună îngrozitoare, de s-au minunat și marinarii de pe vasul de pază. Mai mult încă: eu

— sau mai bine zis John Barleycorn, căci acum eram unul și același – îi spuneam lui Scotty că putea fi un marinăr încercat, care cunoaște cele mai mici secrete ale marilor vapoare, dar când ar fi vorba de manevrarea unui vas mic, mă însărcinam să-l întrec fără nici o greutate.

Lucru curios: afirmațiile și lăudăroșeniile mele păreau sincere. În stare normală, n-aș fi îndrăznit niciodată să-i arăt lui Scotty disprețul pe care mi-l insipra ignoranța sa în ceea ce privește micile șlepuri. John Barleycorn face însă în așa fel, încât dezleagă limba și dezvăluie gândurile noastre cele mai tainice.

Scotty sau John Barleycorn, sau amândoi, natural că se arătară foarte insultați de observațiile mele. Acest fapt nu mă îndemna însă să cobor tonul; eram doar în stare să-mi dau importanță chiar față de un marinăr dezertor de șaptesprezece ani. În curând, el și cu mine, devenirăm ca doi cocoși tineri, gata de încăierare. Din fericire, pescarul turnă din nou un rând în pahare, pentru a ne face să ne uităm cearta.

Ne împăcarăm pe câmpul de bătălie și, prinși de după gât, schimbam priviri prietenoase întocmai ca Black Matt și Tom Morrissey, pe care mi se părea

că-i revăd în bucătăria din San Mateo. Această amintire îmi plăcu; era doar o dovadă că devenisem și eu un adevărat bărbat, în ciuda celor paisprezece ani ai mei. Un om sprintem și fără teamă, întocmai ca uriașii aceia doi care se certaseră și apoi se împăcaseră atunci, demult, în acea duminică de altădată, a cărei amintire îmi rămăsese vie în minte.

La un moment dat, am intrat în faza lirică a beției. Îmi amintesc vocea celorlalți doi, cântând frânturi de romanțe și refrene marinărești. Acolo, în cabina lui „Idler”, auzii pentru prima oară renumitele cântece ale navigatorilor, care se evocă mai ales la chef: „Blow the man down, 6 „Flying Cloud” 2, „Whisky”, „Johnny whisky”, și altele. Era minunat! Începui să cunosc sensul adevărat al vieții; uitasem de banalitatea traiului zilnic, de vânzarea obositoare a ziarelor prin porturi, de adunatul bilelor de popice. Într-un cuvânt, uitasem de tot.

Lumea întreagă era a mea, cutreieram toate porturile, iar John Barleycorn, jucându-se cu imaginația mea, îmi permitea să întrezăresc în roz viața aventuroasă la care aspiram.

Nu mai eram oameni obișnuiți, ci trei zei tineri amețiți, cu o înțelepciune de necrezut, cu o fantezie scânteietoare și cu o putere nemărginită! Ah! Afirm și astăzi, după atâția ani: dacă John Barleycorn ar putea să ne țină mereu în aceeași stare, n-ar fi fost socotit niciodată un zeu întunecat. Din păcate însă, totul se plătește aici, pe pământ, după o lege aspră. Orice forță este urmată de slăbiciune; orice înălțare, de o cădere. Fiecărei clipe amăgitoare petrecută în tovărășia zeilor îi corespunde o alta, în care te bălăcești ca broaștele în noroi; și dacă, printr-un efort, ajungi să trăiești zile și săptămâni întregi astfel de clipe de nebunie măreață, trebuie, în mod fatal, să le răscumperi printr-o viață scurtă sau printr-o totală uzură.

Intensitatea și durata sunt dușmani tot atât de vechi ca focul și apa. Ei se distrug reciproc și nu pot exista împreună. John Barleycorn, oricât de puternic vrăjitor ar fi el, rămâne întocmai ca și muritorii, sclavul chimiei organice. Noi plătim pentru fiecare oboseală impusă nervilor noștri, iar John Barleycorn nu poate să intervină pentru a înlătura această scadență dreaptă; este în stare să ne ducă pe culmi, dar nu ne poate menține acolo. De ar fi altfel, am deveni cu toții credincioșii lui. Din păcate, nu există niciunul care să nu fi plătit scump nebunele sarabande dansate în sunetele flautului său.

Copilul de paisprezece ani care eram eu atunci, așezat în cabina vasului „Idler”, între pescar și marinar, ignora toată această înțelepciune cucerită abia după ce i-a fost dată lovitura cea mai grea. Nările îmi palpatau la mirosul muced al veșmintelor de marinar și cântam cu ceilalți în cor: „O corabie coboară fluviul – înainte, băieți, înainte!”

Plângeam, vorbeam și strigam în același timp, întocmai ca bocitoarele. Aveam o constituție minunată, un stomac capabil să digere chiar fierărie veche și nu-mi pierdusem de tot capul când Scotty începu să dea semne de oboseală în această cursă de Marathon a paharelor. Vorbele sale deveniră fără șir; căuta cuvintele fără a le găsi însă, și nu era în stare să articuleze ceea ce îi venea pe

buze. Conștiința începu să i se întunece. Ochii își pierdură strălucirea, căpătând o expresie stupidă ce rivaliza cu încercările sale de a vorbi. Corpul îi era tot așa de copleșit ca și judecata, căci nu se mai putea ține drept decât printr-un efort de voință. Creierul, șovăitor, nu mai era în stare să comande mușchilor săi. Coordonarea mișcărilor sale se anihilă cu totul, încercă să mai bea, dar paharul îi scăpă din mâna slăbănoagă. Atunci îl văzui, spre marea mea mirare, cum începu să plângă amar și cum se rostogoli apoi într-un pat unde adormi îndată sforăind.

Gazda și cu mine continuarăm să bem, privindu-l cu rânjete de „ființe superioare” pe Scotty, care zăcea întins înaintea noastră.

Ultima sticlă fu golită în sforăitul celui învins. Pe urmă, veni rândul pescarului să se târască în culcușul său, așa încât rămăsei singur pe câmpul de bătaie.

Eram foarte mândru, iar John Barleycorn, de asemenea. Puteam să suport băutura, deci eram bărbat adevărat. Îmbătasem doi, pahar după pahar, până la o totală îndobitocire; eu însă, mă țineam drept pe picioare și mă dusei pe punte spre a da aer plămânilor mei în flăcări.

În această orgie de pe „Idler”, îmi dădui seama cât poate suporta stomacul și corpul meu. O mică descoperire care urma să constituie o mândrie în anii de mai târziu, dar pe care, la încheierea contului, am socotit-o o mare pacoste. Om fericit este acela care se îmbată de la primele pahare de băutură; sărman nenorocit, demn de plâns, este cel care poate înghiți multe pahare fără a da nici cel mai mic semn de beție și care trebuie să bea cantități enorme pentru a primi lovitura de grație.

Când pusei piciorul pe punte, soarele dispăruse. Jos erau destule paturi și nimeni nu mă obliga să mă întorc la mine. Țineam însă neapărat să arăt cât sunt de tare.

Vasul meu era ancorat în spate. Refluxul, la intrarea în canal, întâlnea o briză marină cu o viteză de peste șaptezeci de kilometri pe oră. Puteam vedea enormele valuri spumegânde, iar după ele ghiceam viteza și direcția curentului.

Înălțai pânza și pornii în larg, luându-mi locul la cârmă, cu funia în mână; pe urmă manevrai să trec canalul. Spuma începu să se învârtească în jurul meu. Dând drumul la pânze, cântam „Bun e whisky”, cât puteam de tare. Nu mai semănăm de loc cu băiatul de paisprezece ani, care ducea o viață fără rost, într-un oraș mort, numit Oakland. Eram un om, un zeu, și elementele naturii mi se închinau, în timp ce eu dispuneam de ele după bunul meu plac.

Era reflux. O distanță de mai puțin de o sută de metri despărțea vasul de debarcader. Strânsei cârma și pomii spre apa noroioasă de lângă țarm. Cu pânzele coborâte, așa cum făcusem de atâtea ori în timpul refluxului, începui să conduc luntrea folosind vâslele drept cârmă. În acea clipă, însă, echilibrul dintre mușchii și creierul meu se rupse. Căzui jos și atunci, pentru prima dată în viața mea, în timp ce luptam să mă ridic în picioare, acoperit de noroi și cu sângele curgând de-a lungul brațelor zgâriate într-un țărnuș încrustat cu scoici, îmi dădui seama că eram beat. Ce importanță aveau însă toate acestea, când,

de cealaltă parte a canalului, doi marinari solizi zăceau fără cunoștință, îmbătați de mine? Eram un om! Mă țineam încă bine pe picioare, chiar dacă le aveam acoperite de noroi până la genunchi. Respinsei cu dispreț ideea de a mă sui iarăși în barcă. Mă bălăcii așadar prin noroi, împingând luntrea și uimind lumea prin imnul bărbăției mele, pe care îl cântam cât mă ținea gura. A trebuit să plătesc scump această nebunie. Rămăsei două zile în pat, îngrozitor de bolnav, cu amândouă brațele infectate de zgârieturile scoicilor. Mă dureau atât de rău, încât o săptămână întreagă nu m-am putut folosi de ele, simțind un adevărat chin când mă îmbrăcam.

M-am jurat să nu mai fac niciodată o asemenea prostie. Prețul pe care îl plătisem era peste măsură de mare. Cu toate acestea, nu încercasem nici un dezgust de ordin moral. Revolta mea era pur fizică. Clipele de exaltare pe care le gustasem nu compensau întru nimic aceste ore de mizerie și suferință.

Când mă întorsei la corabie, evitai vasul „Idler”; făcui însă recunoașteri de cealaltă parte a canalului, dar Scotty dispăruse. Pescarul să găsea tot pe locul unde îl lăsasem cu vasul său și aveam grijă să-l ocolesc. O dată, când se coborî pe chei, m-am ascuns într-un hangar ca să nu mă vadă. Îmi era teamă să nu-mi dea iar să beau; cine știe dacă nu avea iar o sticlă de whisky în buzunar...!

Și totuși – aici intră în joc vrăjitoria lui John Barleycorn – beția de pe vasul „Idler” a rămas o zi însemnată cu roșu în existența mea monotonă. A fost o întâmplare de neuitat. N-am decât să mă las dus de vis și toate amănunțele îmi revin în minte fără nici un efort. Între altele, de atunci am început să-mi dau seama de resorturile tainice care determinată acțiunile omenești, îl văzusem pe Scotty vărsând lacrimi amare când se gândea la lipsa lui de demnitate și la situația jalnică în care se afla mama sa, doamna din Edinburgh. Vânătorul de balene îmi mărturisise lucruri teribile privind propria sa persoană. Întrevăzusem, în linii mari, realitățile seducătoare și pasionante ale unei lumi ce mă depășea, dar pentru care mă simțeam tot atât de apt ca și cei doi tineri cu care mă îmbătasem. Puteam să citesc în sufletul oamenilor. Pătrunsesem chiar în sufletul meu și descoperisem forțe și posibilități nebănuite.

Da, acea zi le întuneca pe toate celelalte; astăzi încă, păstrează în ochii mei același relief, iar amintirea ei mi-a rămas adânc săpată în minte. Astfel de experiențe erau însă prea riscante. Refuzai să continui jocul și revenii la „ghiulelele de tun” și la acadelele mele de candel.

Descoperii astfel că toată constituția corpului meu sănătos și normal se revolta împotriva alcoolului care nu i se potrivea. Cu toate acestea, prilejurile aveau să mă împingă de fiecare dată, tot mai des, spre John Barleycorn, până ce, după mulți ani, urma să încep să-l caut prin toate locurile frecventate de ceilalți sclavi ai lui. Da, viitorul mi-a dovedit că îl voi căuta și-l voi saluta cu bucurie, ca pe un prieten și binefăcător, dar în același timp, îl voi urî din tot sufletul. Ah, ce prieten curios este acest John Barleycom!

Capitolul VII. REGINA HOȚILOR DE STRIDII.

La vârsta de cincisprezece ani, lucram ore întregi într-o fabrică de conserve. Una peste alta, cele mai scurte zile de lucru ale mele erau cam de zece ore. Dacă la aceste ore de muncă efectivă în fața unei mașini, se adaugă ora dejunului, timpul necesar pentru a ajunge la uzină și a mă înapoia acasă, apoi timpul pierdut pentru a mă spăla, îmbrăca și mânca, precum și acela necesar spre a lua masa de seară, pentru a mă dezbrăca și culca, din cele douăzeci și patru de ore ale zilei, nu mai rămâneau decât nouă ore de dormit, foarte necesare unui tânăr sănătos ca mine.

Din aceste nouă ore, îndată ce eram în pat și înainte ca ochii să mi se închidă de somn, mă aranjam în așa fel încât să fur timpului meu liber câteva clipe și să le dedic cititului.

Adesea însă, nu părăseam uzina înainte de miezul nopții. Munceam din greu optsprezece până la douăzeci de ore, fără pauze. Ba o dată am rămas la mașina mea treizeci și șase de ore în șir. Treceau săptămâni întregi în care nu mi părăseam lucrul înainte de ora unsprezece; în acele zile mă culcam după miezul nopții, iar la ora cinci și jumătate eram sculat, pentru a mă îmbrăca și mânca în fugă, astfel încât să pot fi la postul meu când sirena suna ora șapte. În asemenea cazuri, nu puteam să rup nici măcar o clipă pentru cărțile mele dragi.

Este poate momentul să mă întrebați ce rol avea să joace John Barleycorn în această muncă zdrobitoare, plină de stoicism, a unui tinerel care abia împlinise cincisprezece ani? Din păcate, juca un mare rol și vă voi demonstra. Adesea mă întrebam dacă scopul vieții este să ne prefacă pe unii dintre noi în animale de povară. Nici un cal, în orașul Oakland, nu se obosea atât de mult ca și mine. Dacă aceasta era viața, apoi nu mă ispitea defel.

Îmi aminteam de micul meu vas ancorat la țarm. Trebuie că fundul lui era acum încrustat de scoici. Mă gândeam apoi la vântul care străbătea în toate zilele golful, la răsăritul și apusul soarelui pe care nu aveam cum să le mai văd; la aerul curat ce-mi pătrundea în nări, la apa sărată pe care o simțeam când mă aplecam peste punte... într-un cuvânt, evocam tot farmecul, toate minunile unei lumi azi neîngăduită mie.

N-aveam decât un singur mijloc pentru a scăpa de această meserie istovitoare: să plec departe, pe apă, să încerc să-mi câștig altfel pâinea. Viața de marinar ducea însă în mod inevitabil spre John Barleycorn. Puțin îmi păsa! Îmi dau seama că mi-a trebuit destul curaj pentru a nu mă lăsa înhățat din nou de traiul mizerabil pe care îl duceam la fabrică.

Voiam să mă las răpit de vânturile aventurii. Ori, ele suflau spre bărcile de pirați, înșiruite de la un capăt la celălalt al golfului San Francisco, spre mormanele de stridii sau spre târgul matinal ce se ținea de-a lungul cheiului, unde vânzătorii ambulanți și hotelierii veneau să cumpere produse de pescărie.

Orice pătrundere în parcurile de stridii era socotită drept infracțiune și se pedepsea cu închisoare. Pe atunci însă, spectrul detenției nu mă înspăimânta de fel.

Pe de altă parte, tinerețea mea plină de avânt asculta șoaptele închipuirii, care este chemarea spre aventură. Împărtășii năzuințele mele mamei Jaeanny, bătrâna negresă care mă alăptase. Era mai bine situată decât părinții mei, deoarece câștiga bani frumoși îngrijind bolnavii. O întrebai dacă primește să-și dezlege ciorapul de bani pentru „sugaciul său cel alb”. Dacă primește? Mai mult, tot ce avea era al meu!

Odată asigurat din această parte, pomii în căutarea lui Frank, poreclit „francezul”, un hoț de stridii despre care se vorbea că este pe cale să-și vândă șlepul numit – „Razzle Dazzle”. I-am descoperit vasul ancorat în partea estuarului ce se învecina cu Alameda, aproape de podul Webster. Pe bord tocmai erau vizitatori pe care Frank îi cinstea cu vin. Ne urcarăm pe punte spre a discuta chestiunea pentru care venisem și aflai că voia într-adevăr să-și vândă șlepul, dar era duminică și după-amiază trebuia să primească alți invitați.

Îmi spuse însă că a doua zi va întocmi actul de vânzare, astfel încât să pot intra de îndată după aceea în posesia lui. Între timp, mă rugă să cobor ca să mă prezinte prietenilor săi. Erau acolo două surori, Mamy și Tess, o doamnă Hadley care le supravehgea, Whiskey Bob, un tânăr hoț de stridii de șaisprezece ani și Healey Păianjenul, un vulpoi cu favoriți negri numărând vreo douăzeci de ani.

Mamy, nepoata lui Healey, supranumită „Regina hoților de stridii” lua parte adesea la orgiile lor. Frank Francezul era îndrăgostit de ea, dar fata refuza cu încăpățănare să se mărite cu el.

Frank turnă o cupă de vin roșu dintr-o enormă damingeană, pentru a întări târgul nostru. Îmi amintii de vinul roșu de la ferma italiană și mă cutremurai. Whiskyul și berea mă dezgustau parcă mai puțin. „Regina hoților de stridii” era însă acolo și mă privea cu stăruință, ținând ea însăși în mână un pahar pe jumătate gol.

Aveam și eu mândria mea. Deși eram un bărbățel de numai cincisprezece ani, puteam totuși să fiu la înălțime. Apoi, în afară de Mamy, mai aveau paharele pline sora sa, doamna Hadley, tânărul hoț de stridii, vulpoiul cel mustăcios, într-un cuvânt, toată lumea. Puteam oare să îngădui să fiu socotit drept o curcă plouată? Nu, de o mie de ori nu! Mai bine să beau o mie de pahare! Cu naturalețea unui om mare, golii paharul până la fund.

Frank Francezul era încântat de afacerea pe care o încheiase, mai ales că îi dădusem arvună o piesă de aur de douăzeci de dolari. Umplu iarăși în grabă paharele. Știam că am un cap solid și un stomac capabil să suporte orice probă, așa încât mă simțeam în stare să beau cu ei moderat, fără pericolul de a mă intoxica pentru o întreagă săptămână. Puteam apoi să rezist mai mult decât ei, mai ales că începuseră să bea înainte de a fi venit eu.

Clipa veseliei și-a cântecelor sosi repede. Intonarăm pe diferite voci: „Hoțul din Boston”, „Negresa Lulu”, apoi „Regina” ne cântă: „De-aș fi o păsărică”, iar Tess: „O, aveți grijă de biata mea copilă”. Cheful se înteți, astfel că putui să mă sustrag de la câteva pahare, fără ca acest lucru să fie observat;

cum mă găseam așezat pe un coș, așa încât nu mi se vedeau decât capul și umerii, îmi era ușor să arunc vinul peste bord.

Iată, cu aproximație, ce planuri îmi făcusem în aceste clipe: „Desigur că numai dintr-un capriciu oamenii iubesc această băutură spurcată. Cu atât mai rău pentru ei! Nu țin de loc să le schimb gusturile. Bărbăția mea cere, după noțiunile lor simple, să arăt că iubesc vinul. De acord! Voi face să se creadă că așa și este dar nu voi bea decât cantitatea ce nu o voi putea arunca”.

În curând, „Regina” începu să-mi facă avansuri mie, ultimul venit în ceata piraților, nu ca simplu marinar, ci ca proprietar de vas. Mă invită să iau aer pe punte. Bineînțeles, știa că Frank Francezul, rămas jos, își va roade unghiile de mânie; eu însă nu avusesem de unde să aflu toate acestea. Urcărăm, și Tess veni să se așeze aproape de noi. Pe urmă, Păiajenul și Bob ne urmară exemplul și, în sfârșit, doamna Hadley și Frank Francezul.

Continuarăm să cântăm, în timp ce damigeana pântecoasă circula din mână în mână. Pot spune că din toată banda, eram singurul cu stomacul gol. Nimeni nu putea să trăiască din plin clipa mai bine decât mine. În această atmosferă veselă, nu mă puteam opri să-mi compar rolul actual cu cel din trecut când, așezat înaintea mașinii, într-un aer înăbușitor, repetam fără răgaz, aceleași gesturi de automat.

Aici, cu paharul în mână, mă bucuram de caldă prietenie a acestor aventurieri, care refuzau să se supună rutinei și disprețuiau legile omenești, riscându-și – după cum știau prea bine – viața și libertatea. Numai John Barleycorn mă amestecase în această strașnică tovărășie de inimi fără frâu, fără frică, dar și fără rușine!

Aerul mării mi se strecura în plămâni și tot el făcea să se încrețească luciul apei în mijlocul canalului. Șlepuri greoaie înaintau peste unde, anunțându-și sosirea prin semnale de sirenă. Remorchere cu coșurile înroșite treceau în viteză, făcând în drumul lor valuri care ne legănau încet vasul. Un vapor încărcat cu zahăr tocmai pornea în larg. Soarele se oglinea pe suprafața ondulată a apei și viața îmi părea demnă de a fi trăită. Clipa era sublimă.

Păiajenul începu să cânte:

—am regăsit, Lulu, negresa mea! Unde-ai fost tu, iubito!

„Oh, am stat la închisoare Și-am așteptat să fiu eliberată, Sperând că te întorci, Frumosul meu băiat!”

Iată unde găseam un stimulent pentru spiritul meu de revoltă, pentru dorul meu de aventură. Aici se ivea atracția pentru faptele interzise și săvârșite cu dispreț și noblețe! Știam că mâine nu-mi voi mai relua locul la mașină, în fabrica de conserve. Eram convins că a doua zi voi fi și eu un pirat liber, așa cum permite secolul nostru și mai ales regiunea San Francisco.

Păianjenul propuse să-mi servească el singur drept echipaj și bucătar în timp ce eu voi manevra vasul. Dimineața trebuia să încărcăm alimentele și apa, să ridicăm pânza principală (era cea mai mare pânză cu care navigasem vreodată) și să așteptăm trecerea refluxului pentru a străbate estuarul la prima adiere de vânt. Atunci vom întinde toate pânzele și odată cu întoarcerea

fluxului, vom coborî de-a lungul golfului până la insulele Asparagus, unde vom arunca ancora la câteva mile de țärm.

În sfârșit, visul meu se realiza! Voi dormi pe apă, mă voi trezi pe apă și tot pe apă îmi voi petrece întreaga viață!

În clipa când Frank Francezul se pregătea, la apusul soarelui, să-și conducă invitații la țärm, „Regina” mă rugă s-o iau în barca mea. N-am înțeles deloc de ce această dorință a fetei îl făcu pe Frank să-și schimbe brusc planul. Îl auzii spunându-i lui Whiskey Bob să se așeze la vâsle în locul lui și să-i conducă invitații, el rămânând în barca mea. Cu atât mai puțin, n-am înțeles observația pe care mi-a făcut-o Păianjenul, însoțind-o cu un rânjel familiar:

— Ticălosule! Da știi că te grăbești!

Oare cum i-ar fi putut trece prin minte unui băiat de vârsta mea că un bărbat cărunt, de peste cincizeci de ani, ar putea fi gelos pe el?

Capitolul VIII. CRĂȘMA „LA ULTIMA SPERANȚĂ”

A doua zi, luni, dis-de-dimineață, ne-am regăsit la întâlnirea fixată pentru a întări târgul. Era în localul lui Johnny Heinhold, la „La ultima speranță” un bar unde oamenii veneau să-și aranjeze interesele. Vărsai suma de bani convenită; Frank Francezul îmi dădu contractul de vânzare și pe urmă făcu cinste. Așa este obiceiul în asemenea cazuri și mi se părea normal: vânzătorul, după ce și-a încasat banii, cheltuiește o parte din ei în localul unde s-a încheiat târgul. Spre marea mea uimire, Frank Francezul oferi un rând pentru toată lumea. Era natural ca noi doi să bem împreună, dar de ce Johnny Heinhold, proprietarul tavernei, cel care domnea de acolo de după teighea, trebuia să bea cu noi? Abia mai târziu îmi dădui seama că astfel realiza un beneficiu prin consumația făcută de el însuși.

Puteam, la nevoie, să îi admit pe Păianjenul și pe Whiskey Bob, prietenii și tovarășii chefului nostru de pe bord, dar ce căutau alături de noi marinari Bill Kelley și Soup Kennedy? Dacă îl socoteam și pe Pat, fratele „Reginei” eram în total opt persoane. Deși era dimineață, comandară whisky. Ce puteam face printre atâția oameni importanți, care voiau cu toții să bea același lucru?

— Whisky! cerni și eu, cu aerul unuia care repetase această comandă de mii de ori.

Și ce mai whisky! Îl înghițeam dintr-o dată. Brr! Și acum parcă îi mai simt gustul.

Rămăsei uluit când aflai prețul plătit de Frank Francezul: optzeci de cenți! Era o adevărată insultă adusă obiceiurilor mele de economie. Optzeci de cenți însemnau opt ore de lucru la mașină și fuseseră dați pe gâturile noastre, așa... cât ai clipi din ochi, nelăsând decât un gust neplăcut în gură! Fără îndoială, acest Frank Francezul era un fenomen!

Mă grăbeam să ies repede, să fug la lumină, la mare, la minunata mea corabie. Nimeni însă nu se mișca, nici chiar Păianjenul, echipajul meu. Capul îmi era prea greu, așa că nu puteam înțelege de ce întârziiau atâta. Mai târziu m-am gândit adesea la impresia pe care trebuia să le-o fi făcut eu, noul venit,

un intrus primit să bea cot la cot cu ei și care nu crăpase încă de la primul rând de pahare!

Fără știrea mea, Frank Francezul rămăsese mânios în urma incidentului de ieri. Acum, când era sigur și când avea în buzunar banii pentru „Razzle Dazzle”, purtarea sa față de mine deveni ciudată. Simții această schimbare de atitudine și văzui fulgerul de ură care îi tulbura privirile. Toate acestea mă mirau nespus. Cu cât cunoșteam mai mult oamenii, cu atât îmi păreau mai stranii. Johnny Heinhold se aplecă peste tejghea și-mi șopti la ureche:

— Pe tine te ochesc! Ia seama, ți-au pus gând rău!

Arătai printr-un semn din cap, cu aerul unui om mare, că am înțeles despre ce era vorba și că voi fi atent. În sinea mea eram însă intrigat. Dumnezeu mare! Cum puteam eu, care nu făcusem altceva decât să muncesc din greu sau să citesc romane de aventuri; eu, un biet băiețandru de cincisprezece ani, care nici nu se gândea la „Regina hoților de stridii” și ignora faptul că Frank Francezul avea pentru ea o patimă meridională, cum puteam oare să ghicesc că-l acoperisem de rușine? Cum puteam să știu că întâmplarea cu „Regina”, care din pricina mea refuzase să se urce pe vasul lui devenise subiect de râs și bătaie de joc pentru toți cei de pe coastă? Tot astfel, cum puteam înțelege că felul rezervat de a se purta al fratelui ei, Pat, pornea doar dintr-o înclinare naturală spre melancolie?

Whiskey Bob mă luă deoparte.

— Deschide bine ochii, îmi șoptea el prietenos. Bagă la cap ce-ți spun: Frank Francezul a jurat să se răzbune pe tine. Voi străbate fluviul cu el, ca să cumpăr un vas pentru pescuitul stridiilor. Fii atent când se va reîntoarce! Și-a pus în gând să te curețe. La noapte, când vei fi prin împrejurimi, schimbă-ți locul de debarcare și adu-ți felinarul de direcție pe bord. M-ai înțeles?

O, fără îndoială că înțelesesem! Făcui un semn aprobator din cap și, ca un om mare care se găsește în fața altuia, îi mulțumii pentru cele spuse. Apoi, mă îndreptai alene spre grupul de la bar. Nu, eu nu voi face cinste niciodată! Eram departe de bănuiala că s-ar fi așteptat așa ceva de la mine! Plecai cu Păianjenul. Și acum îmi ard urechile când încerc să-mi închipui bârfelile debitate pe socoteala mea.

Abordând un aer nepăsător, îl întrebai pe Păianjen de chinul ce-l rodea pe Frank Francezul.

— Este nebun de gelozie din pricina ta, îmi spuse el.

— Crezi? răspunsei eu pe un ton indiferent și încheiai discuția ca pe o chestiune lipsită de importanță. Oricine ar fi dispus să se pună în locul meu, va înțelege ușor mândria unui cocoșel de cincisprezece ani, care află că Frank Francezul, aventurierul de cincizeci de ani, marinarul care cutreierase toate mările lumii, era gelos pe el din pricina unei fete cu numele pretențios de „Regina hoților de stridii”!

Citisem asemenea lucruri prin romane, dar nu crezusem că aveam să le trăiesc decât la o vârstă matură. Ași! În dimineața aceea când, după ce-am ridicat pânzele și-am scos ancora, ne orientarăm și pornirăm, împinși de vânt,

pe canalul larg de trei mile care ducea în golf, mi se părea că sunt un diavol tânăr.

Iată cum am scăpat de munca istovitoare de la mașină, ca să fac cunoștință cu hoții de stridii. Desigur, băutura prezidase această cunoștință și promitea să continue a-și juca rolul în această viață. Puteam oare să mă dau la o parte fără de temei? Pretutindeni unde oamenii duceau o existență liberă și fără restricții, regula era ca ei să bea. Spiritul de exaltare și aventura păreau că merg totdeauna braț la braț cu John Barleycorn. Astfel că, pentru a cunoaște cele două personaje, trebuia neapărat să iau contact cu al treilea; altfel, nu aveam decât să mă reîntorc la biblioteca publică și să citesc isprăvile altora, renunțând la ale mele; în sfârșit, să rămân sclavul mașinii ce-mi aducea zece cenți pe oră.

Nu, nu mă voi lăsa smuls de la o viață plină de neprevăzut, sub pretextul că oamenii mării nutresc o înclinație ciudată pentru bere, vin sau whisky. La urma urmei, ce mă interesa dacă noțiunea lor de mulțumire cuprindea și nevoia de-a mă întovărăși la bețiile lor? Dacă persistau să-și cumpere otravă și să mi-o impună, voi bea, ce să fac? Va fi tributul pentru prietenia lor. Prin aceasta se înțelege că nu eram deloc obligat să mă îmbăt. Nu-mi păstrasem oare mintea limpede în acea după-amiază de duminică, atunci când se hotărâse cumpărarea lui „Razzle Dazzle”, spre deosebire de ceilalți doi care abia se mai țineau pe picioare? Ei bine! În viitor voi face la fel: am să beau când aceasta le va face plăcere, dar mă voi feri cu grijă de abuzul de băutură!

Capitolul IX. PROPRIETAR DE VAS.

Înclinația mea spre băutură se dezvoltă treptat în tovărășia hoților de stridii. Dacă de la o zi la alta deveneam un bețiv tot mai rafinat, acesta nu era efectul unei predispoziții înnăscute pentru alcool, ci urmarea unei covingeri intelectuale.

Cu cât trăiam viața mai din plin, cu atât o îndrăgeam mai mult. Nu voi uita nicodată emoția primei nopți în care am luat parte la o incursiune de oameni vânjoși, netemători nici de Dumnezeu nici de diavol, așa zișii „șoareci de țarm”, iuți și cu trupurile elastice. Unii erau abia eliberați din închisoarea, care însă îi aștepta din nou, ca și pe toți ceilalți. Prin felul de viață pe care îl duceau, erau dușmani ai legii și pedeapsa îi amenința tot timpul. Purtau ghete și haine ciudate de marinari, vorbind cu vocea joasă și înnăbușită.

Unul dintre ei, George cel Puternic, avea în tocurile centurii două revolvere arătând bine că nu venise aici pentru a se distra sau pentru a râde. Când retrăiesc toate acestea, îmi dau perfect de bine seama cât era de josnic și de caraghios acel specimen uman. Dar pe atunci nu priveam în urmă. Mă izbeam mereu de John Barleycorn și începui să mă împac cu el. Aveam înaintea mea o viață primejdioasă și crudă. În sfârșit, trăiam aventurile pe care le citisem de atâtea ori în cărți.

Nelson, poreclit „Young Scratch” 7 pentru a se deosebi de tatăl său, „Old Scratch 8, naviga pe șalupa „Reindeer”, în tovărășia unui anume „Clam” 9. Acesta era un tip foarte îndrăzneț, iar Nelson un nebun furios. Deși de numai

douăzeci de ani, avea corpul unui Hercule. Când, doi ani mai târziu, fu împușcat la Benicia, judele instructor mărturisi că nu mai văzuse niciodată întins pe lespezile morgii un om cu umerii așa de largi. Nelson nu știa nici să citească, nici să scrie. Tatăl său îl luase cu banda să la San Francisco și acolo viața de bord deveni pentru el o a doua natură. Avea o forță nemaipomenită, iar violența sa devenise celebră printre marinari. Îl apucau furiile ca pe Berserkerii din Nord 10, și în acele clipe săvârșea acte iraționale și îngrozitoare. Făcui cunoștință cu el după prima călătorie pe „Razzle Dazzle”; îl văzui cum își pune în mișcare „Reindeer”-ul cât ai clipi din ochi, și cum începe să culeagă stridiile în fața noastră, mai înainte ca noi să fi îndrăznit să ridicăm ancorele.

Ciudată creatură și acest Nelson! Într-o zi, când treceam prin fața barului la „La ultima speranță”, mi se adresă pe neașteptate. Mândria mea nu mai cunosc margini. Mă invită apoi tamnesam să iau ceva împreună cu el.

Înainte teighelei, băui cu el un pahar de bere și îi vorbii ca un adevărat om, despre nave și despre misterioasa descărcare de plumb de pe bordul lui „Annie”. Continuarăm mult timp să discutăm și mi se păru curios că întârziem și după terminarea berii, dar puteam eu oare să dau semnalul de plecare, când „marele” Nelson prefera să rămână încă țintuit la bar? Spre marea mea uimire, după câteva minute, îmi oferii un nou rând de băutură, pe care o primii. Pălăvrăgeam mereu și Nelson nu părea, pentru nimic în lume, dispus să părăsească localul.

Dați-mi voie să vă explic felul meu de a gândi și în același timp să arăt cât de lipsit de experiență eram pe atunci. La început, m-am simțit foarte mândru de tovarășia lui Nelson, personajul cel mai viteaz dintre toți hoții de stridii și aventurierii golfului. Din nenorocire pentru stomacul și viscerele mele, credeam că Nelson, dintr-o ciudățenie a firii sale, era fericit să-mi ofere bere. Chiar dacă nu-mi plăcea gustul ei și nu o suportam, puteam oare să mă sustrag numai din acest motiv, de la o tovarășie atât de onorabilă? Îi plăcea să bea bere și voiam să fac și eu la fel. Foarte bine. Voi îndura puțin această neplăcere fizică, pentru a avea în schimb câteva clipe de mulțumire sufletească.

Continuarăm să stăm de taifas la bar și să sorbim berea comandată de el. Acum, când evoc această scenă, îmi dau seama că ațâțasem curiozitatea tovarășului meu de chef. Sunt sigur că voia să știe la al câtelea rând de băutură voi face și eu cinste și de câte ori îl voi lăsa să plătească fără să comand și eu.

După ce consumarăm câte șase țapi de fiecare, mă gândii că este destul pentru o singură dată, și astfel cel puțin nu pierdui din vedere limita la care mă hotărâsem să mă opresc. Mă scuzai că trebuie să plec pentru a mă înapoia pe vas, unde aveam treabă. Acesta, care se găsea ancorat pe chei, se legăna cam la vreo sută de metri de locul unde eram noi.

Mi se învârtea capul și eram cuprins de o amețală îngrozitoare. Numai prin constituția mea robustă mă mai puteam ține pe picioare. Acest fapt nu avea însă nici o importanță! Mă întorceam pe bordul vasului ca un adevărat jefuitor al bancurilor de stridii, după ce ciocnisem la „La ultima speranță” cu

Nelson, cel mai temut dintre noi. În minte mi se întipărise puternic imaginea noastră, așa cum eram așezați la bar, gata să ne sorbim băutura. Ce curioase capricii pot manifesta unele firi! Sunt unii oameni care se simt mulțumiți atunci când își cheltuiesc banii pentru a oferi bere unor persoane despre care nu știu nimic!

În timp ce meditam în felul acesta, îmi amintii că am mai văzut și pe alții cum intrau perechi, perechi la „La ultima speranță”, pentru a se cinsti, de „Idler”, când Scotty pescarul și cu mine ne-am golit buzunarele de piesele de argint și nichel pentru a cumpăra whisky. În sfârșit, îmi veni. În minte și învoiala ce se obișnuia chiar între noi băieții: când un prieten oferă altuia o „ghiulea de tun” sau o bucată de candel, știe bine că peste câteva zile darul îi va fi întors.

Iată, așadar, pentru ce întârziase Nelson în fața barului. După ce plătitese primul pahar, așteptase să-i înapoiez politețea; iar eu l-am lăsat să plătească de șase ori, fără să-i ofer un singur rând! Lui, marelui Nelson! Simțeam că roșesc. Mă așezai pe chei și-mi acoperii fața cu mâinile. Rușinea îmi ardea fruntea, îmi împurpura obraji și gâtul. Am roșit de multe ori în viață, dar niciodată ca atunci.

Acolo, pe chei, pradă părerilor de rău, meditai îndelung și-mi schimbai noțiunile asupra valorii banilor. Născut sărac, trăisem sărac. Am îndurat câteodată chiar foamea. N-am avut parte de nici o jucărie, de nici o distracție, asemeni altor copii. Cu strângere de inimă, retrăim amintirile primei mele copilării și-mi dădai seama că din cauza lipsurilor, nimic din ea nu mai era viu, luminos, ci totul ofilit. Mizeria noastră devenise cronică.

De-abia la opt ani am purtat pentru prima oară un tricou, un simplu tricou de pus pe piele, dar unul adevărat, nou-nouț, cumpărat de la magazin. Când se murdărea, eram silit să port din nou veșmintele mele vechi, cusute în casă. Eram așa de mândru de tricoul meu, încât stăruiam să-l port fără nici o altă îmbrăcăminte. Când mi s-a interzis aceasta, m-am revoltat pentru prima oară împotriva mamei, fiind cât pe-aici să fac o criză de nervi, până ce ea mi-a îndeplinit, în sfârșit, dorința.

Numai cine a cunoscut foamea poate să aprecieze hrana la justa ei valoare; numai marinarii și locuitorii deșertului pot să prețuiască așa cum trebuie apa proaspătă; și numai un copil cu imaginație poate ajunge să înțeleagă însemnătatea lucrurilor de care a fost lipsit vreme îndelungată.

Constatasem deja demult că nu puteam avea nimic, dacă nu acționam singur. Trebuia să-mi procur totul; nimic nu-mi venea din altă parte. Copilăria mea mizerabilă reușise să-mi dezvolte în ființă sentimente meschine. Primele lucruri la care râvnisem se compuneau din poze pentru copii, reclame și albume de fotografii dintre acelea care se găsesc în pachetele de țigări. Nu mi le puteam însă procura din propriile venituri. Pentru a cuceri astfel de comori, trebuia să mă străduiesc să vând cât mai multe ziare. Negociam cu alți băieți pozele pe care le aveam în dublu exemplar, și cum alergam prin toate colțurile orașului, nu-mi lipseau prilejurile să mă îndeletnicesc cu acest mic comerț.

Cu puțin înainte, completasem seriile de fotografii lansate de fabricanții de țigări. Acestea se compuneau din: frumuseți pariziene, femei celebre din toată lumea, drapelele tuturor națiunilor, artiste renumite, campioni de box și alte asemenea „subiecte”. Aveam fiecare serie în cele trei forme sub care fuseseră emise: cărticica închisă în pachetul de țigări, afișul și albumul.

Mai târziu, începui să adun seriile și albumele în dublu exemplar. Strângeam, de asemenea, și alte obiecte pe care băieții le prețuiesc și le cumpără de obicei cu banii primiți de la părinții lor. Bineînțeles că eu nu primisem niciodată bani pentru a-mi cumpăra vreun lucru, oricât de mic ar fi fost, așa că aveam, mai mult decât oricare alt copil, simțul valorilor. Strângeam timbre poștale, diferite minerale, curiozități, ouă de pasăre, bile și altele. Odată, am avut o minunată colecție de agate, așa cum nu mai văzusem la nici un alt băiat. Punctul de atracție consta în mai multe bucăți de marmură care valorau cel puțin trei dolari. Le primisem drept amanet pentru douăzeci de cenți de la un mic comisionar care ajunsese la casa de corecție înainte de a-și fi putut plăti datoria.

Făceam comerț cu de toate și-mi schimbam articolele de douăzeci de ori până când atingeau o valoare reală. Eram renumit ca negustor și de o zgârcenie fără pereche. Am ajuns o dată să-l fac să plângă pe un vânzător de haine vechi care a avut curajul să facă afaceri în tovărășia mea. Ceilalți mă chemau la ei ca să-mi încredințeze vânzarea colecțiilor de sticle, pânzeturi, fierărie, semințe, saci de iută, bidoane de petrol de cinci litri și altele. Pentru osteneala mea primeam întotdeauna un comision.

Trebuie să vi-l închipuiți pe băiatul acesta econom până la avariție și obișnuit să lucreze la mașină ca un sclav pentru zece cenți pe oră cum a rămas pe parapetul podului, meditând asupra greșelii făcute față de Nelson, în ceea ce privește berea de cinci cenți paharul pe care o băuse puțin mai înainte, numai în câteva clipe, fără a contribui cu nimic la plata ei. În clipele acelea mi-am dat seama că totul era schimbat față de trecut. Mă găseam acum în mijlocul oamenilor pe care îi admiram și de a căror tovărășie eram mândru. Oare calicia, economia mea exagerată, mi-a dat vreo emoție asemănătoare acelor pe care le-am trăit de când făceam parte din banda hoților de stridii? Ce valora mai mult: banii sau emoțiile? Ce însemnau pentru acești aventurieri una sau mai multe bucăți de nichel? Da, ei aveau un dispreț atât de mare pentru arginți, încât nu șovăiau să cheme opt prieteni pentru a le da să bea whisky de zece cenți paharul, așa cum avusesem ocazia să văd făcuse Frank Francezul. Mai mult decât atât: Nelson cheltuiuse șaiszeci de cenți pe bere, numai pentru noi doi.

Ce cale aveam de ales? Îmi dădeam seama de gravitatea hotărârii pe care urma s-o iau. Aveam să hotărâsc între bani și oameni, între zgârcenie și sentimentalism nepăsător. Din două, una: sau voi arunca peste bord toate vechile mele concepții asupra valorii banului, fără să-mi mai pese de el sau, dacă nu, voi renunța la prietenia acestor băieți veseli pe care un ciudat capriciu îi făcea să simtă nevoia băuturilor tari.

Mă hotărâi pentru cea de-a doua soluție și mă întorsei, revenind la „La ultima speranță”. Acolo îl văzui pe Nelson stând în continuare în pragul ușii.

— Hai să luăm câte un țap, îl invitai eu.

Peste câteva clipe, ne găseam iarăși în fața barului. Băutura veni la comandă, și conversația reîncepu. De data aceasta, eu am fost cel care a plătit zece cenți! Zece cenți! O oră întreagă un lucru la mașină, pentru un lichid pe care nu-l doream și al cărui gust mi se părea atât de grețos!

Totuși, nu-mi veni greu să alung orice neplăcere, căci prin acest act inaugurez o nouă concepție de viață: nu banii, ci prietenia reprezintă adevărata valoare!

Pe gâtul nostru alunecă un al doilea rând pe care îl plăti eu. Cu înțelepciunea unui, băutor experimentat, Nelson spuse patronului:

— Johnny, mie îmi vei pune într-unul mic.

Johnny făcu un semn de aprobare din cap și-i puse berea într-un pahar cam de trei ori mai mic decât acela în care ne servise până atunci. Cu toate că ne da băutura mai puțină, avui de plătit același preț: cinci cenți.

În clipa aceea era destul de amețit, așa că nu-mi putui da seama dintr-o dată ce însemna această ciudățenie în purtarea tovarășului meu. În curând urma să mă lămuresc: cantitatea avea o însemnătate secundară atunci când voiai să faci cinste. La un moment dat, berea nu mai însemna nimic, ci numai spiritul de prietenie era acela care se manifesta. Cu bucurie, îmi dădui seama de încă un fapt: și eu însumi puteam să-mi comand băutura într-un păhărel mic, scăpând astfel de două părți din acest lichid dezgustător, pe care mi-l impunea prietenia.

— Trebuie să mă duc pe bord, să iau bani, aruncai o vorbă, ca din întâmplare, în timp ce beam. Prin aceasta, credeam că Nelson mă va ierta, fiindcă plătitese mai înainte șase rânduri pentru mine, fără ca eu să-i răspund cu niciunul.

— Nu trebuie să te ostenești neapărat și să te duci până acolo, îmi răspunse dânsul. Sunt sigur că Johnny are încredere într-un tip ca tine. Nu-i așa, Johnny?

— Se înțelege, încuviință patronul, cu un surâs larg.

— Fiindcă veni vorba, ia ascultă, prietene, la cât se ridică datoria mea la tine? îl întrebă Nelson pe negustor, amintindu-și de contul său.

Johnny scoase un registru din dosul tejghelei, găsi pagina rezervată tovarășului meu și adăugă la contul lui cei câțiva dolari, datorăți pe ultimele consumații. Într-o clipă, în mine se născu dorința să am și eu o pagină în acest catastif. A figura acolo, mi se părea o supremă distincție conferită bărbăției. După alte două rânduri pe care stăruii să le plătesc, Nelson dădu semnalul de plecare, și afară ne luarăm rămas bun ca niște adevărați prieteni. Coborâi cheiul cu pași nesiguri până la „Razzle Dazzle”. Păianjenul tocmai se pregătea să facă focul pentru masă.

— Unde ai fost? rânji el, privindu-mă prin deschizătura ușii.

— Ei, am fost cu Nelson, răspunsei eu cu o nepăsare prefăcută, încercând să-mi ascund mândria.

În urma întrebării îmi veni pe loc o idee. Aveam de a face tot cu un contrabandist. Dacă adoptasem un anumit principiu, de ce să nu-l aplic până la capăt?

— Vino să bem câte un pahar la Johnny, îl invitai eu.

Primi bucuros și, pe când urcam de-a lungul cheiului, ne întâlnirăm cu Clam. Era tovarășul lui Nelson, un flăcău de vreo treizeci de ani, bine legat, viteaz și mustăcios; pe scurt, un individ cu totul opus omului molău și așezat.

— Vii cu noi? îi strigai, oprindu-l. Este rândul meu să fac cinste.

Intrând pe ușa barului la „La ultima speranță”, îl văzui pe Pat, fratele „Reginei”, care tocmai ieșea.

— Unde 2'. pomit-o? îl întrebai eu în semn de salut. Noi am venit să bem câte un pahar. Nu vrei să vii și tu la masa noastră?

— Am băut până acum, răspunse el, șovăind.

— Ei, și? Nu-i nimic! Îți ofer un pahar în plus, atâta tot! îi replicai eu.

Pat primi să rămână cu noi și, după câteva pahare cu bere, reușii să-l cuceresc. Ah, în acea după-amiază, învățai să-l cunosc bine pe John Barleycorn. El răsplătește prin alte avantaje gustul amar pe care-l lasă în gură. Gândiți-vă numai! Pentru ridicola sumă de zece cenți, îmi schimbase într-un prieten devotat pe un individ melancolic și arțăgos, care amenința să-mi devină dușman. Pat începu să glumească, expresia ochilor săi se luminează devenind prietenoasă, și vocile noastre trecură la șoapte, pentru a vorbi despre port și despre bancurile de stridii.

— Un pahar mic pentru mine, Johnny, comandai eu, în timp ce ceilalți continuau să bea din halbele lor. Pronunțai aceste cuvinte ca un băutor rafinat, căruia îi vine, la un moment dat, un anumit capriciu în minte.

Astăzi, sunt convins că dintre toți indivizii adunați acolo, numai Johnny Heinhold, patronul, a fost singurul în stare să bănuiască faptul că avea în fața lui un începător.

Peste câteva clipe, îl auzii pe Păianjen întrebându-l în taină pe Johnny:

— De unde a învățat să bea în felul ăsta?

— O, a fost aici toată după-amiaza, cu Nelson, răspunse Johnny.

Mă prefăceam că nu aud aceste cuvinte, dar ce mândru mă simțeam de ele! Ei bine, da! Chiar cârciumarul întărea reputația mea de om! „El a băut aici toată după-amiaza, cu Nelson”. Cuvinte magice! Subliniere făcută de patronul unei taverna, tocmai când eram cu paharul în mână! Îmi amintii că Fank Francezul îl cinstise pe Johnny în ziua când o cumpărasem pe „Razzle Dazzle”. Paharele erau pline și ne pregăteam să le dăm pe gât.

— Servește-te și tu, Johnny, îi spusei eu dând impresia că mi-am neglijat intenția de a-l cinsti, fiind absorbit de o conversație interesantă cu Clam și Pat.

Johnny îmi aruncă o privire pătrunzătoare. Bănuia, sunt sigur, pașii de uriaș pe care îi făceam în educația mea de băutor. Luă sticla de whisky pe care o ținea de o parte, pentru el, și-și turnă din ea. Pentru o clipă, gestul acesta

deșteptă în mine sentimentul de zgârcenie. Își servea o băutură de zece cenți, pe când berea noastră nu costa decât cinci cenți! Îndepărtai pe loc această indispoziție, într-atât mi se păru de meschină, sub lumina noilor mele concepții, și astfel nu mă trădai.

— Este bine să treci toate acestea în catastiful tău, îi poruncii eu lui Johnny, la plecare.

Avui satisfacția să văd o pagină albă ce se rezerva numelui meu, și pe urmă trecerea sumei ce o datoram acolo în registru.

Prima mea datorie se ridica la treizeci de cenți. Întrevăzui ca într-un nor auriu zilele din viitor, când urma ca această foaie să fie înnegrită, ștearsă la plată și apoi înnegrită din nou.

Oferii un ultim rând de plecare. Apoi, spre marea mea uimire, Johnny își răscumpără paharul său de zece cenți, căci ne oferii din sticla de lângă el câte un pahar la toți. Socotii că prin aceasta se achitase cu totul de îndatorirea pe care o avea față de mine.

Când ieșirăm afară, Păianjenul avu o idee:

— Ce-ar fi dacă ne-am duce să dăm o raită la casa Saint Louis? spuse el.

Pat, care descărcase toată ziua cărbuni, era prea obosit pentru a mai primi această nouă invitație, astfel că pomi spre locuința sa, iar Clam se întoarse și el pe bord să facă de mâncare.

Păianjenul și cu mine ne îndreptarăm spre ospătăria Saint Louis. Mă duceam acolo pentru prima dată. Intrai într-o sală imensă unde erau adunați vreo cincizeci de oameni, majoritatea marinari. Îl întâlnii pe Soup Kennedy pentru a doua oară, precum și pe Bill Kelley. În curând, Smith, de pe „Annie” – omul cu revolverele la centură – intră și el agale. Nelson își făcu, de asemenea, apariția. Văzui apoi, între alții, pe frații Vigy, patronii localului și îmi atrase îndeosebi atenția Joe, un tip cu ochi răi, care cânta din armonică întocmai ca un „înger” gălăgios și plângăreț, înduioșându-i chiar pe cei mai împietriți indivizi aflați în portul Oakland.

După mai multe rânduri de băutură, un gând îmi rătăci prin minte. Mama Jeanny va primi numai un acot mizerabil din banii pe care îi câștigasem în această săptămână cu „Razzle Dazzle”. Ce mă mai interesau însă toate acestea? gândii eu, sau mai curând John Barleycorn era cel care se însărcină să răspundă în locul meu: „Ești, în sfârșit, un om și ai făcut cunoștință cu alți oameni. Mama Jeanny nu este așa de grăbită să-i înapoiezi banii cum crezi tu. Ea nu moare de foame, o știi prea bine, căci are și un cont la bancă! Las-o să aștepte, și îi vei plăti încetul cu încetul”.

Iată în cel fel am ajuns să cunosc o nouă însușire a lui John Barleycorn: „El este capabil să răstoarne orice morală. O acțiune urâtă, pe care n-o poți concepe atunci când ești treaz, devine lucrul cel mai ușor din lume, de îndată ce ai deșertat mai multe pahare. Această acțiune apare ca singurul lucru ce trebuie făcut, căci John Barleycorn dărâmă zidul creat de principiile morale între dorințele noastre imediate și trecerea la faptă.” înlăturai deci amintirea datoriei pe care o aveam față de mama Jeanny și continuai să trăiesc clipele

prin care trecusem azi, cu toate țiuiturile pe care le simțeam în urechi și care deveniseră foarte supărătoare.

Nu știu cine m-a adus pe bord și m-a culcat în acea noapte; cred că a fost Păianjenul.

CAPITOLUL X. „BĂTRÂNUL CUȚITAR”

Se înțelege, din cele arătate până acum, în ce mod reușii să-mi iau diploma de capacitate.

Situația mea în lumea marinărească și relațiile pe care le aveam cu hoții de stridii, luară dintr-o dată o întorsătură minunată. Începui să fiu socotit un băiat bun din ziua când, așezat pe cheiul din Oakland, reușisem să-mi întocmesc faimosul meu plan. Chestiunile bănești nu mă mai preocupară defel. Începând din acea vreme, nimeni nu mă mai privea ca pe un avar; dimpotrivă, dărnicia mea era o sursă de neliniște și de supărări pentru cei cu care veneam în contact.

O rupsesem definitiv cu trecutul meu meschin și scrisei mamei, rugând-o să adune băieții din vecini și să le împartă toate colecțiile mele. Nu mă mai interesa nici măcar în ce mâini urmau să cadă. Eram acum un om și voiam să șterg tot ce mă lega de copilărie.

Renumele meu crescuseră. Când se povestea din gură în gură, cum Frank Francezul încercase să mă înnece; cum reușisem să rămân pe puntea lui „Razzle Dazzle”, amenințându-l cu pușca și, așa înarmat cum eram, manevrasem vasul cu ajutorul picioarelor ținându-l în linie dreaptă; și, în sfârșit, cum îi dădusem o lovitură strașnică, făcându-l să se îndepărteze din drumul meu – toți oamenii din port mărturisiră că în mine era ceva stofă. Continuau să le arăt din ce material eram croit. Un material ce nu se găsește pe toate drumurile. În unele zile, mă întorceam cu „Razzle Dazzle” încărcată de stridii mai mult decât oricare altă corabie ce putea fi manevrată de două persoane. O dată, am ajuns până în golful inferior și corabia mea fu prima care ancoră dis-de-diminează în insulele Asparagus. Într-o joi, făcurăm o cursă de noapte pentru a junge la târg. „Razzle Dazzle”, cu toate că își pierduse cârma, sosi înaintea tuturor celorlalte corăbii, iar vineri de dimineată, eu luai cel mai mare preț din vânzarea mărfurilor. În sfârșit, altădată, adusei vasul din golful superior numai cu o singură velă, căci Scotty dăduse foc catargului cel mare. (Da, era același Scotty care luase parte la beția de pe „Idler”. Irlandezul venise după Păianjen, iar Scotty, sosind cam în aceeași vreme, îi luase locul Irlandezului).

În ciuda acestor isprăvi, aventurile mele pe apă contau prea puțin. Ceea ce era mai presus de toate și mă făcea să merit porecla de „Prințul hoților de stridii” era faptul că de îndată ce coboram pe pământ, mă arătam cel mai bun băiat din lume și plăteam pahare după pahare, întocmai ca un bărbat adevărat. Pe atunci eram departe de a-mi închipui că va veni o vreme în care oamenii din portul Oakland vor fi la rândul lor scandalizați și neliniștiți de farsele mele diabolice, deși mai înainte eu fusesem cel înspăimântat de ei.

Viața și alcoolul se contopeau, alcătuiind un singur tot. Cârciumile sunt cluburile celor săraci, locurile de întâlnire unde luau ființă adevărate asociații. Aici ne dădeam întâlnire, ne sărbătoream biruințele și ne împărțeam necazurile. Tot aici ajungeam să ne cunoaștem și să legăm prietenii.

Aș putea să uit vreodată acea după-amiază când l-am cunoscut pe bătrânul cuțitar, tatăl lui Nelson? Eram la „La ultima speranță”, și Johnny Heinhold făcu prezentările. Bătrânul era pentru mine o personalitate numai prin simplul fapt de a fi tatăl lui Nelson. Mai era însă ceva cu el. Era stăpânul unei mici corăbioare cu fundul plat, numită „Annie-Mine”, și într-o bună zi urma să plec împreună cu el, ca marinar. Mai mult chiar.: semăna întrutotul cu un personaj de roman, cu ochii săi albaștri, cu părul roșcat și cu forma sa brutală de viking. Deși în vârstă, avea un trup puternic și mușchi de oțel. Rătăcise pe toate mările, în nave ale tuturor naționalităților ce aparțineau tuturor timpurilor.

Auzisem povestindu-se despre acest om cele mai ciudate întâmplări și-l admiram fără să-l cunosc. Pentru a ne putea împrieteni a trebuit să intervină rachiul. Chiar după aceea, cunoștința noastră s-ar fi putut mărgini la o strângere de mână sau la câteva cuvinte schimbate – căci nu era un tip prietenos – dacă la mijloc n-ar fi fost John Barleycorn care ne unea.

— Ar mai merge un rând, nu-i așa? Zisei eu cu vioiciune, după acea pauză pe care o socoteam un rit ce trebuie respectat în ceremonialul băutorilor.

În timp ce goleau halbele plătite de mine, se înțelege că trebuia să-mi vorbească. Johnny, în calitatea sa de patron rafinat, se amestecă în vorbă și abordă subiecte care erau interesante pentru amândoi. Apoi, după ce rândul meu era dat pe gât, căpitanul Nelson trebuia să ofere și el un altul, fapt care prelungi discuția noastră. Între timp, Johnny ne părăsi pentru a servi alți clienți.

Cu cât beam mai mult împreună cu căpitanul Nelson, cu atât creștea prietenia noastră. Acest marinar experimentat se găsea în fața unuia care asculta plin de atenție, și care, grație lecturilor făcute, cunoștea multe din viața marinărească. De altfel, el însuși trăise vreme îndelungată în mijlocul ei. Bătrânul evocă timpurile tinereții sale zbuciumate și-mi făcu favoarea de a-mi povesti mai multe anecdote curioase. Berea nu încetă să vină rând după rând, în tot cursul acelei după-amiezi de vară. Îmi dădui seama că tot lui John Barleycorn îi datoram această lungă conversație cu încercatul lup de mare.

John Barleycorn se aplecă pe deasupra tejghelei pentru a-mi șopti în taină că începeam să bat câmpii și mă sfătui să beau mai cu măsură. Atâta vreme însă cât îl vedeam pe căpitanul Nelson sorbind numai din paharul cel mare, amorul meu propriu mă oprea să fac altfel. Abia când el se hotărî, în sfârșit, să comande pahare mici, îi urma exemplul.

Oh, când sosi clipa despărțirii, fu o scenă mișcătoare, căci eram beat turtă. Aveam totuși satisfacția să văd că și bătrânul cuțitar era tot atât de amețit ca și mine. Poate că numai din modestie am refuzat să cred că el era și mai turmentat.

Câteva zile după aceea, Păianjenul, Pat, Clam, Johnny Heinhold și alți câțiva îmi spuseră că bătrânul cuțitar mă pusese la inimă, nemaicontenind cu laudele la adresa mea. Faptul era cu atât mai ciudat, cu cât bătrânul era cunoscut ca un tip sălbatic, gata de harță, care nu iubea pe nimeni. Încă de pe vremea uneia dintre călătoriile sale, când, – cu prilejul unei bătai, – umpluse fața adversarului său cu zgârieturi făcute cu unghiile și cu cuțitul, fusese poreclit „bătrânul cuțitar”. Dacă îi devenisem drag, acest fapt îl datoram numai lui John Barleycorn.

Prin cele de mai sus, am vrut numai să arăt cum își folosește John Barleycorn toate farmecele, toată puterea sa de seducție, toate forțele de care dispune pentru a-și putea câștiga adepți.

Capitolul XI. CUM AM FURAT O BARCĂ DE PESCUIT.

Cu toate că luasem parte la atâtea beții, nu se născuse în mine nici o atracție pentru alcool, iar organismul meu nu simțea deloc nevoia acestui produs chimic. Nici anii de beție care urmară nu reușiră să trezească în ființa mea dorința de băutură. A bea era o modă a existenței pe care o duceam, un obicei al oamenilor cu care veneam în contact. Când porneam în larg, nu luam cu mine alcool, căci niciodată, în asemenea împrejurări, nu simțeam nevoia de a bea. De îndată însă ce „Razzle Dazzle” ancora la chei, iar eu pătrundeam în acele localuri de întâlnire de pe coastă unde alcoolul curgea din belșug, ideea că băutura este o îndatorire socială și o dovadă de bărbăție începea să prindă rădăcini în conștiința mea.

Câteodată, când vasul era ancorat la țarm sau de cealaltă parte a estuarului, pe bancul de nisip, „Regina” venea la bord, împreună cu fratele ei Pat și cu doamna Hadley. În calitatea mea de gazdă, nu puteam să-mi dovedesc ospitalitatea decât sub forma pe care o înțelegeau invitații mei. Îl trimiteam în grabă pe Păianjenul, pe Irlandez sau pe Scotty, având asupra-le un vas pentru bere și o damigeană pentru vin roșu. De asemenea, de multe ori, când mă găseam cu vasul ancorat lângă chei pentru a-mi vinde stridiile, „Razzle Dazzle” era vizitat de poliție și de agenți secreți. Trăind veșnic cu teama poliției în suflet, ne grăbeam să curățăm stridii pe care le ofeream acestor nepoștiți însoțite de un sos piperat, în timp ce vreunul dintre noi se ducea repede să umple cana de bere sau să aducă rachiul tare în sticle înfundate.

Cu toate că în acea vreme beam zdravăn, n-am reușit totuși să-l îndrăgesc pe John Barleycorn. Îi prețuiam mult pe cei care veneau în contact cu el, dar tot nu-i puteam suferi gustul. În toată această epocă, făcui mari eforturi pentru a părea la rându-mi un bărbat adevărat, înnăbușindu-mi dorința nestăvilită de a ronța zaharicale. Aș fi preferat să mor, decât să împărtășesc și altora această dorință ascunsă. Noaptea, când știam că echipajul meu doarme în oraș, îmi îngăduiam o adevărată „orgie”. Mă strecuram până la biblioteca publică pentru a-mi schimba cărțile împrumutate și-mi cumpăram, cu această ocazie, bomboane de toate felurile. Mă reîntorceam apoi pe „Razzle Dazzle”, închizându-mă în cabină pentru a citi în timp ce mâncam bomboanele. Mă întindeam pe pat și rămâneam așa, cucerit de lectură și de bunătățile pe

care le mestecam. Erau poate singurele clipe când simțeam că obținusem într-adevăr ceva prețios în schimbul banilor mei. Mulțimea dolarilor risipiți în cârciumi nu putea să-mi procure nici pe departe mulțumirea pe care mi-o procurau cei douăzeci și cinci de cenți dați cofetarului.

Pe măsură ce alcoolul mă asalta tot mai mult, mi se întărea convingerea că cele mai scânteietoare clipe din viață erau, fără îndoială, cele petrecute în tovărășia lui. Bețiile rămâneau totdeauna de neuitat. Ele provocau evenimente ce ieșeau din comun. Pentru oameni ca Joe-Berbecul, aceste beții serveau pentru a însemna diferite epoci din existența sa. Marinarii așteptau cu nerăbdare cheful ce le era rezervat sâmbăta. Noi, hoții de stridii, îl începeam cu adevărat abia după ce ne vindeam marfa. Cu toate acestea, ciocneam și mai înainte, pe ici pe colo câte un pahar, cu vreun prieten întâlnit din întâmplare.

Tocmai aceste mici chefuri erau mai atrăgătoare, căci provocau adesea incidente ciudate, dovadă, duminica aceea când Nelson, Frank Francezul și căpitanul Spink răpiră, de la Whiskey Bob și Nicky-Grecul, o barcă de pescuit, pe care și cei păgubiți o aveau tot de furat. Între timp surveniseră schimbări radicale în echipajele hoților de stridii. Nelson se bătuse cu Bill Kelly pe bordul bărcii „Annie”, și în urma bătăii, se alese cu mâna străpunsă de un glonte; se certase apoi cu Clam, rupând orice legătură cu el. După aceea, purtând brațul în eșarfă, pornise cu „Reindeer” în larg, având cu sine doi marinari de meserie. Aceștia fură atât de înspăimântați de apucăturile sale violente încât n-a trecut mult și l-au părăsit. Odată ajunși la țarm, începură să răspândească fel de fel de legende despre felu-i brutal și cruzimea sa, astfel încât nimeni din port nu mai voia să-l însoțească în larg.

Barca „Reindeer”, lipsită de echipaj, rămase, așadar, ancorată pe bancul de nisip, de cealaltă parte a estuarului. În apropierea ei se găsea și „Razzle Dazzle”, cu catargul cel mare ars. Pe bordul acesteia, mă aflam eu și Scotty. Whiskey Bob, după ce se certase și el cu Frank Francezul, plecase într-o incursiune în susul fluviului, sub comanda lui Niky-Grecul.

La întoarcere aduseră cu ei o barcă de pescuit nou-nouță, șterpelită de la un pescar italian. În cercetările pentru a descoperi autorii furtului, italianul îi controlă pe toți hoții de stridii, fără nici o excepție. Eram cu toții convinși, din cele ce știam despre ei, că numai Whiskey și Nicky-Grecul erau vinovați. Dar unde naiba putea să fie vasul? Sute de pescari italieni și greci cercetară fluviul în lung și în lat, coborând până în golf și scotociră în zadar cele mai mici colțișoare și ascunzători posibile.

Când proprietarul, deznădăjduit, oferi o recompensă de cincizeci de dolari, interesul nostru crescui, în vreme ce misterul devenea tot mai de nepătruns.

Într-o dimineață de duminică, primii vizita bătrânului căpitan Spink, care voia să-mi vorbească în mod confidențial. Pescuise cu vasul său în apele Alamedei. La venirea refluxului, observase sub apă o funie legată de un țăruiș ce dispărea spre fund. În zadar încercase Spink să readucă la suprafață obiectul ce atârna de celălalt capăt al odgonului. Puțin mai departe, fixată de

un al doilea pilon, se afla o altă frânghie pe care, de asemenea, nu reuși s-o urnească cu nici un chip. Fără îndoială că era vorba de vasul furat. „Dacă o vom înapoia proprietarului său, mă ispitii el, vom primi cincizeci de dolari pe care-i vom împărți”. Pe vremea aceea însă, aveam noțiuni foarte ciudate în privința sentimentului de onoare între hoți, astfel că refuzai să mă amestec în această afacere.

Pe de altă parte, Frank Francezul se certase cu Whiskey Bob și nu se înțelegea nici cu Nelson. (Sărmanul Whiskey Bob! Era un suflet lipsit de răutate, un caracter minunat, plin de generozitate. Cu un fizic slab încă din copilărie, crescut în lipsuri, incapabil să reziste alcoolului cu organismul său debil în trăind sub o influență nefastă, rămase pirat al golfului până când cadavrul său fu pescuit aproape de cheiul unde se prăbușise ciuruit de gloanțe).

Nu trecu nici o oră după ce refuzasem propunerea căpitanului Spink, când îl văzui pe acesta plecând spre estuar, pe bordul lui „Reindeer”, împreună cu Nelson. Frank Francezul îl urmă, la rândul-i, cu luntrea. Puțin după aceea, cele două vase străbăteau estuarul în două linii paralele, extrem de alăturate. Când atinseră bancul de nisip, de pe vasele lor se zări dintr-o dată nava ce fusese scufundată și a cărei punte rămăsese puțin deasupra nivelului apei, din cauza frânghiilor prinse de cei doi piloni. Fluxul era în scădere. Ei înaintară cu hotărâre spre nisip, împotmolindu-și vasele în banc, astfel încât să aibă la mijloc corabia de pescuit.

Hans, unul dintre marinarii lui Frank Francezul, sări într-o luntre și se îndreptă grabnic spre țărmul de nord. O damingeană mare ce se vedea în fundul luntrei lăsa să se întrevadă motivul plecării sale. Acești oameni nu puteau să amâne o singură clipă sărbătorirea evenimentului fericit, care le aducea atât de ușor un câștig de cincizeci de dolari.

În felul acesta se manifestă credincioșii lui John Barleycorn. Când norocul le surâde, se îmbată de bucurie. Dacă îi părăsește, consumă alcool în speranța că șansa va reveni. Atunci când destinul continuă să se împotrivescă dorinței lor, beau ca să uite. Intră în cârciumă deîndată ce întâlnesc un prieten; tot așa dacă se ceartă cu el sau îi pierd prietenia. Sunt fericiți în dragoste? Se înțelege că doresc să bea pentru a-și mări fericirea. Trădați de fata pe care o iubesc, își îneacă chinul sufletesc în alcool. Dacă n-au ce face, se împacă îndată cu un păhăruț, convinși că măbind cantitatea de rachiu care circulă prin venele lor, ideile vor deveni mai luminoase și vor ști să ia inițiative capabile să-i scoată din încurcătură. Când se trezesc, vor să bea. Când sunt beți, li se pare că niciodată n-au băut îndeajuns.

Desigur că la beția făcută contra celor cincizeci de dolari am fost invitați atât eu cât și Scotty, cei doi prieteni ai portului care nu se despărteau niciodată. Ne aduserăm din plin contribuția pentru a mări „spărtura” făcută în premiul de bani pe care nimeni nu-l atinsese încă. În acea după-amiază de duminică, o manifestare dintre cele mai ordinare deveni o orgie măreață, scaldată în purpură, Toată lumea vorbea, cânta, declama și-și lăuda isprăvile

în cor. Nelson și Frank Francezul aveau grijă ca paharele să fie umplute fără încetare.

Ne găseam chiar în mijlocul portului Oakland și gălăgia făcută de noi atrase alți prieteni. Bărcile treceau estuarul una după alta și se opreau în bancul de nisip. Rolul cel mai neplăcut îi reveni lui Hans care era obligat să vâslească fără încetare pentru a aduce băutura.

În vremea aceasta, sosiră Whiskey Bob și Nicky Grecul. Nu erau beți și se necăjiră să-și vadă planul zădărnicit chiar de proprii tovarăși de rele. Frank Francezul, inspirat de John Barleycorn, ridică în slava cerului virtutea de a fi cinstit; în curând, deși avea peste cincizeci de ani, îi făcu o provocare lui Whiskey Bob acolo pe nisip, și începu să-l scuture. Cum Nicky-Grecul se pregătea să alerge în ajutorul lui Whiskey Bob, înarmat cu o lopată, Hans îl opri din urmă și-l scoase din luptă cu o lovitură dibace. Bătălia se sfârși repede, iar Bob și Nicky, plini de vânătași și aproape în nesimțire, fură cărați în vasul lor și duși la țărm. Se înțelege că acest deznodământ fericit urma să fie sărbătorit prin alte rânduri de băutura.

Între timp, pe banc se îngrămădiseră o mulțime de vizitatori formând un amestec ciudat de naționalități și temperamente, dar uniți prin același stimulent – John Barleycorn – și gata pentru orice acțiune. Vechile certuri, ura unora, până atunci stăpânită, înfierbânta spiritele și făcea pumnii să se strângă. Aerul era încărcat de vrajba pe punctul de-a se dezlănțui. În fiecare clipă câte un marinar își reamintea de un altul care îl supăraseră cu ceva, câte un contrabandist rumega în sine-i un vechi necaz împotriva altuia și, pe rând, pumnii strânși se destindeau lovind în dreapta și în stânga și stârnind câte o nouă bătaie. Toate incidentele se sfârșeau printr-o altă beție generală iar luptătorii, sprijiniți și încurajați de mulțime, se îmbrățișau, jurându-și o prietenie eternă.

Soup Kennedy se gândi, tocmai atunci când atmosfera era mai înfierbântată, să meargă să-și ia una dintre cămăși, uitată de el pe bordul lui „Reindeer” de pe vremea călătoriei împreună cu Clam. În cearta cu Nelson, el fusese de partea lui Clam. Pe deasupra, mai venea și de la ospătăria Sain Louis unde băuse vârtos și desigur că John Barleycorn fusese cel care îi inspirase ideea să vină pe bancul de nisip pentru a-și căuta cămașa. După o scurtă ceartă, Soup Kennedy se încăieră cu Nelson pe puntea vasului. În cursul bătăliei, era cât pe-aici să se aleagă cu capul sfărmat de Frank Francezul care sărise asupra lui cu o bară de fier, furios să vadă un om teafăr care se putea folosi de ambele brațe, atacând pe un altul invalid de o mână. (Dacă „Reindeer” mai există, trebuie că se cunoaște și acum urma fierului imprimată pe bastingajul din dreapta punții).

Nelson protestă împotriva acestui amestec și scoțându-și din legătură mâna găurită de glonț, urla plângând că îi va veni el singur de hac lui Soap Kennedy numai cu o mână. La început, încercarăm să-l oprim, dar renunțarăm curând, lăsându-i să se descurce singuri, pe nisip. Într-o fază a luptei în care Nelson părea pe punctul de a pierde, Frank Francezul și John Barleycorn, ca

niște jucători necinstiți ce erau, se amestecară pe furiș în luptă. Scotty făcu îndată gălăgie și încercă să-l smulgă pe Frank Francezul de lângă cei doi; acesta se întoarse brusc spre el și, după o încăierare corp la corp urmată de zvârcoliri pe nisip care îi împinseră la o bună distanță de privitori, începu să-l lovească violent cu pumnii. În vreme ce noi încercam să-i despărțim, se mai născură încă vreo șase bătăi datorate simpatiilor pentru unul sau celălalt.

Totul se sfârși într-un fel sau altul. Până la urmă, bătaușii cei mai înfuriați fură despărțiți și li se oferi băutură. Cu toate acestea Nelson și Soup Kennedy continuau să se bată. Din vreme în vreme, făceam cerc în jurul lor și, mai târziu, văzându-i sfârșiți de puteri și căzuți pe nisip, în neputința de a se mai lovi, începurăm a le da sfaturi cam de felul acesta: „aruncă-i nisip în ochi” sau „lovește-l cu piciorul”! Urmară sfaturile noastre și apoi, căpătând din nou forțe, se încăierară cu mai multă înverșunare. Bătălia continuă până la istovirea celor doi luptători.

După descrierea acestor scene murdare, ridicole și bestiale, încercați să vă dați seama de influența lor asupra unui copil de șaisprezece ani, ros de dorința aventurilor, cu capul plin de povești pirateresti, de fapte războinice, de orașe prădate, sau de lupte sângeroase, și în plus ațâțat de alcoolul pe care-l înghițise. Aveam în față viața brutală în toată goliciunea ei, viața sălbatică și liberă, singura pe care situația mea socială îmi îngăduia s-o ating!

Ceva mai mult: scena la care abia asistasem avea în sine o promisiune. Nu eram decât la început. De la bancul de nisip, drumul ducea prin poarta de aur a celor mai mari aventuri din lume, acolo unde se dezlănțuiau bătălii nu pentru niște biete cămăși sau bărci de pescuit furate, ci pentru scopuri nobile și romantice.

În final, în vreme ce îi reproșam lui Scotty că s-a lăsat bătut de o fosilă ca Frank Francezul, ne luarăm și noi la ceartă, fapt care mări la culme veselia generală. Scotty își părăsi funcțiile sale de „echipaj” și se pierdu în întuneric, ducând cu sine două dintre păturile mele.

După toate acestea, în timp ce hoții de stridii dormeau în culcușurile lor îndobitociți de băutură, goeleta lui Frank și „Reindeer” continuau să plutească alături, ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat. Vasul de pescuit, plin de apă și pietre, rămăsese tot la fund.

A doua zi în zori, auzii zgomote sălbatic venind de pe bordul lui „Reindeer”. Sării iute din locul unde dormeam și, în lumina cenușie a dimineții reci, asistai la un spectacol care făcu întregul port să rădă timp de mai multe zile. Strașnicul vas de pescuit somoni se găsea tot în nisip, înfundat acolo, în timp ce aproape suite peste el, se aflau goeleta lui Frank Francezul și „Reindeer”. Din nefericire, două dintre scândurile ce formau peretele exterior al lui „Reindeer” erau sfărâmate în urma ciocnirii cu lemnăria tare a vasului de pescuit. Fluxul împinsese apa prin acea gaură și îl deșteptase pe Nelson, inundându-l în propriul său culcuș. Ajutai la scoaterea apei din interiorul lui „Reindeer” și la repararea stricăciunilor.

După aceea, în vreme ce mâncam alimentele pregătite de Nelson, discutam asupra situației. Nelson nu avea nici un ban și eu de asemenea. Nu mai puteam conta pe recompensa de cincizeci de dolari promisă pentru acea nenorocită grămadă de sfărâmături care se găsea pe nisip. Nelson era rănit la o mână și nu mai avea echipaj. La rândul-mi, aveam catargul cel mare ars și nici un ajutor.

— Ce-ar fi să lucrăm împreună? mă întrebă Nelson.

Fără să șovăi, îi răspunsei:

— Bate palma, sunt omul tău.

Iată cum am devenit tovarășul lui Nelson, tânărul cuțitar, omul cel mai temut, cel mai zăpăcit din toată banda. Johnny Heinhold ne împrumută banii necesari pentru provizii, ne umplu butoiașele cu apă dulce și în aceeași zi pornirăm către bancurile de stridii.

Capitolul XII. LUI JOHN BARLEYCORN II PLACE SĂ GLUMEASCĂ.

N-am avut niciodată păreri de rău pentru lunile acelea de nebunie diabolică, petrecute împreună cu Nelson. Tânărul acesta cel puțin știa să navigheze, deși îi îngrozea pe toți cei care îndrăzneau să-l întovărășească pe mare. Cu cârma în mână îi plăcea să înfrunte moartea în fiecă clipă.

Făcea o chestiune de mândrie din a duce la bun sfârșit isprăvi pe care nimeni n-ar fi îndrăznit să le încerce măcar. Avea obiceiul să nu strângă niciodată pânzele și toată vremea cât am rămas cu el, fie că timpul era liniștit sau era furtună, niciodată vecele n-au fost lăsate jos pe bordul lui „Reindeer”. Curând, am părăsit regiunea Oakland, pentru a ne mări câmpul de aventuri.

Lui John Barleycorn îi datorez această minunată epocă. Necazul meu împotriva sa este că, fără a interveni el, nu exista nici un mijloc de a lua parte la viața sălbatică de aventuri care mă răscolise și-mi trezise toate dorințele. Orice om care voia să devină marinar, trecea prin acest examen. Dacă voiam să duc aceeași viață cu lupii mărilor, trebuia să trăiesc aidoma lor.

Numai grație băuturii am devenit prieten și tovarăș cu Nelson. Dacă m-aș fi mulțumit să beau numai berea plătită de el sau i-aș fi refuzat invitația, niciodată nu s-ar fi gândit să mă aleagă drept asociat. Avea nevoie de cineva cu care să se pună ușor pe picior de egalitate atât din punct de vedere social cât și din acela al muncii.

Mă lăsai târât de această viață și pătruns de concepția greșită că voi descoperi secretul lui John Barleycorn, mă dedam la cele mai strașnice beții. Printr-o serie de abuzuri pe care numai o constituție de fier ca a mea le-a putut suporta, ajungeam adesea la o totală inconștiență, ba uneori la o abrutizare care se menținea zile întregi.

Uram gustul alcoolului, dar îl beam cu singurul scop de a mă îmbăta, de a nu mai mă putea ține pe picioare și de a cădea sub masă; eu, care până atunci făcusem economii ca un avar și speculasem ca un al doilea Shylock făcând să plângă de furie pe cei mai înrăiți cămătari; eu, care rămăsesem năucit în ziua în care Frank Francezul cheltuisese dintr-o dată douăzeci de cenți pe whisky pentru a cinsti opt tovarăși; eu, același om, mă despărțeam astăzi de

bani cu cel mai adânc dispreț, întrecându-i în risipă chiar pe cei mai cheltuitori marinari.

Îmi amintesc de o noapte petrecută cu Nelson în port. Aveam în buzunar vreo sută optzeci de dolari. La început, aveam intenția să-mi cumpăr haine și apoi să mă duc la bar. Îmi trebuiau neapărat veșminte, căci întreaga garderobă o aveam pe mine. Se compunea dintr-o pereche de cizme de cauciuc care, din fericire, lăsau să se scurgă din ele apa tot așa de repede ca și atunci când intra, două tricouri, o cămașă de bumbac și o beretă de pescar, care ținea loc de pălărie. Se va băga de seamă faptul că n-am trecut în această listă nici rufe de corp și nici ciorapi; pentru simplul motiv că n-aveam.

Pentru a ajunge la prăvăliile în care aveam să mă înnoiesc, trebuia să trecem prin fața a numeroase cârciumi. Mă oprii într-una dintre acestea și, din nefericire, rămăsei acolo până dimineața. Lefter, otrăvit de băutură, dar totuși satisfăcut, mă înapoiai pe vas și pornirăm în larg. Făcui socoteala și constatai că nu mai aveam nici un cent din cei o sută optzeci de dolari. Poate să pară de necrezut acelora care n-au pus niciodată piciorul în astfel de medii, ca un băiat să fie capabil să cheltuiască pe băutură o astfel de sumă în mai puțin de douăsprezece ore. Dar eu știu ce înseamnă aceasta!

Nu regretam nimic. Eram chiar mândru de mine. Le arătasem că puteam să mă iau la întrecere chiar cu cei mai risipitori dintre ei. Mă dovedisem a fi un adevărat brav între bravi. Confirmasem, încă o dată, așa cum făcusem de nenumărate ori în trecut, dreptul la titlul de „Print”. Purtarea mea s-ar putea explica poate, în parte, ca o reacție împotriva lipsurilor și oboselilor din copilăria mea. Se poate ca și gândul meu intim să fi fost următorul: este mult mai bine să domnești ca un prinț printre bătauși și bețivi decât să te consumi fără rost în fața unei mașini, câte douăsprezece ore în șir, zilnic, luând câte zece cenți pe oră. Lucrul în uzină nu oferă aproape niciodată clipe demne de amintit. Dacă se poate spune că a cheltui o sută optzeci de dolari în douăsprezece ore nu înseamnă o epocă de aur în viața unui om, mă întrebam ce ar putea face el mai bun!

Las la o parte un număr de amănunte despre legăturile mele cu John Barleycorn din timpul acestei epoci, și nu voi menționa decât evenimentele menite să-i dezvăluie metodele.

Au existat trei motive care mi-au îngăduit să nu mă opresc din drumul pe care pornisem: mai întâi, o constituție fizică de excepție, întrecând-o cu mult pe cea obișnuită. Apoi viața sănătoasă pe care am dus-o în aer liber și, în sfârșit, faptul că veneam neregulat în contact cu băutura. Când eram pe mare, nu luam cu noi alcool.

Universul îmi deschidea larg porțile. Străbătusem încă de la această vârstă multe sute de mile pe apă. Cunoșteam orașe, sate, și așezăminte de pescari aflate pe toate coastele din împrejurimi. În curând, o voce interioară mă îndemnă să-mi lărgesc orizontul aventurilor. Nu mă gândisem încă la faptul că dincolo de ceea ce vedeam eu, se întinde o altă lume cu care abia acum veneam în contact. Nelson însă, avea impresia că era prea mult chiar ceea ce cunoștea

până acum. I se părea lung drumul pe care-l făcuse și-i era dor de dragul său Oakland. Peste un timp, se hotărî să se înapoieze și ne despărțirăm în cele mai bune condiții.

După o vreme, m-am stabilit în vechiul oraș Benicia, în strâmtoarea Carquinez. Aici, printre pescarii veritabili și locuitorii din port, găsii o mulțime simpatică de bețivi și vagabonzi cu care mă împrietenii. Între orele de pescuit și patrulările făcute în golf și de-a lungul coastei, îmi rămânea destulă vreme să beau mai mult decât înainte și cu mai multă chibzuință. Când era vorba de cantități egale de băutură, țineam piept oricui. Uneori consumam mai mult decât îmi era partea, pentru a-mi dovedi bărbăția.

Într-o dimineață, am fost ridicat de mai' mulți oameni dintre plasele de pescuit întinse la uscat, unde mă încurcasem noaptea trecută intrând orbește, în patru labe, după o seară de băutură. Când îi auzeam pe oamenii de pe coastă vorbind la un pahar de vin despre isprava mea, simțeam o adevărată mândrie că reușisem din nou să mă dovedesc un om mare.

Mi se întâmpla să trec din beție în beție câte trei săptămâni la rând. Odată, crezui că am pățit-o. Desigur că în această direcție nu se putea merge mai departe. Venise timpul să mă despart în două. În stare de beție sau treaz, auzeam mereu în adâncul conștiinței mele, o voce care îmi șoptea că toate aceste aventuri și orgii din port n-aveau nimic de-a face cu adevărata viață. Această voce avu o influență hotărâtoare și fericită asupra destinului meu.

Eram astfel construit încât nu o înnăbușeam, ci puteam să-i aud chemarea, să simt fără încetare cum mă ispitește către ținuturile îndepărtate ale lumii. În ceea ce mă privește, aceasta nu era superstiție, ci curiozitate, dorință de a ști, lucruri pe care mi se părea că le cunosc demult, că le-am ghicit sau le-am mai văzut odată. Ce era viața aceasta, mă întrebam eu, dacă n-avea nimic să-mi ofere? Devenii conștient că există și alte variante. Era altceva acolo, departe, unde eu nu ajunseseam încă! Dacă cei ce mă citesc vor să înțeleagă cum am devenit, cu mult mai târziu, bețivul care sunt astăzi, trebuie să țină seamă de această chemare, de această promisiune a lucrurilor ascunse în însuși fondul vieții, căci această voce trebuia să joace un rol îngrozitor în luptele pe care aveam să le dau împotriva lui John Barleycorn.

Ceea ce-mi grăbi hotărârea de a fugi, este o farsă pe care el mi-o jucă odată, o farsă teribilă, de necrezut, și care îmi arată clar adâncimea neașteptată la care ajunseseam pe drumul intoxicației alcoolice.

Într-o noapte, cam pe la ora unu, după un exces de băutură, încercai să mă strecor la bordul unei șalupe, aflată la capătul cheiului, căutând acolo un colț unde să-mi pun capul. Fluxul se avântase în strâmtoarea Carquinez cum vine apa în scocul morii și refluxul era tocmai la început, când căzui în apele ce se frământau. Pe chei nu era nimeni și nimeni pe șalupă. Fusei smuls de curent și dus departe, dar nu aveam nici cea mai mică teamă. Dimpotrivă, aventura mi se părea plăcută. Eram un bun înotător și, în starea mea de ațățare, contactul cu apa veni întocmai ca un calmant, ca o rufărie proaspăt schimbată.

John Barleycorn alese tocmai această clipă pentru a-mi juca o farsă diabolică. Îmi veni o idee care mă obsedă brusc: să mă las dus de ape. Nu eram un temperament bolnăvicios și niciodată gândul sinuciderii nu pătrunsese în spiritul meu. În clipa aceea, când pentru prima oară mă ispitea acest gând, îmi veni în minte că dispariția mea ar însemna o minunată apoteoză, cea mai ridicată stare a unei vieți scurte, dar plină de avânt și aventură. Eram cu totul necunoscător al dragostei unei fecioare, a unei soții; nu știam ce este aceea a avea și a-ți iubi copiii. Niciodată nu rătăcisem prin grădinile largi ale satisfacțiilor artistice și nici nu mă ridicasem pe vârfurile înstelate ale filosofiei reci. Ochii mei nu cunoșteau din lumea superioară decât o suprafață extrem de mică, aș putea spune întocmai cât vârful unui ac. Credeam că totul se oprește acolo. Credeam că am văzut totul, că am trăit totul. Că nimic nu mai merita osteneala să fie cunoscut. Iată, așadar, de ce eram pe punctul de a mă hotărî s-o sfârșesc; de ce mi se părea că era timpul s-o termin cu viața.

Aceasta a fost gluma macabră a lui John Barleycorn. Se folosiseră de imaginația mea pentru a mă înlănțui și, când mă prinse în fumurile beției, căută să mă târască la moarte.

Oh, cât era de convingător! Îmi dădea impresia că într-adevăr știam totul despre viață și că acest tot nu făcea doi bani! Beția ordinară în care mă aruncasem de mai multe luni era pentru mine un fel de nec plus ultra și, de fapt, o apreciam la justa ei valoare. Legam de ea un sentiment de degradare precum și vechea concepție a păcatului. Prin fața mea trecură toți nepricopsiții și trântorii cu care băusem. Iată ce-mi mai rămânea de la viață! Voiam să ajung să le seamăn? Nu, de mii de ori nu! Începui să plâng vărsând lacrimi calde de tristețe, la gândul tinereții mele înfloritoare, care mergea odată cu refluxul. Cine oare nu-l cunoaște pe bețivul înlăcrimat și melancolic? Poate fi găsit în toate tavernele. Dacă nu dă peste nimeni dispus să-l asculte, vine să-și verse focul și să-și înșire necazurile, cârciumarului care este plătit tocmai pentru a-l asculta.

Era o adevărată plăcere să mă aflu acolo în apa rece. Voi muri întocmai ca un om! Peste câteva clipe, John Barleycorn schimbă melodia pe care o strecura în creierul meu îngreunat. Adio lacrimi, adio regrete! Nu era nimic altceva decât sfârșitul unui erou care murea din propria sa voință, făcând aceasta cu propriile sale mâini. Începui să intonez din fundul plămânilor propriu-mi cântec funebru, când deodată, vuietul valurilor și fâșăitul apei pe lângă urechi mă readuseră la realitate.

Cam dedesubtul orașului Benicia, unde iese în afară cheiul Solano, strâmtoarea să lărgițe și formează un fel de vârtej pe care locuitorii golfului îl numesc „torentul șantierului Turner”, în clipa aceea, pluteam în curentul din apropierea țărmlui, care trecea pe sub chei. Cunoșteam forma aceluia vârtej format atunci când apa trecea de vârful cel mai ridicat al insulei „Omului Mort”. N-aveam nici cea mai mică poftă să cad pradă acestui vârtej. În plus, chiar dacă treceam cu bine prin el, pierdeam prea multă vreme ca să mai pot fugi o dată cu refluxul.

Mă încordai și din câteva mișcări energice de brațe reușii să străbat curentul în linie dreaptă. Nu mă oprii decât atunci când mi se păru, după luminile cheiului, că depășisem punctul primejdios. Trecui din înot obișnuit în plută, pentru a mă odihni. Efortul făcut mă obosise și avui nevoie de destulă vreme pentru a-mi recăpăta suflul.

Eram vesel că reușisem să ocolesc vârtejul și mă aflam tocmai pe punctul să reîncep cântecul morții, acea improvizație a unui băiat mai mult sau mai puțin intoxicat de băutură.

— Nu mai cânta, îmi șopti John Barleycorn. Pe cheiul Solano se lucrează toată noaptea și pe țărm sunt o mulțime de hamali. Au să te audă și au să vină în ajutorul tău cu vreun vas și știi bine că nu dorești așa ceva!

Desigur, nu doream deloc să fiu salvat. Cum să mă las jefuit de moartea mea eroică? Niciodată! Continuai să înot pe spate sub licăritul stelelor, privind luminile obișnuite ale cheiului – roșii, verzi și albe – cărora le trimisei un salut de rămas bun.

Când am ajuns destul de departe, cam pe la mijlocul canalului, mă pomii din nou pe cântat. Câteodată mai înaintam mișcând viguros brațele, dar în cea mai mare parte a timpului mă mulțumeam să plutesc și să mă las furat de visurile pe care mi le aducea beția. Cu puțin înainte de ivirea zorilor, răceala apei și scurgerea timpului mă treziră suficient pentru a-mi deștepta curiozitatea asupra locului unde mă găseam. Mă întrebai, de asemenea, dacă înainte de a fi ajuns în golful San Pablo, nu voi fi cumva prins și dus înapoi de flux.

Drept urmare, descoperii că eram frânt de oboseală, pătruns de frig și cu totul lucid. În această stare, nu mai doream câtuși de puțin să mă înnec.

De unde mă găseam, puteam zări turnătoria Selby de pe Contra-Costa și farul de pe insula Iepe. Pomii înot către cheiul Solano, însă eram slăbit și amorțit de frig. Înaintam atât de puțin și cu prețul unor eforturi atât de chinuitoare, încât renunțai și mă mulțumii să mă mențin la suprafață, folosindu-mă rar de brațe și numai pentru a-mi păstra echilibrul în mișcarea provocată de fluxul ce creștea în violență din clipă în clipă, mai ales la suprafață. Au fost momente în care am cunoscut frica. Mă trezisem, și moartea nu mai prezenta nici o atracție!

Descoperii o mulțime de motive în sprijinul tezei de a trăi și cu cât îmi apăreau în număr mai mare, cu atât vedeam mai clar cum crește primejdia de a muri înecat.

După patru ore petrecute în apă, aurora mă surprinse într-o stare jalnică: dus de valuri departe de farul de pe insula Iepe, unde se întâlneau curenții repezi veniți din strâmtoarele Vallejo și Carquinez. În acea clipă, ei intrau în luptă cu fluxul care îi împinsese dincolo de golful San Pablo.

Un vânt puternic se ridică pe neașteptate, dezlănțuind talazurile. Simțeam că încep să pierd partida. Experiența mea de înotător îmi spunea că mă apropii de sfârșit.

La un moment dat, se ivi un vas: era al unui pescar grec care se îndrepta spre Vallejo. Încă o dată organismul meu puternic și rezistența mea excepțională mă smulseseră din ghearele lui John Barleycorn!

După cele povestite, lăsați-mă să vă arăt în treacăt că acest gen de farsă diabolică face parte din obiceiurile sale. O statistică completă indicând proporția sinuciderilor datorate alcoolului, ar fi înspăimântătoare. În cazul unui om tânăr ca mine și plin de bucuria de a trăi, ideea morții era, desigur, ceva neobișnuit, dar trebuie să ținem seama că a apărut după o lungă orgie, când nervii și creierul îmi erau otrăviți peste măsură. Mirajul unui sfârșit romantic apăruse imaginației mele încălzite peste măsură ca o desfătare.

Fără îndoială că băutorii mai în vârstă care se sinucid, mai bolnăvicioși, mai blazați și mai deziluzionați, își pun în general planul în aplicare după un abuz îndelungat, atunci când nervii și creierul ajung să le fie suprasaturate de otravă.

CAPITOLUL XIII. DRUMUL TAVERNELOR.

Părăsind deci Benicia, ținutul unde John Barleycorn nu reușise să mă facă sclavul său, parcusei o distanță imensă în urmărirea acelei voci care mă chema din adâncurile vieții.

Toate căile pe care umblam erau îmbibate de alcool.

Pretutindeni, oamenii continuau să se adune în cârciumi. Aceste cluburi ale săracului erau singurele locuri unde îmi era îngăduit să intru. Acolo puteam să leg cunoștințe noi sau să stau de vorbă cu te miri cine. În orașele și târgurile necunoscute, prin care rătăceam, nu aveam nici un refugiu, dar încetam să mai fiu un străin de îndată ce călcam pragul unei taverne.

Aici să-mi dați voie să deschid o paranteză pentru a vă povesti niște întâmplări relativ recente, de acum un an. Într-o zi, înhămai patru cai la o trăsurică, o luai pe soția mea Charmian, și plecarăm amândoi într-o călătorie de trei luni și jumătate prin regiunile muntoase și sălbatice ale Californiei și Oregonului. În fiecare dimineață îmi îndeplineam îndatoririle pe care mi le pretindeau meseria de romancier, lucrând intens. Odată îndeplinită această muncă, mergeam cu trăsura toată dimineața și toată după-amiaza, până la următoarea oprire. Este însă momentul să arăt că neregularitatea etapelor ca și condițiile extrem de variate ale drumului, mă sileau să-mi întocmesc de cu seară un itinerar al parcursului și un plan de lucru pentru ziua următoare. Trebuia să știu ora plecării ca să-mi încep activitatea la timp, și să obțin, astfel, același randament zilnic în producția literară. Câteodată, când traseul se anunța a fi lung, mă sculam și mă așezam la lucru de la cinci dimineața. În zilele când împrejurările erau mai prielnice, luam tocul în mână abia pe la ora nouă.

Care era însă mijlocul practic de a stabili aceste planuri? Cum intram într-un oraș, lăsam caii să se odihnească și, pe drumul de la grajd la hotel, intram în câte o cârciumă. La început, comandam ceva. Era necesar să fac așa, căci, în asemenea împrejurări, numai de la hanuri puteam lua informațiile

necesare. Nu trebuie să pierdem însă din vedere că, la fel, din dorința de a mă informa, am prins altădată gustul băuturii.

Primul lucru pe care îl făceam când intram, era să cer un pahar de rachiu, bere sau vin și să ofer un altul cârciumarului. În timp ce beam începeam să mă interesez despre drumuri și despre adăposturile pe care le voi întâlni mai târziu.

— Stai puțin, să vedem, răspundea patronul, drumul mai lung este cel care trece peste hotarul ținutului Tarwater. Pe timpuri era bun, am fost pe acolo acum trei ani; s-a surpat însă în primăvara aceasta. Așteaptă nițel și vom afla adevărul. Iată, am să-l întreb pe Jerry.

Zicând acestea, patronul se ducea la câte un client așezat lângă o masă sau sprijinit de tejghea, ceva mai încolo; informatorul putea să se numească și Bill.

— Ascultă, Jerry, ce spui tu despre drumul de la Tarwater? Ai coborât doar pe el, săptămâna trecută, până la Wilkins!

În timp ce Bill, Jerry sau Tom se pregăteau să deschidă obloanele de la aparatul lor mental și verbal, eu îi invitam să ia ceva cu noi.

Pe urmă, discuțiile alunecau. Când la alegerea unui drum, când la alegerea altuia; în plus, primeam informații asupra celor mai bune hanuri sau asupra locurilor unde se găsesc cei mai delicioși păstrăvi de râu, și așa mai departe. Alți clienți intrau în vorbă și-mi dădeau pretextul unei noi consumații.

Încă două sau trei vizite pe la alte cârciumi, și iată-mă cu chef dar, în același timp, bine informat despre aproape toți locuitorii din regiune.

Ajungeam să cunosc orașul în cele mai mici amănunte, și chiar o bună parte din împrejurimile sale. Îi știam pe toți avocații, directorii de ziare, oamenii de afaceri, politicienii ținutului, fermierii mai mari, vânătorii și minerii, așa încât seara, când Charmian și cu mine dădeam o raită pe strada principală, rămânea încremenită în fața numărului atât de mare de prieteni pe care îi aveam în acel oraș cu desăvârșire străin.

Am arătat unul dintre serviciile pe care poate să le aducă.

John Barleycorn și prin care puterea lui asupra oamenilor crește. În lumea întregă, oriunde mi-am îndreptat pașii în cursul anilor, pretutindeni am găsit aceeași situație. Fie că este vorba de o cafenea din Cartierul Latin, fie de vreun cabaret dintr-un orașel neînsemnat al Italiei, sau vreo tavernă din port, când ai în față un pahar de „Scotch and soda” 11 te găsești fără nici o deosebire, în locurile unde John Barleycorn leagă prietenii, așa cum și eu intrasem în vorbă cu oamenii și făcusem cunoștință numai acolo. Ar fi însă timpul să revenim la povestea noastră.

După ce am părăsit Benicia, noul meu drum mă duse tot spre tavernă. Deși nu mi-am creat nici un fel de teorie morală asupra băuturii, gustul ei îmi era totuși mai nesuferit ca niciodată. Aveam oarecum o neîncredere plină de respect pentru John Barleycorn, căci nu puteam să uit farsa pe care mi-o jucase într-o vreme în care nu aveam nici o poftă să mor. Continuai deci să

beau, dar eram cu băgare de seamă și absolut hotărât să înlătur în viitor gândul sinuciderii.

În orașele necunoscute, mă împrieteneam pe dată cu clienții barului. Când rătăceam și n-aveam cu ce să-mi plătesc un pat, era singurul loc unde eram primit și unde mi se oferea un scaun lângă foc. Acolo puteam intra pentru a mă spăla, pentru a mă bărbieri, pentru a mă peria și pieptăna. Nu o dată am putut să constat că barurile erau totdeauna atât de primitoare, atât de comode! Pe urmă, erau atât de numeroase! În ținutul meu din apus parcă împuiau! N-aș fi putut pătrunde cu aceeași ușurință în locuințele străinilor. Porțile lor îmi rămâneau închise și în căminul lor nu se găsea niciodată vreun colțișor pentru mine. De asemenea, nu știam nimic despre biserici și preoți și nu mă simțeam deloc atras către ceea ce îmi era necunoscut.

La drept vorbind, bisericile nu-mi aduceau vreo speranță de aventură. Preoții aparțineau oamenilor fără trecut deoarece ei trăiau în același loc, creatori de ordine și de metodă, cu spiritul îndreptat într-o singură direcție. Alegerea mea se oprea mai curând asupra tinerilor cu caracterul ușor și înflăcărat, întreprinzători și uneori smintiți, într-un cuvânt, oameni cu inima fierbinte, nu din cei cu fire de iepure.

Se ivește aici ocazia să-mi formulez o nouă plângere împotriva lui John Barleycorn. Tocmai de aceste elemente înflăcărate, care promet totul, se leagă el. De aceste ființe care au avânturi de oameni nobili și calități superioare atât de delicate, încât pot fi schimbate în slăbiciuni. John Barleycorn le stinge avântul, le micșorează agerimea, sau când nu-i omoară sau nu-i înnebunește dintr-o dată, face din ei niște ființe greoaie și grosolane deformându-le bunătatea înăscută și fineța firii.

O, vorbesc acum în urma experienței căpătate cu timpul: să mă ferească cerul de oameni de rând, de aceia pe care nu-i poți băieți buni și al căror suflet și creier rămân veșnic reci; sunt aceia care nu fumează, nu beau și nu înjură. Sunt oameni buni la toate, dar sunt lipsiți de curaj, de accese ale mâniei și de spirit de șarjă, pentru că firile lor debile n-au simțit niciodată vârtejul vieții care te face să-ți ieși din matcă și te împinge la acte de nebunie și îndrăzneală!

Pe aceștia nu-i vei întâlni în cabarete, nu-i vei vedea susținând vreo cauză pierdută, nici avântându-se pe drumurile aventurii sau iubind fără speranță precum amanții aleși de Dumnezeu. Sunt prea ocupați să-și mențină echilibrul pe uscat, să-și controleze bătăile inimii și să-și împopoțoneze cu succese mondene spiritul lor mediocru și prea fricos pentru a se avânta către ce este mai nobil în viață.

Vinovat de toate este John Barleycorn. Este vorba de ceilalți, de băieții buni, singurii care valorează ceva, aceia care au slăbiciunea prea marii lor forțe și sunt stăpâniți de un neastâmpăr plin de foc; pe aceștia vrea să-i piardă. Fără îndoială, îi nimicește și pe cei plăpânzi, dar nu mă ocup de această specie care degenerază rasa. Deplâng numai acele exemplare minunate, excepții ale firii, pe care la distruge atât de adesea John Barleycorn. Se întâmplă așa numai fiindcă el este găsit pe toate drumurile mari sau mici, apărat de lege și salutat

ca o minune; tot așa, fiindcă te duce de mână în locurile unde băieții buni și spiritele întreprinzătoare se adună pentru a cinsti din plin fiecare eveniment. Eliberați de John Barleycorn, nimic nu i-ar opri pe acești eroi să se nască și, în loc să piară, să săvârșească fapte uimitoare.

În ungherele cele mai de necrezut, întâlnești prietenia băuturii. Coboram câteodată calea ferată până la rezervor și mă așezam pe pământ în așteptarea vreunui tren de mărfuri sau în speranța că voi cădea în mâinile vreunei bande de „alki-stiffs”. Un alki-stiffs este un rătăcitor care bea alcool curat, din acela care se găsește numai la farmacia. După ce schimbam salutările și amabilitățile de rigoare, tovărășia mea era primită. Mi se prezenta alcool botezat cu grijă și, după puțină vreme, eram prins de orgie; toate năzbâtiile îmi treceau prin cap. John Barleycorn îmi șoptea la ureche că viața este minunată, că suntem cu toții oameni viteji, spirite libere, ființe superioare, că ne bucurăm de căldura soarelui ca niște zei în stare să trimită la dracu lumea unde doi și cu doi fac patru și unde lucrurile sunt dozate după folosul pe care îl aduc.

Capitolul XIV. MOARTEA ÎMI FACE CU OCHIUL.

După ce am considerat că îmi cam ajunge cu hoinăreala, când mă înapoiai în Oakland mă fixai în port unde înnodai iarăși prietenia cu Nelson care nu se îndepărtase nici o clipă de coastă și ducea o viață mai plină de abuzuri decât oricând. Cea mai mare parte din timp, o petreceam pe uscat, în tovărășia sa. Numai atunci când se ivea câte-o ocazie, înlocuiam marinarii care lipseau de pe corăbii, pentru călătorii de câteva zile în interiorul golfului.

Urmarea a fost că acele perioade sănătoase petrecute pe mare, când nu beam nimic, au dispărut cu totul din viața mea. De asemenea, îmi lipsea aerul curat de pe întinsul apelor și munca înviorătoare. Acum beam în fiecare zi peste măsură și la cel mai mic prilej. Eram mai mult ca oricând sub influența acelei convingeri nenorocite, care mă făcea să cred că voi descoperi secretul lui John Barleycorn, dacă voi continua să beau ca o brută. Sorbeam alcool până la saturație și trăiam aproape numai în cărciumi, devenind un adevărat edec al tavernelor. John Barleycorn profită de slăbiciunea mea pentru a mă prinde cu totul în ghiare, sub o formă vicleană și nu mai puțin crudă decât aceea din ziua când a vrut să mă dea pradă valurilor.

Îmi mai lipseau câteva luni până să împlinesc șaptesprezece ani. Cu toate acestea, alungam cu dispreț ideea de a începe o activitate regulată. Aveam conștiința că sunt o ființă greu de împăcat cu viața dusă într-un mediu de brute fără scrupule. Beam pentru că și ei făceau la fel și fiindcă numai așa mă puteam menține la nivelul lor.

După ce am fost, dacă se poate spune astfel, lipsit de copilărie, acum, în adolescență, îmi împiетream sufletul prin însușirea unei filosofii demne de plâns. Necunoscător al duioșiei feminine, mă tăvălisem într-o asemenea mocirlă, încât credeam cu tărie că sunt un cunoscător profund al dragostei și al vieții; că amândouă mi-au dezvăluit ultimul lor cuvânt. Nenorocită știință. Fără a fi pesimist, eram convins că viața nu este decât o manifestare ordinară și plină de josnicie.

John Barleycorn reușise să facă din mine un blazat. Imboldul care mă anima pe vremuri începuse să slăbească. Curiozitatea nu mai avea nici o atracție pentru mine. Ce importanță aveau cele ce se găseau de cealaltă parte a lumii, în afara celei în care trăiam eu acum? Fără îndoială, bărbați și femei, asemănători celor care mă înconjurau. Cei de acolo, ca și cei de-aici, se căsătoreau, apoi își căsătoreau la rândul lor, copiii și urmau drumul meschinilor preocupări omenești. Se înțelege că și acolo exista băutura.

Fără îndoială că era prea mare oboseala să te duci și să bei la celălalt capăt al lumii. N-aveam de făcut mai mult de doi pași și găseam ce-mi trebuia la Joe Vigny. De ce, așadar, să o pornesc din nou la drum? Johnny Heinhold rămăsese tot patronul barului la „La ultima speranță”, și mai erau și alte cârciumi, slavă Domnului, la toate colțurile de stradă, ba chiar și între colțuri!

Șoaptele ce se ridicau din adâncurile vieții, vocea îndepărtată a spiritului, deveneau din ce în ce mai slabe pe măsură ce psihicul și corpul meu se îmbibau de alcool. Neastâmpărul de odinioară îmi pierise. Puteam să mor și să putrezesc în Oakland, tot așa de bine ca și în altă parte. Acest deznodământ n-ar fi fost prea departe pe drumul pe care mă târa John Barleycorn, și dacă totul ar fi depins de el, acolo aș fi ajuns. Începui să învăț ce înseamnă să nu mai ai poftă de mâncare, să te scoli dimineața amețit, cu crampe la stomac, cu un început de paralizie în degete și cu trebuința imediată de a bea, cum face orice bețiv, un pahar de whisky curat, așa, ca să te „dregi”. (Oh, cu cât farmec își varsă otrava John Barleycorn! Creierul și corpul ars, dezechilibrate și intoxicate, caută să-și revină la normal, folosind aceeași otravă care i-a făcut rău!)

Sacul cu răutăți al lui John Barleycorn n-are fund. Odată încercase să mă ducă la sinucidere prin prefăcătoriile sale; acum, făcea tot ce-i stătea în putință să mă distrugă direct, și cât mai curând. Nemulțumit însă de rezultate, se folosi de o nouă înșelătorie. Voia, pe noua lui cale, să mă înlănțuie cu desăvârșire, dar n-a reușit decât să mă facă să-l cunosc mai bine. În urma acestei experiențe, devenii' un bețiv mai cuminte și mai priceput. Înțelesei că sunt limite chiar pentru un organism ca al meu și că oricât de robust aș fi fost, tot aș fi căzut înfrânt, fiindcă nu existau limite pentru puterea nemărginită a lui John Barleycorn. O oră sau două îi erau suficiente, pentru a veni de hac creierului meu normal, umerilor și pieptului meu larg; pentru a mă trânti apoi la pământ ca să mă strângă de gât cu mâna lui de diavol până îmi voi da ultima suflare.

Nelson și cu mine ne aflam într-o zi în ospătăria Overland. Era pe înserat și venisem aici numai fiindcă nu aveam deloc bani și fiindcă alegerile erau în toi. În perioada electorală politicienii locali care voiau să ajungă la putere aveau obiceiul să colinde cafenelele pentru a recolta voturi.

În astfel de cazuri, cei care nu aveau de nici unele stăteau la masă cu gâtul uscat, întrebându-se cine se va ivi să le plătească un pahar de rachiu, sau dacă aveau bani numai pentru un rând, beau picătură cu picătură, ridicându-se adesea de la masă pentru a privi de-a lungul drumului mare; nu

trecea mult și deodată ușile se deschid pentru a face loc unui alai de domni bine îmbrăcați și bine hrăniți. Toți își ocupă cu demnitate respectabilul lor loc în spațiu, împrăștiind o atmosferă de prosperitate și prietenie.

Surâd și îi salută pe toți, uite, chiar și pe tine, care n-ai cu ce să-ți plătești un pahar de bere, sau pe consumatorul timid ascuns într-un colț care, fără îndoială, n-are dreptul să voteze, dar care mărește numărului corului de propagandiști electorali. Când acești politicieni pătrund înăuntru cu spatele lor larg și cu gândurile generoase care, prin forța lucrurilor, îi arată optimiști și stăpâni pe viață, îți recapeteți de îndată dispoziția. Știi bine că va urma o seară plină de animație și mai ales ai siguranța că nu se va face economie la băutură.

Apoi, cine știe, zeii îți pot fi binevoitori de astă dată; alte rânduri de băutură vor apărea pe mese ca prin farmec, și noaptea se va termina poate într-o glorioasă apoteoză. Așezat la bar, simți cum alcoolul îți curgă din belșug pe gât și înveți pe nesimțite numele acelor domni, precum și demnitățile pe cafe au de gând să le ocupe.

Tocmai în cursul acestor campanii făcute de politicieni prin baruri, am reușit să-mi îmbogățesc educația cu o nouă experiență amară care reuși să-mi spulbere o parte din iluziile asupra vieții politice, mie, omului care odinioară mi se înroșeau ochii și-mi vibra sufletul citind „De la pietrar la președinte”¹². Învățai să cunosc noblețea în politică și pe politicieni.

Cu astfel de speranțe, având buzunarele goale și gâtul uscat, în seara aceea, așteptam avid ca orice bețiv, băutura ce putea să cadă pe neașteptate odată cu venirea vreunui politician gras. În aceeași clipă, Joe Goose, om cu setea de nepotolit, cu ochi răi, nas turtit și vestă înflorată, intră în ospătăria Overland.

— Veniți cu mine, băieți, ni se adresează el, făcând cu ochiul. Se dă de băut cât cuprinde; n-am vrut să vă las să pierdeți ocazia!

— Unde?

— Urmați-mă. Am să spun pe drum. N-aveam nici un minut de pierdut.

În vremea ce mergeam spre oraș, Joe Goose ne explică în grabă.

— Este vorba de brigada pompierilor de Hancock. Tot ce vi se cere este să purtați o cămașă roșie, o cască și o torță. Vom merge cu un tren special până la Haywards ca să simulăm o retragere cu torțe.

(Cred că era vorba de Haywards, dacă nu cumva spusese San Leandro sau Niles. Acum, pe sufletul meu, n-aș putea să-mi aduc aminte dacă brigada pompierilor era o organizație republicană sau democrată. Oricum ar fi fost, politicienii erau în criză de purtători al torțelor, și oricine ar fi vrut să participe la paradă găsea o minunată ocazie să se îmbete.)

— Orașul va fi deschis tuturor, urmă Joe Goose o să fie ca la nuntă! Băutura are să curgă întocmai ca apa, căci politicienii au reținut toate rezervele cârciumilor; și în plus, toate acestea pe gratis! N-ai decât să intri și să ceri de băut oricât vrei. Ce mai pomană, măi băieți!

La primăria aflată pe strada a Opta, în apropiere de Broadway, ni se dădu să îmbrăcăm bluzele și ni se puseră căștile pe cap. Luarăm apoi în mână câte o

torță și furăm mânați ca o turmă de vite până la tren. În timpul drumului, am tot protestat fiindcă nu ni se oferise nici un pahar de băutură înainte de plecare. Politicienii aceștia mai avuseseră ei de a face cu oameni ca noi! Ajunși la Haywards, se întâmplă același lucru.

— Mai întâi retragerea. Trebuie să vă câștigați băutura!

Acesta era cuvântul de ordine pentru noapte și trebuia respectat.

Porțile barurilor fură deschise abia după defilare. Erau angajați chelneri în plus și câte șase rânduri de băutori năvăli peste fiecare tejghea scaldată în alcool. Nu mai era timp să se șteargă învelișul metalic, nici să se clătească paharele; acestea se umpleau fără încetare. Când marinarilor din portul Oakland le este sete, nu-i de glumit cu ei!

Înghesuiala din fața barului ne silea însă să dăm unii peste alții, iar împărțeala băuturii era, după părerea noastră, prost făcută și prea înceată. Alcoolul ne aparținea. Politicienii cumpărase băutura pentru a ne fi dată. Făcusem paradă toată seara, ca s-o câștigăm, nu-i așa? Revolta noastră internă nu dură mult. Ca la un semnal, pornirăm un atac din flanc spre cealaltă extremitate a tejghelei, dând la o parte pe cârciumari, cu toate protestele lor. Numai în felul acesta puteam pune mâna pe sticle.

Odată prada luată, am ieșit afară și am început să spargem gâtul sticlelor de bordura trotuarelor, apoi le duceam la gură. Se dovedi că Joe Goose și Nelson se pricepeau atunci când era vorba să bea whisky curat, făcând aceasta cu prudență; eu nu făcui așa. Rămăsei sub impresia falsă că trebuie să bei cât mai mult posibil, mai ales când băutura nu te costă nimic. Ne-am împărțit sticlele cu alții, dar am consumat cea mai mare parte noi înșine, eu fiind cel care a băut cel mai mult. Nu-mi plăcea deloc acest drog. Îl beam la fel cum băusem bere la cinci ani și vin la șapte ani. Îmi îndepărtam dezgustul și înghițeam toată acea cantitate, așa cum așa fi făcut cu o doctorie. Când aveam poftă de alte sticle pline, intram în alte cârciumi unde alcoolul gratuit se găsea din belșug și eram serviți pe dată.

Nu-mi pot da seama de cantitatea de spirt pe care am dat-o pe gât – nu știu dacă au fost doi sau cinci litri. Ceea ce știu însă, este că la începutul acestei orgii, am băut pahare întregi de alcool curat, fără nici un pic de apă.

Politicienii erau oameni prea înțelepți pentru a lăsa orașul pustiit de bețivii din portul Oakland. La ora când urma să plece trenul, se făcu o razie prin toate cârciumile. Începusem să simt efectele whiskyului. Nelson și cum mine furăm smulși dintr-un cabaret și în curând ne găseam printre ultimele rânduri ale unei gloate în dezordine. Făceam eforturi eroice ca să ne ținem pe picioare, capul mi se bălăbănea, inima îmi bătea să se rupă, iar plămânii cereau aer cu orice preț.

Simțeam că totala neputință vine cu iuțea. Creierul meu șovăitor mă înștiință că aveam să cad în drum, să-mi pierd cunoștința, că nu voi ajunge niciodată la tren dacă rămân în urma acelei murdare procesiuni. Părăsii rândurile și mă avântai pe o potecă laterală, care mergea pe sub arbori. Nelson mă urmă răzând. Unele amintiri ale acestei scene îmi revin ca niște părți dintr-

un coșmar. Îmi amintesc perfect arborii, martori ai fugii mele disperate, ca și hohotele nebune de râs și bătaia de joc pe care căderile mele repetate le-au provocat printre ceilalți bețivi. Mă credeau un biet omuleț cu chef, fără a se gândi că John Barleycorn îmi cuprinsese gâtul cu un clește mortal. Eu însă, care știam la ce să mă aștept, simții – după câte îmi amintesc – stăpânindu-mă o amărăciune trecătoare, atunci când înțelesei că mă luptam cu moartea și că acești oameni nu vedeau nimic. Eram în situația unui amator de baie, pe punctul de a se înneca în fața unei mulțimi de spectatori convinși că el se strâmbă numai pentru a-i înveseli. Acolo, alergând pe sub arbori, căzui într-o totală inconștiență. Ceea ce s-a petrecut după aceea, cu excepția unui minut de luciditate, nu știu decât din auzite. Nelson, cu forța sa herculeană, reuși să mă ridice și mă suie în tren. De-abia fusesem așezat în compartiment, că începui să mă zbat și să găfâi atât de îngrozitor încât tovarășul meu – în ciuda spiritului său greoi – înțelese că mă păștea o mare nenorocire. În ceea ce mă privește, știu astăzi perfect că aș fi putut trece pe celălalt tărâm dintr-o clipă în alta. Mi-am spus adesea că niciodată n-am fost mai aproape de moarte ca atunci. Nu pot totuși să mă bizui decât pe cele povestite de Nelson pentru a vă reda evenimentul.

Interiorul îmi ardea, simțeam flăcările albe ce mă consumau într-o încleștare îngrozitoare, într-un spasm care mă sufoca. Voiam aer, îi simțeam nevoia ca un nebun. Făceam eforturi zadarnice să deschid un geam, căci toate ferestrele erau zăvorâte. Nelson, obișnuit să vadă oameni înnebuniți de băutură, credea că am de gând să mă arunc pe fereastră, încercă să mă țină, dar printr-o supraîncordare, smulsei o torță din mâna unui tovarăș de călătorie și sfărâmai un geam.

Printre locuitorii portului Oakland, existau numeroase grupuri care țineau cu Nelson, în vreme ce alții erau împotriva lui. Vagonul era aproape plin cu adversari care băuseră peste măsură. Spargerea geamului veni pentru ei ca un semnal. Unul dintr-înșii mă lovi, mă trânti la pământ și dezlănțui bătălia. Nu-mi amintesc nimic din toate acestea decât ceea ce mi s-a povestit și trebuia să cred, având dovada palpabilă în durerea pe care am simțit-o în maxilar a doua zi. Omul care mă lovi, lovit la rându-i, căzu alături. Nelson se rostogoli peste el și se pare că din tot vagonul n-a mai rămas un geam întreg după încăierarea generală.

Lovitura care mă făcuse să leșin era cât se poate de binevenită în acele împrejurări. Mișcările n-ar fi făcut decât să-mi iuțească bătăile inimii, al căror ritm era și așa destul de furtunos și să mărească nevoia de oxigen a plămânilor mei sufocați.

Odată scandalul terminat, mă mai însufleții puțin, fără ca totuși să-mi revin în fire. Nu mai erau eu, ci un înecat care continua să se zbată după ce-și pierduse cunoștința. N-am păstrat nici o amintire despre actele mele, dar strigam neînterupt: „aer, aer!”⁴⁴ cu o astfel de stăruință încât Nelson începu să bănuiască în ce mă privea, altceva decât intenția de a mă sinucide. Smulse sfărâmăturile de geam din rama ferestrei și-mi scoase capul și umerii afară.

Înțelegea oarecum starea gravă în care mă aflam și mă ținea de mijloc ca să mă împiedice să ies mai mult. Pe tot parcursul drumului până la Oakland, rămăsei aplecat pe geam, bătându-mă aidoma unui posedat atunci când el încerca să mă tragă înăuntru.

Aci intervine singura mea clipă de adevărată luciditate. Singura-mi amintire, de la căderea sub arbori până la deșteptarea care se produse abia a doua zi seara, este aceea de a fi avut capul scos pe fereastră, cu fața biciuită de curentul puternic provocat de mersul trenului, ars și murdar de funingine și aspirând aerul din toate puterile. Întreaga-mi voință era fixată în acțiunea de a introduce în plămâni, prin inspirații lungi, cea mai mare cantitate de aer în cel mai scurt timp posibil. Aveam de ales între acest procedeu și moarte; o știam bine, datorită antrenamentului meu de înotător și scufundător. Astfel, cu tot chinul de nesuportat al unei continue sufocări, în timpul celor câteva clipe conștiente căutam să țin capul în vânt, învăluit de fum și de scântele locomotivei și să inspir din greu pentru a-mi salva viața.

Restul este doar întuneric. Mi-am recăpătat cunoștința a doua zi seara, într-un hotel de pe malul mării. Eram singur. Nu fusese chemat nici un doctor și puteam foarte bine să mor acolo, căci Nelson, crezând că somnul îmi va face bine, mă părăsi în această stare de comă, timp de șaptesprezece ore.

Cei mai mulți oameni – după cum pot să confirme toți medicii – mor pe loc atunci când absorb repede un litru de whisky sau mai mult. S-a întâmplat adesea să se găsească în ziare câte o dare de seamă despre sfârșitul vreunui mare băutor, ca urmare a unei prinsori de acest fel. Pe atunci eu nu știam nimic despre acest lucru, dar l-am aflat mai târziu. Numai printr-o întâmplare fericită și prin constituția mea excepțională, reușii să-l înving încă o dată pe John Barleycorn. Scăpasem dintr-o nouă cursă, mă smulsesem de pe marginea prăpastiei cucerind, numai prin riscul meu, învățăminte care urmau să mă facă să beau cu mai multă judecată, în anii ce vor veni.

Dumnezeule mare! S-au scurs douăzeci de ani de la acea întâmplare. Cu toate acestea, sunt în viață și duc un trai regulat. Am văzut atâtea de atunci, am trăit atât de mult în acest interval de douăzeci de ani! Mă cutremur totuși când mă gândesc cât de aproape am fost de moarte, cât de puțin ar fi trebuit ca această splendidă cincime de secol să se fi pierdut pentru mine! Hotărât! N-a fost nicidecum greșeala lui John Barleycorn că nu m-a doborât în acea noapte memorabilă petrecută cu brigada pompierilor din Hancock!

Capitolul XV. DEVIN VÂNĂTOR DE FOCI.

În prima lună a noului an, mă hotărâi să pornesc pe mare. Hotărârea aceasta n-am luat-o nicidecum în urma ultimei mele aventuri cu pompierii din Hancock. De atunci am continuat să beau și să merg la cârciumă unde îmi petreceam aproape tot timpul. Socoteam alcoolul drept ceva periculos, dar nicidecum imoral. Fără îndoială că folosința sa se lega de riscuri, dar riscul este ceva natural aproape în toate manifestările omenești. Nu se poate tăgădui că oamenii nu mor în urma excesului de băutură, dar oare nu tot așa se expun pescarii să-și răstoarne barca și să se înece, sau coșarii să alunece de pe

acoperiș și să se prăbușească? Pentru a te putea măsura cu vânturile este necesar puțin bun simț. A te îmbăta așa cum face toată lumea, n-are în sine nimic condamnabil, dar și pe acest tărâm trebuie lucrat cu dibăcie. Se sfârșiseră și la mine abuzurile nesocotite! Aveam suficientă experiență din trecut pentru a mă opri la timp.

Adevăratul motiv care a hotărât călătoria pe mare, avea o altă origine: reușisem să văd, pentru prima oară, calea ucigătoare pe care John Barleycorn îi duce pe cei care i se supun.

Era o noțiune vagă, ceva fără un contur bine definit, care se ivi în două etape ce scăpau pe atunci controlul meu.

Observându-i pe indivizii cu care mă întovărășeam, descoperii că felul lor de viață era cu mult mai periculos decât acela al oamenilor obișnuiți.

În primul rând, John Barleycorn înnăbușea principiile de morală și-i împingea pe discipolii săi la crimă. Pretutindeni, îi văzusem pe diverși indivizi îndeplinind, în stare de beție, acte la care nici nu s-ar fi gândit în stare normală. Toți se transformau în brute, în cele mai feroce animale.

Aproape fără excepție venea ziua când îi ridica poliția, urmând ca după aceea să li se piardă urma definitiv. Câteodată, mă duceam să-i vizitez la postul de poliție pentru a-mi lua rămas bun de la ei, înainte de a fi cărați în insulă, dincolo de golf unde își ispășeau în închisoare isprăvile de care se făcuseră vinovați. Aproape fără nici o deosebire, toți invocau aceeași scuză: „Niciodată n-aș fi făcut acest lucru dacă n-aș fi fost beat!” Sub influența lui John Barleycorn, se comiteau fapte îngrozitoare, blestemății care impresionau chiar un suflet împietrit!

A doua parte a acestui drum al morții am văzut-o manifestându-se la bețivii demult nărăviți. Ei nu putea rezista răului cel mai neînsemnat peste care un om normal ar fi trecut cu ușurință. Aproape orice boală îi făcea să pornească, în scurtă vreme, cu picioarele înainte. Uneori, erau găsiți reci în paturile lor, fără a fi pregătiți nici ci, nici cei din jurul lor pentru moarte. Alte dăți li se pescuiau cadavrele din mare, unde se înnecau sau cădeau victime unor accidente obișnuite, așa cum i se întâmplase într-o bună zi lui Bill Kelley, care își strivise un deget pe când descărca beat marfa de pe un vas. Tot așa de simplu ar fi putut să-și strivească și capul.

Toate aceste exemple îmi dădură de gândit asupra felului meu de viață. Înțelesei că această cale greșită mă conducea la moarte înainte de vreme și simțeam în mine prea multă tinerețe și prea multă vitalitate ca să accept o asemenea situație.

Îmi rămânea o singură soluție: să mă smulg din mijlocul ispitelor acestei existențe primejdioase. Să pornesc pe mare. Tocmai atunci un grup de vase de pescuit foci se afla în golful San Francisco. Prin taverna, ajunsei să cunosc destul de strâns secunzii, căpitanii, vânătorii, cărmacii, marinarii. După o vreme, reușii să mă angajez ca vâslaș la un anume Pete Hoit, vânător de foci, și făcurăm un contract în toată regula. A trebuit să mai sorb încă o bună

cantitate de băutură în tovărășia lui, până când am sfârșit prin a cădea la învoială.

Odată cu această hotărâre, vechea neliniște pe care John Barleycorn reușise s-o amortească, se redeştepă în mine. Mă văzui așa cum eram, uzat de viața dusă în cărciumile portului Oakland și mă întrebai ce putusem găsi atrăgător în ele? În plus, urmărit de gândul întunecat al drumului morții ce-mi apăruse pentru o clipă în fața ochilor, aveam presimțirea că un eveniment nefast avea să se producă înaintea plecării ce urma să aibă loc în cursul lunii ianuarie. Această stare de spirit mă hotări să devin mai prevăzător. Beam foarte puțin și ședeam mai mult acasă. De îndată ce tovarășii mei de băutură întreceau măsura, îi părăseam; iar când Nelson era cuprins de nebunia lui care îl îndemna să consume cantități enorme de alcool și să facă scandal, procedam în așa fel încât reușeam să plec pe neobservate.

La data de 12 ianuarie, împlinisem șaptesprezece ani. La 20 ianuarie, semnai, în fața unui comisar de bord angajamentul pe vasul „Sophie Sutherland”, o goeletă cu trei catarge care tocmai pornea la vânătoare de foci, undeva, prin apropierea coastelor japoneze. Se înțelege de la sine că evenimentul trebuia sărbătorit cu o beție. Joe Vigy, stăpânul cărciumii, îmi onoră cecul primit drept arvună și dădui primul rând. Pete Hoit comandă și el băutură, iar la sfârșit făcu cinste patronul. Alți marinari care nu voiau să se lase mai prejos, comandară noi cantități de alcool. Beția atinse apogeul.

Iată în ce fel se purtau oamenii! Era oare datoria mea, a unui băiat de șaptesprezece ani, să protestez împotriva felului de viață a acestor aventurieri cu faimă și bărbați în toată puterea cuvântului?

Capitolul XVI. PARADISUL DIN INSULELE BONIN.

Pe tot parcursul acelei minunate călătorii de cizeci și una de zile, la bordul lui „Sophie Sutherland” băutura lipsi cu desăvârșire. Urmărăm linia de navigație a Sudului, duși de alizeele de sud-nord-est, până la insulele Bonin. Acest arhipelag izolat, aparținând Japoniei, fusese ales ca punct de întâlnire pentru vasele de pescuit canadiene și americane. Aici se făceau proviziile de apă dulce și reparațiile necesare înainte de a pona să vânam timp de o sută de zile numeroasele familii de foci fixate de-a lungul coastelor septentrionale ale Japoniei până la marea Behring.

Cele cizeci și una de zile de abținere totală mă făcură să-mi recapăt vigoarea și strălucirea tinerească. Organismul meu se curăță de alcool și de când plecasem, nu suferisem nici un fel de neajuns din pricina lipsei lui. Dorința de a bea nu mi s-a ivit niciodată. Alcoolul devenea totuși adesea subiect principal de conversație. Toți se întreceau să-și povestească pățaniile de bețivi, uneori comice, alteori mișcătoare. Și le aminteau cu mai multă precizie și plăcere decât oricare alt soi de aventuri.

Cel mai bătrân din echipaj, un om bine legat, de vreo cincizeci de ani numit Lewis, era un căpitan scos din serviciu. Victimă a lui John Barleycorn, își termina cariera ca simplu marinari, așa cum și-o începuse. Povestea lui mă impresionase mai mult decât celelalte.

John Barleycorn nu se mulțumește numai să ucidă. Pe acest om îl cruțase, dar în ce condiții! Dintr-un rafinament plin de cruzime îi răpise prestigiul căpătat printr-o muncă aspră și fără preget. Îi sfărâmasese mândria, condamându-l să îndure, până la sfârșitul zilelor sale, viața grea de marinar, și fiindcă bietul om nu fusese încă zdrobit de toate acestea, îi promitea de aici înainte lungi ani de mizerie.

Către sfârșitul acestei cursei de traversare a Pacificului, dădurăm peste culmile vulcanice ale insulelor Bonin, acoperite de păduri virgine; apoi, strecurându-ne printre bancurile de corali, pătrunserăm în port unde aruncarăm ancora. Acolo se și aflau deja încă cel puțin douăzeci de vase de aventurieri aidoma nouă.

Dinspre uscat ne întâmpinau în valuri nevăzute mirosurile caracteristice vegetației tropicale. Indigeni, în bărcile lor curioase scobite în trunchiuri de arbori și japonezi în corăbiile lor cu pânze, și mai curioase încă, vâsleau de colo până colo prin apele golfului; când vasul ajunse mai aproape, mulți dintre ei veniră să ne abordeze. Intram pentru prima oară într-o țară străină. Mă găseam, în sfârșit, la celălalt capăt al lumii și mă pregăteam să trăiesc aieva tot ceea ce citisem. Simțeam că nerăbdarea de a pune mai repede piciorul pe uscat e gata să mă răpună.

Încă din primele ore ale călătoriei luasem hotărârea, împreună cu un suedez numit Victor și cu un norvegian, Axei, să rămânem tot timpul împreună. Ne-am ținut atât de bine făgăduiala, încât până la sfârșitul drumului ne căpătaserăm porecla de „cei trei glumeți”.

Într-o zi, aflându-ne pe puntea vasului, Victor ne arătă o potecă ce dispărea în desiuș pentru a ieși din nou la iveală pe un povârniș de lavă. De acolo, se ascundea iarăși și reapărea pentru a sui tot mai departe printre flori și palmieri.

Când apoi ne propuse s-o urcăm, nu mai așteptarăm încă o invitație și primirăm cu bucurie. Bănuiam că vom da peste un ținut minunat, cu sate pline de ciudățenii: cine știe ce aventuri pline de neprevăzut ne așteptau la capătul aceluia drum!

Axei avea o poftă nebună de pescuit. Planul lui a fost primit, de asemenea, cu bucurie. Altădată, după ce vom urca poteca, ne vom procura o barcă, vom tocmi doi pescari japonezi care să cunoască cele mai tainice unghere și vom petrece ore de neuitat. Cât despre mine, mă gândeam deja la bucuriile care urmau.

Odată planurile puse la punct, părăsirăm vasul cu o barcă, vâslirăm de-a lungul coastei trecând printre bancurile de corali și traserăm luntrea pe nisipul madreporic.

Trecând împreună cu tovarășii mei de-a curmezișul plajei, pătrunserăm printre cocotieri. Curând ne aflam în micul orașel al insulei, unde dădurăm peste câteva sute de mateloți zgomotoși, veniți din toate părțile lumii. Erau reuniți într-o beție uriașă însoțită de joc și muzică și ocupau toată strada

principală, spre marea indignare a unui mic grup de polițiști japonezi care nu puteau să le facă nimic.

Victor și Axei propuseră să mergem să bem câte ceva înainte de a ne începe lungă plimbare. Puteam oare să refuz să ciocnesc un pahar cu voinicii mei camarazi de bord? În plus, acesta era sigurul prilej de a pecetlui pentru totdeauna prietenia noastră.

Pe drum, toți trei făcurăm haz pe socoteala căpitanului nostru care era împotriva băuturii. N-aveam nici eu o dorință organică să consum alcool, dar voiam ca mai înainte de toate să fiu un băiat de viață și un prieten sincer. Tristul exemplu al lui Lewis nu avu darul să mă oprească să dau pe gât otrava cea arzătoare. Fără îndoială, John Barleycorn îi* provocase prăbușirea nenorocindu-l pentru toată viața, dar eu eram tânăr, sângele curgea clocotitor prin vinele mele. Aveam o constituție de fier și... înainte de toate, se știe că tinerețea face haz de bătrânele epave ce abia se mai târăsc prin viață.

Alcoolul pe care-l sorbeam avea un gust ciudat, aspru. Unde și cum o fi fost fabricat? Nu știu. Fără îndoială că era o combinație obișnuită prin partea locului. Arzător ca focul, limpede ca apa, fulgerător ca moartea, era pus în sticle pătrate ce conținuseră odinioară rachiu olandez. Acestea mai purtau încă etichetele cu marca – o ancoră. Trebuie să mărturisesc că John Barleycorn își dovedi puterea sfârșind prin a ne... ancora!

N-am mai ieșit din orășel. Adio pescuit! În timpul celor zece zile de odihnă, n-am pus niciodată piciorul pe poteca sălbatică ce pornea de la faleză printre culmile de lavă și printre flori.

Ne întâlnirăm cu vechi cunoștințe, tipi pe care îi mai văzusem în barurile de la San Francisco înainte de a pleca. De fiecare dată când se ivea un astfel de prieten, trebuia să golim cu el un pahar. Doar aveam atâtea să ne spunem! Băutura circula, cântecele se porneau și se isca o larmă ce pricinuia din nou, spre hazul nostru, disperarea polițiștilor japonezi. Prin cap îmi treceau fel de fel de năzbâtii. Totul mi se părea minunat și măreț. Făceam parte dintr-o ceată de lupi de mare viguroși și căliți, adunați la un chef pe o insulă de mărgean. Îmi veni în minte vechile povestiri citite având subiecte din viața cavalerilor. Îi vedeam strânși în săli imense, așezați după rangul pe care-l ocupa fiecare; da, parcă trăiau aievea în fața mea; erau călători neînfricați ai mărilor, vikingi reveniți din larg ori gata de bătălie. Știam că timpurile acelea nu erau moarte și că noi aparținem aceleiași rase străvechi!

Spre sfârșitul după-amiezii, Victor căzu pradă unei crize de delir produs de beție: căuta ceartă cu lumânarea și se lega de orice lucru. De atunci am văzut furioși din casele de nebuni care se purtau la fel ca el, cu singura deosebire, poate, că prietenul meu îi întrecea în furie.

În sfârșit, Axei și cu mine, după ce ne-am așezat de mai multe ori în fața lui și am intrat în câteva bătăi, reușirăm cu multă greutate, folosind șiretenii cu care îi poți înșela pe bețivi, să-l ducem pe tovarășul nostru până la vas și să-l urcăm pe bord. Abia puse Victor piciorul pe punte că-i și veni ideea s-o șteargă. Avea forță cât mai mulți oameni la un loc și lovea în toată lumea fără

deosebire. Parcă îl văd și astăzi pe marinarul aruncat în cutiile cu lanțuri ale corăbiei, fără să-i facă, de altfel, nici un rău, căci nu putuse să-l atingă. Fiindcă omul se ferea bine și-i para loviturile, Victor, în furia lui de a se bate, își strivi pumnii de inele enorme ale lanțului de la ancoră.

În clipa când reușirăm să-l îndepărtăm din acel loc, furia lui se schimbă; acum se credea un mare înotător. Se aruncă peste bord ca să ne arate cât este de puternic, dar se zbătea ca un porc de mare bolnav și a sfârșit înghițind o porție bună de apă sărată.

Când reușirăm să-l pescuim și să-l coborâm în cabină, se făcuse seară; iar când fu dezbrăcat și culcat în pat ne aflam și noi la capătul puterilor. Cu toate acestea, nu ne săturasem încă de petrecere. Ne întoarserăm pe uscat lăsându-l pe Victor să sforăie mai departe.

Purtarea lui Victor fu judecată foarte curios de tovarășii noștri de bord și de beție. Ei clătinau din cap și murmurau pe un ton dezaprobator: „Un om ca el n-ar trebui să bea!”

Victor era un marinar minunat. Avea cel mai drept și mai frumos caracter din tot echipajul. Camarazii se înțelegeau totdeauna cu el, îl iubeau și-l respectau mult. Cu toate acestea, John Barleycorn îl transformase într-un nebun furios. Tocmai la această furie se gândiseră bețivii aceia. Ei știau că bețiile – mai ales acelea făcute de marinari care întrec întotdeauna măsura – ațâțau nebunia, dar de obicei este vorba de o manifestare moderată. Se ridicau însă împotriva nebuniei furioase ce strică tuturor buna dispoziție și se termină adesea tragic. După părerile lor, o nebunie care nu face rău este îngăduită. Totuși, dacă se judecă din punct de vedere al întregii rase umane, care nebunie nu este oare condamnată? Și există oare un mai mare vinovat în ațâțarea nebuniei decât John Barleycorn?

Să nu ne depărtăm însă de la subiect. După ce ne-am întors în oraș, ne-am așezat într-o cafenea japoneză, cu câte un pahar în față. Axei și cu mine comentam evenimentele din după amiaza aceea arătându-ne unul altuia vânățăile căpătate. Fiindcă prinserăm gustul acelei băuturi liniștitoare, ceruserăm să ni se mai servească. Un camarad, apoi alții veniră în jurul nostru, iar noi înghițeam pe nesimțite, consumație după consumație.

Cineva chemase o orchestră japoneză și tocmai când începură să se audă primele sunete de „sumisen” și „Taikos”¹³, un urlet sălbatic, venind din stradă, ajunse până la urechile noastre. Îl recunoscurăm îndată. Scoțând strigăte oribile, fără să țină seama de uși, cu ochii injectați de sânge și agitându-și brațele musculoase, având un aer sălbatic, Victor năvăli asupra noastră prin pereții de hârtie. Vechea lui furie nu-l părăsise de loc. Voia sânge cu orice preț, indiferent al cui ar fi fost. Orchestra se împrăștie și noi făcurăm la fel, fugind pe uși sau prin pereții de hârtie încotro apucarăm.

După ce localul a fost pe jumătate distrus, Axei și cu mine ne înțeleserăm să plătim stricăciunile. Îl lăsarăm pe Victor, care se mai liniștise sau părea cel puțin că este cuprins de un somn adânc și căutarăm în altă parte un loc mai pașnic.

Strada principală era plină de animație. Strânși în cete gălăgioase, sute de marinari circulau în toate sensurile. Deoarece șeful poliției nu avea nici o putere din cauza numărului prea mic de oameni aflați la dispoziție, guvernatorul coloniei dăduse ordin căpitanilor de vase să-și cheme mateloții pe punte de îndată ce se va însera.

Ce credea el? Ne trata ca pe niște băiețandri? Pe măsură ce vestea se răspândea, vasele se goleau de echipaje. Toată lumea punea piciorul pe uscat, chiar și cei care mai înainte nici nu se gândiseră la așa ceva. Nefericitul decret al guvernatorului făcu să se iște o învălmășeală generală. Era noapte, dar oamenii voiau cu orice preț să găsească pe vreunul care să-i silească să se întorcă pe bord și defilau pe sub nasul agenților de poliție. După o vreme se adunară înaintea casei guvernatorului cântând cu glas tare cântece marinărești. Porniră apoi un chef strașnic, făcând să circule din mână în mână sticle pătrate de alcool. În sfârșit, începură dansurile furtunoase obișnuite în Virginia și multe alte jocuri din diferite ținuturi. Polițiștii se împrăștiaseră în mici grupuri așteptând ordinul guvernatorului care, înștiințat de cele ce se petreceau, devenise de data aceasta foarte prevăzător.

A fost o dezlănțuire măreață. Mi se părea că trăiesc zilele îndepărtatei Spâanii. Pluteam spre liberate, spre aventură. Eram și eu, asemeni celorlalți, un lup de mare, netemător și cu pieptul puternic, cântând împreună cu ei printre casele de hârtie ale Japoniei.

Împreună cu Axel, continuai încă o vreme să colind din cărciumă în cărciumă, până când vederea începu să ni se tulbure. După o vreme, îmi pierdui camaradul în mulțime și continuai să merg înainte cu pași tot mai grei. Legai cunoștințe noi, consumai alte băuturi și cu fiecare clipă îmi simțeam creierul mai întunecat.

Îmi amintesc cum la un moment dat am nimerit în mijlocul unui grup de pescari japonezi și am făcut cunoștință cu un tânăr danez, de curând întors din Argentina unde fusese cowboy; el avea o deosebită înclinație pentru obiceiurile și ceremoniile indigene. După cele mai stricte reguli japoneze, băurăm împreună „sake” dulce și călduț, în cești mici de porțelan.

Parcă îi văd pe marinarii dezertori, băieți între optsprezece și douăzeci de ani, englezi din clasa mijlocie, care deprinseseră meșteșugul mărinăreasc în diferite porturi și se refugiaseră acum pe vasele de vânat foci. Erau, ca și mine, adolescenți plini de vigoare, cu pielea delicată și ochii limpezi, încercând să facă primii pași în lumea oamenilor maturi. Și ei erau adevărați bărbați. Nu le trebuia băutura dulceagă pe care o sorbeau, ci sticlele pătrate aduse de contrabandă și umplute cu alcool tare ce arde când trece prin vine și-ți înfierbântă creierul. Parcă mai aud și acum cântecul lor sentimental:

Pune-n al tău deget acest mic inel.

Este tot din aur; eu ți-l dau în dar, Când vei fi departe, pe valul amar De ți-e dor de maica-ți, privește la el.

Mamele lor! Acești tineri blestemați le sfâșiaseră inima și totuși plâneau în ritmul cântecului. Îi acompaniasem, amestecându-mi lacrimile cu ale lor.

Simțeam o plăcere amară gustând tragediile altora, mă emoționau și priveam viața cu ochi de bețiv sentimental.

Un ultim tablou apare limpede și puternic din noianul amintirilor mele: mă văd parcă și acum stând împreună cu ei, înlănțuiți unii de alții, abia mai ținându-ne pe picioare. Unul dintre noi, rămas în urmă, se așezase pe pământ și plângea în hohote. Intonarăm cu toții un vesel cântec marinăresc, a cărui cadență o dădeam agitând în aer sticlele pătrate. De la un capăt la celălalt al străzii se auzeau aceleași ecouri de melodii marinărești ale altor mateloți care zbierau ca și noi. Viața mi se părea frumoasă, nesfârșită, plină de avânt și de nebunie măreață!... Apoi, totul dispare... După un timp, umbrele se risipesc; deschid ochii la primele raze ale aurorei și văd aplecată desupra mea o japoneză care mă privea cu un aer neliniștit. Era soția administratorului din port, care mă găsisese lungit pe pragul casei sale. Îmi era așa de frig încât îmi clănțănneau dinții din gură. Venise răsplata: sufeream urmările orgiei. Peste câteva clipe, îmi dădui seama că sunt prea ușor îmbrăcat. Ah! Ticăloșii! Dezertorii!... Fusesem jefuit! La plecare, îmi luaseră tot ce aveam asupra mea: ceasul, dolarii, mantaua, centura – totul se evaporase, până și pantofii!

Iată, pe scurt, felul cum mi-am petrecut cele zece zile de concediu pe insulele Bonin! Victor, vindecăt de nebunia sa trecătoare reveni între noi, și micul nostru grup de trei se refăcu. O vreme, am pus frâu aventurilor noastre'. N-am reușit însă niciodată să urcăm pe cărarea de lavă străjuită de flori! N-am văzut decât orașul și sticlele lui pătrate.

Acela care a făcut o dată o experiență amară, îi poate pune pe ceilalți în gardă. Aș fi putut, dacă mă purtam cum trebuie, să văd multe lucruri interesante pe insulele Bonin. Dar, după părerea mea, nu este vorba să știi ceea ce trebuie să faci. Interesează actul săvârșit, faptul veșnic ce nu se mai poate șterge. M-am purtat așa cum se desprinde din cele scrise până aici. Aceasta este ceea ce rămâne: am fost la fel ca toți marinarii de pe insulele Bonin. Mă manifestasem în acele clipe așa cum, desigur, s-ar fi manifestat milioane de indivizi de pe glob. Făceam așa fiindcă totul mă împingea într-acolo, pentru că nu eram decât un băiețandru – nici anemic și nici ascet – victimă a mediului în care trăiam. Făcând parte din genul uman, mergeam și eu pe calea celorlalți – oameni de rasă, plini de vigoare, cu pieptul larg și spiritul liber, gata oricând să-și riște viața ori de câte ori li se ivea vreun prilej eroic – bărbați în toată puterea cuvântului, pe care îi admiram mult pe atunci.

Calea ispitei rămânea deschisă întocmai ca o fântână dintr-o curte unde se joacă niște copii. Nu înseamnă mai nimic să spui micuților dornici de a cunoaște cât mai multe dintr-ale vieții, să nu se joace niciodată în vecinătatea fântânilor descoperite; ei se vor apropia totuși. Iar părinții știu asta. De asemenea, suntem conștienți că unii dintre ei, cei mai vioi și mai îndrăzneți vor cădea în fântână. Singurul lucru ce trebuie făcut – și cred că nimeni nu se îndoiește de aceasta – este să acoperi fântâna cu un capac.

Aceiași lucru se poate spune și despre John Barleycorn. Toate prevederile și jurămintele din lume nu-i pot opri pe tineri atâta timp cât alcoolul se va găsi

la îndemâna oricui și va fi considerat ca o virtute asemănătoare bărbăției, îndrăznelii și eroismului.

Singura măsură viabilă pentru oamenii secolului al douăzecilea va fi să pună capace pe fântâni, să-i redea acestei epoci demnitatea îngropând vechiturile trecutului. Să-l înfiereze pe John Barleycorn așa cum au știut să stârpească vrăjitoriile, prigoana religioasă, idolii și atâtea altele. Când se va urma acest drum, John Barleycorn va deveni cea mai primejdioasă relicvă dintre toate amintirile trecutului!

Capitolul XVII. JURĂMINTE CU PAHARUL ÎN MÂNĂ.

Lăsând în urmă insulele Bonin, plutirăm drept către nord, în căutarea focilor. Acolo, în nordul îndepărtat, vânătoarea noastră se prelungi timp de o sută de zile în mijlocul atmosferei îmbâcsite de negură care, câteodată, ne ascunde soarele câte o săptămână întreagă. Pe un ger năpraznic și după o muncă supraomenească, ne îndeplinirăm misiunea fără a bea un singur pahar de alcool și fără a-i simți nevoia. Ne reluarăm după aceea drumul spre sud, către Yokohama, ducând cu noi în fundul vasului o mare cantitate de piei. Câștigul se anunța a fi strașnic.

Odată ajuns în port, abia așteptam să cobor pe uscat pentru a vedea Japonia. Prima zi fu însă consacrată reparațiilor vasului, astfel că noi, marinarii, nu puturăm debarca decât spre seară.

Prin forța lucrurilor și prin însuși felul de organizare a vieții, John Barleycorn mă întâmpină și-mi impuse prezența sa. Căpitanul încredințase banii noștri secunzilor care ne așteptau într-o cafenea din port, ca să dea fiecăruia ce i se cuvenea. Pentru a ajunge acolo, angajai o ricșă care mă duse destul de repede. Când ajunsei, camarazii mei erau demult acolo. Băutura curgea din belșug, căci toți aveau bani și țineau cu tot dinadinsul să se cinstească între ei.

După muncă obositoare și abținerea prelungită din timpul vânătorii de foci ne găseam într-o dispoziție strașnică. Plini de sănătate și vigoare, răspândeam voia bună și entuziasmul prea mult înnăbușite de disciplina și împrejurările în care trăisem. Bineînțeles că venisem aici cu scopul de a bea un pahar sau două, căci aveam de gând să vizităm orașul, însă povestea din insulele Bonin se repetă.

Sub influența sentimentelor tumultuoase provocate de faptul că ne găseam iarăși pe pământ sănătoși și întregi, închinam pahar după pahar. Inima ne era prea caldă, spiritul de camaraderie prea sincer ca să ne mai amintim de neînțelegerile din trecut, de dușmăniile sau certuri. Nu puteam să mergem până acolo încât să ținem socoteală cu cine ciocnim, primind cinstea unora și respingând-o pe-a altora. La urma urmei eram cu toții camarazi de vas, înfruntasem împreună greutățile și furtunile, ascultasem de aceleași ordine și executasem aceeași muncă; trecusem cu toții pe rând la cârmă, iar dacă, după vreo furtună, unul dintre noi lipsea, îl căutam îngrijorați în toate părțile! Ca și pe vas, trebuia să ne solidarizăm și la băutura. Pe rând, ne veneau în minte și evocam cu glas ridicat nesfârșitele acte de camaraderie;

până la urmă, uitând certurile și dușmăniile, ne aduceam laude unii altora de parcă am fi fost cci mai buni băieți de pe pământ. Cheful începu seara și ramaserăm țintuiți acolo până dimineața. Tot ce am văzut în noaptea aceea din Japonia a fost o tavernă care semăna cu cele din țara mea și, fără îndoială, cu toate celelalte tde pe glob.

Vasul nostru rămase două săptămâni în portul Yokohama și în tot acest timp, n-am cunoscut nimic altceva din oraș decât cârciumile murdare ale marinarilor. Câteodată, unul din noi sfărâma monotonia zilelor jertfite lui John Barleycorn, bând mai mult ca de obicei. Astfel, reușii eu însumi să înscriu o pagină de „glorie” trăind o adevărată aventură, după o beție zdravănă. Într-o noapte întunecoasă, mă întorsei înot pe vas, mă culcai și adormii buștean, în vreme ce poliția răscolea tot portul în căutarea cadavrului meu. Mai târziu, mi se expuseră și hainele, ca doar-doar să mi se poată stabili identitatea.

Poate pentru a executa astfel de năzdrăvănii se îmbată oamenii! În cercul nostru restrâns, pățania mea luă proporția unui adevărat eveniment. Tot portul vorbea despre această ispravă și în câteva zile ajunsei renumit atât printre corăbierii japonezi, cât și în toate tavernele de pe țărm. Această aventură însemnată cu roșu în calendarul existenței mele, nu putea fi prea repede uitată, mai ales că eu însumi o povesteam, nu fără oarecare mândrie. Era o faptă extraordinară ce făcea epocă în viața mea, așa cum făcuse și cea a prietenului meu atunci când spărsese pereții ceainăriei din insulele Bonin. Din toate acestea, desprind însă un lucru curios: farmecul lui John Barleycorn a rămas pentru mine totdeauna un mister. Organismul meu era atât de refractar la alcool, încât nu eram ispitit să-l consum dintr-o nevoie organică. Reacțiile chimice ale băuturii, nu-mi procurau nici un soi de satisfacție. Beam numai din spirt de imitație și mai ales fiindcă temperamentul meu mă oprea să rămân mai prejos decât alții. Deși eram credincios alcoolului, nu pierdui totuși gustul zaharicalelor. Când nu eram beat, cumpăram bomboane și le rodeam cu o vădită plăcere.

În sfârșit, veni și timpul plecării. Vasul ridică ancora în acordurile cântecelor noastre pline de vioșie și părăsirăm portul Yokohama îndreptându-se spre San Francisco. O luasem pe la nord și împinși de un vânt puternic ce bătea dinspre vest, străbăturăm Pacificul în treizeci și șapte de zile, realizând astfel o minunată călătorie.

Fiecare din noi mai avea de primit câte o sumă și în timpul călătoriei, în care nu ne atinsesem de nici o picătură de alcool, ne făuream planuri asupra felului cum vom folosi acești bani. Aveam mintea limpede, și ideile cele mai ispititoare ne asaltau rând pe rând.

Proiectele erau tare frumoase și întocmai tuturor tinerilor fără experiență care revin după prima lor călătorie pe mare, făcurăm și noi eternul jurământ de a nu ne mai arunta banii pe băutură. Se înțelege că toate acestea avură loc înainte de-a ajunge în port. Între cer și apă vedeam lucrurile cu alți ochi și exclamam plini de ciudă: „Ducă-se naibii contrabandiștii, cu rachiul lor cu tot!”

În sinea noastră regretam cu toții cheltuielile nebunești de la Yokohama. Acum fiecare trăia cu visul său drag. Victor, de pildă, susținea că de îndată ce va debarca la San Francisco, va străbate portul și coasta Barbary fără să se oprească și că va da un anunț la ziar pentru a găsi o cameră cu pensiune la o familie cumsecade de lucrători.

— După aceea spunea el, voi urma o școală de dans timp de o săptămână sau două, pentru a face cunoștință cu băieți și fete.

Voi intra apoi în societate, voi cunoaște diferite cercuri de tineri și mă voi lăsa invitat la reuniunile lor. Cu banii pe care-i am în buzunar, pot face față la toate acestea până în ianuarie, când voi pomi din nou la vânatoare de foci...

Mai mult ca sigur că nu va mai bea! Cunoștea prea bine efectele beției, mai ales asupra unui temperament ca al său: alcoolul îi răpea aproape toată judecata, ceea ce-l făc să-și risipească toți banii. Acum însă, fiindcă avea în urmă sa o amară experiență, era natural să aleagă în locul unei orgii de trei zile în tovărășia bețivilor și a desfrânatelor de pe coasta Barbary, o iarnă de veselie sănătoasă, petrecută într-o societate plăcută. Prin urmare nu mai exista nici o îndoială asupra realizării hotărârii sale!

Axel Gunderson dimpotrivă, nu se simțea ispitit nici de dans, nici de societățile mondene. Fire visătoare, el ne mărturisea cu glasul emoționat:

— Voi încasa o sumă bunicică ce-mi va îngădui să mă reîntorc în patrie. Sunt cincisprezece ani de când nu mi-am mai văzut mama și familia. Chiar din ziua când se vor face plățile, voi expedia acasă banii primiți pentru a-i face astfel fericiți pe ai mei. După aceea, mă voi angaja pe o altă corabie cu destinația Europa, iar la debarcare voi primi o nouă leafă. Toți banii vor forma la un loc o sumă destul de mare, așa cum nu mi-a fost dat niciodată să mai am! Voi duce o viață de prinț. Nu vă puteți închipui ce ieftine sunt toate în Norvegia! Voi avea posibilitatea să fac daruri tuturor, voi putea să trec drept milionar și să trăiesc un an întreg fără să mai fiu nevoit să călătoresc pe mare!

— Același lucru vreau să-l fac și eu, declara John Roșcovanul. De trei ani, n-am mai primit nici o scrisoare de acasă și sunt peste zece ani de când n-am mai pus piciorul pe pământul drag al patriei. Viața e tot atât de ușoară în Suedia ca și în Norvegia și rudele male sunt țărani în toată puterea cuvântului, fermieri legați de pământ! Le voi trimite și eu leafa; mă voi imbarca apoi pe același vas cu tine, Axei, astfel că vom trece împreună pe la Capul Horn! Este tot ce putem face mai bun!

Axel Gunderson și John Roșcovanul începură să descrie cu entuziasm bucuriile vieții de țară, precum și obiceiurile vesele din patriile lor. Povesteau cu atâta căldură și bogăție de amănunte încât, până la urmă, se îndrăgostiseră fiecare de țara celuilalt, jurându-și solemn să călătorească împreună și să petreacă amândoi șase luni în Norvegia și apoi șase luni dincolo, în Suedia.

Pe tot parcursul călătoriei, cu greu puteau fi despărțiți, atât de multă patimă puneau în proiectele lor de viitor.

Spre deosebire de ei, John Lunganul nu era înclinat spre o viață stabilă. Alunga însă de la sine tot atât de violent gândul de a mai cădea în ghearele

alcoolului. Dorea să locuiască și el la niște oameni liniștiți, apoi să se înscrie la o școală de navigație pentru a deveni căpitan...

Astfel gândeau aproape toți. Fiecare jura că de data aceasta va fi cu judecată și nu va mai arunca banii pe fereastră. Pretutindeni nu se auzeau decât exclamații de felul acesta:

— Jos cu tavernele! Jos cu băutura...!

Devenirăm avari. Niciodată nu se mai văzuse o astfel de zgârcenie pe bord. Nu ne mai ispitea nimic și orice ni s-ar fi oferit, refuzam să cumpărăm. Trebuia să facem în așa fel încât să nu mai fie nevoie să dăm banii pe haine noi. Preferam să punem petic peste petic; „peticele reînțoarcerii”, cum le numeam noi; acestea luaseră proporții de neînchipuit! Ne lipseam până și de chibrituri și adesea așteptam până se strângeau doi sau trei camarazi cu pipele gata de aprins, pentru a ne servi de același foc.

Veni și clipa când în zare apăru San Francisco. Îndată ce vizita sanitară fu terminată, contrabandiștii – acești „rechini” ai portului asaltară în grabă vasul cu micile lor bărci. După puțin, începură să ne asurzească cu vorbele lor înșelătoare. Fiecare dintre ei ascundea sub îmbrăcăminte o sticlă de whisky curat.

Îi îndepărtam cu gesturi semnificative, uneori brutale, însoțite de înjurături sonore. Ne săturasem de ei și mai ales de whiskyul lor! Se înșelau de astă dată! Aveau de a face cu marinari serioși, care știau cum să-și întrebuițeze banii!

Când vasul ancoră, începurăm să ne ducem pe rând la comisarul de bord pentru a ne primi leafa. Fiecare pleca de acolo cu buzunarele doldora. În jurul nostru continua să forfotească aceeași drojdie omenească: hiene cu chipuri umane avide de câștig ușor, negustori necinstiți, contrabandiști, precum și toate genurile de pungași.

Ne privirăm unii pe alții. Timp de șase luni dusesem împreună același trai și acum, fiecare apuca pe un alt drum! Trebuia să mai săvârșim un rit: cel al despărțirii între camarazi. (Oh, nu era vorba decât de obișnuință, de ceva tradițional!)

— Haideți, copii! ne spune comandantul.

Bineînțeles că în apropiere se găsea o cârciumă, iar prin împrejurimi, o duzină. Când ne urmarăm șeful în cafeneaua aleasă de el, rechinii portului roiau afară pe trotuar. Unii, mai îndrăzneți, ne făceau tot felul de propuneri dar noi nu eram dispuși să ne compromitem în compania lor.

Eram aliniați înaintea unei tejghele nesfârșite: căpitanul, secundul, șase vânători, șase timonieri și cinci vâslași. Dintre ultimii nu mai rămăseseră decât cinci, fiindcă unul dintre ei fusese aruncat peste bord cu un sac de cărbuni legat de picioare, în timpul unei furtuni violente ce ne surprinsese în largul capului Jerimo. Nu mai eram decât nouăsprezece și după șase luni de muncă în comun, pe vijelii și geruri cumplite beam poate pentru ultima oară împreună! Tot așa, poate că nu aveam să ne mai vedem niciodată. Simțeam acestea cu intuiția caracteristică marinarilor.

Dădurăm cu toții pe gât paharele oferite de căpitan. Apoi, secundul se uită la noi cu înțeles și comandă să le umple din nou. Pe secund îl iubeam la fel de mult ca și pe căpitan! Puteam oare să bem numai cu unul și cu celălalt nu?

Pete Hoit, vânătorul meu, care avea să dispară în anul viitor cu vasul „Mary Thomas”, comandă un al treilea rând. Timpul trecea, iar băutura continua să curgă. Începurăm să ridicam glasurile și să facem fel de fel de năzbâtii. Fiecare dintre cei șase vânători stăruia, în numele sacru al camaraderiei, să bem toți și cu el, măcar câte un singur pahar! Cei șase timonieri și cei cinci vâslași nu se lăsară mai prejos și ținură cuvântări la fel de mișcătoare în favoarea lui John Barleycorn care începea să iasă din umbră.

Aveam buzunarele doldora de bani. Prin urmare, de ce să nu primim băutura plătită de alții?... Pe urmă, posedam cu toții o inimă bună, un suflet generos și nu puteam refuza nimic acestor oameni care ne erau atât de apropiați!

Nouăsprezece rânduri! Era mai mult decât îi trebuia lui John Barleycorn pentru a-și arăta din plin forța. Ne putea domina atât de ușor! Ai noștri uitaseră de planurile lor duioase, făurite cu atâta tragere de inimă! Năvăliră afară din bar pentru a intra pe mâna „rechinelor” traficanti de alcool, care de-abia așteptau să-i sfășie! N-a trecut nici o săptămână și banii erau terminați; apoi începură toți să facă datoriile. Din această cauză, cârciumarii îi căutau pe toate vasele ce plecau în larg.

Victor, băiat puternic și vioi, în urma intervenției unor prieteni ai săi, reuși repede să intre în serviciu la o societate care salva oamenii de la înec. Nu reuși însă niciodată să se înscrie la școala de dans și nici nu publică vreun anunț pentru a închiria o cameră la o familie de lucrători cumsecade!

John Lunganul n-a intrat nici el la școala de navigație, ci a fost silit, după prima săptămână, să se angajeze pe un vas fluvial de cărăușie.

John Roșcovanul și Axei nu-și expediară niciodată salariile în țările lor. Se risipiră cu restul echipajului pe corăbiile cu pânze care plecau spre cele patru puncte cardinale ale globului. Tocmiți prin intermediul cârciumarilor, lucrau pentru a-și plăti datoriile, așa că nu aveau să se folosească niciodată de banii pentru care munceau din greu!

Din fericire, eu aveam o familie unde să mă duc. Mă întorsei la Oakland străbătând golful și printre primele lucruri, întrevăzui din nou drumul morții. Nelson fusese împușcat într-o zi când, sub fumurile beției, se împotrivise la somațiile polițiștilor. Tovarășul său, care fusese găsit complice, își ispășea vina în închisoare. Whiskey Bob murise și el la fel ca bătrânii Cole, Smoudge și Bob Smith. Un alt Smith, cel care pe „Annie” purta revolverele la cingătoare se înecase. Se spunea că Frank Francezul, fugărit de poliție și ascuns undeva pe cursul superior al fluviului, nu îndrăznea să coboare fiindcă avea o crimă pe conștiință.

Alții erau închiși la San Quentin ori la Falsom. Alee cel Gras, „regele” grecilor, pe care îl cunoscusem la Benicia și cu care băusem nopți întregi, omorâse doi oameni și fugise peste graniță. Fitzsimmons, tovarășul meu de

vânătoare, fusese înjunghiat pe la spate. Cu plămânul perforat, dădu în tuberculoză și zăcu mult timp înainte de a se stinge...

Și așa mai departe. Drumul morții era întotdeauna populat și plin de mișcare... După tot ce știam despre acești oameni, John Barleycorn era responsabil de moartea tuturor, poate înafară de cazul lui Smith de pe „Annie”, care, după cum am arătat, se înecase. Nu cumva o fi fost și el beat?

Capitolul XVIII. HAYDÉE.

Începusem să urăsc portul Oakland. Îmi devenise urât de nu puteam să-l mai văd! Existența de acolo nu-mi oferea nimic nou. Nu mai aveam nici o poftă să beau sau să hoinăresc!

Mă reîntorsei la biblioteca publică și începui să citesc cu aviditate cărți după cărți, de astă dată cu mai multă înțelegere.

Mama mă sfătui să termin cu visările și să-mi iau o slujbă statornică. Cum în casă se simțea lipsa banilor, mă angajai într-o fabrică de iută, unde lucram zece ore pe zi cu zece cenți pe oră.

Cu toate că devenisem mai puternic și mai îndemânat, nu eram mai bine plătit decât fusesem cu mulți ani în urmă la fabrica de conserve. Mi se promisese însă că după câteva luni, aveam să capăt cu siguranță un dolar și douzeci de cenți pentru munca mea!

În ceea ce-l privește pe John Barleycorn, renunțai la el și începu astfel pentru mine o perioadă de adevărată nevinovăție. De la un capăt la celălalt al fiecărei luni, nu știam ce înseamnă să guști un pahar de alcool. În vârstă de abia optsprezece ani, plin de sănătate, cu mușchii întăriți de muncă, simțeam nevoia – ca orice animal tânăr – de mișcare, de ceva ce nu-ți oferă nici cărțile și nici lucrul mecanic.

Mă înscrisei la Y. M. C. A14 unde găsii o viață sănătoasă și athletică, dar prea copilăroasă. Intram prea târziu printre acești tineri, căci eram cu mult mai bătrân decât vârsta mea. Cunoscusem mulți oameni și văzusem lucruri misterioase și întâmplări violente. Trăisem o viață cu totul opusă aceleia a tinerilor pe care-i întâlneam la Y. M. C. A. Vorbeam o altă limbă și stăpâneam o filosofie mai întunecată și mai înfricoșătoare ca a lor. Când răscolesc aceste amintiri, îmi dau seama că n-am avut niciodată copilărie.

Băieții de la Y. M. C. A erau prea tineri, prea nevinovați pentru mine. Mă întrebam dacă ar fi putut să mă înțeleagă și să-mi ofere ajutorul lor intelectual. Descoperii însă în curând că eu scosesem din cărți mai mult învățăminte decât ei. Experiența lor fizică și intelectuală era atât de redusă, încât nu puteau să facă față vieții, cu toată morala lor strictă și în ciuda tuturor sporturilor igienice pe care le practicau.

Într-un cuvânt, pe mine nu mă puteau interesa niște simple jocuri de școlari. Eu nu mai puteam pricepe această viață de copii, curată și minunată, deoarece fusesem prea mult timp crescut sub influența lui John Barleycorn. Eram prea înaintat pentru vârsta mea. Cu toate acestea, într-un viitor mai bun, când alcoolul va fi înlăturat din calea tineretului și din obiceiurile noastre, locurile de recreație ca cele de la Y. M. C. A, sau ale altor asociații mai

bărbătești, îi vor primi pe oamenii care astăzi sunt obișnuiți să se întâlnească la cârciumă. Deocamdată însă, este vorba de noi; trebuie să ne limităm deci la epoca respectivă.

Lucram zece ore pe zi la fabrica de iută, în zgomotul asurzitor al mașinilor. Voiam să trăiesc, să-mi manifest altfel calitățile decât într-o meserie plătită cu zece cenți pe oră. Mă săturasem cu totul de cârciumi și eram în căutarea a ceva nou. Crescusem.

Simțeam cum se dezvoltă în mine forțe noi, neliniștitoare, înclinații nebănuite. În această clipă hotărâtoare avui norocul să-l întâlnesc pe Lewis Sharruck, cu care mă împrietenii pe dată.

Lipsit de cel mai mic viciu, Lewis Sharruck nu visa decât să se distreze. O, nu vă gândiți la cine știe ce! Erau manifestări fără nici o urmare gravă, de care uneori se căia tot spunându-și că numai mediul din oraș era cauza ce-l împinsese la o asemenea viață. Băiat frumos, atrăgător, înnebunea fetele, și aceasta îi dădea o ocupație care îl absorbea integral. Cât despre mine, nu aveam deloc calitățile unui tânăr orășean. Nu știam nimic despre femei căci până acum, fusesem prea preocupat să devin om. Această nouă latură a existenței îmi rămăsese necunoscută.

Prima dată, când își luă rămas bun de la mine după ce salutase o tânără fată pe care o cunoștea, am rămas nedumerit. Apoi, când se îndepărtă împreună cu ea pe celălalt trotuar, simții cum se naște în mine un sentiment de gelozie. Nu mă gândii de loc să-i ascund hotărârea de a face și eu la fel.

— Foarte bine, spuse Lewis. Este lucrul cel mai ușor din lume. N-ai decât să-ți găsești și tu o mică prietenă.

Problema nu era însă atât de ușoară cum ne părea nouă. Cu riscul de mă îndepărta puțin de la subiect, vreau să dovedesc acest lucru. Lewis nu se întâlnea niciodată cu tinerele fete acasă la părinții lor, unde fără îndoială că n-ar fi fost primit. Pentru mine, care eram cu totul străin de acest nou mediu, situația era și mai complicată. Niciunul dintre noi n-avea mijloace să urmeze vreo școală de dans sau să meargă la balurile publice, localurile cele mai nimerite pentru astfel de întâlniri.

Ca ucenic fierar, Lewis nu câștiga nici el mai mult decât mine. Apoi, trăind cu părinții, cea mai mare parte din leafa o dădeam în casă. Cu ceea ce ne rămânea, cumpăram țigări, îmbrăcămintea și încălțăminte necesară. După acoperirea acestor cheltuieli, ne rămânea fiecăruia, ca bani de buzunar, o sumă ce varia între șaptezeci de cenți până la un dolar pe săptămână. Luaram hotărârea de a face o casetă de economii unde să ne punem banii, contribuind în părți egale. Adesea, unul dintre noi se împrumuta de la celălalt când era vorba de vreo aventură feminină mai deosebită: de exemplu, o călătorie cu tramvaiul dus și întors până la parcul Blair. O astfel de călătorie însemna douăzeci de cenți. Apoi două înghețate, treizeci de cenți – și în sfârșit, niște prăjituri gustoase, fiecare câte douăzeci de cenți. Trebuia, deci, un dolar întreg pentru o astfel de aventură! Lipsa de bani, care se repeta cam des, mă lăsa indiferent; arătam pentru ei același dispreț ca și în zilele când trăiam printre

hoții de stridii. N-aveam ambiția să găsec în bani o satisfacție personală, și filosofia mea, acoperind golul, îmi îngăduia să fiu, cu zece cenți în buzunar, la fel de bogat precum cei care aruncau nebunește dolarii invitându-și toți prietenii să ciocnească împreună.

Cum să-mi găsec însă o mică prietenă? Lewis nu putea să mă conducă în nici o familie unde să mă prezinte, și nici eu nu cunoșteam vreuna. În plus, ținea să-și păstreze numai pentru el micul harem pe care și-l alcătuisese și nu era de loc cavaleresc să-i cer să-mi facă și mic cunoștință cu vreuna dintre prietenele lui. Le convinsese totuși să aducă alte fete, dar acestea mi se păreau șterse și fără nimic atrăgător în ele dacă le comparam cu cele pe care Lewis și le păstra pentru sine.

— Trebuie să faci ca mine, dragă prietene, îmi spuse el până la urmă. Eu le găsec singur, fără să fiu ajutat de nimeni. Procedează în așa fel încât să te descurci singur.

Deveni mai mult ca înainte prietenul și sfătuitorul meu. Să nu se piardă din vedere situația delicată în care ne găseam amândoi. Îndeplineam adevărate minuni pentru a ne plăti întreținerea și pentru a ne îmbrăca oarecum mai bine. Ne întâlneam seara după lucru, în colțul străzii sau la o micuță cofetărie de o stradelă laterală, singurul loc pe care-l frecventam. Acolo ne cumpăram țigări și câteodată, de unul sau doi cenți, acadete. Niciunul dintre noi nu bea și ocoleam întotdeauna cârciumile.

Să revenim la femei. Reducând mecanismul la ultima expresie, după sfaturile lui Lewis, trebuia mai întâi să-mi aleg o fată și apoi să mă prezint. De la o vreme, porneam seara împreună pe străzi pentru a întâlni fetele care se plimbau perechi-perechi ca și noi. Cât va exista lumea, așa va fi: tinereții îi place să se întâlnească. Și astăzi încă, oriunde m-aș afla cu toate că am atins vârsta maturității, îmi place să observ cu ochi experimentați și să surprind micile șiretenii nevinovate ale băieților și fetelor ieșiți să răspundă la chemarea serilor de primăvară și de vară.

În acea perioadă a vieții mele, este adevărat că veneam călit dintr-un anumit mediu în care trăisem, dar eram și din cale afară de timid.

Lewis mă îmbărbăta la fiecare înfrângere. Nu încăpea nici o îndoială: nu știam nimic despre femei. Existența mea precoce de bărbat mă făcuse să le consider niște ființe ciudate și sublime totodată, dar îmi lipseau îndrăzneala și înfumurarea necesară pentru a mă apropia de ele.

Lewis îmi arată cum trebuie să mă port pentru a câștiga victoria. Ajungea o privire plină de înțeles, un surâs, puțină îndrăzneală, o șapcă scoasă la timp, o vorbă meșteșugită sau uneori chiar șovăielnică. Altădată, se folosesc zâmbete ușoare ce trădează o nervozitate stăpânită! Demonstrându-mi el însuși cum se procedează atunci când reușea să intre în vorbă cu fetele, îmi făcea semn din cap să mă apropii pentru a mă prezenta. Când însă ne alegeam o pereche, băgăm de seamă că de fiecare dată Lewis o alegea pentru el pe cea mai frumoasă fată iar mie îmi lăsa câte o slută.

După experiențe extrem de numeroase cărora nici nu le mai pot ține șirul, făcui câteva progrese prin însăși forța lucrurilor. Trebuia doar să existe și o întâmplare favorabilă! Mai multe fete tinere consimțiră, în sfârșit, să iasă cu mine seara.

N-am înțeles de la început ce este dragostea, dar urmai jocul cu mult interes și însuflețire. Nici o clipă, în acea perioadă, nu m-a preocupat gândul băuturii. Anumite aventuri, ale mele sau ale lui Lewis, mi-au dat ulterior serios de gândit, când am stabilit unele generalizări de ordin sociologic. Totuși, din toate acestea, nu s-a desprins decât un joc tineresc și plin de nevinovăție.

Nu peste mult timp, avui prilejul să învăț ce înseamnă dragostea unei femei. Să-i cunosc farmecul dulce, frumusețea și minunile. Toate acestea sunt cuprinse într-un singur nume: Haydée. Avea între cinsprezece și șaisprezece ani. Rochița care îi venea atât de bine nu cobora mult sub genuchi. Am văzut-o pentru prima oară la o reuniune ținută de Armata Salvării, unde întâmplarea a făcut să ne așezăm alături. Nu era o membră entuziastă a acestei organizații, asemeni mătușii sale care stătea alături. Amândouă proveneau de la țară, unde, la acea epocă, Armata Salvării încă nu exista. Intraseră în sală din simplă curiozitate, pentru a se găsi timp de o jumătate de oră în fața a ceva nou. Lewis, care era așezat lângă mine o privea și el pe tânără. Sunt sigur însă că se mulțumea doar s-o observe, fiindcă Haydée nu era genul său.

În tot timpul acelei neuitate jumătăți de oră, n-am schimbat cu ea nici măcar un singur cuvânt. Cu toate acestea, din când în când, unul sau altul dintre noi, arunca pe furiș câte-o privire de care celălalt se ferea, sau i-o întorcea cu o egală timiditate. Ochii noștri s-au întâlnit de mai multe ori, simțind în acele clipe un fior pe care nu-l mai încercasem niciodată. Copila avea o față fină și ovală, niște ochi mari și negri și o minune de năsuc, iar farmecul gurii i se dezvăluia adesea, printr-un zâmbet plin de tinerețe. Purta o beretă de lână scoțiană de sub care ieșeau bucle brune, castaniu strălucitoare, așa cum nu mai văzusem până atunci. Această unică aventură de o jumătate de oră m-a făcut să cred până astăzi în posibilitatea amorului fulgerător! După părerea mea, Haydée părăsi sala împreună cu mătușa ei mult prea devreme. (Erau, de altfel, scuzabile, căci simți în mod normal nevoia să părăsești în acest fel toate reuniunile organizate de Armata Salvării). După plecarea lor, întrunirea nu mai prezenta nici un interes, astfel că de abia așteptam ocazia s-o tulesc la rându-mi. Trecând prin fundul sălii, o femeie așezată pe ultimul rând îmi făcu un semn din ochi, se ridică și mă urmă. Descrierea sa nu este necesară. Pot spune numai că aparținea clasei sociale din care făcusem parte mai înainte. Era o veche prietenă din portul Oakland. După ce Nelson a fost împușcat, ea l-a ținut în brațe până ce și-a dat sufletul. Știa că fusesem prieten cu el și ținea să-mi povestească ultimele lui clipe pe care și eu eram nerăbdător să le cunosc.

Câtă vreme am stat lângă această femeie, am avut impresia ciudată că trec prăpastia ce despărțea trecutul meu atât de sălbatic și de crud de dragostea abia născută, pe care o simțeam pentru fata cu ochii vii și bucle

brune. Îndată ce femeia termină povestea, mă întorsei în grabă lângă Lewis, temându-mă că mi-am și pierdut prima iubire. Descoperii însă că puteam să am încredere în el. Îmi spuse că în fiecare zi, în drum spre școala Lafayette, Haydée trecea prin fața atelierului de fierărie unde lucra el. În plus, o văzuse uneori în tovărășia lui Ruth, o altă școlăriță cu care Nită, vânzătoarea de dulciuri din micuța cofetărie era bună prietenă. Trebuia deci să ne ducem la Nită s-o hotărâm să-i vorbească lui Ruth care, la rândul ei, urma s-o anunțe pe Haydée. În scurtă vreme chestiunea era arajată. Nu mai lipsea decât o scrisoare din partea mea, pe care mă grăbii s-o compun.

De data aceasta, totul se desfășură după cum îmi doream. În scurtele întâlniri de o jumătate de oră în care ne furișam împreună în câte un loc ferit, cunoscuți toată dulcea nebunie a dragostei dintre copii. Fără îndoială, nu era pasiunea cea mai puternică din lume. Sunt sigur că o ștregăriță n-a avut un îndrăgostit mai nevinovat ca mine! Eram totuși plin de viață ca nimeni altul, și de o pasiune rar întâlnită la unul de vârsta mea! Nu cunoșteam femeia. Eu, tânărul care fusesem supranumit „Prințul hoților de stridii”, eu care păream pretutindeni un bărbat în toată puterea cuvântului, capabil să manevreze corăbii, să stea noaptea neclintit pe punte, în mijlocul furtunii, să intre în cele mai murdare taverne pentru a lua parte la încăierările bețivilor sau pentru a-i cinsti pe toți – eu descoperii că nu știam ce să spun și ce să fac cu acest plăpând muguraș de femeie care-și purta rochița cu mult desupra pantofilor! Și ea, ca și mine, era la fel de neștiutoare în ale vieții. Pentru prima oară mi se zdruncina convingerea că am trecut prin toate secretele unei existențe care n-ar mai fi avut ce să-mi ofere!

Mă văd și astăzi așezat alături de ea, la lumina stelelor. Mai totdeauna ne despărțea a distanță de vreo treizeci de centimetri. Stăteam unul în fața celuilalt, cu brațele sprijinite de spatele băncii și vorbeam. O dată sau de două ori, mâinile noastre se apropiară. Fericirea mea nu cunoștea margini. Pentru a-i vorbi, am întrebuițat termenii cei mai frumoși și cei mai aleși și mi-am frământat mult creierul până să găsesc adevărata atitudine pe care trebuia s-o am față de ea. La ce ar fi putut să se aștepte o tânără fată, așezată pe o bancă lângă un băiat care acum de-abia încerca să înțeleagă ce este dragostea? Ce voia Haydée de la mine? Trebuia s-o îmbrățișez oare? Să încerc? Dacă se aștepta ca eu să îiicep – cum de altfel mi se părea natural – ce va gândi ea despre mine, văzându-mă atât de rece? O, era mult mai șireată decât mine – știu prea bine acum acest lucru – acea fetiță cu rochița scurtă! Cunoștea psihologia unui băiat ca mine și mă încuraja așa cum fac în fond toate fetele. Totdeauna își scotea mânușile și le ținea într-o mână. Îmi amintesc cum o dată, drept pedeapsă, pentru a râde de o vorbă ce-o spusese, mă lovi ușor cu ele peste gură. Dovedea îndrăzneală, dar era lucrul cel mai minunat pe care-l simțisem până atunci! Parcă și astăzi respir parfumul delicat ce se răspândea din acele mânuși, când retrăiesc clipa aceea de neuitat!

După această manifestare a ei care mă făcu să mă pierd, începui să mă îndoiesc și să mă tem. Trebuie oare să fac prizonieră, în mână mea, mânuța

aceea mică, cu mănuși parfumate? Voi îndrăzni oare s-o sărut vreodată, pe neașteptate, sau ar fi mai bine să-i trec mai întâi brațul în jurul mijlocului fin? Îmi va da ea oare voie să mă apropiu?

Ei bine, n-am îndrăznit să fac nimic din toate acestea! Am rămas, de la început până la sfârșit în aceeași atitudine pasivă. Mă mulțumii să rămân la locul meu și să pun în priviri întreaga iubire ce o simțeam pentru ea! Când ne-am despărțit în acea seară, deși eram atât de ispitit, n-am avut curajul s-o sărut. Păstrez încă vie în minte amintirea primului meu sărut, din altă seară. Clipa de neuitat, când, pentru a îndrăzni, în sfârșit, îmi adunai toată bravura de care dispuneam!

Am reușit să ne întâlnim în taină și să ne sărutăm poate de douăzeci de ori, așa cum fac băieții tineri și fetițele! Schimbam sărutări repezi, nevinovate, dar pline de farmec. Nu ne-am dus nicăieri, nici măcar la un matineu.

O singură dată am împărțit împreună o acadea de cinci cenți. Fără nici o îndoială, mi-a plăcut totdeauna să cred că mă iubea și ea. Cât despre mine, o adoram! Mai mult de un an mi-am îndreptat gândul și visele numai spre acea faptură minunată și pot spune chiar astăzi că amintirea ei îmi va rămâne totdeauna dragă...

Capitolul XIX. CLUBUL SĂRACILOR.

Trăind alături de cei care nu beau, nu m-am gândit niciodată la alcool. Lewis era tocmai unul dintre aceștia. Niciunul nu aveam mijloace pentru a merge la cârciumă, dar nici nu simțeam dorința să bem. Dacă am fi fost alcoolici, cu sau fără bani, am fi reușit noi să ne satisfacem patima.

În fiecare seară, imediat ce terminam munca ne spălam, ne schimbam hainele, iar după cină, ne întâlneam în colțul străzii sau la cofetăria cea mică. După vremea plăcută de toamnă au urmat însă nopțile înghețate și umede ale iernii, astfel că nu era deloc plăcut să ne mai întâlnim, afară, în frig.

Cofetăria nu era încălzită. Nită, sau persoana care servea, ședea cât timp nu erau cumpărători într-o odaie din fundul prăvăliei, unde se găsea o sobă. Clienții însă nu erau primiți acolo, iar în magazin era la fel de frig ca și afară.

Lewis și cu mine examinarăm situația cu seriozitate și constatarăm cu tristețe că nu ne rămâne decât o singură soluție: cârciuma, locul unde se adună bărbații pentru a-l cinsti și a-i aduce laude lui John Barleycorn.

Îmi amintesc de parcă ar fi fost ieri, de seara în care pornii împreună cu Lewis în căutarea unui adăpost. Bătea un vânt umed iar noi eram lipsiți de paltoane, căci nu aveam bani să ne cumpărăm așa ceva și tremuram sub hainele noastre subțiri.

Cârciumile sunt totdeauna încălzite și plăcute. Nu ne duceam acolo să bem, dar știam prea bine că barul nu era o instituție de caritate și nici un loc unde poți întârzia oricât ai pofti fără a comanda din când în când câteva pahare de bere sau whisky. Banii erau pentru noi destul de prețioși, fiindcă aveam prea puțini. Nu țineam de loc să-i risipim zadarnic. Îi păstram pentru călătoriile cu tramvaiul, împreună cu prietenele noastre. Când eram numai noi doi, nu ne îngăduiam niciodată un asemenea lux. Preferam să mergem pe jos.

Se înțelege deci că intrarăm în cârciumă cu hotărârea fermă de-a ține seama de banii noștrii. Cerurăm un pachet de cărți de joc și, așezați la o masă, jucarăm o oră încheiată. Lewis plăti un rând, eu altul, dar chiar și berea cea mai ieftină nu costa mai puțin de cinci cenți paharul, adică zece cenți rândul. Nu eram deloc risipitori, ba dimpotrivă, căutam să ne rămână cât mai mult paharele pline, sorbind din ele cât mai încet sau numai înmuindu-ne buzele.

Când ne cuprinse plictiseala începurăm să observăm clienții care intrau. Erau lucrători bătrâni sau de vârstă mijlocie, majoritatea germani, care păreau că se cunosc de multă vreme. Se strângeau în mici grupuri intime, astfel că dorința noastră de a lega prietenii sau de a face cunoștințe, nu se putea realiza. Nu ne puteam amesteca ușor cu acești oameni. Cafeneaua aleasă nu era deci pe placul nostru. La plecare, ne-a părut tare rău că ne-am pierdut o seară și douăzeci de cenți pentru berea pe care n-o dorisem deloc.

Timp de mai multe seri, încercarăm diverse localuri și, în sfârșit, nimerirăm la „Național” un bar așezat la încucișarea dintre strada a Doua și strada Franklin. Acolo ne simțeam parcă mai bine, mai în elementul nostru. Lewis întâlni doi, trei tineri cunoscuți, iar eu, câțiva colegi de școală pe care nu-i mai văzusem de când purtam pantaloni scurți. Ne amintirăm de acele vremuri cu plăcere. Eram cu toții curioși să știm ce au devenit ceilalți colegi ai noștri.

Animați de discuție, ne așezarăm la aceeași masă, și ei comandară băutură pentru toți. După cum era obiceiul, trebuia să le întoarcem politețea. Simțeam că înnebunim, fiindcă un rând de băutură costa între patruzeci și cincizeci de cenți! La plecare, vedeam noi viața în roz, dar și buzunarele ne erau goale. Risipisem acolo banii de cheltuială pentru o săptămână întreagă! Eram amândoi de părere că acea tavernă reprezenta pentru noi localul visat, dar că în viitor trebuia să cheltuim cu mai multă prudență!

Am rămas fără nici un ban până la sfârșitul săptămânii. Nu mai aveam cu ce să plătim biletele de tramvai și, drept urmare, furăm siliți să lipsim de la întâlnirea cu două tinere fete din cartierul de apus al Oaklandului, de care încercam să ne îndrăgostim. Trebuia să le întâlnim a doua zi seara, în partea de sus a orașului, și nu mai aveam banii necesari pentru a le conduce acasă.

Ca la mulți alții, atunci când este vorba de încurcături financiare, ne dispăru și nouă pentru un timp buna dispoziție. Aceasta ținu până sâmbătă seara, când se făceau plățile. Între timp, Lewis și cu mine ne întâlneam la o mică pensiune unde, încheiați până la gât și clănțănind din dinți, jucam cărți așteptând sfârșitul săptămânii blestemate.

Când acest exil forțat se termină, ne întoarserăm iarăși la barul „Național”. Cheltuiam însă cu multă grijă și numai pentru strictul necesar, așa, ca să avem atmosfera plăcută și... căldura. Câteodată ne mai cădea câte o pacoste pe cap, ca în seara aceea când unul dintre noi trebuia să plătească două rânduri, unul după altul, la cinci jucători, după o partidă de San Pedro. Miza varia între douăzeci și cinci și opzeci de cenți, după numărul jucătorilor care comandau pahare de băutură de câte zece cenți fiecare. Siliți de

împrejurări asemănătoare, găsisem, în sfârșit, mijlocul să scăpăm temporar de efectele dezastruoase ale ghinionului nostru, cerând credit patronului.

Noua noastră cale semăna cu situația cuiva care se dă înapoi pentru a-și face vânt și a sări mai bine. În acest fel, am ajuns, până la sfârșit, să cheltuim mai mult decât dacă am fi avut bani.

În primăvara următoare, când am părăsit pe neașteptate Oaklandul, pentru a mă arunca din nou în brațele aventurii, îi datoram acestui cârciumar un dolar și șaptezeci de cenți. Când m-am întors mult timp după aceea era plecat. Îmi mai aduc aminte și astăzi de această datorie. Dacă acel om la care am făcut-o va ajunge să citească vreodată aceste rânduri, aș vrea să știe că îi stau în orice clipă la dispoziție.

Am ținut să povestesc întâmplarea de la barul „Național”, pentru a arăta încă o dată cum omul este ispitit, convins, sau forțat, să facă apel la John Barleycorn în societate, așa cum este ea organizată, cu localuri de băuturi spirtoase la fiecare colț de stradă!

Noi eram doi băieți tineri, plini de viață, care nu doream de loc să bem și nici n-aveam mijloacele necesare pentru aceasta. Totuși, când timpul era rece și ploios, eram siliți de împrejurări să căutăm refugiu în cârciumă, unde trebuia să dăm pe băutură o bună parte din mizerabila noastră leafă.

Cititorii cu simț critic vor susține, poate, că ar fi trebuit să frecventăm societăți ca Y. M. C. A, cursuri de seară sau reuniuni pentru tineret. Singurul nostru răspuns este că nu ne duceam în asemenea locuri. Ceva ne împiedica să mergem în astfel de locuri! Sunt sigur că și astăzi, chiar în această clipă, există sute de mii de tineri în aceeași situație cum eram eu și Lewis, tineri care sunt în aceleași raporturi cu John Barleycorn. Instalați la căldură, răspund la prietenoasele lui chemări, îi acceptă apropierea, îl iau de braț și-și pleacă urechea la propunerile lui ispititoare.

Capitolul XX. ELECTRICIAN!

Fabrica de iută nu și-a onorat promisiunea de a-mi mări salariul la un dolar și douăzeci și cinci de cenți pe zi iar eu, ca un tânăr american liber ai cărui părinți și strămoși luaseră parte la toate războaiele începând cu acelea care au precedat revolta indienilor, mă folosii de dreptul ce-mi era dat prin existența unui contract liber și părăsii lucrul.

Mai hotărât ca totdeauna să mă fixeze undeva, cercetai în juru-mi și numaidecât, un lucru îmi apăru foarte limpede; munca de hamal, munca brutală, nu era deloc productivă. Deci, trebuia să învăț o meserie și-am optat pentru aceea de electrician. Era tot mai mare nevoie de specialiști în această direcție. Nu știam însă cum să încep. Cum puteam să devin electrician? Nu posedam mijloace de a frecventa o școală tehnică sau o universitate, și apoi, nu mă atrăgeau prea mult aceste instituții. Eram un tânăr practic și trăiam într-o lume practică.

Pe deasupra, credeam cu toată tăria în vechile legende care în epoca mea mai aveau încă un oarecare credit în ochii tinerilor americani. Un simplu tăietor de piatră, de exemplu, avea posibilitatea să devină președinte al Statelor

Unite! Tot așa, oricare tânăr funcționăraș putea, printr-o risipă de energie și prin răbdare, să cunoască amănunțit întreprinderea sau afacerea în care era angrenat, să se ridice din treaptă în treaptă și într-o bună zi să participe la beneficii. N-ar mai fi apoi decât un pas de făcut până la situația de asociat. Adesea – așa cum spuneau aceste legende – tânărul care ieșea din comun prin seriozitate și felul său deosebit de muncă, o lua în căsătorie pe fiica patronului. Succesele avute până atunci pe lângă celălalt sex îmi dăduseră o atât de mare încredere în mine, încât n-aveam nici cea mai mică urmă de îndoială că va veni ziua în care patronul întreprinderii îmi va oferi mâna fiicei sale. După frumoasele povești care circulau aceasta era soarta bine meritată a tuturor flăcăilor înțelepți, aflați la vârsta căsătoriei.

Am spus așadar adio pentru totdeauna căilor aventurii și m-am prezentat la centrala electrică a uneia din societățile de tramvaie din Oakland. La cererea mea, fui introdus la administratorul general și pătrunsei într-un birou atât de elegant, încât rămăsei pentru un timp lipsit de grai. Când îmi mai revenii din emoție, vorbii clar cu acest om important: doream să devin electrician și nu mă temeai de nici o muncă, cu atât mai mult că eram învățat cu ea. Nu avea decât să arunce o privire atentă asupra-mi pentru a putea judeca de ce forță dispun. Îi arătai, mai departe, că vreau să încep de la cea mai de jos treaptă, de unde să mă ridic tot mai sus prin eforturi proprii; îi spusei, în final că singurul scop al vieții mele, era să mă consacru trup și suflet ocupației pe care ar fi avut bunăvoința să mi-o încredințeze.

În vreme ce mă asculta, pe chipul administratorului apăru un zâmbet tot mai binevoitor. Îmi răspunse că aveam toate calitățile necesare pentru a răzbi în viață și că el însuși, atunci când întâlnea tineri americani ambițioși, era gata să le deschidă drumul pentru a reuși. Nu era ceva natural? Patronii sunt totdeauna în căutarea unor începători de felul meu, mai ales că tinerii din această categorie sunt tot mai rari. Ambiția de a mă ridica era o calitate superioară și demnă de laudă, astfel că nu va da înapoi, ci îmi va oferi prilejul de a începe imediat. Drumul îmi era deschis. (îi sorbeam cuvintele cu inima bătând de speranță și mă întrebam cât va mai trece până ce mă voi căsători cu fiica sa. Avea oare o fiică?)

— Înainte de a ajunge să conduci un vagon de tramvai și de a afla amănuntele atât de numeroase ale acestei meserii, urmă patronul, va trebui să lucrezi la depozitul de materiale, împreună cu oamenii care instalează și repară motoarele.

În acea clipă eram sigur că mă voi căsători cu fiica sa și mă întrebam cam câte acțiuni ar putea să aibă la societate.

— încă ceva, mai spuse el, după cum sunt sigur că-ți dai seama nu trebuie să te aștepți să începi ca ajutor electrician la repararea motoarelor. Acest post îți va fi încredințat mai târziu, atunci când vei fi potrivit pentru a-l avea. Deocamdată vei începe la fel ca toată lumea. Prima ta misiune va fi să cureți garajul, să speli geamurile și să mături sălile. Îndată ce te vei dovedi

capabil să îndeplinești fără greșală acest fel de muncă, poți începe să te gândești la postul de mecanic ajutor.

Nu puteam să-mi dau seama ce legătură putea să fie între măturatul unui atelier și ucenicia menită să mă facă electrician. Citisem însă în cărți că toți ucenicii încep cu cele mai neînsemnate și umiltoare treburi și că prin sârguință și bună purtare ajung, după trecerea vremii, proprietarii întreprinderii respective.

— Când pot să încep lucrul? întrebai eu nerăbdător să mă avânt în această carieră ispititoare.

— Nu am terminat, răspunse administratorul. Fiindcă ai înțeles atât de bine că trebuie să pornești de jos pentru a ajunge la ideal, pot să-ți spun că nu ai încă pregătirea necesară pentru a intra la repararea motoarelor. Va fi necesar să lucrezi în sala mașinilor, având îndatorirea de a le unge la timp.

Simții o ușoară înțepătură în inimă. Timp de câteva secunde, văzui lungindu-se drumul între fiica acestuia și mine. Alungai însă repede descurajarea gândind că voi deveni un electrician mai bun dacă voi cunoaște și mașinile. Fiind însărcinat cu ungerea lor, prea puține lucruri ar fi putut să-mi scape din tehnica folosirii aburilor; eram sigur de aceasta. O, Doamne! Cariera mea îmi apărea mai strălucită decât oricând!

— Când încep? repetai eu cu o voce plină de recunoștință.

— Încă o clipă. Nu trebuie să-ți închipui că vei intra îndată în sala mașinilor. Se înțelege că și pentru aceasta este necesară o pregătire pe care o vei face la cazane. Văd bine că pricepi ușor cum merg lucrurile. De aceea, sunt sigur că îți dai seama de însemnătatea unui fapt ce pare mărunț în aparență. Este vorba de simpla manipulare a cărbunilor, care ascunde în sine o adevărată problemă științifică ce nu trebuie deloc disprețuită. Știi dumneata că fiecare kilogram de cărbune este cântărit înainte de-a fi ars? Astfel cunoaștem totdeauna valoarea combustibilului pe care-l folosim. Calculăm până la un penny producția calorică a fiecărui cazan, așa că descoperim – fără posibilitatea de-a se strecura vreo greșală – care dintre fochiștii noștri ce din prostie sau din neglijență, nu scoate maximum de randament din cărbunii pe care îi folosește. Dregându-și vocea, administratorul își relua după o clipă șirul raționamentelor. Vezi așadar ce importanță trebuie dată acestei simple probleme a combustibilului, fără prea multă importanță în aparență! Înțelegi, deci, că în măsura în care vei ști să-ți apropii cât mai repede această meserie a manevrării cărbunelui, vei deveni un om capabil și prețios atât pentru dumneata cât și pentru noi. Ei, când ești dispus să încerci?

— Oricând doriți, răspunsei eu hotărât. Cu cât mai curând, cu atât mai bine.

— O. K. Vino mâine la șapte.

A doua zi, cineva mă conduse la postul meu și-mi arătă treaba pe care o aveam de făcut. Descoperii în același timp și condițiile în care eram angajat să îndeplinesc această nouă slujbă. Ziua de muncă era de zece ore, fără repaus duminica și sărbătorile. În schimb, aveam o zi de concediu pe lună. Salariul se

ridica în total la treizeci de dolari lunar. Nu eram de loc entuziasmat pentru acest câștig. Mai promisem eu un dolar pentru ziua de zece ore. Mă împăcai însă repede cu gândul că valoarea mea nu crescuse, fiindcă rămăsesem un simplu lucrător fără specializare. Acum porneam pe calea cea bună și situația urma să se schimbe. Lucram pentru a câștiga dibăcie, voiam să învăț, să îmbrățișez o cariera, să câștig avere și... fiica directorului!

Începui într-adevăr cu ce era mai elementar. Trebuia să car cărbuni fochiștilor, pe care aceștia îi aruncau în cuptor. Prin ardere, energia lor se transforma în vapori și apoi în electricitate dincolo, în sala mașinilor unde lucrau electricienii. Eram mulțumit că nu coborâsem mai jos și că directorului nu-i venise gândul să mă trimită în mină pentru a înțelege și mai bine originea electricității care pune în mișcare tramvaiele din oraș.

Îndeplineam o sarcină foarte dificilă deoarece trebuia să alimentez cu cărbuni atât echipele de zi cât și pe cele de noapte. Deși era o mică pauză la prânz, aceasta nu conta pentru mine. Trebuia să-mi fac norma în întregime, independent de ore și stăteam aproape mereu până peste ora opt seara. Rămâneam la post câte douăsprezece, treisprezece ore pe zi, fără să primesc nici o plată suplimentară, așa cum se întâmplase la fabrica de conserve.

Acum pot să dezvălui secretul acestei munci supraomenești care mi se cerea. Înlocuiam doi oameni. Înainte de venirea mea, un lucrător voinic făcea treaba de zi și apoi era înlocuit de un camarad tot atât de puternic ca el. Fiecare din ei primea câte patruzeci de dolari pe lună. Administratorul, în neîntreruptă căutare a mijloacelor de a face economii, mă făcuse să primesc slujba pentru treizeci de dolari pe lună. Credeam că vrea să facă din mine un electrician și, în realitate, el micșora cu cincizeci de dolari pe lună cheltuielile generale ale societății.

Pe atunci însă habar n-aveam că țin locul a două persoane. Nu-mi spusese nimeni acest lucru. Administratorul, plin de grijă, le ceruse tuturor să nu-mi sufle o vorbă.

Cu ce elan mi-am început treaba în prima zi! Fără a-mi îngădui nici cel mai mic răgaz, umpleam cu cărbuni roaba metalică, o duceam la cântar și apoi, alergând fără întrerupere, o împingeam până în camera mașinilor unde îi răsturnam încărcătura pe grătar, în fața gurii cuptoarelor.

Muncă! Făceam mai mult decât ar fi făcut doi oameni împreună. Cei care fuseseră înaintea mea se mulțumeau – după cum am aflat – să transporte cărbunii și să-i răstoarne pe grătar. Eu, nu numai că aprovizionam echipa de zi, dar trebuia să îngrămădesc cărbuni și pentru tura de noapte, lângă zidul din sala mașinilor. Locul prevăzut pentru rezerva unei nopți era tare strâmt și când grămada devenea prea mare, trebuia s-o întăresc cu scânduri groase, ca să nu ocupe tot locul. Mai luam deci o dată la mână cărbunii pentru a-i ridica până la tavan și a-i nivela cu lovituri de lopată. Transpiram abundent dar continuam să muncesc cu aceeași râvnă, în ciuda oboselii cumplite. La ora zece dimineața, consumasem deja atâta energie, încât mă cuprinsese o foame pe care nu o puteam stăpâni. Scoteam atunci din legăturica mea două felii groase de pâine

cu unt între ele și așa murdar de cărbune le devoram, cu genunchii tremurând de încordare. Înghițind astfel bucățile una după alta, la unsprezece, tot ce aveam de mâncare era terminat. Nu-mi păsa însă! Astfel câștigam o oră, și puteam să lucrez în timpul prânzului ca și întreaga după-amiază, fără să mă mai opresc. Când venea seara, continuam să lucrez la lumina becurilor până la plecarea fochistului de zi, pe care venea să-l înlocuiască tovarășul său de noapte.

Seara, la opt și jumătate, infometat și abia ținându-mă pe picioare mă spălam, îmi schimbam veșmintele și mă târâm greoi până la tramvai. Locuiam la aproape cinci kilometri distanță, iar pe abonamentul meu era scris că sunt obligat să cedez locul oricărui călător care își plătea biletul de călătorie fără a fi abonat. În prima seară, prăbușindu-mă pe un mic scaun pliant de pe platformă, mă rugai cerului să nu se ivească nimeni care să mă silească să mă ridic. Vagonul se umplu însă încetul cu încetul, și pe ia jumătatea drumului, când se urcă o femeie nu mai era nici un loc liber. Încercai să mă ridic, dar, spre marea mea uimire, rămăsei înțepenit acolo. Vântul cel rece, care sufla cu putere, îmi amorțise membrele. Fui silit tot restul drumul să-mi frec încheieturile și să-mi încordez mușchii pentru a mă putea ține pe picioare. În sfârșit, când tramvaiul se opri la colțul străzii mele, era cât pe-aici să mă prăbușesc la pământ în momentul coborârii.

Mersei greoi până acasă și intrai în bucătărie. În vreme ce mama îmi pregătea masa, mă repezii la pâine și unt, mâncând în pripă. Mai înainte însă de a-mi potoli foamea, când cina încă nu era gata, căzui într-un somn ca de plumb. Cu ajutorul tatălui meu, mama reuși să mă ducă în cameră după ce încercase zadarnic să mă deștepte pentru a-mi da să mănânc. M-am prăbușit pe pat și părinții m-au dezbrăcat și m-au culcat. Dimineața a trebuit să sufăr chinul deșteptării. Mă durea tot corpul, și ca nenorocirea să fie întregă, mâinile și încheieturile brațelor îmi erau umflate. Foamea însă mă făcu să cobor din pat și să mănânc tot ce lăsasem în seara trecută. După ce consumasem o cantitate enormă de alimente, pe când alergam șchiopătând să prind tramvaiul, duceam cu mine de două ori mai multă mâncare decât avusesem cu o zi înainte.

Munca reîncepu, dar ce muncă! Cu mult înainte de venirea prânzului, toată grămada mea de alimente dispăruse până la ultima bucățică. Țineam însă să arăt ce poate să facă un flăcău hotărât să se ridice în viață. Cel mai rău lucru era însă că încheieturile mâinilor mele continuau să se umfle și să mă doară tot mai tare. Aceia care au suferit chinul de a merge cu o scântitură la picior își vor putea închipui cu ușurință durerea pe care o înduram în vreme ce mânuiam lopata plină de cărbuni și împingeam roaba încărcată, având mâinile în starea aceasta de neînvidiat.

Oh, muncă! În numeroase rânduri, profitând de faptul că nu era nici un martor în apropiere, mă trânteam pe cărbuni și urlam de furie, de durere și de disperare.

Ziua a doua a fost îngrozitoare. După treisprezece ore de muncă, am fost în stare să car cărbunii pentru provizia de noapte numai mulțumită fochistului de zi care îmi legă încheieturile mâinilor cu fâșii late de piele, pe care le strânse astfel încât aveam impresia că-mi sunt puse în ghips. Abia de-mi îngăduiau să mișc puțin mâinile.

Aceste benzi late suportau parțial presiunea și tragerea pe care le suferiseră până atunci numai palmele și încheieturile mele'. În același timp, opreau creșterea umflăturilor.

Se înțelege cum mi-am continuat ucenicia de electrician. Seară după seară, mă târâm acasă șchiopătând și cădeam mort de somn în timpul mesei. Eram apoi luat și dus în patul meu ca și prima oară. În fiecare dimineață, căram cu mine tot mai multe alimente, fără să reușesc totuși niciodată să-mi iau destule.

Nu mai citeam nici o carte de la biblioteca gratuită și nu mă mai întâlneam cu nici o fată. Nu mai eram decât un biet animal de povară: munceam, mâncam și dormeam, cu spiritul total amorțit. Viața aceasta semăna cu un coșmar. Așteptam cu nerăbdare ziua liberă ca să pot să dorm, să dorm tot timpul.

Curios fapt! În toată perioada acestei chinuitoare experiențe, nu m-am gândit măcar o singură dată să beau alcool. Știam totuși că oamenii siliți să facă numai munci grele consumau spirtoase în aproape toate cazurile. Pe vremuri îi imitasem chiar eu însumi. Eram însă atât de puțin înclinat spre băutură, încât niciodată nu mi-a venit ideea că aș putea să îndur mai ușor asprimea muncii de la cărbuni, consumând alcool.

Am ținut să dau acest exemplu pentru a arăta cât de puțin eram tentant prin temperament să mă gândesc la băutură și pentru a scoate în evidență faptul că abia mai târziu, după mulți ani, prin contactul neîntrerupt cu John Barleycorn, în mine se născu necesitatea de neînfrânt de a bea.

Fochistul de zi mă privea adesea într-un chip cu totul ciudat, într-o zi se hotărî în sfârșit să vorbească, după ce mă puse mai întâi să jur că nu voi spune numănuî ceea ce voia să-mi destăinuiască. Administratorul îi dăduse ordin să nu-mi vorbească despre așa ceva, astfel că își risca serviciul.

Îmi spuse povestea celor doi cărăuși de zi și de noapte și aflai de salariul pe care-l primeau. Pentru treizeci de dolari pe lună, îndeplineam o muncă pentru care ei primeau împreună optzeci de dolari! Mi-ar fi spus toate acestea mai înainte, după cum îmi mărturisi el, dacă nu i-ar fi fost teamă că atunci când voi afla, n-am să pot rezista nervos și voi părăsi lucrul.

Eram conștient că muncesc dincolo de limitele rezistenței omenеști, fără să am nici un folos real. Pe drept cuvânt, fochistul putu să-mi impute că ieftineam mâna de lucru și că aruncasem doi oameni afară din slujbă. Cu toate acestea, aveam o mândrie ce nu putea fi ușor înfrântă și n-am vrut să capitulez imediat chiar când am cunoscut realitatea. Mărturisesc că era absurd, dar m-am hotărât să continui truda aceasta de sclav pentru a-i dovedi administratorului că nu pot fi covârșit de nici o greutate. Plănuiam să pretind,

după un timp, ceea ce mi se cuvenea și desigur că după aceea nu se putea să nu-i pară rău după un tânăr așa de vrednic ca mine, pe care nu-l pierdea decât din vina sa.

Aplicai parțial acest plan fără rost și muncii până la ora șase, când ultima roabă de cărbuni fu cărată pentru rezerva de noapte. Cu această renunțai la ucenicia mea de electrician în cursul căreia mi se cerea să îndeplinesc munca a doi oameni. Mă înapoiai acasă, mă aruncai pe pat și refuzai să mă trezesc douăzeci și patru de ore în șir.

Din fericire, plecasem tocmai la timp ca sănătatea mea să nu aibă de suferit. Am fost totuși silit să port bandaje de piele până când să mă vindec complet.

Această risipă de energie pentru o muncă grea, brutală, a fost suficientă ca să mă dezguste pentru totdeauna de astfel de experiențe. Mă revolta numai gândul de a o lua de la capăt. Era de o sută de ori mai bine să cutreier lumea așa cum făcusem până atunci.

Pornii deci încă o dată pe drumul aventurii urcându-mă într-un tren care se îndrepta spre răsăritul țării.

Capitolul XXI. PORTAR ȘI... LICEAN.

Sunt sigur că cititorii intuiesc ce a urmat! Abia făcui primii pași pe noul drum, că John Barleycorn îmi și apăru în față! Mă întâlneam peste tot numai cu necunoscuți, dar un singur rând de băătură ajungea pentru a face cunoștință și pentru a deschide drumul aventurii.

Alegerea era liberă: puteam să intru într-o cârciumă plină ochi de tipi chercheliți, puteam să mă întovărășesc cu vreun vagabond care de obicei ducea cu sine două, trei sticle de alcool, sau puteam să mă bag printre cei certați cu legea, dar buni prieteni cu rachiul. Peste tot se găsea băătură, chiar într-un stat ca Iowa, unde se votase prohibiția. Îmi reamintesc de ziua când hoinăream pe strada principală a unui oraș din acest stat, că am fost poftit de prieteni ocazionali să intru și să dau pe gât câte un pahar în diferite odăi de prăvălie instalate mai la adăpost într-o frizerie, la o tinichigerie și chiar într-un magazin de mobile.

John Barleycorn era prezent peste tot. În acele zile fericite chiar și un cerșetor putea că se îmbete ori de câte ori ar fi avut chef. Îmi reamintesc perfect bețiile pe care le-am făcut cu alți vagabonzi în închisoarea de la Buffalo și cum, după ce am fost eliberați, am dat năvală pe străzi cerșind bani de la toată lumea, pentru a da apoi pe băătură tot ceea ce strânsesem.

Nu încercam nici o înclinație specială către băătură, dar când mă găseam în tovărășia celor care o căutau nu mă puteam opri să nu-i cinstesc. Îmi plăcea mult să vagabondez și să lenevesc împreună cu oamenii vioi și plini de ascuțime spirituală. Ori tocmai aceștia erau mai bețivi. Am găsit la ei mai multă prietenie, curaj și personalitate decât în alte medii. Nu știu, dar este cert că oamenii pe care-i prefer, a căror societate o caut, îi găsesc aproape fără deosebire alături de John Barleycorn! În cursul hoinărelii mele prin Statele Unite, reușii să văd viața din această țară sub un nou aspect. Ca vagabond,

trăiam la marginea societății, ba uneori printre cei din urmă reprezentanți ai ei. De acolo, puteam să urmăresc cum se întorc toate roțile mecanismului social. Până la urmă ajunsei la concluzia că cea mai indicată muncă pentru mine era aceea cu creierul. Lucrul făcut cu mintea era mai bine plătit decât cel manual. Mă hotărâi deci să nu-mi mai pun niciodată mușchii la contribuție pentru a câștiga bani, ci să recurg la creier. Voi vinde ce-mi pune la dispoziție creierul, nimic altceva!

Mă înapoiai în California cu hotărârea de a-mi cultiva inteligența; pentru aceasta aveam nevoie de educație școlară. Cu mulți ani înainte urmasem școala primară din Oakland. Acum mă înscrisei la școala secundară. Pentru a acoperi cheltuielile, primii să fac serviciul de portar. Sora mea mă ajuta într-o mică măsură, și eu nu dădeam niciodată înapoi când aveam câte o jumătate de zi liberă să tund jarbă, să strâng covoarele și să le bat. Lucram din greu cu mâinile pentru a scăpa cel puțin în viitor de lucrul manual și mă înhămam la treabă pe deplin conștinet de acest paradox.

Lăsați la o parte aventurile de dragoste cu fetele, ca și prietenii. Nu mai mă preocupau nici Haydée, nici Lewis Shattuck, după cum nu mai eram atras nici de nopțile senine cu lună. Nu mai aveam timp pentru așa ceva. Urmam conferințele contradictorii ținute la societatea Henry Clay, și prin aceasta am fost primit în casa unora dintre membrii acestei instituții culturale. Pătrunsei încetul cu încetul în mai multe cercuri intime unde se discuta poezie, artă și retorică. Studiam pentru a expune în public economie politică, filosofie și politică pură. Pentru a putea împrumuta acasă cât mai multe cărți de la biblioteca gratuită, mă foloseam de vreo șase permise luate de la membrii societății, fapt care mă ajuta să capăt numeroase cunoștințe în plus.

Nu mă atinsei de băutură timp de un an și jumătate. Nu aveam nici bani pentru ea și nici poftă. Între funcția mea de portar și timpul de studiu, nu iroseam nici o clipă, în afară de rarele ore libere pe care le dăruiam jocului de șah. Eram pe punctul de a descoperi o lume nouă și mă avântam în explorarea ei cu o patimă atât de mare, încât vechea lume a lui John Barleycorn nu mă mai putea ispiti.

Cu toate acestea, într-o bună zi, mă dusei să-l văd pe Johnny Heinhold, proprietarul cârciumii „La ultima speranță”, și să-l rog să-mi împrumute niște bani. Am să arăt aici o nouă formă sub care se poate apropia John Barleycorn de oameni. După cum știe oricine, proprietarii de cârciumi sau de taverna sunt în general băieți buni și cu mult mai darnici decât oamenii de afaceri. Aveam neapărată nevoie de zece dolari și, disperat, neștiind la ce ușă să bat pentru a-mi procura această sumă, mă dusei la Johnny Heinhold. Se scurseseră mai mulți ani de când nu mai pusesem piciorul în localul său și de când nu mai cheltuisem un singur cent la tejgheaua sa. Când îi cerni acei zece dolari, nu comandai nimic de băut. Johnny îmi dădu totuși banii, fără a-mi pretinde nici o garanție și fără a-mi lua dobândă.

Același lucru s-a repetat de mai multe ori în cursul acestei lupte temporare pe care o dădui pentru a-mi îmbunătăți cunoștințele. Reveneam

adesea la Johnny Heinhold pentru a împrumuta bani. Mai târziu, când intrai la universitate, luai de la el patruzeci de dolari în aceleași condiții.

Și totuși – iată-ne ajunși la punctul capital – aici vine obiceiul înrădăcinat, articolul unei legi nescrise: când au venit și pentru mine zile bune, am făcut adesea ocoluri lungi pentru a merge să cheltuiesc „La ultima speranță” dobânda pe care simțeam că o datorez împrumuturilor din trecut. N-o făceam fiindcă mi-ar fi cerut Johnny. El nici nu se aștepta măcar! Procedam așa conform unui „cod” învățat în primii ani de experiență a vieții, un cod care se numără printre alte particularități ale lui John Barleycorn.

Atunci când un om ajunge la capătul resurselor sale materiale, nu știe la care sfânt să se mai închine. Aproape întotdeauna, după ce nu-i mai rămâne nici o garanție cu care să miște inimile de piatră ale cămătarilor, se poate adresa fără să șovăie vreunui cărciumar cunoscut, recunoștința fiind o calitate omenească. Îndată ce persoana obligată se va afla într-o situație mai bună, aproape sigur că o parte din banii săi va fi cheluită în localul binefăcătorului său.

Îmi reamintesc de primele momente ale carierei mele de scriitor, atunci când primeam cu o chinuitoare neregularitate mici sume trimise de revistele care binevoiau să-mi publice câte o nuvelă. Pe atunci mă zbăteam să întretin o familie care creștea mereu și număra la acea epocă o soție, copii, mama mea, un nepot și pe mama Jenny împreună cu bătrânul ei soț, care scăpătaseră. Când aveam nevoie de bani, nu știam să bat decât la două uși: mă puteam adresa unui frizer sau unui cărciumar. Frizerul pretindea o dobândă de cinci la sută pe lună, plătiți înainte. Aceasta însemna că atunci când împrumutam de la el o sută de dolari, nu-mi dădea decât nouăzeci și cinci. Diferența de cinci dolari o oprea drept dobândă pentru prima lună. A doua lună îi dădeam alți cinci dolari și continuam să-i plătesc camăta în acest fel până în ziua când o întâmplare fericită făcea să încasez o sumă mai mare de la editori, și-mi plăteam toată datoria. Cărciuma alăturată era cel de-al doilea loc unde puteam să cer bani la mare ananghie. Pe patronul ei îl cunoșteam numai din vedere, de vreo doi ani. Niciodată nu băusem acolo și când se întâmpla să recurg la serviciile sale nu cheltuiam nici măcar un singur cent în localul său. Cu toate acestea, nu mă iuză niciodată când îl rugai să-mi împrumute. Din nefericire, părăsi orașul înainte ca eu să fi ajuns să posed bani mai din belșug. Chiar în ziua de astăzi simt o puternică părere de rău ca nu se mai află în același loc unde l-am cunoscut. Aceste sentimente îmi sunt date de acel nescris cod de onoare pe care l-am învățat în primii mei ani de contact cu bărbații. Singurul lucru pe care l-aș îndeplini pe dată, dacă aș ști unde locuiește acest om, ar fi să intru din când în când la el în prăvălie și să cheltuiesc câțiva dolari de fiecare dată drept recunoștință pentru vechile servicii pe care mi le făcuse.

Toate cele arătate până aici, n-au atât de mult scopul să laude meritele cărciumarilor, cât să reliefeze puterea lui John Barleycorn și să arate o dată mai mult numeroasele căi ce duc în brațele sale, până la clipa când cei care se apropie de el ajung să nu-l mai poată părăsi. Să continui însă firul povestirii. Departe de drumul aventurilor, adâncit în studii până peste cap, eram extrem

de ocupat toată ziua, așa că uitam de John Barleycorn. Nimeni nu consuma băuturi spirtoase în preajma mea. Dacă cineva mi-ar fi propus însă în acea perioadă un pahar, sunt sigur că l-aș fi primit imediat. Altfel, în timpul liber, eram înclinat să joc șah, să stau de vorbă cu câte o copilă frumoasă, ori să mă urc pe bicicletă dacă aveam bani în plus sau o sumă mai mare pentru a o scoate pe a mea proprie de la amanet.

Am stăruit asupra tuturor acestor amănunte pentru a dovedi că nu exista în ființa mea nici cea mai mică urmă de dorință de băutură, în ciuda contactului îndelungat cu John Barleycorn. Mă întorceam de la cealaltă extremitate a vieții ca să gust plăcerile vieții simple a tinerilor preocupați de studiu. Mă'găseam, în sfârșit, pe drumul care mă ducea spre desăvârșirea spirituală și, în avântul meu, ajunsei la o adevărată intoxicație intelectuală! (Vai! urma să descopăr ceva nou, după o vreme: beția intelectuală provoacă și ea deșteptări pline de amărăciune!)

Capitolul XXII. AVENTURA.

Școala secundară trebuia să dureze trei ani încheiați. Îmi pierdusem răbdarea și, în același timp, nu mai puteam să învăț din cauza lipsei tot mai mari de bani. În acest fel eram sigur că nu aveam să ajung departe. Totuși doream fierbinte să intru la Universitatea de stat a Californiei. După ce urma un an cursurile școlii secundare, căutai să mă desprind de ea pe o cale mai scurtă: împrumutai bani pentru a plăti să fiu admis într-un curs superior de bacalaureat, unde, prin muncă intensă, urma să fiu în stare, după patru luni, să trec examenele de admitere la universitate. În felul acesta, economisise doi ani.

Cu ce râvnă mă apucau de treabă! Era necesar să „înghit” în patru luni tot ce cuprindeau programele a doi ani de studiu. După cinci săptămâni de eforturi fără preget, aveam capul plin de ecuații, de rădăcini și de formule chimice. Cu toate acestea directorul mă luă de-a parte și îmi mărturisi cu părere de rău că se vede silit să-mi restituie taxa de înscriere și să-mi ceară să părăsesc școala. Nu făcea acest lucru pentru că aș fi fost o nulitate! Departe de el acest gând. Dimpotrivă, studiile mele dovedeau că merg pe calea cea bună și mai mult ca sigur că aș fi trecut examenele universitare printre cei dintâi. Era însă vorba de intrigi și vorbe. Oricine judeca puțin, putea să-și dea seama de aceasta: în patru luni, eu urma să fac munca de doi ani! Urma să fie un adevărat scandal, mai ales că universitățile se arătau în timpul examenelor tot mai aspre față de elevii proveniți din școlile particulare. Nu, directorul meu nu putea să se împace cu un astfel de salt și de aceea mă rugă binevoitor să părăsesc școala! N-am avut încotro și am plecat. Îmi plăti datoriile și strângând din dinți, mă hotărâii să lucrez singur. Mai erau trei luni până la examene. Fără laboaratoare, fără nici un mediator care să mă îndrume, începui să îndeplinesc în mica mea cameră de dormit munca a doi ani de studiu și să repet, în plus și materia anului pe care îl făcusem la școala secundară.

Învățam nouăsprezece ore pe zi, reușind să păstrez acest program supraîncărcat timp de trei luni în șir, cu foarte rare excepții. Trupul îmi era

extrem de obosit și spiritul de asemenea. Ochii mei osteniți începeau să doară, totuși, mă țineam bine. Către sfârșitul acestei perioade cred că mă zăpăcisem puțin, căci eram sigur că am descoperit o nouă formulă a cvadraturii cercului. Am avut totuși bunul simț să iau hotărârea de a nu-mi da în vileag teoria decât după examene. Voi vedea atunci ce am de făcut!

În sfârșit, veni și timpul încercării. Mai multe noți în șir de abia închisei ochii, atât eram de pornit să-mi completez și să-mi revizuiesc cele învățate. Când întorsei, în sfârșit, ultima filă de carte, creierul îmi era atât de suprasaturat încât, după darea probelor, nu mai puteam suferi vederea unei cărți sau a vreunui individ pe punctul de a face eforturi de gândire.

Starea aceasta nu avea decât o singură alinare: să pornesc la drum, să mă avânt spre o aventură, la întâmplare. Nici nu mă gândii să aștept rezultatul examenelor. Încărcai mai multe pături și hrană rece pe o barcă închiriată și întinsei pânza. Ieșii în zori din estuarul Oakland și mă lăsaî purtat de reflux și de un vânt ușor, respirând aerul libertății.

Golful San Pablo apăru în fața mea înspumat, apoi strâmtoarea Carquinez, de unde se vedeau marile furnale ale uzinelor Selby. Mă avântai tot mai departe și în curând lăsaî în urmă vechile puncte de orientare pe care mi le arătase Nelson, pe când ne aflasem la bordul vasului „Reindeer”. După un timp, văzui Benicia și pătrunsei în apele din fața șantierului Turner. Ocolii apoi cheiul Solano și ajunsei în regiunea unde erau ancorate vasele cu pânze și cele de pescuit, acolo unde trăisem odinioară și făcusem atâtea beții.

Exact în acea clipă, se produse un fapt a cărui gravitate nu aveam s-a cunosc decât mult mai târziu. Nu mă gândeam deloc să mă opresc la Benicia. Aveam refluxul în favoarea mea și un vânt care vâjâia umflându-mi pânzele. Era o plimbare ce putea să-l încânte chiar și pe un marinar încercat. Intrarea în golful Suisun îmi apăru în față și ghicii că acolo valurile fierbeau la fel de înspumate.

Cu toată această chemare a mării, când privirea îmi alunecă peste bărcile de pescari, peste jonci și plase, fără să mă mai gândesc, lăsaî bara cârmei și mă avântai sub briză. Schimbai direcția și pomii direct către țarm. Brusc, un gând țâșni din creierul meu cuprins parcă de flăcări: știam, în sfârșit, ce voiam, ghicisem de ce făcusem această acțiune necugetată! Doream să beau, voiam să mă îmbăt.

Chemarea era puternică, de neînving. Spiritul meu dorea odihnă mai mult decât orice pe lume și voia s-o smulgă dintr-o sursă sigură, de la alcool. Iată unde vreau să ajung: pentru prima oară în viața mea, perfect conștient de mine însumi și fără nici o influență din afară, aveam poftă să beau. Era o manifestare nouă, cu totul deosebită, a puterii lui John Barleycorn. Simțeam pentru rachiu nu o nevoie trupească, ci o dorință cerebrală. Spiritul meu stors de vlagă, obosit peste măsură, căuta uitarea.

Drama mea își atingea aici punctul culminant: depresiunea intelectuală prin care treceam n-ar fi reușit niciodată să facă să se nască în mine ideea de a mă îmbăta, dacă nu mi s-ar fi întâmplat acest lucru altădată. La început,

întregul meu organism se revolta împotriva alcoolului pe care l-am consumat atâția ani din spirit de camaraderie sau fiindcă îl găseam la fiecare pas în drumul meu aventuros. Mă aflam în starea în care creierul meu pretindea nu un singur pahar, ci beția până la inconștiență. Toate acestea, repet, nu s-ar fi întâmplat fără obișnuința blestemată care exista în mine. Aș fi trecut fără să mă opresc de capul Taurului, aș fi pătruns în golful Suisun și acolo, vântul înviorător care îmi umfla pânzele mi-ar fi pătruns în plămâni și ar fi liniștit creierul meu bolnav, făcându-mă să uit de toate.

Mă îndreptai așadar către țarm, debarcai printre vase și-mi legai corabia de un pilon. Când coborâi pe chei, Charley cel Puternic îmi sări de gât. Soția lui, Lizzie, mă cuprinse la pieptul ei mare. După ei, Billy, Murphy, Joe Lloyd și toți din vechea noastră gașcă care încă mai erau în viață, mă înconjurară strângându-mi mâna pe rând. Charley luă o cană și se duse la taverna lui Jorgensen, aflată dincolo de calea ferată, ca să cumpere bere. Aveam însă poftă de whisky și îi strigai de departe să-mi aducă o sticlă.

De mai multe ori în cursul acelei zile, sticla făcu drumul dus și, întors la cârciuma lui Jorgensen, revenind plină. Foștii mei prieteni liberi și fără nici o grijă, apăreau te miri de unde. Erau pescari greci, ruși, francezi. Rând pe rând, fiecare oferea de băut bucurându-se că mă revăd. Unii plecară și alții veniră să-i înlocuiască. Eu însă nu plecam și ciocneam cu toată lumea. Stomacul mi se umflase ca un burduf, rachiul nu înceta să-mi alunece pe gât, și beatitudinea îmi creștea pe măsură ce fumurile sale îmi învăluiau creierul.

Clam, care fusese tovarăș cu Nelson înaintea mea, apăru mai zdravăn ca niciodată, dar tot atât de ager și pe jumătate nebun ca urmare a abuzului de alcool. Tocmai sfârșisem o bătaie cu noul său tovarăș de pe vasul „Gazela”. Cuțitele intraseră în funcțiune și, după un schimb de lovituri, el căuta să-și înece necazul în whisky. Discuția dintre noi alunecă acum către Nelson și umerii săi largi putreziți sub pământul Beniciei, unde-și dormea somnul de veci. Amintindu-ne numai de calitățile sale, vărsarăm lacrimi în memoria sa. Sticla își continua drumul neobosită.

Toți mă rugau să rămân cu ei, dar prin ușa casei unde intrasem și care rămăsese deschisă puteam să văd valurile agitate de vânt și să le aud vuietul puternic. Uitând cu totul de studiile intensive ce duraseră timp de trei luni încheiate fără să dorm decât cinci ore din douăzeci și patru, îl lăasai pe Charley să-mi transporte echipamentul pe o bracă enormă care servea la pescuitul de somoni de-a lungul coastei columbiene. Charley mai aduse pe bord cărbuni, o lampă de gătit cu gaz, un ibric de cafea cu provizia respectivă și carne. A fost necesar să mă ajute să ajung la debarcaderul mobil dintre vase. Coborâi în barcă și prietenii mei întinseră pânza până când ajunse tare ca o scândură. Unii dintre ei se temeau s-o întindă astfel, dar eu stăruii cu tărie și Charley nu șovăi să-mi dea ascultare. Mă cunoștea destul de bine pentru a ști că sunt capabil să conduc pe mare perfect atâta timp cât aveam forța să mai țin ochii deschiși. Desfăcură odgonul și așezară cârma la locul ei. Pânza se umflă și, cu ochii tulburi, îndreptai vasul către larg, făcându-le cu mâna semne de bun

rămas. Plecam din nou singur spre aventură, spre necunoscut... așa cel puțin credeam în acea clipă.

Refluxul era spre sfârșit, dar aveam de luptat cu vântul a cărui violență în creștere îmi opunea tot mai multă rezistență. Golful Suisun, alb de mânie, scuipe imense bucăți de mare. O barcă de pescuit somoni putea însă să navigheze pe orice vreme. O avântai în spumă și începui să cânt. Îmi strigam toată furia și tot disprețul pentru cărți și pentru școli. Valurile imense trecură de mai multe ori peste barcă lăsând pe fund peste treizeci de centimetri de apă. Râdeam însă, văzând apa înspumată clipocind în juru-mi și îmi aruncau încă o dată sfidarea către vânt și talazuri. Mă simțeam mândru ca un stăpân al vieții, un zeu al elementelor dezlănțuite, mai ales că-l aveam drept sfătuitor pe John Barleycorn. Între dizertații asupra matematicii și filosofiei, între declamații și citații, urlam vechile melodii marinărești învățate pe vremea când părăsisem fabrica de conserve, pentru a deveni hoț de stridii: „Negresa Lulu”, „Norul zburător”, „Hoțul din Boston”, „Jucătorii”, „Aș vrea să fiu o păsărică” și altele.

Multe ore după aceea, în luminile asfințitului, ajunsei la locul unde Sacramento și fluviul Joachim își amestecă apele lor noroioase. Pomii pe canalul New-York și alunecai pe apele sale liniștite până la Diamantul Negru, de unde îmi reluai navigația pe San Joachim. Ajunsei, în sfârșit, la Santioch, mai puțin beat și cu o extraordinară poftă de mâncare. Mă oprii lângă un șlep mare, care transporta deobicei cartofi. Reușisem să pescuiesc, și pe bordul lui, găsii prieteni vechi cu care fripsei peștii în untdelemn. Curând mi se oferă un minunat rasol de biban dres cu usturoi, pâine prăjită fără unt după obiceiul italian, totul fiind stropit cu un vin roșu, gros și tare.

Vasul meu era plin de apă, însă găsii în cabina șleplului pături uscate și un culcuș așa cum mi-l doream. Mă întinsei pe el, fumai și începurăm să ne povestim întâmplări din timpurile bune. Deasupra noastră, vântul urla izbînd de catarg odgoanele întinse.

Capitolul XXIII. PRIMELE ÎNCERCĂRI LITERARE.

După o săptămână plină de peripeții părăsii barca de pescuit somoni și revenii la Oakland, gata să intru la universitate. În timpul acestor ultime opt zile, mă abținusem de la orice fel de băutură. Am reușit acest tur de forță ocolind orice întâlnire cu vechii mei prieteni, căci pricepusem bine: calea aventurii era mai mult ca oricând în stăpânirea lui John Barleycorn. Ispita fusese prea puternică pentru mine în prima zi, dar o îndepărtai cu ușurință în zilele următoare. Creierul meu istovit își recăpătase forțele. Nu eram nici rușinat și nici chinuit de remușcări ca urmare a beției de la Benicia. Mă întorsei bucuros la studiile mele și trecui pagina acestui capitol al vieții mele.

Mi-au trebuit mulți ani pentru a înțelege consecințele acestui prim pas. Pe atunci socoteam beția drept o aventură fără însemnătate, dar mai târziu, în clipele de istovire intelectuală, aveam să meditez profund asupra metodelor pline de viclenie cu care John Barleycorn ne ascunde tirania sa.

După căderea în ispită de la Benicia, îmi reluai viața sobră de mai înainte, în primul rând pentru că nu doream să beau și pe urmă fiindcă îmi

petreceam tot timpul în tovărășia cărților sau a unor studenți serioși. Totul s-ar fi desfășurat altfel dacă aș fi urmat drumul aventurii, pe care băutura se găsea la fiecare pas.

Terminai prima jumătate a anului universitar și mă înscrisei pentru al doilea semestru. Eram însă tare strâmtorat și în curând ajunsei la convingerea că universitatea nu-mi va da într-o perioadă scurtă ceea ce așteptam de la ea. Părăsii deci învățătura regulată, fără prea multă părere de rău. Timp de doi ani studiasem, mai alea citisem, un număr impresioant de cărți. Gramatica mea era mult îmbogățită. Într-adevăr, nu știam încă în ce cazuri se zice: „It is I”¹⁵, dar nu mai scriam două negații într-o singură frază, cu toate că eram inclinat să fac această greșeală' mai ales atunci când eram prins în focul unei discuții.

Mă hotărâi îndată să-mi aleg o carieră. Eram ispitit de patru drumuri: muzica, poezia, filosofia de care se legau științele politice și, în sfârșit (ceea ce mă atrăgea mai puțin), arta de a scrie romane.

Înlăturai muzica fără să șovăi socotind-o o realizare imposibilă. În schimb, atacai în același timp celelalte trei vocații. Dumnezeu mare! Ce mai scriam! Nimeni n-ar fi reușit să scape de deznodământul fatal al unei febre creatoare, așa cum era a mea! O asemenea muncă ar fi fost – dacă ar fi continuat – o cauză suficientă să-mi distrugă creierul și să mă trimită într-un azil de nebuni.

Scriam. Scriam de toate: proză greoaie, nuvele științifice și sociologice, poezii umoristice, versuri de toate felurile – trecând de la poezii simple de patru strofe, la sonete și apoi la tragedii în versuri albe și la epopei uriașe în ritm spencerian.

Câteodată „versificam” câte cinsprezece ore pe zi. Uitam până și de masă, într-atât eram cuprins de aceste ciudate forme ale creației.

Peste un timp se puse problema dactilografierii. Cumnatul meu poseda o mașină de scris de care se servea ziua și pe care mi-o puneam la dispoziție în timpul nopții. Această mașină era o adevărată minune în felul ei și-mi dau chiar și astăzi lacrimile de furie când îmi amintesc luptele epice pe care a trebuit să le dau cu ea. Fără nici o îndoială că era primul model fabricat vreodată, după inventarea mașinilor de scris. Claviatura era compusă numai din majuscule. Nu știu nici azi ce era cu ea: cred că înăuntru se cuibărise un geniu rău. Nu se supunea nici unei legi fizice și dezmințea cu obrăznicie proverbul că aceleași scuze produc aceleași efecte. Vă jur că niciodată nu-mi făcea două pozne identice! Vai, ce îngrozitor mă durea spinarea! Înainte de această încercare, spatele meu rezistase celor mai violente jocuri pe care mi le impunea o meserie ce se știe prea bine că nu este dintre cele mai ușoare. Nu venisem însă în contact cu o mașină de scris, și aceea din fața mea îmi demonstră că în loc de coloană vertebrală, nu aveam decât o biată țevă de pipă! Mă făcu să am îndoieli chiar asupra forței umerilor mei. De fiecare dată când mă ridicam după lupta dată cu îndrăcită mașină, eram ca și bătut și parcă sufeream de reumatism. Trebuia să lovesc atât de tare în clape, încât zgomotul lor ajungea la urechile trecătorilor ca un uruit îndepărtat de tunet,

sau ca trosniturile pe care le fac mobilele când sunt sfărâmate. În această probă deveneam lac de apă, îmi oboseam brațele până la coate, și vârfurile degetelor mi se acopereau de bătăături care crăpau spre a fi înlocuite de altele proaspete. Dacă mașina aceasta ar fi fost a mea, aș fi făcut-o să scrie folosind unul sau două ciocane de dulgherie cu care aș fi bătut clapele.

Culmea era că-mi dactilografiam nesfârșitele manuscrise, încercând să stăpânesc această unealtă blestemată. A dactilografia o mie de cuvinte însemna un uriaș record de rezistentă fizică și mentală. Scriam însă mii de cuvinte în fiecare zi pentru eventualii editori despre care bănuiam că-mi aștetau nerăbdători producția!

În scurtele perioade când întrerupeam lucrul, nervii, creierul și tot corpul erau într-o stare de asemenea istovire, încât ideea de a bea nu-mi apăru niciodată în minte. Pluteam prea sus pentru a ajunge la stimulente. În afară de orele în care mă chinuiam cu mașina aceea infernală, îmi petreceam tot timpul într-un adevărat paradis de extaz creator. De ce aș fi dorit să beau? Nu credeam eu oare, pe atunci, într-o mulțime de lucruri? În iubirea adevărată a bărbatului și a femeii, în sentimentul curat al paternității, în justiția umană, în artă și într-o cohortă întreagă de iluzii ce fac să se învâртеască roata lumii?

Dacă directorii de reviste așteptau manuscrisele mele, în schimb nu păreau prea grăbiți să mi le accepte. Aceste manuscrise făceau călătorii de necrezut. Prin Pacific, prin Atlantic și, din nefericire... înapoi! Poate că ciudățenia caracterelor create de mine era cauza refuzului revistelor de a primi ceea ce le dădeam. Nu știu! Și poate numai Dumnezeu știe dacă nu cumva creațiile mele nu erau la fel de năvălaşe ca și mașina folosită pentru a le scrie!

Vândui pe la anticari, pe prețuri de nimic, toate cărțile de studii cumpărate în schimbul atâtor privațiuni. Împrumutam mici sume de bani ori de câte ori puteam și adesea, spre rușinea mea, fui silit să mă las hrănit de bătrânul meu tată care abia mai avea forța să-și câștige pâinea.

Această stare de criză nu dură mult. După câteva săptămâni, nemaiputând îndura, începui să-mi caut de lucru. Totuși nu simțeam nici o dorință să-mi înec supărarea în băutură, căci nu eram deloc descurajat. Cariera pe care o alesesem urma să sufere numai o întârziere, aceasta era explicația. Poate mă învățaseră cel puțin un lucru: că până atunci nu făcusem decât să ating în treacăt marginea uriașului câmp al științelor. Nu încetai totuși să plutesc în sfere înalte. Îmi petreceam zilele și o bună parte din nopți cufundat în citirea cărților deiot felul.

Capitolul XXIV. SPĂLĂTORIA.

Am găsit de lucru la țară, într-o mică spălătorie cu aburi ce aparținea școlii Belmont. Împreună cu un alt salariat făceam toată treaba, începând cu alesul rufelor și continuând cu spălarea și călcatul cămășilor albe, a gulerelor, manșetelor, mergând până la albitul lenjeriei delicate, dată la spălat de către soțiile profesorilor.

Munceam ca niște sclavi, mai ales vara, căci elevii purtau în acest sezon pantaloni de doc, care se călcau cu multă greutate. Ne veneau la spălat atât de

mulți pantaloni de acest fel! Eram lac de apă săptămâni în șir. Făceam o treabă fără sfârșit. Noapți în șir, în timp ce internii sforăiau în paturile lor, eu și tovarășul meu continuam să lucrăm plini de sârguință la lumina becurilor, la cilindrul cu aburi sau la plașeta de călcat.

Orele erau lungi și munca istovitoare, cu toate că după un timp, eram maestri în arta de a elimina orice mișcare zadarnică.

Primeam treizeci de dolari pe lună, plus întreținerea. Era un progres simțitor față de condițiile în care lucrasem odinioară la încărcat cărbuni sau la fabrica de conserve, cu toate că în ceea ce privește hrana, sunt sigur că nu-l ruina pe patronul nostru, deoarece mâncam din bucatele gătite pentru internat. Totuși, hrana însemna ceva, căci îmi făcea o economie de douăzeci de dolari pe lună. Forța și îndemânarea pe care mi le dezvoltasem cu trecerea anilor, îmi aduceau acest plus de câștig lunar.

Dacă aș fi continuat să înaintez în același ritm, aveam dreptul să sper că înainte de a muri, voi ajunge măcar într-un post de paznic de noapte plătit cu șaizeci de dolari pe lună, sau într-unul de sergent, cu o sută de dolari, fără a mai pune la socoteală micile afaceri personale.

Munceam toată săptămâna cu atâta râvnă, încât sâmbăta seara arătam ca niște adevărate epave umane. Ajunsesem din nou în starea unui animal de povară trăgând din greu, mai mult decât un cal și poate incapabil să gândesc mai mult decât el. În această perioadă, cărțile îmi erau interzise. Aveam cu mine un cufăr întreg, dar n-am reușit măcar o singură dată să citesc vreuna până la capăt. De îndată ce încercam să răsfoiesc câteva pagini, adormeam dus. Iar dacă reșeam să-mi țin ochii deschiși, treceam peste rânduri fără a putea ține firul. Lăsați la o parte toate studiile serioase – jurisprudența, economia politică și biologia – pentru a mă ocupa cu lecturi mai ușoare. Luam istoria în mână și adormeam cu ea. Încercarea făcută cu literatura ușoară avu același efect. În sfârșit, văzând că nu reușeam să fiu prins chiar de romanele cele mai vesele, renunțai.

Când venea sâmbăta seara și eram liber până luni de dimineață, nu aveam decât o singură dorință: să mă îmbăt!

Pentru a doua oară în viață, auzeam chemarea de neînving a lui John Barleycorn. Mai întâi fusese provocată în urma istovirii cerebrale. În prezent, nu mai era aceeași situație. Dimpotrivă, sufeream de o adevărată amortire a creierului, care nu era folosit. Iată așadar, ce frumos se complicau lucrurile: spiritul meu devenise atât de vioi și atât de avid să învețe, să se cultive și era stimulat până într-un asemenea grad de luminile unei lumi noi descoperite cu ajutorul cărților, încât suferea în prezent toate chinurile inactivității și ale unei inerții dăunătoare.

Legat de prea multă vreme de John Barleycorn, nu voiam să iau din viață decât cele promise de el: capricii ale imaginației, visuri de mărire, uitarea de sine, cu un cuvânt, orice altceva în schimbul leșiilor fierbinți, a cilindrilor rotativi și a acelei nesfârșite procesiuni de pantaloni de doc ce fumegau sub fierul meu veșnic în mișcare.

Iată, în realitate, cum se petrec lucrurile. John Barleycorn își trimite chemarea celor slabi și celor învinși, oamenilor demoralizați datorită plictiselii sau extremei oboseli. Pentru toți aceștia, el reprezintă singura evadare. Totul nu este însă decât o înșelătorie neîntreruptă. Acest amăgitor nu face decât să ofere o forță iluzorie corpului și o înșelătoare ridicare a spiritului. El nu face decât să denatureze lucrurile pe care le arată sub o lumină mult mai roză.

Nu trebuie să se uite că John Barleycorn are o fire foarte schimbătoare. El se poate adresa tot atât de bine forței herculeene, vitalității bogate, ca și plictiselii cauzate de trândăvie. Își întinde lanțul perfid după orice fel de victime, fără să se preocupe de starea lor spirituală. Ispitele sale îi izbesc pe toți oamenii deopotrivă. Minte ochii, făcând să apară o vechitură drept un lucru nou, pune adesea un vâl plin de atracție peste realitatea aspră și astfel îi înșeală pe toți cei care se încred în el.

Cu toată puternica atracție, nu mă îmbătăm pentru simplul motiv că trebuia să merg o milă și jumătate pentru a ajunge la cârciuma cea mai apropiată. Acest fapt se dovedește că John Barleycorn nu putea să-mi ia mințile de tot cu chemările sale, fiindcă dacă ar fi fost așa, aș fi putut alerga de zece ori această distanță până la cârciumă. Este sigur însă că dacă s-ar fi găsit vreă tavernă la colțul străzii, i-aș fi căzut pradă. Pe când așa, mă mulțumeam să mă așez la umbră întreaga mea zi de odihnă și să mă distrez citind ziarele de duminică. Eram prea obosit chiar pentru această literatură superficială. Numai suplimentul comic sau pagina umoristică îmi aduceau câteodată pe figură un zâmbet palid. Apoi, sfârșeam prin a adormi.

Cu toată rezistența de care am dat dovadă refuzând să răspund la ispitele lui John Barleycorn pe toată perioada cât am lucrat la spălătorie, această perioadă din viața mea avu totuși urmări hotărâtoare. Auzisem chemarea vicleanului înșelător, simțisem mușcătura dorinței, suferisem mușcătura dorinței și suferisem că nu aveam alcool. Era o pregătire diabolică pentru o înclinare violentă, pentru acea patimă de neînvinc, care mă prinse în ghearele sale ceva mai târziu.

Cel mai curios fapt în toată această întâmplare este că nașterea și creșterea până la proporții atât de violente a dorinței a avut un caracter cu totul cerebral. Corpul meu nu cerea alcool. Ca și în trecut, această licoare îl făcea să se cutremure de dezgust. Odiuoară, când cădeam de oboseală după o zi întreagă de muncă la descărcat cărbuni, nu mă gândeam niciodată să beau și acest gând nu a reușit să mă stăpânească. Mai târziu, după intrarea la Universitate, atunci când creierul îmi era istovit de studiu, m-am grăbit să mă îmbăt. La spălătorie munceam iarăși peste măsură, se înțelege, dar ceva mai puțin ca la uzină și cu următoarea diferență: în vreme de încărcăm cărbuni, creierul meu nu fusese încă stimulat. Abia după aceea descoperisem nesfârșita împărăție a spiritului. Organul meu cerebral fusese deci scuturat de somnolență, devenise și mai vioi, mai avid să cunoască și să producă. În loc de aceasta, era în situația de a fi abrutizat printr-o muncă fără sfârșit.

De altfel, fie că i-aș fi cedat lui John Barleycorn, ca la Benicia, fie că aș fi rezistat ispitelor sale, așa cum am făcut cât am fost la spălătorie, prin felul de viață pe care-l duceam, pofta de a bea nu făcea decât să crească în spiritul meu zi după zi.

Capitolul XXV. PRIMUL SUCCES.

Odată plecat de la spălătorie, sora mea și bărbatul ei îmi dădură bani să plec la Klondike. Era pe timpul primei goane după aur.

Tocmai împlinisem douăzeci și unu de ani și eram în plină vigoare fizică. Mă văd încă, după douăzeci și opt de mile de navigație, din golful Dyea până la lacul Linderman, trecând prin Chilcoot și pe cale de a transporta bagajele împreună cu indienii. Ultima etapă până la lacul Linderman era de trei mile. Făceam patru drumuri zilnic și de fiecare dată purtam în spate o încărcătură de o sută cincizeci de livre. Altfel spus, parcurgeam zilnic optzeci și patru de mile pe poteci accidentate, cu toate că numai jumătate din acest efort uriaș mă zdrobea cu totul. La sfârșit abia mai reușeam să mă târăsc.

Renunșasem la orice fel de profesiune și iată-mă din nou plecat în căutarea norocului. Alături de mine îl regăseam pe John Barleycorn cu ceata lui de aventurieri și vagabonzi capabili să suporte mai bine o foame îndelungată decât să se lase de whisky. Alcoolul curgea în valuri, în timp ce sacii de făină au rămas intacti la locurile lor, pe tot parcursul călătoriei.

Din fericire, cei trei camarazi ai mei erau mai puțin înclinați să facă uz de alcool. Nu beam deci decât în tovărășia altora, destul de rari de altfel, dar mă lăsam furat de aceste ocazii până la pierderea oricărei demnități omenești.

Cu toate acestea, trebuie să adaug că mica mea farmacie conținea și un sfert de kilogram de whisky, pe care-l desfăcui numai după șase luni de la plecare, într-un lagăr izolat, unde un doctor începea o operație fără anestezie. Chirurgul și bolnavul goliră sticla împreună înainte de a începe.

Un an mai târziu, abia vindecat de scorbut, m-am întors în California unde mă aștepta o veste tristă: tatăl meu murise. Toate greutatele familiei rămâneau acum în spatele meu.

Pentru a câștiga banii necesari călătoriei de întoarcere, am fost silit să mă imbarc pe bordul unui vapor ca descărcător de cărbuni, iar de acolo, să călătoresc ca emigrant până la San Francisco. Se înțelege că n-am adus din Klondike, drept avere, decât scorbutul de care sufeream.

Vemurile deveneau tot mai grele. Pretutindeni bântuia șomajul. Rămas simplu lucrător, eram hotărât să mă apuc de prima muncă ce mi s-ar fi ivit în cale. Nu mă gândeam să îmbrățișez o profesiune; în această privință afacerea era clasată odată pentru totdeauna.

Aveam de hrănit două guri înafară de a mea și de asigurat un adăpost pentru toți trei. Îmi trebuia de asemenea și îmbrăcăminte călduroasă de iarnă, fiindcă singurul costum pe care-l aveam era prea subțire. Primul lucru ce mi se impunea era să-mi găsesc mai întâi o ocupație. Abia după aceea puteam face planuri de viitor.

În general, cei fără specializare sunt primele victime ale crizelor. Nu cunoșteam decât două meserii: aceea de marinar și aceea de spălător. Noile mele răspunderi înlăturaseră ideea de a pleca pe mare și nu reușeam să găesc chiar cel mai umil loc nici în spălătorii și nici în alte părți, Mă înscrisei la cinci birouri de plasare și dădui anunțuri în trei ziare diferite. Făcui apel la câțiva amici care m-ar fi putut scăpa din încurcătură – dar mă izbii de indiferența lor sau de neputința de a-mi procura ceva de lucru.

Situația era disperată. Îmi amanetai ceasul, bicicleta și o manta de ploaie, de care tatăl meu era mândru și pe care mi-o lăsase moștenire. Aceasta fu, de altfel, singura moștenire din viața mea. Cămătarul îmi dădu doi dolari pe ea, deși costase cinsprezece.

Uitasem să vă spun că un vechi camarad din timpul când lucram în port, veni într-o zi la mine cu un elegant costum de seară învelit în jurnale. Când îl întrebai de unde îl are, a fost incapabil să-mi dea o explicație demnă de crezut. Trebuie să adaug că nici eu n-am stăruit prea mult. Doream să posed acest costum dar nu pentru a-l purta. Îi dădui în schimb o mulțime de obiecte ciudate, pe care le aruncasem la gunoi. Omul meu găsi mijlocul să scoată câțiva bani, vânzându-le din poarta în poartă, iar eu amanetai fracul pentru cinci dolari. Îl puteți găsi și astăzi în prăvălia cămătarului, căci n-am ajuns să-l răscumpăr niciodată.

Nu reușeam să găesc totdeauna de lucru. Și totuși, ce afacere strașnică ar fi putut face cu mine aceia care m-ar fi folosit! Posedam lin fizic rarisim. Aveam douăzeci și doi de ani și cântăream, dezbrăcat, peste nouăzeci de kilograme, fiecare kilogram fiind o garanție a unui surplus de muncă. Ultimele urme de scorbut erau pe punctul de a dispărea în urma unui tratament recomandat de medic; acesta era foarte natural și consta în a mesteca de câteva ori pe zi cartofi în stare crudă.

Bătui la toate porțile. Mă oferii ca model, dar tinerii fără lucru se găseau pe toate drumurile... Răspunsei anunțurilor date de bătrâni invalizi care căutau pe cineva să-i îngrijească. Trebui să devin agentul unei companii de mașini de cusut, plătit din comisioane, adică fără un salariu fix. Dar bieții oameni nu se gândesc în timpul perioadelor critice în care nu se găsește de lucru să cumpere mașini de cusut, așa că fui nevoit să renunț la acest post.

Încercai în același timp să găesc un loc de căruțaș sau de salahor, dar la apropierea iernii, armata muncii se revărsa spre orașe. Eu, care până acum mă mulțumisem să-mi port nepăsarea prin toate țările lumii și în împărăția spiritului, neglijasem să mă înscriu într-un sindicat muncitoresc.

Îndeplineam tot felul de munci prost plătite. Lucram cu ziua, mă angajam cu jumătatea de zi să tund iarba, să tai mărcini, să ridic covoarele, să le bat și să le pun la loc. Mai mult, luai parte la concursul instituit de administrația poștelor pentru slujba de factor poștal și ieșii primul. Din nenorocire, nu mai era nici un loc liber și trebuia să-mi aștept rândul.

Pentru a nu-mi pierde răbdarea, continuai să muncesc ori de câte ori aveam ocazia; astfel, pentru a câștiga zece dolari, scrisei o dare de seamă

asupra unei călătorii pe o distanță de o mie nouă sute de mile pe care o făcusem într-o mică barcă, timp de trei luni, coborând de-a lungul Yukonului. Nu cunoșteam stilul gazetăresc, dar eram sigur că-mi vor plăti totuși cei zece dolari pentru lucrare. Nu ajunsei niciodată să încasez măcar un singur cent. La primul ziar din San Francisco, atunci când prezentai manuscrisul, fui învinuit că l-am copiat pe undeva. Alt ziar unde trimisei același manuscris prin poștă, nu-mi confirmă primirea. Această tăcere era un semn bun. Cu cât treceau mai multe zile, cu atât încrederea că voi avea succes devenea mai mare.

Pot să dezvălui aici partea caraghioasă a întregii afaceri. Se zice că nimeni nu se naște pentru a fi fericit și că fericirea vine la întâmplare, spre unul sau spre altul. Nevoia care mă împingea de la spate, mă sili să mă avânt la întâmplare pe un drum nesigur. Renunșasem de multă vreme la ideea de a deveni scriitor de profesie. Singurul meu scop fusese ca prin acest articol să câștig zece dolari. Această sumă urma să mă ajute să trăiesc de bine de rău până în ziua când aș fi putut găsi un serviciu stabil. Dacă în această perioadă s-ar fi ivit un loc vacant la poștă, nu mi-aș fi dorit nimic mai bun!

Nu se produse însă nici o schimbare. În timpul rămas liber ca urmare a ocupațiilor mele ocazionale, mă amuzai să scriu un foileton de douăzeci și una de mii de cuvinte pentru o revistă a tineretului. Compunerea și dactilografierea acestei lucrări îmi luară șapte zile. Fără îndoială că acesta a fost motivul pentru care manuscrisul mi-a fost trimis înapoi: mă grăbisem prea tare și trecusem dincolo de posibilitățile pe care le aveam atunci! Tot răul are însă un bine. În timpul necesar pentru ca acest manuscris să ajungă la destinație și să se înapoieze, având încredere în mine, scrisei mai multe nuvele. Una dintre ele o vândui publicației bilunare „Revista Călătoriilor”. Altă revistă, „Pisica Neagră”, îmi dădu patruzeci de dolari pentru următoarea. „Revista Călătoriilor” îmi făcu o ofertă, asigurându-mi șapte dolari și jumătate pentru fiecare nuvelă pe care le-aș fi dat-o, plata urmând să se facă la publicare. În felul acesta reușii să-mi scot bicicleta de la amanet, precum și ceasul și mantaua de ploaie. În plus, închiriai și o mașină de scris. Cu vremea, achitai toate notele datorate la mai multe prăvălii, unde reușisem să capăt mici credite. Îmi reamintesc de un mic băcan portughez care nu îngăduia niciodată ca datoria mea să treacă de patru dolari. Hopkins, unul din confrății săi, începea să se supere îndată ce contul meu ajungea la cinci dolari.

Cam în vremea aceasta am fost chemat la biroul poștei pentru a intra în serviciu. Acest lucru neprevăzut mă punea în fața unei dileme îngrozitoare. Cei șaiszeci și cinci de dolari pe care i-aș fi putut câștiga regulat în fiecare lună mă ispiteau atât de mult, încât nu știam ce cale să urmez. Nu voi uita niciodată atitudinea directorului poștei din Oakland. Când mă prezentai în fața lui, îi vorbii ca de la om la om, arătându-i sincer situația în care mă găseam. Îi încredințai planurile mele și-i arătai toate drumurile ce se deschideau prin noua mea meserie de scriitor. Aveam multe posibilități de izbândă, dar nu puteam fi sigur. Îl rugai să treacă peste rândul meu și să dea postul celui de-al

doilea reușit la concurs și să mă cheme apoi de îndată ce se va ivi un nou post liber...

Directorul se încruntă și mă întrerupse cu aceste cuvinte:

— După câte înțeleg, dumneata refuzi această situație, da?

— Nicidecum, protestai eu. Vă rog mult să mă înțelegeți. Dacă ați avea bunăvoința ca de data aceasta...

— Nu este de amânat. Iei serviciul sau renunți, hotăra el cu răceală.

Din fericire pentru mine, felul aspru al acestui om mă revoltă.

— Dați-l cui doriți, îi răspunsei. Nu mai primesc postul!

Capitolul XXVI. MARTIN EDEN.

Astfel tăiate posibilitățile unei existențe de funcționar, mă adâncii din nou în literatură. Cred că în tot ceea ce am făcut, am dus întotdeauna lucrurile până la extrem. Munceam de dimineața până seara. Compuneam, dactilografiam, studiam gramatica, stilul sub toate formele sale și analizam lucrările marilor scriitori, pentru a descoperi cauzele succesului lor.

Nu mai dormeam decât cinci ore din douăzeci și patru și nu-mi îngăduiam nici o pauză din cele nouăsprezece ore ce-mi rămâneau. O vecină curioasă, văzând că la mine lampa ardea până la orele două sau trei dimineața, făcu un fel de deducție sentimentală asupra purtării mele, gen Sherlock Holmes. Cum nu avea nicodată prilejul să mă întâlnească în timpul zilei, ea trase concluzia că eram un jucător înrăit și că lumina aceea fusese pusă la fereastră de către mama mea, care voia să îndrepte spre cămin pașii fiului rătăcit.

Răstimpurile cele mai critice pentru scriitorul începător sunt acele lungi și dureroase epoci de inactivitate editorială, în timpul cărora nu vede niciodată venindu-i un cec de la ziare sau reviste și când obiectele mai valoroase au luat demult drumul amanetului.

Approape toată iama am petrecut-o în costumul de vară. Vara următoare, în perioada vacanțelor suferii și mai mult când manuscrisele așteptau în sertarele birourilor redacționale până la înapoierea personalului. Calea aleasă de mine se dovedi a fi cu atât mai grea cu cât n-aveam pe nimeni care să-mi dea cel puțin un sfat. Printre prietenii mei nu era nici măcar unul care să fi încercat să scrie. Descoperii totuși că pentru a reuși în profesiunea de autor, trebuia să mă dezvăț încetul cu încetul de cele învățate de la profesorii de literatură în școala secundară sau la universitate. La început, am fost cuprins de o puternică indignare, când îmi dădui deama de acest fapt. În prezent însă înțeleg foarte bine ce se întâmplase: tocmai atunci când eu dibuiam încă pe calea ce duce la această artă, nu se cunoșteau deloc procedeele care duc pe un scriitor la renume. Până la acea dată făcuseră epocă scrieri de genul lui „Snow Bound” și „Sarot Resartus”, dar directorii revistelor americane erau sătui de acest gen literar și nu mai voiau să audă de el. Le trebuia ceva modern și ofereau prețuri atât de ispititoare pentru tot ce era nou, încât profesorii de literatură și-ar fi dat demisia ca să scrie romane după gustul timpului, dacă ar fi fost capabili să facă acest lucru.

Continuai să lupt. Făceam ocoluri lungi pentru a nu trece pe lângă măcelarul și băcanul la care eram dator; amanetai încă o dată ceasul, bicicleta și mantaua de ploaie a tatălui meu, în tot acest timp lucrând serios și reducând pe cât se putea orele de somn.

Unii critici au contestat iuțea cu care Martin Eden, unul dintre eroii romanelor mele, a reușit să se instruiască. Intrat în viață ca marinar și posedând numai cunoștințele rudimentare primite în școala primară, am reușit să fac din mine, în decurs de trei ani, un autor de succes. Acești critici pretind că lucrul ar fi imposibil. Totuși, azi pot spune: Eu sunt Martin Eden.

După acești trei ani, dintre care doi îi folosii pentru a învăța la școala secundară și la universitate, iar unul pentru a scrie fără a pierde nici un minut cu studiile, reușii să dau o serie de nuvele în reviste de genul lui „Atlantic Monthly”, să fac corecturile primei mele cărți (editată de Houghton Mifflin & Co.), să public articole sociologice în „Cosmopolitan Magazine” sau în „McLore’s” și în plus, refuzai un post de redactor ce-mi fu oferit telegrafic de un ziar new-yorkez. Cam în acea vreme, mă pregăteam și pentru căsătorie.

Toate acestea reprezentau muncă din belșug, mai ales în ultimul an de pregătire pentru meseria de scriitor. În timpul acestor douăsprezece luni, în care adesea mă lipsii de somn și-mi istovii creierul până la limită nu băui măcar o singură dată și nici nu-mi veni poftă de așa ceva. Pentru mine alcoolul nu mai exista. Sufeream adesea de dureri de cap datorită surplusului de muncă intelectuală, dar nu căutam de loc să-mi recapăt calmul prin băutură. Sfinte Dumnezeule! Scrisorile primite de la ziare, prin care mi se anunța că prozele mele sunt admise și cecurile pe care mi le ducea poșta, erau singurele recompense pe care mi le doream.

Un plic subțire venit cu poșta de dimineață din partea unui director de revistă mă stimula mai mult decât ar fi făcut-o șase, șapte pahare de cocktail. Și dacă, din întâmplare aluneca din plic un cec ceva mai important, faptul era suficient spre a mă îmbăta de-a binelea. Mai mult, pe atunci nu mă pricepeam de loc la cocktailuri. Când îmi apăru prima carte am fost invitat într-o seară, de mai mulți prieteni la „Bohemian Club” din San Francisco unde ei erau membri. Ne instalarăm în fotolii largi căptușite cu piele și cineva comandă de băut. Auzii pentru prima oară pronunțându-se numele acestor rachiuri amestecate și cocktailuri pregătite cu anumite feluri de „scotch”. Pe atunci nu știam nici măcar că vorba „scotch” înseamnă whisky.

Nu cunoșteam decât băutura celor săraci, aceea din cărciumi și din porturi, berea și whiskyul cel ieftin, botezat după numele său. Eram atât de încurcat când a trebuit să aleg, încât chelnerul a fost cât pe aici să leșine când îi cerni un bordeaux după masă.

CAPITOLUL XXVII. ORGIA DE BERE.

Succesele literare mi-au permis să-mi îmbunătățesc felul de viață și să-mi lărgesc orizonturile. Mă mărgineam să scriu și să dactilografiez o mie de cuvinte pe zi, făcând aceasta chiar duminica și sărbătorile. Studiam de zor, însă nu atât de mult ca altădată. Îmi permiteam să dorm cinci ore și jumătate,

ajungând prin forța lucrurilor să-mi acord și această jumătate de oră suplimentară de odihnă. Mijloacele mele financiare îmi dădeau mai multă libertate, pe care o foloseam și pentru a face cultură fizică. Mă foloseam mai des de bicicletă, pentru simplul motiv că reușisem s-o scot definitiv de la amanet. Făceam box, scrimă, mergeam în mâini, mă întreceam cu alții la sărituri în înălțime și lungime, trăgeam la țintă, ridicam greutate și înotam mult.

După o vreme îmi dădui seama că exercițiile fizice pretind mai mult somn decât munca intelectuală. Uneori, când mă înapoiam obosit de la astfel de probe dormeam câte șase ore. O dată, după o zi bogată în practicarea tuturor sporturilor, rămăsei șapte ore în șir stăpânit de o totală istovire.

Asemenea excese erau însă rare. Aveam atâtea de învățat și de dus la capăt, încât mă necăjeam tare pe mine însumi dacă dormeam mai mult și îl binecuvântam pe inventatorul ceasului deșteptător.

În această perioadă nu simții niciodată nevoia de a bea. Aveam gânduri prea avântate și duceam o viață prea vibrantă ca să mă mai cobor în ghearele beției. Pe atunci visam să salvez lumea, iar alcoolul nu putea să mă înfiebine mai tare decât noul meu ideal. Pe baza celebrității ce eram pe cale s-o câștig ca scriitor, părerile îmi erau respectate și îndemnurile ascultate. Cel puțin așa credeam. Orice ar fi fost, renumele meu de autor atrăgea auditori la conferințele ținute, auditori pe care numai talentele mele oratorice nu i-ar fi convins niciodată să vină. Fui invitat să iau cuvântul în cluburi și organizații de toate felurile. Luptai pentru cauza pe care o credeam bună, fără a-mi întrerupe prin aceasta studiile și lucrările literare.

Până în acea vreme, cercul prietenilor mei era destul de redus. Acum începeam să fiu înconjurat de alții noi, să ies, să fac vizite. Primeam o mulțime de onoruri și mai ales, invitații la masă. Făcui cunoștință cu o mulțime de oameni a căror viață materială era cu mult mai ușoară decât fusese vreodată a mea. Descoperii că mulți dintre ei erau prieteni cu băutura, fără a fi neapărat bețivi. Aveau obiceiul să bea acasă, cu modestie, poftindu-mă să fac la fel, dintr-un sentiment de prietenie și ca un act de ospitalitate, pe care nu-l puteam refuza. Beam nu fiindcă prinsesem gustul acelor băuturi și-mi era indiferent dacă aveam de ales între un pahar de cocktail sau de whisky de origine scoțiană.

Mă aflam în posesia unei case. Însuși faptul că primeam o invitație aducea după sine obligația să primesc la rându-mi, pentru a nu mă comporta altfel decât ceilalți. Făcui deci provizii de bere, whisky și vinuri de masă, urmărind să nu le duc lipsa niciodată.

În toată aceasă perioadă nu avem nici cea mai mică înclinare pentru John Barleycorn. Cioceam cu oaspeții mei pentru că eram o fire sociabilă. Alegerea băuturii mă interesa prea puțin și beam același lucru ca și ei, fie că ar fi consumat alcooluri tari sau băuturi igienice, inofensive. Când nu aveam pe nimeni în vizită, nu beam nimic. Sticlele de whisky se găseau totuși la îndemână, în cabinetul de lucru, și timp de luni și ani de zile, nu mă atinsei niciodată de ele când eram singur.

În perioadele când luam masa în oraș, observam totdeauna, cu oarecare mirare, acea lumină trecătoare de veselie și mulțumire, ce se aprindea în ochii comensalilor mei la vederea primului cocktail. După un timp, acest obicei îmi păru și mie foarte plăcut și plin de noblețe. Firea mea veselă și vitalitatea excepțională n-aveau nevoie de acest stimulent; dovadă că niciodată nu-mi veni ideea, când mâncam singur, să gust un cocktail pentru a-mi deschide pofta de mâncare.

Îmi amintesc de un om foarte spiritual, puțin mai în vârstă decât mine, care mă vizita adesea. Îi plăcea mult whiskyul.

Ședeam uneori după amiezi întregi în cabinetul meu de lucru, bând împreună. Când el începea să se îmbete, eu abia simțeam că whiskyul produce un ușor efect asupra-mi. Dacă mă lăsam dus în a practica acest obicei, manifestarea mea se datora influenței încă puternice a unui trecut în care ședeam zile și nopți întregi cu paharul în mână pentru a ține prietenilor tovărășie la băutură.

Faptul cel mai grav era că John Barleycorn nu mă mai îngrozea. Ajunsesem să mă cred mai tare ca el. Nu-mi dovedisem oare mie însumi, în timpul acestor ani de muncă și studii peste care trecusem că puteam să-l înving? Beam puțin sau mult, după cum aveam chef, dar acest drog blestemat nu mai avea influență asupra-mi și nu putea să-mi stârnească dorința. Îmi plăcea să-l consum ca pe vremea lui Scotty, a pescarului sau a hoților de stridii, numai pentru a face un act de camaraderie și pentru a da dovadă de virilitate.

Oamenii cultivați cu care veneam în contact, acești aventurieri ai spiritului, erau și ei băutori. De ce nu i-aș fi imitat, mai ales că nu aveam nimic a mă teme din partea lui John Barleycorn?

Trăii ani îndelungați stăpânit de această mentalitate. Câteodată, mă lăsam prins în cursă, dar aceasta se întâmpla rar. Beția mă împiedica să lucrez dar în nici un caz nu puteam admite acest lucru. Mi se întâmplă de mai multe ori să mă amețesc în cursul unei șederi de câteva luni în cartierul East-End din Londra. Silit de împrejurări, trebuia să mă amestec în viața poporului spre a mă documenta asupra unei scrieri la care lucram¹⁶. În diminețile ce urmau unor astfel de abuzuri, tunam și fulgeram împotriva-mi fiindcă prin ele mi se răpea facultatea de lucru. Totuși, în astfel de ocazii mă găseam pe poteca aventurii, și întâlnirea cu John Barleycorn era ceva de neînlăturat.

Având certitudinea că nu voi fi pedepsit prin lungul meu antrenament de a bea și prin repulsia pe care o aveam împotriva alcoolului, mi se întâmplă în timpul diverselor mele rătăcirii în mijlocul oamenilor să iau parte cu mândrie la beții prelungite peste măsură. Oricât de ciudată ar părea această vanitate ce-i împinge pe oameni să recurgă la abuzuri, ea este totuși un fapt de necontestat, așa cum voi dovedi-o printr-un exemplu.

Am fost invitat de un grup de tineri înflăcărați să prezidez o reuniune ținută într-o cafenea unde berea urma să curgă în valuri. Eram pentru prima oară de față la o astfel de manifestare și nu puteam prevedea ce avea să se

întâmples. Mă așteptam la discursuri pline de foc asupra unor subiecte alese. Fără îndoială că mulți dintre tinerii mei prieteni vor bea peste măsură, dar eu îmi promisese să nu trec niciodată peste o limită. N-aș fi bănuț că acești tineri, atât de originali, căutau în orgii ocazionale ceva deosebit de monotonia existenței precum și un motiv de a scoate din minți oamenii mai serioși decât ei. Unul dintre ei îmi mărturisise mai târziu că la întrunirea de mai înainte aceea la care luam parte, reușiseră să-l îmbete până la inconștientă pe invitatul lor de onoare, un tânăr și înflăcărat radical¹⁷, fără experiență în arta de a bea.

După primele clipe petrecute în mijlocul lor, înțelesei ce aveau de gând cu mine și în ființa-mi apărur un straniu sentiment de amor-propriu.

Le voi arăta eu acestor tineri încrezuți cine va fi mai rezistent! Da, vom vedea cine va putea da dovadă de mai multă vitalitate, cine va avea un stomac mai îndurător și un cap care să rămână limpede la orice probă! Să vedem cine se va tăvăli ca un porc și cine va rămâne în picioare. Micuții aceștia credeau că m-au prins într-o cursă și făceau haz dinainte!

Sărmanii!

Se înțelege că era vorba de o probă în care era umilitor să te declari învins. Mi se oferea bere din belșug. Puah! De ani de zile nu mai băusem – în prezent cunoșteam alte calități mult superioare aceeaia servită acolo – dar trecusem prin epoci când mă măsurasem cu oameni adevărați, nu cu astfel de pirpirii și mă simțeam capabil să-i vâr pe toți sub masă!

Beția începu. Ciocnii cu cei mai buni dintre ei. În astfel de cazuri, se mai îngăduia câte o slăbiciune la alții, dar niciodată la invitatul de onoare, care trebuia să rămână la înălțime până la sfârșit.

Toate lungile mele nopți de studiu, toate cărțile pe care le citisem, toată înțelciunea cucerită dispărură înainte monștrilor dorinței de a se avânta din nou tot mai mult în mocirlă. Porcul, maimuța și tigrlul se iveau în mine din profunzimi de prăpastie, din acele străfunduri unde lăncezea un atavism vrăjmaș și brutal.

După terminarea „ședinței”, îmi păstram încă echilibrul și mergeam drept fără să mă clatin, lucru cu care s-ar fi putut lăuda puțini dintre ceilalți participanți la întrecere. Revăd parcă în colțul străzii pe unul dintre acei flăcăi care plângea de necaz în timp ce arăta celorlalți siguranța mersului meu. Era departe să știe că o voință de fier, căpătată în urma unor ani îndelungați de antrenament se încleștase în fumurile beției de ființa mea conștientă și ordona mușchilor mei. Nu putea să-și dea seama cu prețul cărui efort vocea îmi rămânea limpede, felul de exprimare ușor, gândirea întreagă și raționamentul logic.

Totuși râdeam în sinea-mi. Nu reușiseră să mă ridiculizeze. Am chiar o oarecare mândrie de a le fi înșelat așteptările, mândrie pe care nu mi-o pot stăpâni, chiar dacă privesc retrospectiv. Într-atât este de complexă natura umană! A doua zi de dimineața, otrava absorbită în ajun își produsese efectul, îmi era așa de rău, încât nu puteam să-mi scriu cele o mie de cuvinte obișnuite.

Avui o zi mizerabilă. În cursul după amiezii trebuia să pronunț un discurs care, după câte cred, a fost la fel de mahmur ca și mine însumi. Unii dintre auditorii din primele rânduri erau câțiva dintre acei tineri din ajun. Ședeau acolo pentru a descoperi în persoana mea urmele orgiei noastre de bere. Nu știu ce concluzii au tras, dar mă consolai cu ușurință văzând starea de plâns în care erau. În orice caz, nu arătam ca ei.

Jurai să nu mă mai las niciodată furat de asemenea impulsuri și-mi ținui promisiunea, căci aceasta a fost ultima beție de acest gen. Fără îndoială că am continuat să beau: mi-am învăluit însă viciul în mai multă înțelepciune și discreție și l-am curățat de orice spirit se întrecere. Căci există grade de învățământ și progrese chiar în arta de a bea!

Iată un exemplu care dovedește că în acea epocă nu beam decât din spirit de camaraderie. În cursul unei treceri a Atlanticului, cu vechiul „Teutonic”, avui ocazia de la început să cunosc un telegrafist englez și un reprezentant al unei firme de navigație spaniolă. Unica lor băutură, pe care o numeau destul de original „gât de cal” era un amestec dulce și împrăpător în care se introduceau mere și coji de portocală. În tot cursul călătoriei, nu băui nimic altceva. Dacă ei ar fi consumat whisky, fără îndoială că aș fi făcut la fel.

Să nu se creadă în mod eronat că eram lipsit de voință. Nu mă interesam de alegerea băuturilor, atâta tot. Nu puneam nici un fel de interes în această chestiune. Eram plin de tinerețe, de îndrăzneală și alcoolul nu era pentru mine decât ceva cu totul neglijabil.

Capitolul XXVIII. MAREA SUFERINȚĂ.

Nu sosise încă sorocul la care să mă robesc, în care să mă apropii cu totul de John Barleycorn și să-l urmez în cele mai ciudate capricii ale sale. Totuși, el se strecura din ce în ce mai adânc în viața mea pe măsură ce înaintam în vârstă și succesele literare de înmulțeau și se transformau în bunăstare materială precum și în tot mai multe relații mondene. În această perioadă încă mă mai mărgineam față de el la simple îndatoriri de politețe. Beam pentru a fi sociabil, atâta tot. De îndată ce rămâneam singur, uitam de alcool. Rareori mă făceam câte un chef intim, dar îl socoteam drept un mic tribut adus prieteniei.

Eram atât de puțin pregătit să-i cad pradă lui John Barleycorn, încât în clipele mele de disperare de atunci nu m-am gândit nicodată să-i cer o mână de ajutor. Aveam mari supărări personale și unele preocupări mai aparte care nu-și au locul în această povestire. Dacă mai adăugăm și suferințele intelectuale care le întovărășesc totdeauna pe cele morale, se va înțelege chinul prin care treceam. Nu aveam o experiență prea vastă în ale vieții. Studiasem prea mult știința pozitivă și suferisem influența sa în felul meu. În ardoarea dată de tinerețe, am făcut greșeala pe care o fac mulți, de când lumea, să caut cu încăpățănare adevărul ce se ascunde în spatele aparențelor. O dată ce smulsei vălurile, ceea ce văzui îmi inspiră o groază pe care nu o putui învinge. Într-un cuvânt nu-mi măi rămânea aproape nimic din idealurile mele frumoase, poate numai credința în umanitate, într-o umanitate cu adevărat curată.

Această lungă criză de pesimism este o boală prea obișnuită la cea mai mare parte dintre noi, ca să mai fie nevoie s-o descriu. Ajunge să spun că la mine atinsese un asemenea grad de intensitate, încât mă gândeam la sinucidere cu răceala unui filosof grec. Grija de ființele care depindeau de mine, pentru hrana și adăpostul lor, mă făcu să cuget mult. Era însă o simplă problemă de morală. Nu m-ar fi oprit. Adevărata mea salvare fu alta, ultima mea dorință: aceea ce a crea o lume mai bună.

Cunoștințele smulse după lupte îndelungate și prin muncă aspră, mă decepționaseră. Vedeam totul sub o lumină întunecată. Succesul? îl disprețuiam. Celebritatea? O comparam cu cenușa stinsă. Societatea pe care o frecventam, compusă din bărbați și femei cu puțin deasupra drojdiei umane din porturi, mă făcea să mă cutremur de murdăria și mediocritatea sa mentală. Dragostea femeii? Semăna cu restul. Cât despre bani, nu mă ispiteau. Ce însemnau arta și cultura? Ce rămânea din ele în fața faptelor pozitive ale biologiei?

Toate aceste lucruri le socoteam caraghioase; mai caraghioase îmi apăreau însă fantoșele care se împoțonau cu ele.

Din cele de mai sus, se poate vedea până unde mergea dezgustul meu de viață. Mă născusem cu o fire de luptător, dar cele pentru care luptasem până acum nu meritau osteneala. Îmi mai rămânea un singur ideal: aducerea binelui pentru cei mulți, pentru popor. În această stare, văzând adesea neputința mea, eram disperat. Totuși nu m-am gândit nicodată că John Barleycorn ar putea să fie leacul care m-ar putea ajuta să suport existența. Unicul leac, în ochii mei, era țeava rece a unui revolver, un glonte care m-ar cufunda în noaptea eternă.

Aveam în casă whisky din belșug, dar îl socoteam rezervat pentru oaspeți. Singur, nu mă atingeam de el. În vreme ce noul meu ideal lua contururi tot mai precise, mă curpinse brusc o adevărată groază de propriu-mi revolver. Obsesia de a muri mă urmărea atât de mult, încât temându-mă să nu comit vreun act funest în timpul nopții, aflat încă sub imperiul somnului, încredințai arma soției rugând-o s-o ascundă bine, așa încât să fie departe de mine, să nu mă poată ispiti...

Recunoscător idealului care mă salvase, coborâi în arenă și începui să lupt pentru el excesiv, așa cum știam eu să fac în oricare domeniu. Deși mulți îmi aduc învinuirea că am greșit oprind unele idei în mers, realitatea a dovedit contrariul. Fie vorba între noi, acum pot să afirm că am ajutat la evoluția politico-socială din Statele Unite grăbind-o cu cel puțin cinci ani.

Lupta mi-a făcut bine, ajutându-mă să înving boala cea îngrozitoare. Intrați în coalescență și dragostea tot mai puternică nutrită pentru cei mulți reuși să mă vindece.

Între timp nu mai urmării să descopăr realitatea universală cu vechea-mi înverșunare. Când pumnii mi se încleștară pe ultimele văluri, m-am temut să le înlătur, atât de mult mă înfricoșa să contemlu încă o dată adevărul în toată goliciunea lui zguduitoare. Dimpotrivă, încercai cu energie să șterg din spiritul meu amintirea primelor vedenii îngrozitoare.

Ajunsei în sfârșit să cunosc fericirea adevărată. Viața îmi zâmbea și ajunsei să simt plăcerea de a trăi în cele mai neînsemnate lucruri. Refuzasem să analizez prea mult problemele de mare adâncime. Citeam încă, dar înflăcărarea de odinioară dispăruse. Nici chiar în prezent nu mi-am părăsit obiceiul de a citi regulat, dar nu mai găsesc în mine patima arzătoare din tinerețe. Pe atunci, ascultam cu lăcomie vocile din necunoscut care îmi șopteau să caut să pătrund misterele ascunse în fondul vieții și sincolo de stele. Acum, aceste voci nu se mai aud.

Capitolul acesta este menit să dovedească faptul că am reușit să înving acea boală îngrozitoare în ghearele căreia poate să cadă oricare dintre noi, fără să-l chem în ajutor pe John Barleycorn. Mă întreb dacă în mare parte n-a fost el cel vinovat de apariția ei! Trecutul meu atât de des petrecut în tovărășia sa era o grea povară!

Fără a mai căuta cauzele bolii, pot să spun că vindecarea am obținut-o fără acest „domn”. Dragostea, mulțimea, iluziile sănătoase ale spiritului omenesc, au fost singurele medicamente adevărate.

Niciodată n-a existat un om atât de puțin înclinat de la natură către consumul de alcool și totuși se va vedea, în cele ce vor urma, cât de scump am plătit îndelungata mea prietenie – adesea silită – cu John Barleycorn, acest demon pe care l-am întâlnit timp de douăzeci și cinci de ani, absolut pretutindeni.

Capitolul XXIX. COCTEILURI.

După suferința cea mare, m-a hotărât să nu beau decât în tovărășia prietenilor, pentru a nu deveni un ursuz. Totuși o ușoară înclinare pentru alcool începea să se ivească pe nesimțite. Nu era o necesitate fizică. Corpul meu nu cerea alte stimulente decât călăria, boxul sau sporturile nautice și îl satisfăceam din plin, lăsându-mă furat de toate exercițiile în aer liber. Eram sănătos tun, și când făcui o asigurare pe viață, medicii societății la care mă adresasem, mă găsiră într-o stare fizică excelentă.

Astăzi, când privesc înapoi, îmi dau seama că tendința de a bea era, la începutul existenței mele, provocată de mediul în care trăiam, de mentalitatea pe care mi-o formasem, de starea nervoasă, de firea mea înflăcărată. Cum aș putea să explic toate acestea?

Am să încerc. Privind lucrurile fiziologice, din punctul de vedere al gurii și stomacului meu, alcoolul nu încetase niciodată să-mi inspire dezgust. Cele mai rafinate băuturi nu mă ispiteau mai mult decât berea de la cinci ani, sau vinul acela greu al italienilor, la vârsta de șapte ani. Îndată ce eram singur, pe cale de a scrie sau a studia, nu mă mai gândeam la băutură. Îmbătrâneam însă, deveneam mai prudent, mai urâcios poate. Discuțiile pe care le auzeam în societate mă atrăgeau prea puțin: le urmăream plictisit și adesea era o tortură pentru mine să ascult banalitățile și prostiile femeilor sau pretențiile pline de obrăznicie și vorbăria goală dar pompoasă a pigmeilor semidocti. Era tributul pe care oricine trebuie să-l plătească atunci când a citit prea mult sau când este el însuși un prost. Faptul principal este că sufeream. Pentru mine

dispăruse viața, veselia aceea, uitarea pe care o găseam odinioară în raporturile cu oamenii.

Mă ridicasem prea sus printre stele sau poate mă deșteptasem dintr-un somn adânc. Pare curios, dar nervii nu-mi erau deloc zdruncinați de oboseală. Aveam pulsul normal. Starea excelentă a inimii și plămânilor mei urma încă să provoace admirația medicilor. Îmi scriam zilnic mia de cuvinte. Duceam la capăt, cu o punctualitate strictă și plină de bucurie, toate îndatoririle pe care mi le pretindea viața. În timpul nopții, dormeam ca un copil. Totuși...

totuși de îndată ce apăream în apropierea altor oameni eram cuprins de o întunecată melancolie în timp ce în interior, ființa-mi spirituală plângea amar. Nu mai găseam nici forța să râd în fața solemnelor proclamații făcute de indivizi pe care, în forul mei intim, îi socoteam drept niște idioți și încurcă lume. Nu-mi regăseam nici măcar spiritul de glumă, pentru a răspunde la vorbăria lungă și seacă a femeilor care sub aparenta lor naivitate și drăgălășenie rămân la fel de primitive ca și femelele preistorice, tot atât de naturale și primejdioase când își urmează destinul lor biologic, deși au înlocuit pielea păroasă de odinioară cu blănuri mai scumpe și mai rare. Pot jura că nu eram pesimist. Mă plictiseam, iată realitatea. Prea adesea fusesem de față la același spectacol și auzisem aceleași cântece, aceleași discuții. Mersesem atât de des la teatru și-i cunoșteam atât de bine mecanismul, încât nici dibăcia actorilor principali, nici râsul sau cântecele figuranților, nu mă puteau opri să văd decorurile și ce era dincolo de ele.

Nu se poate câștiga nimic atunci când se pătrunde în culise și nici atunci când descoperi acolo pe vreun tenor cu voce de înger, pe punctul de a-și bate nevasta! Totuși eu îndrăznisem să pătrund, și acum plăteam urmările. Eram poate un prost, n-aș putea spune. Cert este că legăturile mele sociale deveneau din ce în ce mai neplăcute. Pe de altă parte, trebuie să mărturisesc că uneori, foarte rar, mi se întâmplă să întâlnesc câte un suflet de elită sau proști de felul meu, cu care puteam petrece câteva ore de neuitat în împărăția stelelor sau în paradisul nebunilor. Aveam o soție cum rar poate fi întâlnită; unul din acele suflete nobile, cu o fire sănătoasă, naturală. Niciodată n-am știut ce este plictiseala în apropierea ei. Era pentru mine un izvor nesecat de încântare și de manifestări neașteptate. Nu-mi puteam însă petrece tot timpul în tovărășia sa și socoteam că nu este nici drept și nici cuminte să o silesc să-și împartă vremea numai cu mine. În afară de aceasta, dădusem la iveală o serie de cărți pline de succes: ori, în această situație, lumea are anumite pretenții din partea soției unui autor de renume. Apoi, orice om normal are nevoie din când în când de societatea altuia.

Am ajuns acum la punctul principal. Ce cale îmi rămânea pentru a putea înfrunta jocul stupid și legăturile sociale, odată ce le smulsesem vălurile înșelătoare ce la confereau farmecul obișnuit? Aveam o singură soluție: ajutorul lui John Barleycorn, înarmat cu o răbdare de neînving, așteptase un sfert de secol clipa în care voi veni eu însumi să-i întind mâna, cerându-i sprijinul. Datorită conformației mele fizice deosebite și norocului, până în acea clipă toate

încercările sale dăduseră greș. Nu-i reușise nici o viclenie, dar mai avea atâtea altele în bogata sa colecție!

Descoperii că unul sau mai multe cocktailuri mă consolau oarecum făcându-mă să văd mai puțin prostia umană. Sorbite înainte de masă, mă ajutau să râd în hohote de lucruri care de mult timp încetaseră să mi se mai pară caraghioase. Cocktailul era o înțepătură de ac, un stimulent pentru spiritul meu obosit și blazat. Lovitura de bici pe care o dădea imaginației era suficientă spre a-mi reda veselia naturală. Zâmbetul îmi revenea pe buze, cântam și băteam câmpii cu oameni pe care în mod normal abia de-i puteam suferi. Schimbam idei comune și mă distram cu acei indivizi mediocri și încrezuți care nu cunoșteau decât un singur fel de discuție.

Dintr-un om moroconos, cocktailul mă transforma într-un chefliu nespus de vesel. Mă intoxica înșă prea mult de această veselie iluzorie care suna fals. Cu toate acestea, ea se strecura cu atâta viclenie încât eu, un atât de vechi cunoscător al lui John Barleycorn, nu-mi dădui seama încotro mă ducea, începeam să prind gustul vinului și al muzicii. Curând aveam să le pretind sus și tare.

Cam în acea epocă, am fost trimis în Extremul Orient în calitate de corespondent de război al unui ziar american. Pofta de a sorbi un cocktail înainte de masă ajunsese să fie atât de puternică, încât așteptam cu nerăbdare ora mâncării. Primeam toate invitațiile la dineuri și în afară de aceasta, îmi luasem obiceiul să merg aproape în fiecare după-amiază la anumiți prieteni unde eram atras de o forță irezistibilă. Mă grăbesc să adaug că farmecele stăpânei casei nu aveau nici o legătură cu regularitatea vizitelor mele. Adevărul era că acolo mi se ofereau cele mai bune cocktailuri din marele oraș în care mă găseam, unde totuși, toți străinii erau socotiți maștri în arta de a pregăti băuturi complicate. În localuri de lux, la hoteluri sau chiar în casele particulare, nu se preparau niciodată asemenea băuturi divine. Erau adevărate capodopere de dibăcie. Încântau simțul gustului și erau un stimulent neîntrecut. Cu toate acestea, credeam că nu doresc cocktailurile acelei case decât din pură îndatorire naturală prezentă la o ființă sociabilă.

Părăsii orașul și străbătui călare sute și sute de mile de-a lungul râurilor și printre munți. Timp de luni întregi urmării operațiunile de război și, în sfârșit, ajunsei în Mancuoria împreună cu armatele victorioase ale Japoniei, fără a consuma nici un pic de băutură în tot decursul călătoriei. În orice clipă aș fi putut găsi, în proviziile pe care le duceam pe cai, mai multe sticle de whisky. Niciodată însă nu mi-ar fi venit ideea să desfac vreuna numai pentru mine. Dacă, din întâmplare, întâlneam vreun alb care venea cu o misiune în tabără, ciocneam împreună câte un pahar, așa cum se face întotdeauna. De altfel, acesta era motivul pentru care luasem cu mine sticlele, punându-le la socoteală ziarului pentru care lucram.

Numai privind cu atenție înapoi, pot fixa cumva progresele aproape neobservate ale dorinței de a bea. Am fost pus în gardă prin unele amănunte pe

care n-am știut să le văd, iar mai târziu, de mici întâmplări a căror gravitate nu o putem simți pe atunci.

În fiecare iarnă obișnuiam să fac câte o călătorie pe mare, de șase până la opt săptămâni, în regiunea golfului San Francisco. ^Yachtul meu „Snark”, un mic vas solid, avea o cabină confortabilă și o mică bucătărie. Drept bucătar aveam un tânăr coreean și mai luam pe bord, în mod obișnuit, câte un prieten sau doi pentru a ne bucura împreună de plăcerile acestei călătorii, îmi luam de asemenea mașina de scris pentru a lucra zilnic obișnuita-mi mie de cuvinte.

În iarna aceea eram însoțit de un amic, Cloudesley, care mai fusese cu mine. Mai invitasesem încă un prieten, Toddy, care mergea cu noi pentru prima oară. În anii trecuți, pentru a face pe placul lui Cloudesley, luasem pe bord o cantitate de bere pe care o băusem încetul cu încetul în decursul călătoriei.

De data aceasta, situația era alta. Toddy își căpătase această poreclă – căci numele său era o poreclă – numai datorită dibăciei sale diabolice de a pregăti punchuri fără rival. Luarăm deci cu noi o mare cantitate de whisky care, din nefericire, fu reînnoită de mai multe ori! Cloudesley și cu mine căpătaserăm slăbiciunea pentru un anumit „toddy” arzător, pe care îl dam pe gât cu multă plăcere deoarece ne provoca aproape instantaneu o stare de veselie nebună. Această băutură începea să-mi placă atât de mult, încât o așteptam cu adevărat, și după un timp o beam regulat împreună cu prietenii mei, de patru ori pe zi: înainte de gustarea de dimineață, la începutul mesei de prânz, puțin înainte de cină și seara când ne culcam. Nu eram niciodată beți, dar trebuie să mărturisesc că de patru ori pe zi toți trei vedeam viața în roz.

Abia trecuse jumătate din timpul consacrat călătoriei noastre de plăcere, când Toddy a fost chemat la San Francisco pentru afaceri. Începând din acea clipă, Cloudesley și cu mine îl puserăm pe tânărul coreean să ne facă regulat acele punchuri urmând strict formula lăsată de cel plecat.

Obiceiul acesta nu se menținu decât pe vas. Când mă înapoiai pe pământ, nu mai simții nevoia de punch pentru a-mi deschide ochii dimineața și spre a mi-i închide seara. De atunci, nici n-am mai gustat așa ceva și pot spune că au trecut ani îndelungați.

Iată însă unde am vrut să ajung: îmi păceau mult acele punchuri. Veselia ce o provocau era cu adevărat miraculoasă. Sunt sigur că prin ele John Barleycorn își făcea numeroși prieteni. Constituiau începutul spre o înclinare ce trebuia, zi după zi, să se mărească, și până la urmă să degenereze într-o dorință continuă și de neînving. Cam așa s-a întâmplat și cu mine, deși trăisem alături de John Barleycorn atâta vreme și rânjeam în fața zadarnicelor sale eforturi de a mă învinge: nu știam nimic pe atunci. Eram departe de a ghici adevărul!

Capitolul XXX. O NOUĂ ÎNCERCARE.

Asemeni tuturor bolnavilor, petrecui o mare parte din coalescență ocupându-mă cu lucrurile mărunte ale vieții, care nu aveau nici o legătură cu cărțile de știință. Câteodată, pentru a mă distra, aveam manifestări de copil. Astfel, uneori aveam poftă să mă joc umblând în patru labe în piscină sau

sărind coarda pe câmpie; alteori călăream că un nebun sau încercam să reconstitui diferite imagini, potrivit cu răbdare micile fragmente.

Rezultatul unei astfel de existențe nu întârzie să se arate. Sătul de atmosfera orașului și convins că descoperisem paradisul la ferma mea din Valea Lunii, mă hotărâi să mă stabilesc aici pentru tot restul vieții. De fapt, nimic nu mă reținea în oraș, cu excepția teatrului, muzicii și... băilor turcești.

Îmi ordonai viața cum nu se poate mai bine. Mă dedicam deopotrivă muncii și jocului. Citeam mai mult romane decât cărți științifice. Studiam de zece ori mai puțin decât în trecut. Problemele fundamentale ale vieții tot mă mai interesau, numai că le priveam acum cu oarecare neîncredere și aceasta de când, voind să smulg vălurile adevărului, îmi arsesem degetele.

Mărturisesc că noua mea atitudine ascundea acel grăunte de ipocrizie și minciună, atât de necesar omului care ține morțiș să trăiască. Cu alte cuvinte, mă legasem la ochi pentru a nu mai vedea ceea ce eu numeam interpretarea brutală a faptului biologic. În orice caz, reușisem să scap de un obicei rău, de o stare de spirit periculoasă și repet, mă scăldam în fericire. Dacă privesc în urmă cu atenție și judec rece, sunt nevoit să mărturisesc că aceasta a fost perioada cea mai fericită din viața mea. Veni însă și ora când, fără nici o socoteală, a trebuit să plătesc cei douăzeci de ani de prietenie cu John Barleycorn...

Câteodată aveam la fermă invitați care rămâneau câteva zile. Unii dintre ei nu obișnuiau să bea, dar nu era cuviincios să le impun și celolalți aceeași abțință; așa încât comandai o provizie de băuturi pentru vizitatori.

Slăbiciunea mea pentru cocktailuri nu mergea până acolo încât să învăț și felul cum se prepară. Mă înțelesei deci cu un specialist din Oakland să-mi pregătească o serie și să mi le trimită. Când eram singur, nu mă atingeam de ele, dar îmi dădai seama curând că după orele de lucru doream să sosească vreun prieten cu care să gust, în sfârșit, un păhărel. Pe de o parte, eram așa de puțin dispus să beau, încât un singur cocktail reușea să mă influențeze luminându-mi spiritul și provocându-mi câteva minute de veselie înainte de masă. Pe de altă parte, forța stomacului meu și rezistența la băutură erau atât de mare, încât acel unic cocktail nu reușea decât să-mi provoace o ușoară excitație și o plăcere trecătoare.

Într-o zi, un prieten îmi ceru pe față și fără nici cea mai mică sfială, un al doilea cocktail. Ciocnii cu el. Senzația plăcută dură mai mult, râsul fu mai profund și mai sonor. Asemenea experiențe nu se pot uita. Câteodată, sunt înclinat să cred că m-am apucat cu tot dinadinsul de băutură, fiindcă eram cu adevărat prea fericit.

În altă zi, soția mea Charmian și cu mine plecarăm într-o lungă plimbare în munți, călare. Servitorilor le dădusem liber pentru toată ziua. Când ne întoarserăm, la o oră înaintată din noapte, începurăm să ne preparăm singuri masa, cu multă plăcere. Eram numai noi doi în bucătărie și viața ni se păru nespuse de frumoasă. Cât despre mine, eram în culmea fericirii; uitasem cu totul de cărți și de adevărurile absolute. Corpul meu plin de vigoare era cuprins

de o oboseală sănătoasă, așa cum oricine poate resimți după o zi de plimbare călare, în aerul curat al munților. În noaptea aceea de vis, mă găseam alături de draga mea, preparându-ne singuri mica noastră cină și uitând de toate. Scăpat de orice grijă, nu mai aveam datorii de plătit. Bani aveam destui, iar viitorul se deschidea larg și promițător înaintea noastră. Și acolo, în bucătărie, alimente delicioase fierbeau pe plită, râsetele noastre se contopeau fericite, iar eu simțeam în stomac ghimpele foamei.

Eram atât de mulțumit încât, la un moment dat, nu știu cum, simții că se ridică în mine dorința nestăvilită pentru o stare și mai bună. Apreciam starea mea de fericire, dar doream să o facă să crească, să devină și mai intensă. Ah, știam mijlocul de a ajunge la așa ceva, îl învățasem din nenumăratele mele ciocniri cu John Barleycorn! De mai multe ori, ieșii din bucătărie pentru a lua sticla de cocktail; de fiecare dată înghițeam câte un pahar. Rezultatul a fost măreț. Fără a fi beat, mă simții în curând încălzit și animat de o voioșie nespusă. Viața îmi arunca fericirea cu amândouă mâinile, dar eu nu mă mulțumeam cu atât, ci mai adăugam încă dărnicii sale. Starea mea de fericire avea mărția unei piramide al cărei vârf se apropie de cer. Fu o clipă sublimă a vieții mele – una dintre cele mai minunate din câte trăisem până atunci... Dar i-am plătit prețul, mult timp după trecerea ei, așa cum se va vedea. Astfel de clipe nu se pot uita, iar pe de altă parte, omul, în nerozia sa, nu înțelege că nu există nici o lege fixă care să decreteze că aceleași cauze vor produce totdeauna aceleași efecte. Altfel că, a mia pipă de opium ar produce plăceri asemănătoare cu cele provocate de prima, sau un singur cocktail în loc de mai multe, ar aprinde aceeași flacără, după un an de obișnuință.

Într-o zi când nu aveam invitați, după ce-mi terminasem munca de dimineață, îmi oferii singur un cocktail înainte de masă. Din păcate, luai acest obicei. De data aceasta, căzui în cursa ce mi-o întinse John Barleycorn, căci după aceea, începui să beau regulat, nu din spirit de ospitalitate, nici pentru gustul unei băuturi, ci numai pentru efectul însăși al beției.

Doream acest cocktail ca aperitiv. Niciodată nu-mi veni ideea că nu trebuie să-l iau. Oare nu-l plătisem eu? Aveam mijloace acum să-mi ofer mii de cocktailuri pe zi, dacă mi-aș fi dorit-o. Ce însemnătate putea avea pentru mine un singur cocktail, când de atâtea ori și timp de ani întregi sorbisem cantități enorme de băuturi mult mai tari, fără a resimți nici cel mai mic rău?

Iată programul unei zile, așa cum îl urmam la fermă: în fiecare dimineață, cam de la ora opt și jumătate, după ce citeam sau corectam în pat diferite lucrări începând din zori de la ora patru sau cinci, mă sculam și mă așezam la birou. Mă ocupam de corespondență până la ora nouă fix, când începeam să lucrez. Până la ora unsprezece, mia mea de cuvinte era așternută pe hârtie. Într-o jumătate de oră îmi puneam în ordine biroul, și cu aceasta munca zilei era terminată. La unsprezece și jumătate mă întindeam sub arbori într-un hamac unde-mi citeam scrisorile și ziarul de dimineață. La douăsprezece și jumătate luam masa, iar în cursul după amiezii făceam înot și călărie.

Într-o dimineață, cam pe la unsprezece și jumătate, puțin înainte de a mă întinde în hamac, băui un cocktail. Repetai gestul și în zilele următoare, suplimentându-l cu încă unul pe la douăsprezece și jumătate. Curând ajunsei să mă surprind, în timp ce eram pe cale să scriu cele o mie de cuvinte zilnice, că privesc pendula, într-atât eram de nerăbdător să văd limbile arătând unsprezece și jumătate pentru a-mi putea satisface setea tot mai arzătoare.

Venise timpul să-mi dau seama, în sfârșit, că doream alcoolul. Dar ce importanță avea, la urma urmelor? John Barleycorn nu mă înfricoșa câtuși de puțin. Eram obișnuit cu el de prea multă vreme. Știam cum să procedez: beam cu multă prudență și niciodată n-am mai ajuns să fac exces. Cunoșteam toate primejdiile și capacanale acestui tiran, multiplele lui mijloace întrebunțate odinioară în încercarea-i de mă distruge. Toate acestea însă aparțineau trecutului, unui trecut îndepărtat! Niciodată nu voi mai bea până la pierderea controlului, până la abrutizare! Tot ceea ce-mi trebuia – și niciodată nu ceream mai mult – era numai să mă învioreze, să mă încălzească, să stimuleze în ființa mea tendințele de veselie, să facă să mi se ridice zâmbetul pe buze și să excite ușor, în creierul meu, sediile imaginației.

Oh, da, fără nici o îndoială, venise momentul în care puteam spune că sunt în întregime stăpân pe mine și mai mult chiar, stăpân al lui John Barleycorn!

Capitolul XXXI. ARTA DE A BEA.

Trupul nostru se obișnuiește ușor cu același stimulent, înțelesei curând că numai un cocktail nu mai producea acea mult așteptată biciuire a nervilor, ci mă lăsa rece, fără veselie și fără înflăcărare. Îmi trebuiau acum trei pentru a ajunge la starea dorită. Primul îl dădeam pe gât cam pe la unsprezece și jumătate, în clipa în care mă duceam să mă întind în hamac pentru a-mi citi poșta de dimineață. Cam după o oră îl sorbeam pe al doilea, exact înainte de a lua obiceiul să mă dau jos din hamac cu zece minute mai devreme, putând astfel să beau un al treilea pahar înainte de mă așeza la masă. Făcui din acest fel de a bea o regulă zilnică. Căzui astfel sub tirania a două dintre obiceiurile cele mai nenorocite pentru un băutor. Să beau singur și să beau regulat. Eram totdeauna gata să ciocnesc un pahar cu prietenii mei, dar tot atât de natural consumam alcoolul singur atunci când nu se afla nimeni de față. Mai mult încă, dacă mă găseam în tovărășia unui băutor moderat, dădeam pe gât două pahare, în vreme ce acela se mulțumea numai cu unul; pe al doilea, îl beam fără el, și uneori, împotriva voinței lui. Țineam întotdeauna să-mi acord o consumație în plus față de ceilalți și în felul acesta, mă obișnuii să beau singur, pe ascuns, ferindu-mă de invitați sau de prieteni cu care îmi plăcea să ciocnesc. Ca totdeauna, și aici John Barleycorn îmi pune la dispoziție o scuză: ar fi însemnat să-mi trădez datoriile de gazdă ațâțând la băutura un prieten care nu ar fi fost capabil să consume alcoolul în aceeași cantitate ca mine. Pe de altă parte, eu nu puteam să beau mai puțin. N-aveam altă cale, în astfel de cazuri, decât să-mi dublez porția sau să mă lipsesc de stimulentul pe care un singur pahar nu mi-l putea procura.

Ajuns la acest punct al spovedaniei mele, țin să afirm că nu sunt nici prost și nici lipsit de voință. Lumea întreagă recunoaște astăzi succesele mele de scriitor, mai apreciate – îndrăznesc să spun – decât ale multora dintre confrății mei ajunși la celebritate; pentru a ajunge la acest rezultat, fără îndoială că am avut nevoie de inteligență și de o voință puternică. Corpul meu bine construit a rezistat la aventuri în care niște sărmane creaturi obișnuite ar fi pierit întocmai ca muștele. Totuși, ceea ce arăt aici, mi s-a întâmplat mie însumi. Existența mea este o realitate, beția mea, de asemenea. Sunt experiențe trăite, nu speculații teoretice. Aici, după părerea mea, este vorba de un exemplu izbitor al puterii lui John Barleycorn – acest periculos anacronism pe care-l lăsăm să trăiască, deși el readuce epocile de bestialitate și își smulge în fiecare an, din mijlocul neamului omenesc, tributul de tinerețe, de forță, de entuziasm. Reiau firul confesiunilor.

După o zi îndrăcită petrecută făcând sporturi pe lac, exerciții de călărie în munți, sau de la un capăt la altul al Văii Lunii, mă simții atât de bine, atât de fericit că trăiesc, încât dorii să intensific cât se poate de mult aceste clipe sublime. Posedam secretul: un singur cocktail înainte de masă era neîndestulător. De aceea luai două. Două sau trei, cel puțin. La urma urmelor, de ce nu? Aceasta înseamnă să trăiești, și în toate împrejurările eu am iubit viața.

În acest mod, cocktailurile intrară în obiceiurile mele zilnice.

Găseam mereu motive să beau pe ascuns: vizita câte unui prieten, o criză de nervi împotriva arhitectului meu sau a unui zidar care nu lucra cum trebuie, moartea calului preferat încurcat într-o barieră de sârmă ghimpată, sau chiar știri bune primite cu poșta de dimineață de la ziare ori de la editorii mei. Trebuia să beau de trei sau chiar de patru ori mai mult decât un om obișnuit pentru a putea obține efectul dorit. Forța mea devenea, în acest caz, o slăbiciune!

Exista totuși un singur punct în care eram constant: nu gustam nici măcar o singură picătură de alcool înainte de a-mi fi scris mia de cuvinte prevăzută pentru fiecare zi. Odată încheiată această muncă, cocktailurile ridicau în mintea mea un zid de uitare între lucrul terminat și plăcerile care mă așteptau pentru restul zilei. Ideea de activitate se ștergea din conștiința mea și nu apărea decât a doua zi la nouă, când mă așezam din nou la masa de lucru. Doream să mențin acea stare de spirit, care-mi îngăduia să-mi păstrez energia, și nu era posibil, după cum credeam, decât prin regimul alcoolic. Nu era John Barleycorn atât de negru cum îl zugrăveau oamenii! Nimeni nu știa mai bine ca el să-și răsplătească prozeliții – și eu eram unul dintre preferații lui! Produceam o operă care, pot să afirm, era sănătoasă, sinceră și folositoare. Nici o umbră de pesimism! În timpul lungii mele boli învățasem să cunosc drumul vieții. Știam că trebuie să-ți faci iluzii. În acest domeniu, eram un exaltat. Și astăzi dau la iveală aceeași operă curată, optimistă și plină de viață. Criticii sunt cu toții de acord în ceea ce privește vitalitatea ce se revărsă din belșug din felul meu de a

scrie. Susțin că trebuie chiar să trăiesc toate acele imagini frumoase, pe care încerc să le fac simțite de cititori!

Cu prilejul acestei îndepărtări de la firul povestirii, să-mi fie îngăduit să repet o întrebare ce mi-am pus-o de mii de ori mie însumi: De ce beam? Da, de ce? Oare făceam aceasta din cauza prea bunele mele stări? Fiindcă înotam în fericire? Eram puternic! Să fi fost oare pentru că nu aveam cu cine să-mi măsoar forța? Sau vitalitatea mea era prea mare? Nu știu pentru ce beam! Nu sunt în stare să formulez nici un răspuns și simt în mine o bănuială care crește cu fiecare zi care trece. Mulți ani am trăit într-o intimitate prea strânsă cu John Barleycorn. După o practică îndelungată, chiar un stângaci ajunge să se servească de mâna sa dreaptă. Ajunsesem oare, la rândul-mi, să-mi transform firea și să devin, până în cele din urmă, un alcoolic?

Da, da, eram fericit! Învinsesem o boală lungă și cunoșteam toată gingășia dragostei de femeie. Câștigam bani mulți cu puține eforturi. Radiam de sănătate și dormeam întocmai ca un copil. Continuam să scriu cărți de succes, iar în controversele mele sociologice, îmi vedeam adversarii învinși de faptele în desfășurare, ceea ce îmi mărea și mai mult renumele ca valoare intelectuală.

De dimineața până seara nu cunoșteam nici o neliniște, nici o deziluzie, nici o părere de rău. Viața era pentru mine o bucurie fără sfârșit, un cântec ce se repeta la infinit. Ajunsesem să urăsc orele de somn fiindcă îmi răpeau clipele de plăcere! Toate acestea însă nu mă împiedicau să beau. După părerea mea, John Barleycorn se pregătea să-mi joace o nouă farsă.

Cu cât consumam mai mult alcool, cu atât voiam mai mult pentru a obține același efect. Când părăseam Valea Lunii pentru a lua masa în oraș, nu-mi păsa dacă se servea un singur cocktail, deși acesta nu putea să mă stimuleze. Îmi luam însă toate măsurile de prevedere. Înainte de masă, luam două, trei, sau – dacă întâlneam vreun prieten – patru, cinci sau chiar șase cocktailuri... numărul lor nu mai conta acum. Fiindcă nu aveam totdeauna timpul necesar să consum cantitățile necesare, îmi veni o idee minunată. Comandam la bar un cocktail dublu. De câte ori eram grăbit, reînnoiam metoda!

Acest nou fel de a bea, sfârși prin a face din mine un blazat. Creierul meu se obișnuise atât de bine să funcționeze stimulat de aceste mijloace artificiale, încât fără ele era lipsit de orice energie și inițiativă. Mai mult, alcoolul devenise pentru mine o necesitate de care nu mă puteam lipsi. Era un mijloc prin care mă puteam manifesta în lume, păstrându-mi rangul social. Îmi trebuia biciuirea otrăvii, mușcătura ei, fumurile beției, spre a-mi învâli creierul. Numai așa viața reușea să mă înveselească, să mă fărmece, să mă facă să uit fondul lucrurilor, pentru a le lua de bun surâsul lor fals punându-mă astfel în starea de a-mi primi prietenii și de a fi bine dispus printre ei!

Pe scurt, John Barleycorn reîncepea cu mine lupta sa vicleană. Făcea să mi se redeștepte vechea boală ațâțându-mă să-mi aduc în cuget Adevărul căruia îi smulgea brusc vălurile, pentru a mă pune față în față cu realitatea crudă. Mă lăsam prins zi după zi în cursa lui vicleană. Gândirea mea redeveni

încetul cu încetul obsedată de vechile probleme rumegate înainte și tot mai întunecată.

Uneori, muștrări și intuiții neașteptate îmi veneau în minte. Mă întrebam unde mă ducea această obișnuință de a bea? John Barleycorn se ferește însă să răspundă direct la astfel de întrebări și le ocolește, spunând: „Haide, vino să iei ceva! Îți voi dezvălui tot ceea ce gândesc în această privință”. Din păcate, această sugestie își producea totdeauna efectul!

Dovadă este întâmplarea următoare, pe care John Barleycorn nu șovăie niciodată să mi-o aducă în memorie.

Fusesem victima unui accident ce pretindea o operație dintre cele mai delicate. Într-o dimineață, la o săptămână după ce părăsisem masa de chin, mă afluam întins pe patul din spital, slab și abătut. Fața îmi era trasă, și puținul ce mi se putea vedea neacoperit de barbă, căpătase o culoare galbenă ca pielea de mort. Doctorul care mă trata era tocmai pe punctul de a părăsi încăperea, dar mai rămase puțin lângă patul meu, aruncând o privire plină de muștrare asupra țigării pe care o fumam:

— Ar trebui să te lași de acest obicei, îmi spuse el pe un ton plin de hotărâre. Tutunul va sfârși prin a te distruge într-o bună zi. Privește-mă pe mine!

Ridicai ochii asupra lui. Era cam de vârsta mea, cu umeri largi, cu un bust puternic, cu ochi strălucitori și cu obraji respirând de sănătate. Cu greu s-ar fi putut găsi un exemplar masculin mai frumos!

— Întocmai ca dumneata, am avut și eu obiceiul să fumez, continuă el. Și încă țigări de foi! Am renunțat însă la ele și iată rezultatul.

Vorbea pe un ton de superioritate sau cel puțin cu o legitimă mândrie... Renunțarea nu-l împiedică însă să moară o lună mai târziu, în urma unei maladii. Ajunseseră o jumătate de duzină de microbi, cu nesfârșitele lor denumiri științifice, pentru a-l ataca și distruge. Se declaraseră complicațiile cele mai de necrezut și zile întregi cartierul în care locuia a fost alarmat de strigătele cumplite ale acestui splendid specimen uman! Muri chinuit, urlând de durere.

„Vezi tu, îmi zise John Barleycorn, cu toate acestea, el s-a îngrijit! A mers până acolo încât a renunțat la fumat. Iată ce răsplată a avut. Al naibii ghinion, n-am ce zice! Microbii nu se lasă intimidați atât de ușor. Și nu poți face nimic pentru a te apăra. Strașnicul tău doctor își luase toate precauțiunile posibile, și totuși, i-au venit de hac. Când aceste micuțe fiare se avântă, cu greu se poate spune unde se vor opri. Se poate foarte bine să le cazi tu victimă. Gândește-te numai la plăcerile de care acest brav doctor a găsit cu cale să se lipsească! Oare preferi să renunți la bunătățile ce ți le pot oferi și să te lași într-o bună zi năpădit de microbi? Crede-mă, dreptatea nu face parte din lumea aceasta! Viața nu este decât o loterie. Eu însă pot să te fac să o vezi în roz și să râzi de tot ceea ce observi în juru-ți. Haide, râzi împreună cu mine! Va veni în curând și rândul tău. Până atunci, înveselește-te! Aici pe pământ nu-i decât tristețe. Pentru tine voi semăna veselia. Îți repet: trăim într-o lume murdară, expusă la

nenorociri ca aceea care s-a abătut asupra bietului doctor. Cel mai bun lucru este să te duci și să mai dai un rând pe gât. Să nu ne mai gândim la cele întâmplare...”

Cum era și natural, mă dusei să golesc încă un pahar, pentru a șterge amintirea acestui incident. Repetai aceasta, ori de câte ori John Barleycorn binevoia să mi-l reamintească. Cu toate acestea, beam într-un mod inteligent. Aveam grijă să-mi aleg numai lichide de cea mai bună calitate. Căutam stimulentele și uitarea, evitând cu precauție urmările rele care n-ar fi întârziat să se ivească dacă aș fi consumat produsele alcoolice obișnuite în comerț și bețiile ordinare. Trecând peste aceasta, este bine să notez că din clipa în care un om adoptă o asemenea metodă și discreție în felul de a bea, înseamnă că merge pe un drum fatal, fără speranțe de scăpare!

Continuai să respect cu religiozitate regula ce mi-o impusesem: de a nu gusta nici o picătură de alcool înainte să-mi fi terminat de scris mia de cuvinte. Cu toate acestea, din când în când, îmi acordam câte o zi de concediu. Atunci mă foloseam din plin de libertate, fără a mă sinchisi câtuși de puțin de ora când îmi luam primul pahar de alcool...

și când mă gândesc că există atâția oameni care, neavând ocazia să treacă vreodată printr-o astfel de experiență, se întreabă cum poate deveni cineva bețiv!

Capitolul XXXII. SUB SOARELE TROPICELOR

„Snark” pornise din San Francisco pentru o lungă călătorie pe mare fără să aibă la bord nici un strop de alcool, sau cel puțin așa credeam cu toții. Abia după luni de voiaj ne-am descoperit greșeala. Această călătorie pe un vas „antialcoolic” era o păcăleală premediată – o farsă ce i-o jucasem lui John Barleycorn – ceea ce dovedea că în ciuda ispitei mai plecam câteodată urechea la slabele preveniri ce se auzeau din adâncurile ființei mele.

Încercam să produc o schimbare în practica mea de a bea pentru a mă bucura și mai tare când îl vor reîntâlni pe John Barleycorn. Îmi stabilisem proiectele în mod științific, după cum veți vedea. Nu mi-am îngăduit să beau decât în timpul opririi vasului în porturi. Această abținere cu întreruperi avea drept scop să-mi purifice organismul de alcool, pentru a aplica satisfacția ce mi-o dădea tovărășia acestuia atunci când coboram pe uscat. Biciuirea alcoolului consumat mai rar era mult mai intensă, iar stimulentele său mai puternic și mai plăcut.

Drumul dintre San Francisco și Honolulu a durat douăzeci și șapte de zile. În primele zile, pofta de a bea nu mă necăji de fel. Subliniez acest fapt tocmai pentru a dovedi că în fond nu sunt un alcoolic.

Adesea, în timpul călătoriei, gândindu-mă cu poftă la delicioasele mese luate sub lanais¹⁸ în Hawai – unde mai fusesem până atunci de două ori – evocam lichiorurile servite la începutul acestor adevărate sărbători ale pântecului, dar fără o dorință de neînvinș, fără cel mai mic semn de nerăbdare pentru a se scurta voiajul. Mi le reprezentam pur și simplu ca pe niște suplimente plăcute la un festin complet ce avea să urmeze.

Îmi dovedeam încă o dată spre marea mea mulțumire, că îl duceam de nas pe John Barleycorn. Puteam să beau sau nu, după cum îmi era pofta; nimic nu mă împiedica să fac altfel de cum voiam!

Petrecurăm aproape cinci luni în mai multe insule din arhipelagul hawaian. Ajuns pe uscat, băui poate ceva mai mult decât aveam obiceiul înainte de a pleca din San Francisco. Se pare că locuitorii din Hawai au o predispoziție mai mare pentru băutură decât cei din ținuturile cu o climă mai temperată.

Nu vreau să spun că moderația în consumul de băutură este în funcție de temperatură, nici să stabilesc o proporție inversă între diferitele stări de alcoolism și gradele latitudinii. Totuși, constat că Hawaiul este așezat tocmai sub tropice; și cu cât m-am apropiat de ecuator, cu atât am văzut că oamenii acelor ținuturi beau mai mult. Lucru pe care de altfel îl făceam și eu.

Din Hawai ne îndreptarăm către arhipelagul Marchizelor. Voiajul acesta dură două luni, în timpul cărora n-am zărit nici cel mai mic colțisor de pământ, nici o corabie și nici măcar fumul vreunui vapor. Chiar de la pornire, bucătarul nostru făcu o descoperire, pe când își deretica bucătăria. În fundul unei lăzi enorme, găsi o duzină de sticle cu vin din pivnițele fermei mele ce fuseseră luate la bord odată cu provizia de fructe și conserve.

Cele șase luni de ședere la căldura din bucătăria navei, transformaseră, cred, acest vin dulce și tare într-o licoare minunată.

Gustai un pahar și-l găsi delicos. Drept urmare, în fiecare zi la prânz, după ce stabileam poziția exactă în care se afla „Snark”, înghițeam o jumătate de cupă. Vinul acesta ar fi fost în stare să readucă la viață și un mort. Mă înveselea și măsura frumusețea spectacolului din fața ochilor mei. Dimineața, în timp ce-mi scriam în cabină cele o mie de cuvinte zilnice, mă surprindeam dorind cu nerăbdare evenimentul de la prânz.

Îmi era necaz că trebuia să împart cu ceilalți acest nectar divin, mai ales că nu știam cu precizie cât timp va dura călătoria. Regretam din suflet că nu se găsesc mai multe sticle pe bord. Când se goliră toate, mi se părea că nici nu gustasem din conținutul lor. Setea îmi creștea, și odată cu ea, nerăbdarea de a ajunge cât mai repede în arhipelagul Marchizelor. Când în sfârșit sosirăm acolo, eram sfâșiat de o năpraznică poftă de băutură! În cârciumi dădui peste numeroși albi și o droaie de indigeni. Romul se găsea din belșug. Tot așa și absintul¹⁹. În schimb, nu exista nici whisky, nici vin. Romul ardea gâtul. Știam acest lucru, căci îl gustasem adesea. Cum eram însă o fire ușor adaptabilă, mă resemnai la gândul că îmi rămânea absintul. Din nefericire, trebuia să consum cantități enorme pentru a obține efectul dorit!

Părăsii insulele Marchize, având pe bord o încărcătură de absint ce-mi ajunse până în Tahiti, unde mă aprovizionai cu whisky scoțian și american. De atunci, spusei adio perioadelor de abținere din timpul călătoriilor. Nu vreau însă să fiu înțeleș greșit.

Nu eram un bețiv – în sensul obișnuit al cuvântului – nu mă clătinam, nu cădeam în noroi, iar mintea îmi rămânea totdeauna limpede. Un băutor

rezistent și iscusit, înzestrat cu o constituție puternică nu ajunge niciodată sub totala stăpânire a alcoolului. El caută doar să „fie în formă”, să se simtă bine, aceasta e tot – și reușește să-și păstreze independența și stăpânirea de sine.

Acest tip de bețiv ajunge pe nesimțite, prin prudența sa, doar la o stare de semi-intoxicație, pe care o poartă nestingherit – sau cel puțin așa pare – timp de numai... douăsprezece luni pe an! În zilele noastre, întâlnești în America sute de mii de indivizi despre care nu poți spune niciodată că sunt cu adevărat beți, dar care rareori nu sunt sub efectul unui pahar, cu toate că cei mai mulți sunt gata să nege cu indignare acest fapt. Fiecărui dintre ei îi place să creadă, cum am crezut și eu, că îl înșală pe John Barleycorn.

Atâta timp cât mă aflam pe mare, eram rațional, dar acopeream acest „deficit” de îndată ce ajungeam pe uscat. Sunt sigur că la tropice nevoia de a bea devine din ce în ce mai apăsătoare. Fără îndoială că nici eu nu făceam excepție de la această regulă, consumul excesiv de alcool de către albi fiind un fapt bine cunoscut în acest ținut. De altfel, nici nu este un loc prielnic pentru ei. Pigmenții epidermei lor nu-i apără de arșița soarelui. Razele ultraviolete și alte radiații invizibile proiectate din extremitatea superioară a spectrului pătrund prin țesuturile lor întocmai cum trec razele X prin organismul celor care le manevrează mult, fără ca ei să aibă nici cea mai mică bănuială că s-ar afla în pericol.

Firea albilor suferă la tropice transformări radicale. Devin sălbatici și nemiloși. Se dedau la acte de o cruzime fără seamăn, pe care nu s-ar fi gândit niciodată să le săvârșească în ținuturile cu climă temperată. Sunt nervoși, ușor irascibili și pătimași... în plus, beau ca niciodată până atunci! Beția este una din numeroasele forme de degenerare provocată de expunerea îndelungată la lumina arzătoare a soarelui. Aceste condiții nu sunt deloc prielnice unei așezări de durată. Albi sunt condamnați la moarte fără vreun mijloc de salvare, iar abuzul de băutură nu face decât să le grăbească sfârșitul. Pare a fi o necesitate ce vine de la sine și căreia ei i se supun fără a mai raționa.

Boala soarelui nu m-a ocolit nici pe mine, deși mă aflam la tropice abia de doi ani. În perioada destul de scurtă cât am stat acolo, băui zdravăn. Dar, mă grăbesc să adaug pentru, a evita orice fel de interpretare greșită, că nu băutura îmi provoca boala și nici faptul că mă stabilisem pe uscat. Forța mea o egala pe aceea a unui taur și luni de zile luptai împotriva maladiei ce ținea cu tot dinadinsul să-mi distrugă epiderma și țesuturile nervoase. În tot timpul călătoriei noastre în Noile Hebride și în insulele Salomon, sub un cer de foc și într-un ținut bântuit de aceea „boală a soarelui” pomenită mai înainte, ca și de multe altele, printre care amintesc „lepra argintată” despre care se vorbește și în Biblie, îndeplineam munca a cinci oameni.

Să orientezi un vas printre stâncile de corali și bancurile de nisip sau de-a lungul coastelor înconjurată de corali înseamnă desigur, o muncă formidabilă. Și... eram singurul navigator aflat la bord. Nu exista nimeni cu care să controlez observațiile făcute, nimeni cu care să schimb păreri în acel labirint de stânci sau deasupra unor adâncimi neînsemnate pe hartă.

Tot singur făcui de pază pe vas. Nici un marinar nu era în stare să mă înlocuiască! îndeplineam, în același timp, funcția de secund și de căpitan. Douăzeci și patru de ore pe zi, iată care era durata schimbului meu, dormeam pe furate, numai câte puțin, când se ivea prilejul. Pe urmă, mai eram și medic. Dați-mi voie să mărturisesc că meseria de medic nu era deloc ușoară pe bordul lui „Snark”. Toți pasagerii sufereau de malarie – adevărata malarie de la tropice, care ucide victima în trei luni.

Adăugați la aceasta ulcerele cu puroi și acea îngrozitoare mâncărime numită „ngari-ngari” care sfârși prin a-l face să înnebunească pe un bucătar japonez. Unul dintre marinari muri de frigurile apelor negre. Fără îndoială, avea cu ce să se ocupe un singur om! Distribuiam doctoriile, prescriam regimuri, scoteam dinții și-i scăpăm pe bolnavii mei de indispoziții ușoare, cum ar fi... intoxicarea sângelui.

Pe de altă parte, eram mai ales romancier. Îmi scriam zilnic cele o mie de cuvinte, în afară de diminețile când eram scuturat de friguri, sau când vreo furtună amenința să distrugă „Snark”-ul. Mai eram apoi și un călător dornic să vadă și să însemne observ ații interesante în jurnalul său de drum.

În sfârșit, mai eram căpitanul și proprietarul unui vas pornit să străbată ținuturi necunoscute, puțin vizitate, unde sosirea străinilor însemna un adevărat eveniment. Trebuia, deci, să-mi păstrez rangul în societate, să primesc pe bord și să fiu primit pe uscat de traficanți, guvernatori, căpitani de vase, de regi ai canibalilor cu părul creț sau de primii lor miniștri, care câteodată aveau norocul să fie îmbrăcați cu veșminte de pânză. Bineînțeles că beam, mai întâi cu musafirii, mai târziu cu gazdele mele și apoi singur. Îmi ziceam, că am dreptul să procedez așa, deoarece munceam cât cinci oameni. Alcoolul este o binefacere pentru cel care se surmenează! Îi observasem efectele asupra marinarilor din echipaj când aceștia, cu mijlocul frânt și sleiți de puteri, se căzneau să ridice ancora de la o adâncime de peste douăzeci de interi. După o jumătate de oră se opreau istoviți, cu respirația tăiată. Își reveneau însă în fire de îndată ce dădeau pe gât câteva înghițituri zdravene de rom. După aceasta, respirau mai în voie, își ștergeau buzele și reîncepeau lucrul cu mai multă însuflețire. Tot așa, atunci când opream „Snark”-ul pentru reparații și trebuia să lucrăm în apă până la gât între crizele de friguri, vedeam bine că operația mergea repede numai sub efectul stimulării produse de romul pur.

Descoperisem, printre altele, un nou aspect al lui John Barleycorn. Aparent, el lasă impresia că dă fără a primi ceva în schimb, Astfel, oamenilor sleiți de puteri le dă forțe noi, punându-i pe picioare pentru eforturi mult mai mari. Îmi amintesc de opt zile infernale, când am descărcat cărbuni de pe un vas. Am putut face față situației alimentându-ne cu whisky, astfel că lucram tot timpul pe jumătate beți. Fără alcool ne-ar fi fost imposibil să ducem la bun sfârșit acea muncă istovitoare.

Vigoarea dată de John Barleycorn nu este deloc imaginară. Ea există în mod real. Cu toate acestea, deși pusă în slujba vieții, la sfârșit o plătești cu vârf și îndesat. Cum poți pretinde însă unui biet om, mort de oboseală, să prevadă

lucruri atât de îndepărtate? El primește pretinsul miracol ca pe ceva real. Câți oameni de afaceri sau liber profesioniști, doborâți de surmenaj, n-au urmat aiudoma unor simpli muncitori calea ucigătoare arătată de John Barleycorn, deoarece nu i-au putut vedea adevăratul chip de fiară!

Capitolul XXXIII. INTERMEZZO.

Cum am ajuns în Australia, m-am internat în spital pentru a mă însănătoși. Proiectasem ca abia după aceea să-mi continui călătoria. În timpul lungilor săptămâni petrecute în pat nu simții nici o clipă lipsa alcoolului. Știam prea bine că o dată refăcut, îl voi găsi din nou. Când începui să merg nu eram încă pe deplin vindecat. Mai aveam pielea argintată ca Naaman din Biblie. Misterioasa boală a soarelui pe care marii specialiști ai Australiei n-o cunoșteau prea bine, continua să-mi distrugă epiderma. Malaria mă rodea de asemenea și accesele ei mă aruncau pe neașteptate pradă delirului. Aceste friguri mă împiedicară să-mi țin seria de conferințe în vederea cărora se făcuseră dinainte toate pregătirile necesare.

Renunțând la călătoria pe bordul vasului „Snark” pomii în căutarea unui climat mai rece. Chiar în ziua când ieșii din spital, îmi reluai cu multă ușurință obiceiurile în privința băuturii. Stropeam cu vin toate mesele, iar la aperitive nu lipseau cocktailurile când aveam alături vreun cunoscut care obișnuia să bea. Îl stăpâneam însă pe John Barleycorn primindu-i după cum aveam chef tovărășia sau respingându-l așa cum am făcut de altfel toată viața.

După câtăva vreme, coborâi la extremitatea meridională a Tasmaniei, la patruzeci și trei de grade latitudine sudică, unde dădui peste un climat mai îngăduitor. Aici nu găsii însă nimic de băut. Trecui cu ușurință peste acest incident. Trăiam în aer liber, călăream mult și îmi scriam zilnic cele o mie de cuvinte, bineînțeles dacă vreun acces de friguri nu mă trântea la pat.

Pentru ca niciunul dintre cititorii mei să nu-și închipie că starea mea morbidă s-ar fi datorat anilor îndelungați de beție, țin să pomenesc că și marinarul japonez Nakata, care mă urmase în Tasmania, era ros de friguri. Tot așa și soția mea, Charmian, care căzuse într-o stare de neurastenii ce necesită câțiva ani de îngrijiri în ținuturile cu climă temperată. Cu toate acestea, nici ea și nici Nakata nu gustaseră niciodată vreo picătură de alcool!

Odată cu întoarcerea în orașul Hobart, unde băutura se găsea cu ușurință, începui să beau ca odinioară. La fel se întâmplă și când mă înapoiai în Australia. Părăsii acest ținut imbarcându-mă pe un vapor comandat de un căpitan abstinent. Nu am luat cu mine nici un fel de băutură și timp de patruzeci și trei de zile cât dură călătoria, nu consumai deloc alcool. Ajuns la ecuator unde oamenii, sub un cer de foc, mureau de friguri galbene și de ciumă, îmi reluai vechiul obicei, consumând orice băutură care mă putea stimula. N-am contractat niciuna din acele boli. Tot așa s-a întâmplat cu Charmian și Nakata, care nu se atingeau de băutură.

Cu toate suferințele fizice pe care le-am îndurat, am iubit totdeauna tropicele. Deși eram grăbit să le părăsesc, mai întârziai totuși un timp prin diferite localități înainte de a mă întoarce în țara mea, unde mă întâmpină

climatul atât de dulce al Californiei... Ca de obicei, aveam grijă să-mi scriu mia de cuvinte pe zi, atât în timpul călătoriei cât și acasă. În scurt timp frigurile mă lăsară definitiv, iar pielea își recăpătă culoarea normală. Țesuturile corpului meu, distruse de soare, erau pe punctul de a se vindeca, astfel că începui să beau iar, așa cum era capabil un om de taalia și rezistența mea.

Capitolul XXXIV. SCLAVUL ALCOOLULUI.

De-abia întors la ferma din Valea Lunii, revenii la obiceiurile mele dragi. Programul era același: nici un cocktail dimineața, înainate de a termina lucrul. Până la masa de prânz aveam însă timp să înghit destul alcool pentru a-mi putea induce acele senzații plăcute. Nimeni nu m-a văzut vreodată beat pentru simplul motiv că nu mă îmbățăm niciodată. Totuși, de două ori, am fost puțin amețit. Dar dacă cineva ar ti înghițit cantitatea de alcool pe care o consumasem eu zilnic, desigur că acest nenorocit ar fi căzut și nu s-ar mai fi sculat de jos!

Vechea poveste se repeta: cu cât beam, cu atât trebuia să beau mai mult pentru a obține efectul dorit. Veni timpul când cocktailurile nu mă mai mulțumeau. Nu aveam destulă vreme să le beau, nici loc de depozitare. Whiskyul îmi era la îndemână. Acționa mai repede și în doză mai mică. Porția de dimineață se compunea din vinuri vechi ce conțineau mult alcool, pe care le combinam cu dibăcie. Spre seară beam whisky scoțian amestecat cu apă de Saltz.

Până acum mă bucurasem de un somn strașnic. Începui să am insomnii. Când se întâmpla să mă trezesc în timpul nopții, aveam obiceiul să iau în mână o carte care mă făcea să-mi regăsesc somnul. De la o vreme însă, sistemul meu nu-mi mai reușea. Trei sau patru ore de lectură mă lăsaus cu ochii larg deschiși. Apelai atunci la alcool, care îmi procură efectul adormitor mult așteptat. Câteodată trebuia să înghit pe nerăsuflăte două sau trei pahare.

Îmi rămânea un timp atât de scurt pentru somn, încât organismul meu nu avea când să elimine cantitatea de alcool consumată. Mă sculam cu gura cleioasă și uscată, cu capul greoi și cu ușoare palpitații nervoase în stomac. Într-un cuvânt, nu mă simțeam deloc bine. Sufeream, întocmai ca un bețiv, urmările orgiei din ajun. Aveam nevoie de un tonic pentru a-mi reveni în fire. Când John Barleycorn îi răpește victimei sale orice mijloc de apărare, trece aproape îndată la acțiune, și cu ce brutalitate! Simțeam nevoia neapărată a unui pahar de whisky înaintea micului dejun pentru a-mi stârni pofta de mâncare. Odată mușcat de acest șarpe veninos, îmi era imposibil să mă mai opresc! Cu timpul căpătai obiceiul de a avea o cană cu apă ia căpătâi, cu care îmi udam gura arsă de spirt!

Corpul meu nu elimina niciodată alcoolul în totalitate și vegheam eu însumi ca otrava să-mi fie mereu la îndemână! Când plecam în vreo călătorie tnai lungă, de teamă că nu voi găsi băutură în timpul drumului, luam unul sau mai mulți litri de alcool în valiză. Pe vremuri, când îi vedeam pe alții procedând așa, mă miram de asemenea obiceiuri; acum le practicam ca pe un lucru foarte natural. Când ieșeam cu prietenii, lăsam de-o parte toate principiile și beam aceleași spirtoase ca și ei, fără a mă lăsa mai prejos.

Duceam cu mine o atmosferă îmbâcsită de alcool care se alimenta din propriu-i foc și ardea apoi mai cu putere. Nu există o singură clipă în afara orelor de somn, când să nu doresc băutura! Ajunsei să fiu ispitit de băutura și să sorb câte un pahar chiar înainte de a-mi fi terminat munca zilnică. Inițial îmi îngăduiam acest pahar după ce scrisesem cinci sute de cuvinte. Nu trecu multă vreme și băutura mă răpea chiar înainte de a mă așeza la lucru.

Judecând serios urmările grave la care m-ar fi dus o astfel de metodă, hotărâi să urmez o nouă cale: urma să-mi interzic cu desăvârșire alcoolul înainte de a fi terminat ceea ce aveam de făcut. Dar vai! Nu putusem prevedea noua complicație cu adevărat diabolică ce se produse: nu mai puteam să scriu nimic, absolut nimic! Mă revoltam fără voia mea. Simțeam că trebuie să beau, și această cerință mă domina fără putință de împotrivire!

Mă așezam la masa de lucru în fața paginii albe și nu făceam altceva decât să mă joc cu penița sau cu sugativa. Frazele, propozițiile, cuvintele, nu-mi veneau în minte și nu le puteam așterne. Creierul meu, obsedat fără întrerupere de singura grijă a lui John Barleycorn pe care-l știa ascuns în pivnița cu băuturi, era incapabil să mă ajute să-mi adun gândurile. Când apoi, scos din fire de această stare cedam ispitei, creierul meu eliberat de ideea fixă se liniștea dintr-odată și mă ajuta să găsesc mii de cuvinte ce veneau aproape de la sine.

M-am hotărât să consum toate băuturile aflate în casa din Oakland, cu hotărârea neștrămutată de a nu mai cumpăra altele. Din nefericire, mai aveam într-un colț al pivniței un mic butoiăș cu bere. Zadarnic încercam să scriu. Deși berea poate înlocui băuturile tari, după cum se știe nu-mi plăcea; totuși, această bere pe care o aveam la îndemână mă preocupa fără întrerupere. Abia după ce consumai câteva pahare, cuvintele începură să apară de sub peniță, și reușii să-mi termin în acea zi mia de cuvinte, numai după ce deșertasem numeroase pahare. Partea proastă era că berea îmi provoca tulburări serioase. Cu toate acestea, dădui în curând de fundul micului butoiăș.

Pivnița era complet goală și nici nu mă gândeam să mă aprovizionez din nou. Cu o stăruință demnă de un erou, îmi impusei să-mi îndeplinesc munca fără a primi lovitura de pinten a lui John Barleycorn. Pofta de băutura nu mă slăbea însă nici o secundă. Îndată ce lucrul dimineții era terminat, părăseam grăbit casa și coboram în oraș pentru a sorbi primul pahar. Doamne, Dumnezeu! Dacă John Barleycorn avea puterea să mă robească într-o măsură atât de mare pe mine – care nu eram alcoolic, o repet – ce se poate spune despre un sărman nenorocit, lovit de același rău, care se zbate singur împotriva cerințelor imperioase ale acestui tiran adăpostit în organismul său? Nimeni nu are un pic de milă pentru această victimă. Este puțin înțeles, iar cei mai buni prieteni ai săi îl judecă plini de dispreț luându-l adesea în râs!

Capitolul XXXV. RAȚIUNEA PURĂ.

Oricât de tare ai fi, ziua scadenței față de John Barleycorn sosește invariabil. Începea să aibă pretenții, nu asupra corpului, ci mai ales asupra spiritului meu. Simțeam că boala cea mare, ucigașă de suflet, îmi revenea și se

în răutătea din zi în zi. Fantome de mult îngropate se ridicau și-și dădeau la o parte giulgiurile funebre. Sub noua lor înfățișare, erau cu mult mai primejdioase decât odinioară. Pe atunci, mă loveam numai de spectre de origine intelectuală, pe care creierul meu relativ sănătos și normal le înlăturase după un timp. Fantomele care reveneau astăzi, aveau altă putere. Ele mi se ridicau în față sub influența rațiunii pure stărnite de John Barleycorn. Trebuie să spun că niciodată acest demon viclean nu răstoarnă el însuși strigoii pe care îi răscolește.

Pentru a potoli noua criză de pesimism cauzată de alcool, nu mai exista alt mijloc decât să caut în băutura balsamul liniștitor pe care John Barleycorn îl promite totdeauna dar nu-l oferă niciodată.

Cum poți oare descrie rațiunea pură acelor care n-o cunosc, astfel încât s-o poată înțelege? Vreau să arăt de la început ce grea este misiunea pe care mi-am impus-o. Să luăm ca exemplu țara hașișului, acel ținut unde timpul și spațiul se întind cât vezi cu ochii. Odinioară, am făcut două călătorii în această țară îndepărtată iar amintirile pe care le-am păstrat îmi rămân săpate pentru totdeauna în memorie până la cele mai mici amănunte. Cu toate că mi-am gravat totul așa de bine în întreaga ființă, am înțeles că este zadarnic și că nu fac decât să pierd vremea în încercările de a le povesti și de a-i face să înțeleagă adevărul pe acei care nu le-au trăit niciodată acolo, la fața locului. Când am făcut totuși astfel de încercări întrebuițam metaforele ce mi iai subtile, folosind ca exemplu adâncimile infinite de suferință și groază ce pot fi cuprinse în notele unui joc cântat la pian într-un ritm vioi! Vorbeam apoi o oră întregă, încercând să descriu acele clipe fără pereche ale visului provocat de hașiș. Făceam aceasta, pentru a-mi da seama la sfârșit că era mai bine dacă tăceam. Fiindcă nu am reușit să-i fac pe oameni să vadă acest lucru simplu surprins într-o imensitate de lucruri mărețe, dar îngrozitoare, am recunoscut că nu sunt în stare să le dau nici cea mai mică idee despre împărăția hașișului!

Dacă mi se întâmpla însă să vorbesc cu vreun cercetător oarecare al acestor regiuni ciudate, el mă înțelegea din prima clipă! Ajungeau un cuvânt, chiar o singură frază.

Aceleași observații se aplică și împărăției lui John Barleycorn, locul unde domnește rațiunea pură. Pentru cei care n-au străbătut niciodată regiuni de acest fel, povestea călătorului rămâne veșnic întunecată și fantastică. Îi rog deci, încă o dată pe acei care mă citesc – dacă nu pot mai mult – să încerce cel puțin să creadă ceea ce le voi povesti!

Alcoolul posedă forța magică de a provoca apariția unor intuiții fatale ce permit să se urmeze calea adevărului. O cale care nu este însă cea luminoasă și optimistă. Când omul atinge un anumit grad de alcoolizare științifică în ființa sa se produce un fel de dedublare. Eul, ce nu poate fi atins de flacăra albă, este pus față în față cu ființa influențată, cu ființa simțurilor atât de supusă ispitelor și se pare că în această lume pământescă există mai multe feluri de adevăruri, unele complete altele mai puțin perfecte și în sfârșit, ultimele, care sunt de-a dreptul mincinoase. Este sigur că acestea pe care le numesc

mincinoase dau mai multă strălucire vieții celor care vor s-o trăiască din plin. Înțelegi nădăjduiesc, cititorule, ce împărăție lunatică și fără de lege încerc să-ți descriu în limba discipolilor lui John Bi. corn. Nu este deloc limba celor normali din juru-ți, a acelor care se îndepărtează de drumurile ce duc spre moarte pentru a le urma numai pe acelea care duc spre viață. Căci există drumuri între drumuri, iar adevărul însuși se împarte în numeroase categorii. Ai însă răbdare. Poate că, trecând peste toate încurcături aparente, îi vei înțelege și pe acei care au atins rațiunea pură.

Alcoolul ne lasă să întrezărim adevărul, dar un adevăr anormal. Lucrurile normale sunt sănătoase, și ceea ce este sănătos tinde spre viață. Adevărul normal are însă un caracter oarecum rudimentar. Luați de exemplu un cal de povară. Cu toate greutatele ce le are de întâmpinat din partea vieții, dacă analizăm puțin, trebuie să credem (fără a fi nevoie pentru această să gândim întortocheat asemenea unui cal) că el se socotește mulțumit de viață, că aceasta este bună pentru el. După el, a trage în hamuri este ceva mult mai plăcut decât moartea căreia, oricât de puțin i-ar simți prezența în profunzimile ființei sale, apare în fața instinctului său drept ceva de temut. Viața este mai dulce și merită trăită. În cele din urmă, atunci când va ajunge să nu mai aibă putere, nu va fi bătut pentru a munci dincolo de limitele rezistenței sale. Din toate acestea s-ar putea trage concluzia că bătrânețea aduce cu sine o nuanță de decență, de demnitate și de valoare. Totuși, adevărata sa formă în acest caz este alta decât aceea care apare. Calul în cauză nu este decât un schelet ce se clatină sub loviturile de bici urmându-și fără scăpare calvarul de distrugere lentă într-o sclavie ce nu cunoaște milă – adică până la reducerea sa în elementele din care se compune – a cărnii sale, a mușchilor săi arcuiți și elastici, a întregii sale sensibilități... Totul va merge inevitabil pe același drum obișnuit, și ceea ce mai rămâne la sfârșit din el va fi dus la fabricile de clei sau la uzinele de negru animal. Până la ultima sa mișcare, calul de povară trebuie să se limiteze la acest adevăr rudimentar, care este un adevăr al vieții ce-i face posibilă existența.

Calul de povară, ca toate celelalte animale și deci ca și omul, este orbit de viață și rămâne o jucărie a simțurilor sale. El vrea să trăiască. Cu orice preț. Jocul vieții este plăcut, cu toate mizeriile lui, deși până la urmă toți aceia care iau parte la el sfârșesc prin a pierde. Iată care este adevărul ce guvernează nu universul, ci creaturile care-l locuiesc și ele trebuie să-l primească dacă vor să reziste cât de cât și să nu dispară. Acest adevăr, oricât de greșit ar fi, este sănătos și normal, este un adevăr rațional în care muritorii trebuie să creadă pentru a putea trăi.

Dintre toate animalele, numai omului i s-a dat darul înspăimântător al rațiunii. Omul, cu ajutorul minții, poate să pătrundă taina ce înconjoară lucrurile și să contemple un univers împietrit în cea mai totală indiferență față de el și visele sale. Da, omul poate întrezări această viziune, dar nu-i folosește la nimic. Pentru a trai, pentru a se manifesta din plin, pentru a fremăta de viață, în sfârșit, pentru a fi ceea ce este, omul trebuie să fie orbit de viață și aflat sub

stăpânirea iluziilor aduse de simțuri. Ceea ce este bun, este și adevărat și adevărurile rudimentare sunt atât de puternice încât omul trebuie să le ia drept călăuze în actele sale și să le dea în conștiința sa puterea unor certitudini de nezdruccinat, să facă din ele un adevăr absolut, care să nu poată fi înlăturat de oricare altul. Este normal și este bine ca omul să se împace și să creadă de la prima vedere în înșelăciunile simțurilor și în cursele cărnii. Tot așa de bine este ca, întunecat de minciunile simțurilor sale, să poată trece prin patimile atât de comune aproape tuturor fără să le vadă umbrele și nici zădărnicia, fără să fie îngrozit de sclavia în care îl afundă.

Așa trebuie să fie, și nu altfel. Sunt numeroși nefericiții care au văzut cel de-al doilea adevăr, deosebit și mai real, dar în fața lui au dat înapoi. Nu mai puțini sunt cei care au suferit de boala cea mare, care i-au supraviețuit și ar putea s-o descrie. Aceștia preferă însă să tacă și cu bună știință, au aruncat-o din memorie luptând s-o țină departe până în ultima zi a vieții lor. Au trăit și au primit viața așa cum este, adică s-au supus propriei lor naturi și bine au făcut.

John Barleycorn răstoarnă această ordine naturală. El își aruncă blestemul asupra omului cu imaginația bogată atunci când acesta trăiește mai din plin, răspândește viața în jurul său și se bucură de existență sub scutul legilor naturale. John Barleycorn sfărâmă însă acest scut trimițându-și rațiunea sa pură, alb vestitor al unui adevăr situat dincolo de cel socotit până acum drept absolut, un adevăr ce se află la antipozii vieții și este crud și sterp ca spațiile întunecate dintre stele, nemișcat și înghețat ca zero absolut, dar strălucitor sub cristalizările unor evidențe ce nu pot fi nici tăgăduite, nici combătute. John Barleycorn nu-l lasă pe visător pradă viselor sale, îi risipește într-un gol chinuitor paradoxul existenței, sfărâmându-i bazele și chinuind-o până când victima sa strigă întocmai ca în „Orașul nopții îngrozitoare”²⁰: „viața noastră este o înșelătorie; moartea, o prăpastie de întuneric”. Atunci când victima a ajuns cu gândirea în acest punct, se poate socoti că a și pornit pe poteca morții.

Capitolul XXXVI. GÂNDURI ÎNTUNECATE.

Mă întorc la propriile mele experiențe și la consecințele nefaste ale rațiunii pure asupra-mi, așa cum a fost stimulată în trecut de John Barleycorn. Iată-mă în minunatul meu ranch din Valea Lunii, având creierul influențat de fumul alcoolului consumat mai multe luni în șir și inima cuprinsă de acea tristețe adâncă, încercată în toate timpurile de oamenii care nu s-au mulțumit cu iluziile vieții, ci au ținut să-i sfășie vălurile.

Zadarnic tot caut motivul acestei stări sufletești, serile îmi sunt atât de plăcute! Prin acoperișul casei mele nu curge nici o picătură de apă, am deci un adăpost cum și-ar putea dori oricine. Sunt în stare să-mi satisfac orice capricii alimentare. Nimic nu mă oprește să pun în practică aproape orice mi-aș imagina. Mă bucur de un confort ce ar putea fi invidiat. Nu simt nici un fel de indispoziție fizică, nici cea mai mică suferință. Corpul meu, acest mecanism vechi dar solid, continuă să funcționeze bine. Tot așa, creierul și mușchii

funcționează normal. Am pământuri, am bani! Cuvântul meu are valoare. Gloria îmi este universală. Sunt conștient că-mi ajut aproapele pe cât îmi stă în puteri. Am o tovarășă de viață pe care o iubesc, copii care sunt came din carnea mea. Acum, ca totdeauna, îmi duc la capăt toate îndatoririle de bun cetățean. Am construit case, numeroase locuințe și am curățat întinderi întregi de pădure pentru a le da o utilizare mai bună. Cât despre arbori sau pomi fructiferi, mă întreb dacă n-am plantat peste o sută de mii. De oriunde, de la oricare fereastră a casei îmi pot odihni privirea pe acești arbori care își ridică viguroși brațele către soare. Pot spune că m-am născut într-o zodie norocoasă. La o mie de oameni abia dacă unul ajunge într-o situație ca a mea! Trebuie să mărturisesc totuși că deși am toate acestea sunt trist, nespus de trist, fiindcă-l am ca tovarăș pe John Barleycorn. Ce-ați vrea? M-am născut într-o epocă pe care secolele viitoare o vor socoti întunecată.

John Barleycorn nu mă mai părăsește deoarece s-a prins de ființa mea din primele zile ale tinereții. M-a chemat, l-am întâlnit la fiecare colț de stradă, mi-a impus să-l urmez! Civilizația de mântuială în care trăim astăzi consimte să se deschidă în toate părțile prăvălii brevetate pentru vânzarea otrăvii fizice și sufletești cuprinsă în băuturile spirtoase. Moravurile sunt astfel întocmite, încât milioane de oameni, ispitiți ca și mine, le cad pradă.

Dacă vreți să aprofundăm împreună una din aceste stări sufletești pline de tristețe, să alegem una din multele existențe în imperiul lui John Barleycorn. Iată-mă plecat pe propria-mi moșie pentru o plimbare călare. Calul meu este strașnic. Aerul parfumat îmi umple nările și plămâni. Pe colinele ondulate, strugurii se pârguiesc sub flacăra soarelui de toamnă. Panglici de ceață alunecă prin văile muntelui Sonoma. Soarele scânteiază pe cerul limpede. Întreaga fire îmi arată ce are mai frumos. Simt că trăiesc. Sufletul mi se umple de vise și de mistere ciudate. Îmi dau seama că sunt făcut din aer și din scânteii smulse soarelui. Fac parte dintre ființele vii, organice. Posed facultatea de a mă mișca și pot conduce cu ușurință animalul care mă poartă pe spatele său. Sunt stăpân pe mecanismul existenței, cunosc simțămintele nobile și inspirațiile sublime. Mă bucur de posibilități numeroase și superioare. Sunt rege pe tărâmul simțurilor și calc în picioare țărâna nevrednică și tăcută.

Cu toate acestea, privesc cu un ochi întunecat, cu un adevărat chin, toate aceste frumuseți și toate aceste minuni ce mă înconjoară.

Mă gândesc cu melancolie la figurantul demn de milă ce sunt în această lume care a existat cu atâta vreme înaintea mea și va continua să existe și fără mine. Mă gândesc la toți nefericiții care și-au îndoit spinarea pentru a deșteleni și a lucra acest pământ care în prezent este al meu! Ca și cum lucrurile neprieritoare ar putea să aparțină aceluia care este atât de efemer! Acești oameni au pierit acum și eu voi merge după ei. Au muncit cu toții, au defrișat terenuri întinse, au sădit pomi fructiferi și după zile și zile de muncă grea, și-au lăsat privirile ostenite să alunecă către aceleași răsărituri și apusuri de soare, către aceeași bogăție a viilor de toamnă și spre șuvițele de ceață ce se scurg

prin văile muntelui. Astăzi ei nu mai sunt. Știu că le voi urma și eu într-o bună zi.

Să plec? Dar sunt pe cale să plec chiar în această clipă! Pe gingiile mele sunt puși dinți falși care înlocuiesc unele părți din mine, ce au și dispărut. Niciodată nu-mi voi regăsi degetele puternice ce le aveam în tinerețe, în special degetele mari. Pe acestea din urmă, aventurile și luptele le-au distrus pentru totdeauna: unul aproape mi-a fost scos din rădăcină în urma unei lovituri de pumn dată în capul unui om al cărui nume l-am și uitat. Pe celălalt mi l-am vătămat în timpul unei apucături greșite de catch-as-catch-can²¹.

Viteza pe care o atingeam odinioară la fugă a rămas o amintire a trecutului. Încheieturile picioarelor și-au pierdut elasticitatea și rezistența încercată de atâtea ori în zile lungi de muncă și în nopți de nebunie. Niciodată nu mă voi mai putea legăna atârnat de frânghii în întunericul furtunii, plin de credință în forța mâinilor mele, forță de care eram atât de mândru. Niciodată nu voi mai alerga alături de câinii unei sănii pe potecile nesfârșite de pe întinderile înzăpezite ale Nordului!

Știu prea bine că în acest corp ce-și pierde treptat vigoarea și care a început să moară din clipa nașterii mele, duc un schelet. Sub acest strat de carne pe care-l numesc față, este un cap de mort, osos și fără nas. Toate acestea nu-mi produc nici măcar un fior. A avea teamă, înseamnă a fi sănătos. Frica de moarte este un avânt spre viață. Dar blestemul rațiunii pure se produce atunci când moartea nu te mai îngrozește. Dezgustul de lume pe care ți-l aduce te face să te strâmbi ca o paiată bătându-ți joc de moarte și rânjind în fața tuturor iluziilor vieții²².

Fără să mai opresc din timp, arunc priviri în juru-mi și în toate părțile observ manifestarea infinită a selecției naturale. Rațiunea pură îmi cere să deschid în fața ochilor minții cărți închise de multă vreme și, urmărind paragraf după paragraf, capitol după capitol, să înțeleg frăgezimea efemeră și să văd cenușa acestei uriașe panorame de frumuseți și minuni ce se desfășoară în față-mi. În zumzetele și șoaptele care mă încântă, care mă leagă, rațiunea intervine și mă face să recunosc frământarea veșnică a creaturilor vremelnice, care nu pot decât să-și împrăștie plângerile sau șoaptele lor de dragoste în aerul tulburat pentru o clipă. Mă înapoiez tăind drumul peste domeniu, drept spre casă.

Amurgul începe să coboare și animale de pradă ies la vânătoare. Disec această jalnică tragedie a vieții care se devorează pe ea însăși. În această direcție nu există morală. Morala nu există decât la om, el este acela care a creat-o. Prin ea se conservă viața mai mult decât pe altă cale. Toate acestea le știu demult, încă din zilele triste când am suferit de boala cea mare. Erau toate adevăruri profunde pe care, prin voință, reușisem să le uit. Adevăruri atât se adânci, încât nu voiam să le iau în serios, atingându-le numai încet, foarte încet, întocmai ca pe niște câini adormiți dincolo de conștiința mea, pe care nu țineam deloc să-i trezesc. Nu făceam altceva decât să-i mângâi, având grijă să-i las să doarmă. Eram șiret, prea șiret pentru a-i întărâta. Iată însă că rațiunea

pură i-a deșteptat, cu sau fără voia mea, fiindcă ea nu se teme de niciunul dintre monștrii ce se ascund dincolo de visurile pământeste.

„Nu-i pot suferi pe medici, oricărei școli ar aparține ei, îmi șopti la ureche rațiunea pură care începea iarăși să vorbească. Apoi? Știi bine că eu sunt adevărul și că nu mă poți da la o parte. Medicii spun că tindem către moarte. Ce înseamnă aceasta? Viața minte spre a trăi! Viața este o minciună perpetuă, este un dans nebun, întocmai ca acela al mării pe un nisip spălat la nesfârșit de flux și reflux. Viața este ceva dezlănțuit prin intervenția unor cauze mai misterioase decât acelea pe care le găsim în lumea noastră. Un joc de fantome a căror aparență se transformă, care aici sunt, aici nu mai sunt, care șovăie și se sting pentru a reapare sub forme diferite. Și tu ești una dintre aceste fantome, compuse din aparențe fără de număr izvorâte din trecut: Orice poate și o fantomă, nu este decât amăgire. Tu cunoști prea bine mirajele dorinței. Acestea nu sunt decât concretizări ale unor aparențe transmise de trecut pentru a te modela după ele însele și pentru a te dizolva apoi în alte aparențe menite să populeze pământul cu visele viitorului. Viața se ivește și trece. Tu nu ești decât o aparență. Prin mulțimea de umbre care te-au precedat ești cea din urmă, și la rândul-ți vei trece și te vei pierde în procesiunea spectrelor ce au fost și ce vor apare după tine, din mlaștina evoluției”.

Se înțelege că nu pot răspunde nimic. Trec cu calul în galop prin umbrele serii și rânjesc gândindu-mă la acest fetiș pe care Comte îl numea lume. Îmi amintesc apoi de următoarea frază a unui alt pesimist plin de simțire: „Totul este trecător. Ființele odată născute, trebuie să moară, și odată moarte, sunt fericite că și-au câștigat odihna”.

Iată însă că în luminile amurgului se îndreaptă spre mine o ființă care nu este fericită atunci când se află în repaos. Este un lucrător bătrân de pe domeniu, un imigrant venit din Italia. Mă salută cu respect, scoțându-și pălăria cu smerenie, pentru că în ochii săi eu sunt un stăpân al vieții. Pentru el reprezintă hrana, adăpostul, într-un cuvânt existența. A trudit toată viața ca o vită de povară și a trăit în condiții mai proaste decât caii mei din grajduri, care sunt îhtotdeauna îngrijiți și hrăniți cum se cuvine. Are un umăr mai înalt decât celălalt. Munca l-a deșelat. Abia își târăște picioarele când merge. Măinile îi sunt noduroase, crăpate și respingătoare. Privit în ansamblu, este o biată creatură destul de nenorocită. Din punct de vedere intelectual, este tot atât de redus și deformat cum este și la corp.

„Este o ființă prea redusă la minte pentru a-și da seama că totul în el nu este decât o biată aparență, îmi șoptește malițios rațiunea pură. Privește-l, este îmbătat de propriile sale simțuri: un sclav al visului vieții. Creierul îi este plin de temeri și de obsesii legate de supranatural. Crede într-o lume transcendentă, într-o lume superioară. A ascultat îndemnurile profeților care i-au promis Paradisul. Simte unele înclinații spontane spre cele nevăzute, spre forțe pe care numai le bănuiește. Se vede în mijlocul unei lumi fantastice, rătăcind zile și nopți în spațiile înstelate. Fiindcă este la adăpost de orice îndoială, a ajuns să fie convins că Universul a fost creat pentru el și că își va

urma destinul de a trăi pentru totdeauna în împărăția imaterială de dincolo de simțuri pe care el și cei care seamănă cu el și-au croit-o din iluzii scumpe lor...

Tu însă, tu care ai deschis atâtea cărți și care crezi ca și mine în adevăruri îngrozitoare, îl recunoști dintr-o dată așa cum este, unul dintre semenii tăi plămădit din același lut. O glumă a Universului, o întâmplare chimică, un animal ca atâtea altele, aruncat de valul clocotitor al bestialității, în urma apropierii întâmplătoare a două ființe de genuri deosebite. Este fratele tău, dar totodată este și al gorilei și al cimpazeului. În dezlănțuirile sale de mânie își lovește pieptul, se înroșește și tremură de cruzime iresponsabilă. Sinteză a unor monstruoase înclinări atavice, este un compus al unei mulțimi de instincte mărunte, risipite și uitate ce licăresc din abisul trecutului”.

Țin să răspund rațiunii pure, dar fără convingere: „da, dar toate acestea nu-l pot împiedica să viseze că este nemuritor. Este chiar ceva uimitor ca un asemenea bădăran să privească în timp și să se socotească stăpân pe eternitate”.

„Mofturi! sună răspunsul. Nu cumva vrei să-ți închizi toate cărțile și să faci schimb cu această ființă care nu se compune decât din trebuințe organice și dorințe, biet sclav al pântecului și al instinctelor?”

Mă încâpățânez: „A fi prost, înseamnă a fi fericit”.

Așadar idealul tău de fericire este acela de a fi un organism gelatinos, care plutește într-o mare caldută, în lumina crepusculului? Aud?”

Ah, sărmanele victime ale lui John Barleycorn, n-au puterea să se revolte împotriva lui! „De la acest ideal până la beatitudinea chinurii fizice din Nirava budistă, nu există decât un singur pas, urmă rațiunea pură. Hai, lasă prostiile! Iată-ne ajunși acasă. Reia-ți veselia și gustă un pahar. Tu și cu mine suntem destul de importanți pentru a ne da seama de întreaga nebunie cuprinsă în această uriașă glumă!”

Urmarea? În vizuina mea cu pereții acoperiți de cărți, adevărat mausoleu al gândirii umane, beau! Ridic iarăși și iarăși paharul la gură. Întărât fiarele adormite în ungherele subconștientului. Le ațâț și le fac să se arunce peste zidurile prejudecăților și ale legilor, spre a goni sălbatic prin labirintul credințelor și superstițiilor.

„Bea! mă îndeamnă rațiunea pură. Grecii credeau că zeii le dăduseră vinul pentru a putea uita mizeriile existenței. Acum este timpul să-ți reamintești cele spuse de Heine”.

Îmi năvălesc în conștiință cuvintele acestui evreu pătimaș: „Odată cu ultimul suspin se sfârșește totul: bucuria, dragostea, tristețea, mâncărurile bune, spectacolele, ceaiurile, dulciurile, legăturile omenești, lătratul câinilor și șampania”.

„Destul! Le pui pe toate sub o lumină atât de vie, încât îmi provocă amețelă, mă opun eu rațiunii pure. Nu faci decât să minți!” „Da! Fiindcă îți dezvălui un adevăr incomod, îmi ripostează rațiunea pură în bătaie de joc.” „Poate că așa este! Existența este atât de încurcată!” recunosc eu cu tristețe.

„Fără îndoială că Liu Ling era mai înțelept decât mine, continuă rațiunea pură. Îți mai amintești de el?”

Dau din cap afirmativ. Liu Ling, un mare amator de băutură, făcea parte dintr-un grup de poeți bețivi care se intitulau „Cei Șapte înțelepți ai tufișului de bambus”. Ei au trăit în China cu multe secole în urmă.

„Liu Ling este acela care a susținut că asupra omului beat lucrurile și credințele obișnuite ale lumii au același efect ca ierburile ce plutesc în undele râului. Dă pe gât încă un pahar de whisky, astfel încât toate aparențele și iluziile lumii să devină și pentru tine sărmăne ierburi smulse și purtate de valuri”.

Punându-i whisky în pahar și sorbindu-l visător, îmi reamintesc de un alt filosof, Ciuang Tzeu, care cu patru secole înainte de Cristos, arăta în termenii următori iluziile în care se leagănă omenirea: „Cine știe dacă morții nu se căiesc fiindcă au fost cândva în viață? Cei care visează că sunt la un banchet, după ce acesta se termină, se deșteaptă văitându-se. Cei care visau plângeri și tristețe, se trezesc dezamăgiți și se reunesc cu cei de mai înainte. Atâta vreme cât sunt sub puterea visului, nu-și dau seama de acest lucru. Ba unii interpretează chiar visul căruia îi sunt pradă. Abia atunci când se deșteaptă își dau seama că au dormit... Proștii, se socotesc treji în prezent și se mândresc să știe că în realitate sunt sau prinți, sau țărani. Confucius, ca și tine, cu toții sunteți iluzie, vise, iar eu, care vă spun toate acestea, sunt eu însumi un vis...”

„Într-o noapte, eu, Ciuang Tzeu, am visat că eram un fluture ce zbura plin de grație, de colo până colo. În acest vis nu urmam decât fantezia mea de fluture și eram inconștient de individualitatea mea umană. Deodată m-am deșteptat și m-am trezit culcat pe spate, în patul meu. Mă întreb acum dacă sunt un om care visează că este fluture, sau sunt un fluture care visează că este om”.

Capitolul XXXVII. TRUCURILE EXISTENȚEI

„Haide, mă îndeamnă rațiunea pură, să uităm că există visători care au aparținut Asiei antice. Umple-ți paharul și să cercetăm pergamentele scriitorilor sau visătorilor de ieri. Să punem în cumpănă gândurile acelora care s-au lăsat furați de visuri pe colinele acestea ale moșiei care astăzi îți aparțin.”

Pentru început, mă cufund în studiul titlurilor de proprietate ale renumitelor vii numite „Tokay”. Este vorba de o listă monotonă ce cuprinde nume de oameni având în frunte pe un oarecare Manuel Micheltoreno, un mexican, odinioară „guvernator, comandant-șef și inspector al regiunii californiene”. Acesta lasă moștenire colonelului Don Marino Guadalupe Vallejo mai multe hectare de pământ furat indienilor drept recompensă pentru serviciile aduse țării sale, mai ales prin plata dată soldaților de sub comanda sa timp de zece ani.

Această mărturie doveditoare a lăcomiei omului pentru pământ, lasă numaidecât să se desprindă din ea un fel de frământare bătaioasă, vestigiile unei lupte grăbite pentru țărână. Erau acolo împuterniciri, ipoteci, certificate de descărcare, transferuri, judecăți, sechestre, publicații de vânzare, petiții de

trecere în gestiune și hotărâri de punere în posesie. Acest pământ ce părea așipit sub soarele de vară evoca imaginea unui monstru nemuritor și de nestăpânit, căruia acești oameni îi zgândăriseră suprafața înainte de a fi înghițiți de el.

Cine era oare acest James King of William cu nume atât de straniu? Chiar cel mai bătrân dintre coloniștii care se găseau în Valea Lunii nu-l cunoaștea. Totuși, nu erau decât șaiszeci de ani de când el împrumutase lui Mariano G. Vallejo o sumă de optsprezece mii de dolari, primind drept garanție câteva terenuri printre care se găsea și viitoarea vie care mai târziu urma să capete numele de Tokay. De unde venea oare Peter O'Conner și ce s-a întâmplat cu el după ziua în care și-a înscris numele comun în actele de proprietate ale pădurii ce se găsea pe atunci în locul viilor de astăzi? După el apare Lewis Csomortanyi, cu numele său greoi. Este înscris de mai multe ori în povestea acestui pământ.

După aceea, au venit pe aceste locuri americanii, acei oameni din vechile familii care au străbătut teritoriile uscate, călare pe catâri sau îndurând asprimea vânturilor de la Capul Horn. Și-au înscris, pe rând, numele lor astăzi uitate, acolo unde generații întregi de indieni au fost, de asemenea, uitate. Sunt nume scurte ca Halleck, Hastings, Swett, Tait, Denman, Tracy, Grinwood, Carlton Temple, așa cum nu se mai găsesc astăzi în Valea Lunii.

Numele se înmulțesc și trec întocmai ca niște sclipiri de fulgere, la fiecare pagină a acestui document pierzându-se în umbră. Fără întrerupere, rămâne mereu loc pentru alți candidați care, rând pe rând, stăpânesc acest pământ rămas același. Iată și câteva nume de oameni despre care am auzit rar, fără să-i fi cunoscut vreodată. Kohler și Frohling, care au construit pivnițele cele mari și conacul pe terenul viilor Tokay. Aceștia au pierdut după un timp terenul, iar cutremurul din 1906 a răsturnat clădirile peste ruinele peste care locuiesc eu astăzi.

Urmează numele lui La Kotte. Este omul care a întors pământul pe dos, a plantat viță de vie și zarzavaturi, a făcut negustorie de pește și a construit o reședință a cărei amintire se păstrează până astăzi. La Motte a fost înfrânt în lupta sa cu pământul și înmormântat chiar în sânul lui. Pe locul unde își construise casa și eleșteele de pește mi-am înscris, la rândul-mi, numele sădind un număr de cincizeci de mii de eucalipti.

Urmează: Cooper și Greenlaw. Aceștia, pe locul numit ranch-ul de pe colină, au lăsat îngropați doi dintre morții lor. Este vorba de „micuța Lilly” și de „micul David”, care se odihnesc pe un câpătai de teren împrejmuit.

Cât timp au stăpânit ei locul, au curățat o parte din pădurea virgină pe o suprafață destul de bună. Pe tot acel loc, am pus să se semene fasole canadiană, iar în primăvara viitoare voi ara și voi face o minunată fâneată.

Mai departe, locul a trecut sub stăpânirea lui Haska. Este vorba de o ființă ciudată. Un om ce a rămas legendar. Aparținea generației trecute și a defrișat o bună suprafață de pădure, mai ales în regiunea măruntelor văi care-i poartă numele. A muncit pământul din greu, a ridicat ziduri de piatră, a clădit

o casă și a plantat o mulțime de meri. Deși a trecut puțină vreme, este imposibil să se mai găsească urma casei clădite de el și numai după formația terenului se mai poate ghici unde era împrejmuirea. La rândul meu am zgâriat și eu pământul, am făcut aceleași scurte eforturi și mi-am înscris numele pe o hârtie timbrată. Voi dispărea după o vreme, și hârtia se va îngălbeni.

„Visători și fantome”, îmi șoptește cu un rânjel rațiunea pură.

„Este însă sigur că toate aceste chinuri n-au fost zadarnice”, îi răspund.

„S-au sprijinit însă numai pe o iluzie și pe o minciună”.

„O minciună foarte necesară vieții”.

„Prin aceasta, nu este mai puțin minciună. Hai, umple-ți paharul și să cercetăm aceste minciuni necesare vieții, care se găsesc în biblioteca ta. Să vorbim despre William James”.

„A fost un om sănătos la minte. Fără îndoială că nu trebuie să-i cerem piatra filosofală, dar ne va da câteva puncte de sprijin solide în favoarea vieții.”

„Raționalism împletit cu sentimentalism. În toate gândurile sale, rămâne puternic legat de sentimentul nemuririi. Cel mai frumos fruct al rațiunii sale este propria renunțare tocmai la rațiune. Nu crezi că biblioteca ta este plină de aburi de misticism cu rezonanțe psihice, cu orgii ale sufletului, cu plângeri de umbre, cu fantezii ontologice, cu halucinații și cu fantome ale speranței? Privește la toate aceste spectre de desperați, de îngroziți, de revoltați plini de patimă, la Schopenhauer, la Strindberg, la Tolstoi, la Nietzsche!... Haide, paharul ți s-a golit. Umple-l și uită totul!”

Mă supun fiindcă în prezent monștrii deșteptați de alcool din amorțeala lor năvălesc amenințători în mintea mea, înnebunindu-mă. Și în timp ce ridic un toast gânditorilor aliniați în rafturile bibliotecii mele, îmi amintesc de cuvintele lui Richard Hovey: „Să nu ne stăpânim dorințele, căci dragostea și viața ne sunt date la fel ca și ziua și noaptea, în condiții pe care nu le hotărâm noi. Să primim darurile vieții și ale dragostei fără a le pretinde altele și să facem aceasta înainte de a fi primiți noi înșine de viermii pământului...” „Vei fi al meu! Îmi strigă rațiunea pură. Te stăpânesc!” Gândurile întunecate mă îngrozesc și îi răspund: „Ba nu, pentru că te cunosc așa cum ești și nu mă tem. Sub masca ta se ascunde moartea și drumul tău duce în Noaptea fără de zori. Tu îmi ceri să mă las pradă plăcerilor, dar hedonismul tău nu are sens. Este o minciună dată de plăcerile ieftine sau, cel puțin, un act ce-ți dezvăluie lașitatea”.

„Tu ești al meu! Vei înțelege imediat că nu poate fi altfel, mă întrerupe rațiunea pură. Adu-ți aminte de spusele unui înțelept: „Și dacă totuși ziua nu-ți pare frumoasă, pentru ca noaptea să nu fie urmată de nici o deșteptare, n-ai decât să termini cu viața, căci poți să faci aceasta oricând voiești...”

Aceste rânduri mă fac să izbucnesc într-un râs batjocoritor fiindcă am surprins rațiunea pură în tendința sa de a mă înșela, pe cale să-mi șoptească sugestiile sale ucigăse. A făcut greșeala să se demaște prin ea însăși, iar prin mușcătura propriilor sale fiare mi-au fost deșteptate vechile iluzii care mă mai scăpaseră o dată, în timpul bolii celei mari. Asta voia rațiunea pură? O înțelegeam acum și vedeam cu bucurie că sunt încă stăpân pe viața mea.

Când sună gongul pentru masă, îmi las paharul răsturnat. Sătul de rațiunea pură, merg să-mi întâlnesc prietenii așezați în fața tacâmurilor strălucitoare și, cu un ton serios, discut cu ei revistele de actualitate, măruntele fapte ale zilei, folosindu-mă de toate întorsăturile și șireteniile ce le poate oferi vorbirea, pentru a-i anima pe cei de față până la cel mai înalt grad, astfel încât vorbele de spirit să țâșnească fără nici o clipă de răgaz. Râsete, epigrame, glume lipsite de vulgaritate curg într-o cascadă de tinerețe a spiritului.

Înțeleg! Paița are dreptate! Paița! Dacă trebuie să fim filosofi, să fim ca Aristofan. Nimeni din cei aflați la masă n-ar putea crede că sunt băut. Cu toții mă socotesc într-o dispoziție excelentă și foarte înclinat să mă ocup de lucruri mărunte. Mi-e greu să mai gândesc, și la sfârșitul mesei, fac glume tot mai hazlii și încep tot felul de jocuri pe care le continuăm într-o atmosferă caldă și gălăgioasă de oameni sănătoși și împăcați cu viața.

Odată petrecerea terminată, când toată lumea și-a luat rămas bun, trec prin vizuina mea plină de cărți fără a mă opri și ajung pe verandă unde mă întind să mă culc. Sunt numai cu mine însumi și regăsesc rațiunea pură care nu se lasă învinsă niciodată și nu mă părăsește. Natura își cere, totuși, drepturile. Am băut prea mult, și în timp ce cad pradă unui somn de bețiv aud suspinul tinereții așa cum l-a auzit Harry Kemp: „Tinerețea mea strigat-a în noaptea cea adâncă:

Ah, am pierdut plăcerea ce-n lume o găseam!

Cum pot să mă mai bucur; când știu de la început Că viața-mi, niciodată din mers n-o pot opri!

De cum se ivesc zorii, își pierde prospețimea, Căci ei sunt hărăziți să-i dea lumina.

În clipa când lucește în splendide culori, Se șterge curcubeul și se preschimbă-n lacrimi.

Tot astfel tinerețea-mi ca și frageda roză;

A și-nceput să moară din clipa-mbobocirii”.

Capitolul XXXVIII. SINGURA SALVARE.

Cele istorisite până aici, v-au dat la iveală una din numeroasele fețe ale rațiunii pure. Am încercat să vă fac să pătrundeți, pentru câteva clipe în intimitatea unuia care își duce viața alături de John Barleycorn. Dar cititorul trebuie să țină seamă de faptul că această stare de spirit nu constituie decât unul dintre miile de aspecte pe care acest personaj le oferă fanteziei.

Procesiunea spectrelor stârnite de el se poate desfășura timp de ore, zile, săptămâni sau luni în șir!

Mărturiile mele se apropie de sfârșit. Pot afirma, ca orice mare bețiv, că dacă mai sunt încă în viață pe această planetă, este datorită – ce-i drept, fără merit – numai pieptului meu larg, umerilor mei puternici, într-un cuvânt, conformației mele robuste. Îndrăznesc chiar să susțin că puțini tineri între cincisprezece și șaptesprezece ani ar fi putut rezista abuzurilor la care m-am dedat eu în această perioadă de formare. De asemenea, cred că sunt puțini

oameni maturi care, lăsându-se pradă alcoolului pe de-a-ntregul în tinerețea lor, așa cum am făcut eu, au reușit totuși să supraviețuiască și să-și povestească viața. Am scăpat din această probă datorită nu unei virtuți personale ci faptului că n-am fost un bețiv înăscut și că am un organism foarte rezistent, care a fost în stare să țină piept tuturor tulburărilor provocate de John Barleycorn. Supraviețuind, am asistat la moartea altora mai puțin norocoși tot timpul cât am străbătut acest jalnic drum.

Numai printr-un noroc fără pereche, am putut scăpa de focul mistuitor al lui John Barleycorn. Viața, cariera, plăcerea de a trăi nu mi-au fost distruse, ce-i drept însă, ele au fost tocite. Asemenea supraviețuitorilor unei lupte disperate, ele s-au păstrat ca prin minune și pot acum să se mire în fața convoiului funebru format de victimele lui John Barleycorn.

Cei care mai rămâneau în viață după marile măceluri de altădată, strigau că nu le mai trebuie războaie. Astăzi, eu susțin cu tărie că tinerii noștri nu trebuie să mai aibă prilejul de-a lupta împotriva otrăvii! Pentru a nu mai exista război, va fi necesar să fie împiedicate bătăliile; pentru a suprima beția, trebuie ca oamenii să fie opriți să mai consume alcool. China a pus capăt folosirii atât de răspândite a opiumului interzicând cultivarea și importul lui. Filosofii, preoții și doctorii Chinei ar fi putut predica până răgușeau, mii de ani în șir! Otrava ar fi continuat să fie întrebuintată atât timp cât era posibilă procurarea ei. Așa sunt făcuți oamenii – iată singura cauză!

Am reușit să împiedicăm vânzarea liberă a arsenicului și a stricninei, sau să înlăturăm febra tifoidă și tuberculoza din apropierea copiilor noștri. Tratați-l și pe John Barleycorn în același fel. Opriți-l! Nu-l lăsați să se ascundă sub protecția legilor, pentru a ne sugruma tineretul! Nu mă refer la alcoolici, ci la acei dintre tinerii noștri care sunt stimulați de un spirit vioi, aventuros și au un caracter plăcut care îi face să fie sociabili. Pe aceștia îi deformează civilizația noastră barbară, punându-le la îndemână otrava la toate colțurile de stradă și pentru ei scriu – pentru acești băieți sănătoși și normali, născuți deja, sau care se vor naște de acum înainte!

Aceasta a fost cauza principală, mai sinceră decât oricare alta, care m-a făcut să alerg călare în Valea Lunii și, cu toate că eram bine amețit, să votez pentru egalitatea sufragiului. Am procedat așa pentru ca femeile să aibă dreptul la vot, știind că astfel soțiile și mamele rasei noastre vor obține moartea lui John Barleycorn și îngroparea lui în arhivele istoriei unde zac toate obiceiurile sălbatice demult dispărute. Și dacă se pare că strig ca un jupuit de viu, să nu se uite că eu însumi am fost lovit de această plagă socială și mă îngrozește gândul ca vreunul din fiii sau fiicele noastre să aibă aceeași soartă pe care am avut-o eu.

Femeile sunt cu adevărat acelea care păstrează și fac să dăinuiască rasa umană. Bărbații sunt ca niște copii-minune, dornici de aventură și gata de joacă. La sfârșitul socotelilor, sunt salvați numai datorită calităților femeilor lor. Una din primele experiențe chimice ale omului a fost fabricarea alcoolului și, din generație în generație, până în zilele noastre, omul a continuat să fabrice și

să absoarbă această otravă. N-a fost zi în care femeia să nu sufere de pe urma acestui obicei al bărbatului, cu toate că ea n-a avut niciodată puterea să dea frâu liber mâniei ce-o avea împotriva acestuia. Din ziua în care femeile vor avea dreptul să-și exprime voința prin vot, primul lor act va fi să închidă cârciumile, gest pe care bărbații singuri n-ar fi în stare să-l ducă la îndeplinire nici peste o mie de generații de acum înainte! Ar fi ca și când am aștepta de la victimele morfinei să pretindă o lege care să interzică vânzarea ei!

Femeile știu la ce se pot aștepta. Obiceiurile alcoolice ale bărbaților le-au făcut să plătească un tribut de chinuri și să verse multe lacrimi. Gata oricând să lupte pentru apărarea rasei, ele vor vota pentru binele nepoților și strănepoților lor și în interesul acelor care vor fi surorile, soțiile și mamele viitorului!

Nu va fi greu deloc să se ducă la bun sfârșit acest lucru. Singurii care vor avea de suferit vor fi bețivii și alcoolicii înnăscuți ai generației actuale. Eu însumi sunt unul dintre aceștia și pot afirma cu toată siguranța pe care mi-o dă experiența căpătată în lunga mea conviețuire cu John Barleycorn, că nu va fi ceva peste puțină să încetez să mai beau, din ziua în care nimeni nu va mai bea și când procurarea alcoolului va deveni o imposibilitate! Pe de altă parte, enorma majoritate a tinerilor se compune, în mod normal; din indivizi fără vreo predispoziție de natură alcoolică. Ori, această generație fragedă, fiind oprită de la alcool, nu-i va simți cătuși de puțin lipsa. Cârciuma va fi pentru ei numai o simplă amintire istorică, iar beția o vor considera drept un vechi obicei asemănător cu luptele de tauri sau cu arderea pe rug a vrăjitoarelor.

Capitolul XXXIX. CONCLUZII.

O autobiografie nu este completă decât atunci când urmărește până în ultima clipă povestea eroului său. Numai că povestea mea nu este aceea a unui bețiv convertit. N-am fost niciodată bețiv și nici nu m-am convertit.

Nu de multă vreme, am făcut, întâmplător, o călătorie pe un vas cu pânze în jurul Capului Horn... Voiajul meu s-a prelungit la o sută patruzeci de zile. Nu mi-am luat nici un fel de provizie de alcool, și mi-am interzis băutura, cu toate că atunci când aș fi avut poftă, o puteam cere oricând căpitanului. N-am făcut acest lucru fiindcă nu am simțit nevoia. Nimeni altul nu era băutor pe bord. Atmosfera nu era favorabilă băuturii, și fizicul meu nu arăta nici cea mai mică nevoie de alcool. Chimia mea organică nu-l pretindea.

Remarcând acest fapt, se ivi în conștiința mea o întrebare simplă: abținerea îmi era extrem de ușoară. De ce să nu perseverez în a nu bea și atunci când voi reveni la țarm? Cântării cu grijă toate argumentele pro și contra acestei chestiuni. Le studiai profund vreme de cinci luni în care nu mă atinsei de nici o picătură de alcool. Drept rezultat, ajunsei la câteva concluzii, în urma datelor dobândite din experiența mea trecută.

Am ajuns la convingerea că nici măcar un om din zece mii sau chiar dintr-o sută de mii nu este un alcoolic în urma predispoziției organismului. Beția, așa cum o înțeleg eu, este aproape întotdeauna o obișnuință mentală. Nu este ca tutunul, cocaina, morfina, sau toate celelalte droguri atât de

vătămătoare și de numeroase. Dorința de alcool, spre deosebire de toate celelalte, își are originea în spirit. Este vorba de o deprindere a psihicului de o adevărată creștere a sa pe acest domeniu. Ea este o plantă cultivată pe terenul social. La un milion de băutori, niciunul n-a început să bea singur. Toate bețiile sunt de origine socială, fiind însoțite de mii de legături nevăzute.

Când s-ar pomeni despre cartierul East-End din Londra, într-o discuție sau într-o carte, înaintea ochilor mei s-ar profila imediat imaginile unor baruri luminate feeric, iar în urechi mi-ar răsună comenzile consumatorilor. „Două romuri!” „Un whisky...!”. Dacă ar fi vorba de Cartierul Latin, îndată mi-aș închipui că mă găsesc în cabaretele studențești, înconjurat de chipuri vesele, de tineri vioi care savurează vermouthuri reci, servite artistic. Vocile lor răsună și domină cu o căldură proprie latinilor în discuții asupra problemelor religioase, asupra artelor, a democrațiilor, precum și a altora asemănătoare.

În timpul unei furtuni, când pluteam pe fluviul La Plata, am hotărât că dacă vom fi despărțiți în urma unui naufragiu, să ne refugiem la Buenos Aires, „Parisul Americii”. Evocând acea scenă, iată-mă din nou asaltat de viziuni. Îmi reprezintă saloanele luminoase în care se adună oamenii, bucuria lor când ridică paharele pentru a le ciocni, cântecele, aplauzele și murmurul plin de veselie al vocilor. În cursul unei călătorii făcute în Pacificul de Nord, tocmai când ne încrucișam cu alizeele, am încercat să-l hotărâm pe căpitan să ne ducă spre Honolulu. În timp ce căutam să-l conving, mă vedeam pe cale de a sorbi cocktailuri reconfortante sau băuturi cu sclipiri de diamante la Waikiki, unde valurile se rotogolesc spre stânci.

Cineva vorbește de felul în care se frige rața sălbatică la restaurantele din San Francisco și îndată sunt lovit de imaginea de strălucire și zgomot care se desprinde de la mesele numeroase și revăd prieteni vechi între contururile lucitoare ale paharelor de cristal cu picior elegant, pline cu vin de Rin.

Iată așadar felul în care mi-am pus problema. Nu-mi plăcea să revăd aceste frumoase colțuri ale lumii, pe care nu le vizitasem, decât „cu paharul în mână”. Chiar în această expresie se găsește un fel de atracție. Din ea se desprinde mai mult decât ar putea să exprime cea mai măiastră reunire de cuvinte dintr-un dicționar. Este vorba de un dicționar al minții, pe care l-am exersat întreaga mea viață și care a sfârșit prin a face parte din însăși substanța din care sunt creat. Îmi plac cuvintele de spirit, râsul vesel și zgomotos, ecoul vocilor omenești, flăcăii care cu paharul în mână au închis poarta ce duce spre lucrurile mărunte ale lumii, îndepărtând controlul rațiunii și acclerându-și pulsul, buna dispoziție, nebunia!

Este un fapt hotărât. Voi continua să beau ori de câte ori voi găsi prilejul. În fața cărților mele orânduite în rafturi, în fața gândirii oamenilor potrivit cu propriul meu temperament, am luat hotărârea rece de a continua să fac ceea ce a devenit o necesitate pentru mine. Voi bea, mai cu înțelepciune, mai discret decât oricând. Niciodată nu voi mai fi în luptă cu mine însumi. Nu voi mai invoca rațiunea pură. Mi-am impus să nu mai procedez așa.

În clipa de față, rațiunea rece zace îngropată alături de boala cea mare. Niciuna, nici cealaltă nu mă vor mai răni, de acum înainte. Sunt ani de când am înmormântat boala cea mare.

Astăzi doarme, iar somnul rațiunii pure nu este mai puțin profund!

Totuși pentru a încheia, pot mărturisi că aș fi dorit ca strămoșii mei să-l demaște pe John Barleycorn înainte ca eu să mă fi născut. Mă încercă încă părerea de rău că acest personaj a dominat sistemul social în sânul căruia mi-am început existența. Fără acest mediu, demonul invizibil al alcoolului mi-ar fi rămas necunoscut și n-aș fi pierdut așa de mult timp pentru a-l analiza atât de profund!

SFÂRȘIT

1 John Barleycorn este personificarea alcoolului, În special a whiskyului, băutura atât de răspândită în America de Nord. (N. R.)

2 Trebuie să ținem seama că berea americană confine doze puternice de alcool, spre deosebire de aceea de la noi, care, în mod obișnuit, se consideră o băutura inofensivă Același lucru este valabil și pentru berea englezească.

3 Un fel de biscuit mic și uscat, adeseori tare și fărâmicios, obișnuit în Statele Unite.

4 Celebrul igienist american, cu mulți adepți, care recomandă perfectă mestecare a alimentelor.

5 Vânturi violente și reci din est și sud-est, care bat foarte frecvent pe câmpiile Americii de Sud până în munții Anzi.

6 În traducere liberă „Jos cu omul”

2 „Norul zburător”

7 Tânărul cuțitar.

8 Bătrânul cuțitar.

9 Scoică.

* Luptători din mitologia scandinavă, îmbrăcați în piei de animale, care erau înzestrați cu calități supranaturale. De o forță enormă, erau invulnerabili la foc și fier.

11 Whisky cu sifon.

12 Aluzie la Abraham Lincoln (1809-1865), care prin anul 1930, a spart piatră pentru a face bariere.

13 Instrument muzical japonez

14 Asociația religioasă a tinerilor americani.

15 În loc de „It is me” = Sunt eu.

16 „Poporul abisului”.

17 Termenul „radical” are în America de Nord o însemnătate deosebită; este aproape sinonim cu termenul de „revoluționar”.

18 Nume dat verandelor în Hawaii.

19 Rachiu de pelin.

20 Lucrare de Rudyard Kipling.

21 În traducere liberă: „Apucă de unde poți”. Gen de luptă foarte răspândit în America; adversarii au libertatea să folosească orice figuri sau trucuri pentru a învinge.

22 Autorul a scris toate acestea cu trei ani înainte moșii sale.